

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

KUTBEDDİN İZNİKÎ
MUKADDİME (TOPKAPI NÜSHASI, 151^a-200^b)
GİRİŞ-METİN-ÇEVİRİ-SÖZLÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞLA TEZCİ ÇAKIR

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. İBRAHİM TAŞ

BİLECİK, 2023

10547627

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

KUTBEDDİN İZNİKÎ
MUKADDİME (TOPKAPI NÜSHASI, 151^a-200^b)
GİRİŞ-METİN-ÇEVİRİ-SÖZLÜK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞLA TEZCİ ÇAKIR

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. İBRAHİM TAŞ

BİLECİK, 2023

10547627

BEYAN

“Kutbeddin İznikî, Mukaddime (Topkapı Nüshası, 151^a-200^b), Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük” adlı yüksek lisans tezinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel araştırma ve etik kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmının Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını, aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Bu çalışmanın, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP), TÜBİTAK veya benzeri kuruluşlarca desteklenmesi durumunda; projenin ve destekleyen kurumun adı proje numarası ile birlikte, ETİK KURUL onayı alınması durumunda ise ETİK KURUL tarih karar ve sayı bilgilerinin beyan edilmesi gerekmektedir.	
DESTEK ALINMIŞTIR	DESTEK ALINMAMIŞTIR
Destek alındı ise;	
Destekleyen kurum;	
Desteğin Türü	Proje Numarası
1- BAP (Bilimsel Araştırma Projesi)	
2- TÜBİTAK	
Diğer;.....	
ETİK KURUL onayı var ise;	
ETİK KURUL karar tarih/sayı:	/.....

Çağla TEZCİ ÇAKIR

31/08/2023

İmza

ÖN SÖZ

İlmihâl geleneğinin tarihsel süreci incelendiğinde, bir telif türü olarak “ilmihâl” ismi taşıyan eserlere yakın dönem Osmanlı’da rastlanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu’nun kurulmasıyla beraber, halkın anlayabileceği dinî bilgiler içeren eser telifine gidilmiştir. Kutbeddin İznikî’nin, oruç, zekât, namaz ve hac gibi İslam’ın şartlarını ele aldığı ve bunlara ilaveten farzlar, iman, ibadetler ve ahlak gibi konulara değindiği *Mukaddime*’si de Türkçe ilmihâl geleneğinin ilk örneklerinden kabul edilmektedir. *Mukaddime*’nin, döneminde çokça tanınmasından dolayı pek çok nüshası bulunmaktadır. Bunların, 6 tanesi Süleymaniye Kütüphanesi’nde; 4 tanesi Bursa Yazma Eserler Kütüphanesi’nde; 3 tanesi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi’nde; 3 tanesi İstanbul Belediye Kitaplığı’nda; 3 tanesi Milli Kütüphane’de; 2 tanesi Nuruosmaniye Kütüphanesi’nde; 2 tanesi Tercüman Gazetesi Kütüphanesi’nde yer almaktadır. Eserin *Râhatü’l-Kulûb* adıyla kayıtlı 10 nüshası daha bulunmaktadır. Bu çalışmada ele alınan nüsha, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de *Anonim Bir İlmihâl Kitabı* adıyla kayıtlıdır. Kaynaklarda bu nüsha ile ilgili bilgiye rastlanmamıştır. Üzerinde çalıştığımız *Kutbeddin İznikî, Mukaddime (Topkapı Nüshası, 151^a-200^b)*, *Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük* adlı yüksek lisans tezinde, eserin transkripsiyonu, çevirisi ve sözlüğü hazırlanarak metnin dil özellikleri, söz varlığı ve bağlama dayalı anlam çeşitliliği belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın giriş kısmında ilmihâl geleneği, eser ve yazarı hakkında bilgiler ve kısaca eserin dil özelliklerine değinilmiştir. Çalışmanın asıl bölümünde Arap harfli metnin transkripsiyonuna, Türkçe çevirisine ve dizinle birlikte sözlüğüne yer verilmiştir. Arapça dua ve ibareler dizinli sözlükten ayrı tutularak sözlüğün sonuna eklenmiştir. Son olarak okuyuculara karşılaştırma imkânı sunmak için metnin tıpkıbası da eklenmiştir.

Bu yolda karşılaştığım hemen her problemde vaktini, sabrını ve yardımını esirgemeyen, akademik bilgisi ve tecrübesiyle her daim yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. İbrahim Taş’a müteşekkirim. Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca gösterdikleri ilgi ve sabır için tüm bölüm hocalarıma, bilhassa Dr. Öğr. Üyesi Zemire Gulcalı’ya şükranlarımı sunarım. Tezimize Arapça bilgisiyle katkıda bulunan Prof. Dr. Dursun Hazer’e de teşekkürü borç bilirim. Ayrıca kızları olmaktan gurur duyduğum, daima maddi ve manevi yanımda olan aileme ve kardeşime teşekkür ederim. Son olarak desteğini her dem hissettiğim eşim Mert Çakır’a sonsuz teşekkürler.

Çağla TEZCİ ÇAKIR

.../.../2023

ÖZET

KUTBEDDİN İZNİKÎ, MUKADDİME (TOPKAPI NÜSHASI, 151^a-200^b),

GİRİŞ-METİN-ÇEVİRİ-SÖZLÜK

İlmihâl, terim olarak, temel dinî bilgileri içeren el kitabı anlamına gelir. İlmihâl geleneği çoğunlukla Arapça ve Farsça eserlerin tercümesi ve yapılan eklemelerle genişletilmesi veya şerh edilmesi şeklinde başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun kurulmasıyla birlikte ise halkın anlaşılabilir dinî bilgiye ulaşabilmesi için Türkçe eser telifine gidilmiştir. Kutbeddin İznikî'nin *Mukaddime* adlı eseri de Türkçe ilmihâllerin ilk örneği kabul edilmektedir.

Çalışmamıza konu olan nüsha, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1'de *Anonim Bir İlmihâl Kitabı* adıyla kayıtlıdır. Kaynaklarda bu nüsha hakkında bilgiye rastlanmamıştır. Nüshanın tamamı 453 varaktır, her varak 9 satırdan oluşur. Yazılış tarihi bilinmemektedir. Siyah mürekkeple, harekeli nesih tarzıyla yazılmıştır. Çalışmamızda eserin 151^a-200^b sayfa aralığı ele alınmıştır.

Çalışmanın giriş kısmında ilmihâl geleneği, eser ve yazarı hakkında bilgiler ve kısaca eserin dil özelliklerine değinilmiştir. Çalışmanın asıl bölümünü Arap harfli metnin transkripsiyonu, Türkçe çevirisi ve dizinle birlikte sözlüğü oluşturur. Arapça dua ve ibareler dizinli sözlükten ayrı tutularak sözlüğün sonuna eklenmiştir. Son olarak okuyuculara karşılaştırma imkânı sunmak için metnin tıpkıbasısına da yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlmihâl, Eski Anadolu Türkçesi, Kutbeddin İznikî ve Mukaddimesi.

ABSTRACT

KUTBEDDIN IZNIKÎ, MUKADDIME (TOPKAPI COPY, 151^a-200^b),

INTRODUCTION-THE TEXT-TRANSLATION-GLOSSARY

Catechism, as a term, means a handbook containing basic religious knowledge. The tradition of catechism began mostly in the form of translations of Arabic and Persian works and their expansion or annotation with additions. With the establishment of the Ottoman Empire, there was a tendency to write works in Turkish so that the public could reach understandable religious knowledge. Kutbeddin İznîkî's *Mukaddime* is considered the first example of Turkish catechisms.

The copy, which is the subject of our study, is registered under the name of *An Anonymous Catechism Book* in Istanbul Topkapı Palace Museum Library Revan Mansion 000630/1. No information was found about this copy in the sources. The entire copy has 453 leaves, each leaf consists of 9 lines. The date of its writing is unknown. It is written in black ink, in the naskh style. In our study, the 151^a-200^b page range of the work was examined.

In the introduction part of the study, the tradition of the catechism, information about the work and its author, and briefly the language features of the work are mentioned. In the main part of the study, the transcription of the Arabic letter text, its Turkish translation and its glossary with the index are included. Arabic prayers and phrases are kept separate from the indexed glossary and added to the end of the dictionary. Finally, a facsimile of the text has been added to allow readers to compare.

Key Words: Catechism, Old Anatolian Turkish, Kutbeddin İznîkî and His *Mukaddime*.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	v
İŞARETLER LİSTESİ.....	vi
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	vii
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. İlmihâl Geleneği.....	1
1. 2. Kutbeddin İznikî ve Eserleri.....	3
1. 3. Kutbeddin İznikî'nin <i>Mukaddime</i> 'si.....	3
1. 4. Eserin Dili.....	5
1. 5. Önceki Çalışmalar.....	6
1. 6. Çalışmada İzlenen Yöntem.....	7
2. METİN.....	11
3. ÇEVİRİ.....	29
4. SÖZLÜK.....	47
5. ARAPÇA DUA VE İBARELER.....	121
5. 1. Dualar.....	121
5. 2. İbareler.....	123
KAYNAKÇA.....	124
TIPKIBASKI.....	227

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.	: Arapça
AT	: Ana Türkçe
Çin.	: Çince
ET	: Eski Türkçe
Fa.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
Hız.	: Hazreti
İt.	: İtalyanca
Lat.	: Latince
Soğd.	: Soğdca
vb.	: ve benzeri
Yun.	: Yunanca

İŞARETLER LİSTESİ

- < : 1. aracı ve kaynak dili gösterir; 2. önceki biçimi gösterir
- : gönderme yapıldığını gösterir
- +
- : 1. fiil kök ya da gövdesini gösterir; 2. fiile gelen eki gösterir
- [=] : kelimenin kaç defa geçtiğini gösterir

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ء	hemze	ʾ
ا	elif	a / ā / e / yerine göre öteki ünlüler
ب	be	b / p
پ	pe	p
ت	te	t
ث	se	s
ج	cīm	c / ç
چ	çīm	ç
ح	hā	h
خ	hı	h
د	dāl	d
ذ	zel	z
ر	re	r
ز	ze	z
س	sīn	s
ش	şın	ş
ص	şād	ş
ض	ḍād	ḍ
ط	ṭı	ṭ
ظ	ẓı	ẓ
ع	‘ayın	‘
غ	ğayın	ğ
ف	fe	f
ق	kāf	k
ك	kef	k / g / ŋ

ل	<i>lām</i>	l
م	<i>mīm</i>	m
ن	<i>nūn</i>	n
و	<i>vāv</i>	v / yerine göre o / ō / ö / õ / u / ū / ü / ũ
ه	<i>he</i>	h / a / e / i
ی	<i>ye</i>	y / yerine göre è / ı / i / ĩ

1. GİRİŞ

1. 1. İlmihâl Geleneği

Sözlük anlamı “davranış bilgisi” olan “ilm-i hâl”, terim olarak temel dinî bilgileri içeren el kitabı şeklinde tanımlanmaktadır.¹ İslam dininin beş şartı olarak bilinen farzlardan birini, tamamını veya bunlara ek olarak ahlak konularına değinen çalışmalar ilmihâl olarak adlandırılmaktadır.² Bugün ilmihâl olarak kabul edilen eserler çoğunlukla Arapça veya Farsça bir eserin yeniden yazılması, tercümesi, eklemelerle genişletilmesi ya da şerh edilmesi şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu’nun kurulmasıyla birlikte dinî bilginin halka ulaşabilmesi için farklı isimlerle eser telifine gidilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu öncesinde ilmihâl kapsamında sayılabilecek Arapça, Farsça ve Türkçe yazılmış örnekler bulunmakla birlikte bu gelenek Osmanlı İmparatorluğu’nun kurulmasıyla beraber sistemli hâle gelmiştir denebilir.³

İlmihâller, “İlim tahsili her müslüman üzerine farzdır⁴” hadisinin bir yorumu üzerine, İslam dininin temelini oluşturan “inanç, ibadet ve ahlak” kavramlarından hareketle ortaya çıkmıştır.⁵ İlmihâllerin oluşum aşamasını meydana getiren eserler genel olarak Arapça tercümelerdir. Bunlar ilmihâllerin, Anadolu’da yaygınlaşarak sistemli hâle gelmesini sağlamıştır.⁶ Zaman içinde halk için temel dinî konularda bilgi içeren, sade ve basit bir anlatıma sahip eserlere ihtiyaç duyulmuş, böylece ilk ilmihâller Osmanlılar döneminde ortaya çıkmıştır.⁷

İlmihâl edebiyatının tarihî süreci incelenirken bu kavramın bir telif türü olarak kullanılması ile kelime olarak kullanımı ayrı ayrı ele alınmalıdır. Telif türü açısından ilmihâlin tarihi incelendiğinde, doğrudan ilmihâl ismi verilen eserler yakın dönem Osmanlı’da görülmektedir. Kelime olarak ise erken dönemlerden beri rastlanmaktadır.⁸ Osmanlı İmparatorluğu öncesinde ilmihâllerle ilgili az sayıda kaynağa ulaşılmaktadır, bunlar hakkında kesin bir değerlendirmede bulunmak mümkün değildir. Bu sebeple ilmihâllerin oluşum aşamasını Osmanlı İmparatorluğu’nun kuruluşuyla başlatmak gerekir. Nitekim Osmanlı

¹ H. Kelpetin Arpaguş (2000). “İlmihal”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 22, s. 139.

² M. Özkan (2016). Osmanlı’da İlmihal Geleneği: Kadızâde Mehmed Efendi (1045/1635) ve “Risâle-i Kadızâde” Adlı Çalışması. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 27, s. 554.

³ H. Kelpetin Arpaguş (2002). Bir Telif Türü Olarak İlmihal Tarihî Geçmişi ve Fonksiyonu. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22 (2002/1), s. 31-32.

⁴ Bu hadis İbn Mâce’nin *Mukaddime*’sinden alınmıştır; Hatice Kelpetin Arpaguş, *agm*, s. 28.

⁵ *agm*, s. 27.

⁶ A. Memduhoğlu (2016). İlmihâl Edebiyatının Tarihi Serencâmı. *Ekev Akademi Dergisi*, 66, s. 31.

⁷ *agm*, s. 44.

⁸ *agm*, s. 26.

İmparatorluğu'nun kurulmasıyla beraber halkın anlayabileceği, dinî bilgiler içeren kitaplara ihtiyaç doğmuş, bu durum da bu dönemin ilmihâl geleneğinin başlangıç aşaması olarak değerlendirilmesine yol açmıştır. Tanzimat'a kadar devam eden daha sonraki aşama da ilmihâl geleneğinin gelişim dönemi olarak nitelendirilebilir. Tanzimat ve Meşrutiyet'le birlikte ilmihâl geleneğinde yeni bir dönem başlamış ve farklı örnekleri de verilerek günümüz ilmihâl geleneğinin temelleri atılmıştır.⁹

İlmihâl geleneği Osmanlı Anadolu'sunda oluşum ve sistemleşme sürecini yaşarken bu coğrafya dışında kaleme alınmış ilmihâl örnekleri de görülmektedir. Örneğin XII/XIII. yüzyılda Ebû Nâsir b. Tâhir b. Muhammed es-Serahsî tarafından Harezmi Türkçesi ile yazılmış, ancak bir kaç sayfası günümüze gelebilmiş *Güzîde* isimli esere rastlanmaktadır.¹⁰ Farsça ilmihâl örnekleri de görülmektedir. Bunlar arasında, adı bilinmeyen bir müellif tarafından XII. yüzyılın ortalarında yazılarak Şam atabegine sunulmuş olan *Bahrü'l-Fevâid* isimli bir ilmihâl kitabı bulunmaktadır. Bir başka Farsça ilmihâl örneği ise, Ahi Evren Şeyh Nasriddün Mahmûd'un *Menâhicü's-Seyfiyye* adındaki Şâfiî fikhî ile ilgili eseridir.¹¹ Birgivî Mehmed Efendi'nin önce Arapça yazıp, sonra halkın anlayabilmesi amacıyla Türkçeye çevirdiği *Vasiyetnâme* isimli eseri de ilmihâl geleneğinin önemli örneklerinden biridir.¹² XVI. yüzyıldan sonra yazıldığı düşünülen *Mızraklı İlmihâl* eldeki bilgilere göre "ilmihâl" isminin kullanıldığı ilk eserdir.¹³

Adında doğrudan ilmihâl olmasa da Osmanlıda bu türde yazılan eserlerin ilki, Kutbeddin İznîkî'nin *Mukaddime*'si kabul edilmektedir. Yusuf Ziya Öksüz'e göre bu eser, Arapça kaleme alınmış dinî kaynakların derleme bir tercümesidir. Kerime Üstünova'ya göre ise, Muhyiddîn İbnü'l-Arabî'nin (ö. 1240) *Fusûsü'l-Hikem ve Husûsi'l-Kilem* adlı eserinin, Dâvûd-i Kayserî (ö. 1350) tarafından yapılmış şerhi olan *Matla'u Husûsi'l-Kilem fî Me'ânî Fusûsi'l-Hikem*'in "Mukaddimât" adı verilen giriş kısmının, başka eserlerden de yararlanılarak yapılan şerhidir. Bunlara ek olarak, Kâtip Çelebi *Keşfü'z-Zunûn* adlı eserinde, Kutbeddin İznîkî'nin Ebu'l-Leys es-Semerkindî'nin namazla ilgili kaleme aldığı *Mukaddimetü's-Salât*'ını tercüme ettiğinden bahsetse de eser günümüze ulaşmamıştır.¹⁴

⁹ agm, s. 31; Hatice Kelpetin Arpaguş, agm, s. 32.

¹⁰ agm, s. 32.

¹¹ agm, s. 33.

¹² Mehmet Özkan, agm, s. 573.

¹³ Hatice Kelpetin Arpaguş, agm, s. 35.

¹⁴ K. Üstünova (2016). *Kutbe'ddîn İznîkî Mukaddime Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük (Şahâbe'd-dîn Kudsi Nüshası)*. Sentez Yayıncılık, s. 28; M. Kara (1999). XIV. ve XV. Yüzyıllarda Osmanlı Toplumunu Besleyen Türkçe Kitaplar. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(1), s.34.

1. 2. Kutbeddin İznikî ve Eserleri

Kutbeddin İznikî Niğde’de doğmuş, daha sonra İznik’e göç etmiştir. Babasının adı Mehmet’tir. Aralarında Osmanlı veziri ve Arap dili âlimi Niksârî Hasan Paşa’nın da bulunduğu çeşitli hocalardan ders almıştır. Evliyâ Çelebi’nin ifadesinden İznik’te bir asitanesinin olduğunu ve burada tarikat faaliyetlerini sürdürdüğü anlamaktayız. Timur’un Anadolu’yu işgal ettiği sırada Kutbeddin İznikî’nin onunla görüşüp kendisine uyarılarda bulunduğu, kan dökmekten vazgeçmesini söylediği, Yıldırım Bayezid’in oğlu İsa Çelebi’nin Timur’a itaat ettiğini bildirmek üzere elçilik yaptığı, Timur’un da onun aracılığıyla Çelebi’ye kemer, külâh ve bazı hediyeler gönderdiği kaydedilmektedir. Kutbeddin 8 Zilkade 821’de (7 Aralık 1418) İznik’te vefat etmiş ve zaviyesine defnedilmiştir.¹⁵

Eserleri:

1. *Tefsîrü’l-Kur’ân* (Tefsîru Kutbiddîn): Eser Nisâ ve Mâide surelerinin tefsirini içermektedir. Kaç cilt olduğu bilinmemekle birlikte tam nüshası da tespit edilememiştir. Eserin II. cildi İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi’ndedir.

2. *Mukaddime*: Hanefî mezhebi esasından namaz, oruç, zekât, hac gibi konuların ele alındığı, bunlarla birlikte ahlak ve inanç konularına da değinen eser Türkçe ilmihâl geleneğinin ilk örneklerinden kabul edilmektedir.

3. *Râhatü’l-Kulûb*: Kelam, fıkıh ve tasavvufun bir araya getirilerek kaleme alındığı bu eserde, inanç ve ibadete dair hususlar tasavvuftan hareketle anlatılmış; şeyhe bağlanma, kâmil şeyhin vasıfları, hırka giyme gibi konular ele alınmıştır.

4. *Telfîkât*, eser Ferrâ el-Begâvî’nin *Mesâbîhu’s-Sünne* adlı eserinin Arapça açıklamasıdır. Hadisler arasındaki çelişkiyi gidermek amacıyla kaleme alınmıştır.

5. *Risâle fî Hakkı Devrânî’s-Sûfiyye*: Eser yedi varaktan oluşur, Türkçe kaleme alınmıştır. Tasavvuf ehlinin devran ile zikretmelerinin caiz olduğu, Gazzâlî’nin *İhya’ü ‘ulûmi’d-dîn* eseri de dâhil olmak üzere, başka kaynaklardan alınan bilgilerle anlatılmaktadır.¹⁶

1. 3. Kutbeddin İznikî’nin *Mukaddime*’si

Türkçe ilmihâl geleneğinin ilk örneklerinden kabul edilen *Mukaddime*’de oruç, zekât, namaz ve hac gibi İslam’ın şartlarına; buna ilaveten farzlar, iman, ibadetler ve ahlak gibi

¹⁵ R. Öngören (2002). “Kutbüddin İznikî”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 26, s. 485.

¹⁶ *agm*, s. 485-486.

konulara değinilmektedir. İznikî, *Mukaddime*'yi yazma nedenini eserin Hamidiye nüshasında şöyle açıklamaktadır:

2b/21-24. *Bes bilgil kim bu za'îfîy maşşûdı bu farz-ı 'ayn olan 'amelleri bildürmekde idi farz-ı kifāye ve sünnet ve müsteḥab olanları bildürmek degüldi çün kim farz-ı 'aynuḡ daḡı kemāli bunları işlemegile olur bes bu muḡaddimedede farz-ı kifāye ve sünnet ve müsteḥab ve edeb olanları ve 'ibādeti mekrūh ve fāsîd ve nākış edenleri bildürdi daḡı ḡarīb ve çok vāḡi' olur mes'eleler daḡı getürdi mübtedîleri bu muḡaddimeyi okumaḡa yeltemegiçün*¹⁷

Döneminde çokça tanınmasından dolayı eserin pek çok nüshası bulunmaktadır. Bunların, 6 tanesi Süleymaniye Kütüphanesi'nde; 4 tanesi Bursa Yazma Eserler Kütüphanesi'nde; 3 tanesi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde; 3 tanesi İstanbul Belediye Kitaplığı'nda; 3 tanesi Milli Kütüphane'de; 2 tanesi Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde; 2 tanesi Tercüman Gazetesi Kütüphanesi'nde yer almaktadır. Eserin *Rahatü'l-Kulûb* adıyla kayıtlı 10 nüshası daha bulunmaktadır.¹⁸

Bu çalışmada ele alınan nüsha, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1'de *Anonim Bir İlmihâl Kitabı* adıyla kayıtlıdır.¹⁹ Eser müellif nüshası değildir, fakat müstensihine ait Abdullah ismine rastlanmıştır. Çalışmamıza konu olan nüshanın tamamı 453 varaktır. Her varak 9 satırdan oluşmaktadır. Müstensih bu durumdan ilk varakta “ḡaṡṡ-ı saṡr 9” ifadesiyle bahsetmektedir. Yazılış tarihi bilinmemektedir. Siyah mürekkeple, harekeli nesih tarzıyla kaleme alınmıştır.

Eser beş bölüme ayrılmıştır:

1. Bāb-ı evvel: İmanla alakalı konular, cennet-cehennem kavramları örneklerle anlatılmaktadır.
2. İkinci bāb: Namaz ve abdest ile alakalı hükümler açıklanmaktadır.
3. Üçüncü bāb: Zekât ile alakalı hükümler açıklanmaktadır.
4. Dördüncü bāb: Oruç ile ilgili hükümler açıklanmaktadır.
5. Beşinci bāb: Hac ve umre ile alakalı hükümler açıklanmaktadır.

¹⁷ Kerime Üstünova, *age*, s. 25. K. Üstünova'nın çalışmasından alınan yukarıdaki metinde /ñ/ yerine /η/, kapalı e için /i/ yerine /è/ tercih edilmiştir.

¹⁸ *age*, s. 30-38. Birer nüsha bulunan kütüphaneler belirtilmemiştir. Nüshalar hakkında detaylı bilgi için söz konusu çalışmaya bakılabilir.

¹⁹ Kaynaklarda bu nüsha ile ilgili bilgiye rastlanmamıştır.

Çalışmamızda incelemiş olduğumuz 151^a-200^b'de *ikinci bāb*, beş ve dokuzuncu fasıllar arası konu edilmekte, çalışmamızın son varlığında *üçüncü bāb* başlamaktadır.

1. 4. Eserin Dili

Eserde Eski Anadolu Türkçesine dair tespit edilen fonetik ve morfolojik özellikler şunlardır:

1. Söz içi ve söz sonu /d/ > /y/ değişimi: *ayaḳ* ‘ayak’ (156b/4) < ET *adaḳ*, *ayruḳ* ‘farklı, başka’ (153a/2) < ET *adruḳ*, *boy* ‘uzunlamasına mesafe, uzunluk’ (165a/1) < ET *bod*, *eyle-* ‘yapmak, etmek’ (159b/7) < ET *edle-*, *ḳoy-* ‘bırakmak’ (152b/1) < ET *ḳod-* vb.

2. Çok heceli sözcüklerin sonunda /g/nin düşmesi: *çeri* ‘asker’ (179b/1) < ET *çerig*, *dürlü* ‘çeşit, cins’ (159a/8) < ET *türlüg*, *ḳapu* ‘kapı’ (170b/2) < ET *ḳapıḡ*, *ḳuru* ‘kara parçası’ (179b/7) < ET *ḳuruḡ*, *yaya* ‘yürüyerek giden kimse’ (179b/8) < ET *yadaḡ* vb.

3. Birincil uzun ünlülerin kısalması: *ad* ‘isim’ (184b/6) < AT *āt*, *baṣ* ‘kafa’ (156a/2) < AT *bāṣ*, *boy* ‘uzunlamasına mesafe, uzunluk’ (165a/1) < AT *bōd*, *dē-* ‘demek’ (151b/3) < AT *tē-*, *diz* (157b/1) < AT *tīz*, *dört* (162a/7) < AT **tōrt*, *güy-* ‘beklemek’ (160a/3) < AT *kūd-*, *ög-* ‘övmek, methetmek’ (184b/1) < AT *ōg-*, *su* (157b/3) < AT **sūw*, *var* ‘mevcut’ (152a/5) < AT *bār*, *yüz* ‘surat, çehre’ (177b/6) < AT *yūz* vb.

4. Birincil uzun ünlülerden sonra gelen /p, ç, t, k, ḳ/ ünsüzlerinin ardından bir ünlü geldiğinde ötümlüleşmesi: *güç+i* (< *güç* ‘takat, mecal, enerji’) (177b/1) < AT *kūç*.

5. İkinci hece başındaki /ḡ, g/nin düşmesi: *gerek* ‘lazım, şart’ (151a/4) < ET *kergek*, *ilerü* ‘öne doğru’ (158b/2) < ET *ilgerü*, *ḳayur-* ‘kaygılanmak’ (170b/3) < *ḳadḡur-* vb.

6. Söz başı /t/ > /d/ değişimi: *degül* ‘değil’ (151a/2) < ET *tegül*, *deniz* ‘deniz’ (180a/6) < ET *teḡiz* vb.

7. Söz başı /k/ > /g/ değişimi: *getür-* ‘getirmek’ (153b/6) < ET *keltür-*, *göñül* ‘gönül’ (155a/1) < ET *köñül* vb.

8. Söz başı /b/ > /v/ değişimi: *var* ‘mevcut’ (152a/5) < ET *bar*, *vēr-* ‘vermek’ (151b/6) < *bēr-* vb.

9. Söz başı /b/nin düşmesi: *ol-* ‘olmak’ (151a/3) < ET *bol-*.

10. Dudak uyumunun yokluğu: *bozil-* ‘bozulmak’ (174b/5), *getür-* ‘getirmek’ (153b/6), *ḳaldur-* ‘kaldırmak’ (155b/1) vb.

11. Yuvarlaklaşmalar: *ābdestsüz* ‘abdestsiz’ (161a/2), *bellü* ‘belli’ (171b/3), *eksük* ‘eksik’ (163b/1) vb.

12. Belirtme durumu ekinin +I olması: *ābdest+i* (151a/9), *du‘ā+yi* (193b/1), *fıṭre+yi* (200b/2) vb.

13. Edat olan *ile*'nin ek hâlinde kullanılması: *cemā'atile* (159b/1), *dilile* (154b/7), *hükmile* (183a/4) vb.

1. 5. Önceki Çalışmalar

İznikî'nin *Mukaddime*'si döneminde tanınan bir eser olduğu için çokça nüshası bulunmaktadır. Bu nüshaların bazıları çalışılmıştır. Eser üzerine yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

1. **Öksüz, Y. Z.** (1976). *Mukaddime-i Kutbuddin İnceleme-Metin-Sözlük*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi, Erzurum.

Doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmada eserin imla özelliklerine detaylıca yer verilmiş, Latin harflerine aktarılmış, sözlük ve dizini hazırlanmıştır. Nüsha farkları için de ayrı bir başlığa yer verilmiştir.

2. **Öksüz, Y. Z.** (1978). “Kutbuddin b. Muhammed İznikî (? - 821 H.) ve Mukaddime-i Kutbuddin”, *Prof. Dr. M. Tayyib Okiç Armağanı*, s. 225-249.

3. **Baktır, M.** (2005). Anadolu’da Yazılan İlk Türkçe İlmihal Kitaplarından İznikî'nin Mukaddimesi. *Uluslararası İznik Sempozyumu*, s. 431-442.

4. **Atawula, A.** (2007). *Kutbuddin İznikî'nin “Mukaddime” Adlı Eserinin Tahkik Ve Tahlili*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mukaddime'nin metnine, tahkikine, özetine ve tahliline yer verilen bu çalışma doktora tezi olarak hazırlanmıştır. Eserde değinilen tüm konular bölüm bölüm detaylıca ele alınmıştır. Çalışmada *Mukaddime* metni için Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 550/1’de kayıtlı olan nüsha esas alınmış, metin matbu olarak verilmiştir.

5. **Üstünova, K.** (2016). *Kutbe'd-dîn İznikî Mukaddime Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük (Şahâbe'd-dîn Kudsî Nüshası)*. Sentez Yayıncılık.

K. Üstünova'nın Doktora tezinin yayını olan bu çalışmada “Şahâbe'd-dîn Kudsî Nüshası (Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 550/1)” esas alınmıştır. Eserin dil bilgisi özellikleri incelenmiş, metnin transkripsiyon harflerine aktarımı yapılmış ve sözlüğü hazırlanmış, özel adlar için bir dizine yer verilmiştir. Nüshalar tanıtılmış ve seçilen üç nüsha karşılaştırılmıştır.

6. **Aydın, E.** (2017). *Kutbüddin İznikî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (1b-50b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de kayıtlı nüshanın 1^b-50^b arası çalışılmıştır. Yazmanın transkripsiyon harflerine aktarımı, Türkiye Türkçesi çevirisi, sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Arapça ibarelere ayrıca yer verilmiştir.

7. **Avşar, B.** (2019). *Kutbeddin İznikî’nin Mukaddimesi’nin Topkapı Nüshası (51^a-100^b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de kayıtlı nüsha esas alınarak 51^a-100^b arası çalışılmıştır. Yazmanın transkripsiyon harflerine aktarımı, Türkiye Türkçesi çevirisi, sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Arapça ibarelere ayrıca yer verilmiştir.

8. **Saçı, A.** (2021). *Kutbeddin İznikî’nin Mukaddimesi’nin Topkapı Nüshası (101^a-150^b) Giriş Metin Çeviri Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan Köşkü 000630/1’de kayıtlı nüsha esas alınarak 101^a-150^b arası çalışılmıştır. Yazmanın transkripsiyon harflerine aktarımı, Türkiye Türkçesi çevirisi, sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Arapça ibarelere ayrıca yer verilmiştir.

1. 6. Çalışmada İzlenen Yöntem

Üzerinde çalıştığımız *Kutbeddin İznikî, Mukaddime (Topkapı Nüshası, 151^a-200^b)*, *Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük* adlı yüksek lisans tezinde, eserin transkripsiyonu, çevirisi ve dizinli sözlüğü hazırlanarak metnin dil özellikleri, söz varlığı ve bağlama dayalı anlam çeşitliliği belirlenmeye çalışılmıştır. Arapça dua ve ibareler dizinli sözlükten ayrı tutularak sözlüğün sonuna eklenmiştir. Son olarak okuyuculara karşılaştırma imkânı sunmak için metnin tıpkıbasısına da yer verilmiştir.

Metnin transkripsiyonu yapılırken, eser konuşma dilinde kaleme alındığı için cümleleri takip etmek zorlaştığından noktalama işareti kullanılmamıştır. Sadece özel adlarda ek gelen durumlarda kesme işareti (') kullanılmış, özel adlar büyük harfle yazılmıştır.

Eserin çevirisinde kelimelerin sözlüksel anlamları göz ardı edilmeden günümüz Türkçesine uyarlanmaya çalışılmıştır. Eser isimleri italik, bab ve fasıllar bold yazılmıştır.

Çalışmanın sözlük kısmında Ceval KAYA’nın “Windows Altında Dil Çalışmaları İçin Cibakaya 2.3” adlı programı kullanılarak metnin dizin bölümü hazırlanmıştır. Türkçe

olmayan kelimelerin kökenleri gösterilmiş, arkaik hâllerine değinilmemiştir. Anlam farklılıkları numaralandırma yöntemiyle ayırt edilmiş, bu aşamada anlam önceliği değil kelimenin metinde geçtiği sayfa ve satır numarası esas alınmıştır. Dizinli sözlüğün diğer özellikleri:

1. Madde başı kelime, birden fazla anlama sahipse her anlam için kelimenin geçtiği sayfa ve satır numarasına birer tane örnek verilmiştir. Örnek:

ancak 1. fakat, lakin: 157a/8; 2. sadece, yalnız: 176a/6

2. Bir madde başına ait söz varlığının her birine (deyim, ikileme, birleşik kelime vb.), o madde başının altında yer verilmiş, geçtiği sayfa ve satır numarası gösterilmiştir. Örnek:

ābdest [< Fa.] abdest

ābdest al- abdest almak: 171a/3

ābdest aldur- abdest aldirmek: 179a/2

ābdesti şın- abdesti bozulmak: 151a/9

3. Madde başı herhangi bir deyim ya da birleşik içinde geçiyorsa ona gönderme yapılmıştır. Örnek:

ara 1. ara, aralık: 160a/9; 2. iç: 162b/5

→ **bir arada**

4. Madde başı müstakil olarak geçmeyip bir birleşik kelime ya da deyim içinde geçiyorsa o madde başına anlam verilmemiştir. Örnek:

amān [< Ar.]

amān dile- yardım istemek

5. Madde başı müstakil olarak geçmiyor ve herhangi bir deyim, birleşik kelime veya tamlama içinde yer alıyorsa ona anlam verilmeyip geçtiği yapıya gönderme yapılmıştır. Örnek:

al-

→ **ābdest al-, ücret al-, ḥarāc al-**

6. Yabancı kökenli madde başlarının hem orijinal hem Türkçeleşmiş biçimi yer alması durumunda, her iki biçime de anlam verilmiştir. Örnek:

farz [< Ar.] **1.** namazda yapılması şart olan gereklilikler: 154b/1; **2.** namazda terk edilmesine izin verilmeyen rekâtlar: 161a/5; **3.** İslam dininde emredilen yükümlülükler: 176a/8; bk. **farza**

farza [< Ar.] namazda terk edilmesine izin verilmeyen rekâtlar; bk. **farz**

7. Aynı özel ismin değişik şekillerde yer aldığı durumlarda iki isme de anlam verilmiştir. Örnek:

Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

Ebū Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

İmām Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, Ebū Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**

İmām-ı Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf**

8. Bir madde başının iki değişken biçimi geçiyorsa iki biçime de anlam verilmiştir. Örnek:

artuğırak daha fazla; bk. **artuğurak**

artuğurak daha fazla; bk. **artuğırak**

9. *anı, anda, andan, bunu, bunlar* vb. kelimeler biçimbilgisel yapılarından dolayı madde başı yapılmıştır. Örnek:

anı *ol* zamirinin belirtme hâli, onu

anlar *ol* zamirinin çoğul hâli, onlar

ağa *ol* zamirinin yönelme hâli, ona

Arapça dua ve ibareler orijinaline bağlı kalınarak art ünlülü okunmuştur.

2. METİN

151^a ⁽¹⁾ sehiv  td ği ol evvelki reke  atdayısa kim ol uyan ⁽²⁾ kişi aŗa  rişmedi ve uyana secde-yi sehiv l zım degül ol ⁽³⁾ uyduğı nam zda sehiv  tdise uyan dağı l zım olur secde-yi ⁽⁴⁾ sehiv  tmek gerek im mıla secde  tmese nam zı  hirinde ⁽⁵⁾ secde-yi sehiv  de eger kendü dağı sehiv ıtse ⁽⁶⁾ ol t rup kılduğı nam zda ikisiyi  n bir secde y ter ⁽⁷⁾ *Hul şa*’da eydür l hi  olan kişi secde-yi sehivinde ⁽⁸⁾ im ma uymaya mesb  k uya l hi  oldur kim im ma evvelden ⁽⁹⁾ bile uya amm  nam z içinde uyuya y  ud  bdesti sına **151^b** ⁽¹⁾ ol  bdestden gelince y  oyanınca im m bir reke  at ⁽²⁾ y  dağı artu  nam zından kıla ol andan şonra gele ⁽³⁾ mesb  k aŗa d rler kim nam zu  evvelinden bile uymaya ⁽⁴⁾ im m bir reke  at y  dağı artu  kılmış ol andan şonra ⁽⁵⁾ gele uya im ma bes mesb  k olan kişi im ma uya ⁽⁶⁾ secde-yi sehiv  dicek amm  im mıla bile sel m v rmeye ⁽⁷⁾ eger nam zı tam m olmaduğın bil p im mıla bile sel m ⁽⁸⁾ v r rse nam zı f sid olur ikileyin kılm k gerek ⁽⁹⁾ amm  bilmeyüp sel m v r rse nam zı f sid olmaz nam zın **152^a** ⁽¹⁾ tam mladuğdan şonra secde-yi sehiv  de amm  *şer -i* ⁽²⁾ *Tah vi*’de eyitmiş mesb  k eger im mdan şonra ⁽³⁾ sel m v rdiyse y    din v rdiyse f sid olmaz ⁽⁴⁾ eger bile v rdiyse f sid olur amm  kaçan im m ⁽⁵⁾ sel m v rse dağı secde-yi sehiv varıduğın şonra ⁽⁶⁾ aŗsa mesb  k dağı durup nam zın  demege ⁽⁷⁾ başlamış olsa eger mesb  k kılduğı nam zda secdeye ⁽⁸⁾ varmadıysa dönüp oturup im ma uyup secde-yi sehivin ⁽⁹⁾ bile  d p andan t rup nam zın kılm k gerek eger secde **152^b** ⁽¹⁾  tmiş olsa ol kılduğı nam zı  oyup im ma uym k gerek ⁽²⁾ eger uyarısa nam zı f sid olur belki mesb  k ⁽³⁾ nam zın tam mlaya andan şonra secde-yi sehiv  de amm  ⁽⁴⁾ *Kit bu’s-şal t* eyitmiş eger im ma uymayup nam zın ⁽⁵⁾ tam mlarısa nam zı f sid olur d miş amm  bilgil ki ⁽⁶⁾ secdeye varmadın im ma uymayıc k nam zı f sid olduğı ⁽⁷⁾ anu   nd r kim im m birle kılm k v cib olduğı yerde ⁽⁸⁾ başına kıldı secdeye varduğdan şonra uyıc k nam zı f sid ⁽⁹⁾ olduğı başına kılm k v cib olmişiken  oyup im ma **153^a** ⁽¹⁾ uyduğı   nd r *Hul şa*’dağı söz tam m bilgil kim ⁽²⁾ eger F ti a s resin tam m okumadın ayru  süre ⁽³⁾ okumağa başlasa eger F ti a’nun  oğın okumadısa secde-yi ⁽⁴⁾ sehiv  tmek gerek eger  oğın okudısa sehiv  tmek ⁽⁵⁾ v cib degül *Kıny *’da eydür ş     budur kim F ti a ⁽⁶⁾ s resin  n  oğın terk  dicek secde-yi sehiv l zım ⁽⁷⁾ olur amm  ba  zılar eydür bir  yet ka ar dağı terk öderise ⁽⁸⁾ secde-yi sehiv  tmek gerek d miş ve ba  zılar eydür ⁽⁹⁾ bi-smi’   hi’r-ra m ni’r-ra  m d mese secde-yi **153^b** ⁽¹⁾ sehiv  tmek gerek amm  şol nesneler kim anı işlemek ⁽²⁾ bir ayru  nesneye t bi  olduğı   nd r anı terk  tmegil ⁽³⁾ secde-yi sehiv l zım olmaz ve nam z ortasındaki tekb rler ⁽⁴⁾ gibi tesb   ler gibi Sub   neke ve E  z  okum k gibi ⁽⁵⁾ amm  bayr m tekb rlerinden birisin unutsa nam zı evvelinde ⁽⁶⁾ y   hirinde get rmese secde-yi sehiv  tmek gerek ⁽⁷⁾  ur’ n okurken secde  yetin okusa yerinde secde  tmese ⁽⁸⁾

şonra étse secde-yi sehv étmek gerek İmām Ebī Yūsuf⁽⁹⁾dan ba‘zılar şöyle rivāyet étmişler kim evvel reke‘ atda **154^a**⁽¹⁾ okuduğı Qur‘ān‘ı ikinci reke‘ atda gèrū okusa sehv lāzım olur ⁽²⁾ Fātiha sūresin iki kez okısa secde-yi sehv lāzım degil ⁽³⁾ Taḥiyyāt okumağa unutsa secde-yi sehv lāzım olur étmek gerek ⁽⁴⁾ *Hulāşa*‘da ve *Ḳınya*‘da eydür eger rukū‘ da yā secdede yā taḥiyyātda ⁽⁵⁾ oturmuşken Qur‘ān okusa secde-yi sehv étmek gerek *Mecma‘* ⁽⁶⁾ şerhinde eydür eger Taḥiyyāt okusa örü dururken ⁽⁷⁾ yā rukū‘ dayiken yā secdedeyiken secde-yi sehv vācib ⁽⁸⁾ olmaz ammā *Hulāşa*‘da eydür eger taḥiyyāta oturacak ⁽⁹⁾ Taḥiyyāt‘ı okusa andan şonra Qur‘ān okusa secde-yi sehv **154^b**⁽¹⁾ vācib olmaz kaçan namāzuñ farzların ve vāciblerin ⁽²⁾ ve sünnetlerin ve müsteḥabların bildürdük ve namāzı fāsıd ⁽³⁾ édenleri ve mekrūh édenleri bildük ve namāzı néce kılmak ⁽⁴⁾ gerek ki tamām ola bildük ammā dahı geñez olmağıçün ⁽⁵⁾ namāzı néce kılmak gerek tertībçe bildürelüm ⁽⁶⁾ **el-Faşlü’l-Hāmis** bilgil kim namāzı kılmaga ⁽⁷⁾ niyyet étmek kılduğı kankı namāzduğın bilmekdür dilile ⁽⁸⁾ demek sevgülüdür Tanrı Te‘ālā ḥazretinde ba‘zı ‘ulemā ⁽⁹⁾ eydür dilile demek bid‘ atdur ve illā meger kim dilile **155^a**⁽¹⁾ demeyince gönlin dölendürmeye eger kılduğı sünnet olursa ⁽²⁾ niyyet étdüm namāz kılmaga dèrise yèter ve eger kılduğı vitr ise ⁽³⁾ niyyet étdüm vitr namāzın kılmaga dèye eger farz namāzısa ⁽⁴⁾ niyyet étdüm işbu öyle namāzın yā kindü namāzın ⁽⁵⁾ dèye kaç reke‘ atduğın demek ḥācet degül ammā ⁽⁶⁾ cenāze namāzın kılırsa niyyet étdüm namāz kılmaga Tanrı ⁽⁷⁾ Te‘ālāyiçün ve du‘ā étmege işbu ölüyiçün dèye andan ⁽⁸⁾ şonra bilgil kim kaçan namāzuñı tamāmlasañ ⁽⁹⁾ selām vèrmedin durup bir namāz dahı kılsañ **155^b**⁽¹⁾ niyyet édüp elün qaldurup “Allāhu akbar ” dèmedin ⁽²⁾ dürüstdür gerekse farz namāzın tamāmıla nāfileye ⁽³⁾ niyyet ét gerekse nāfile namāzı tamāmıla farza ⁽⁴⁾ niyyet ét gerekse vakt namāzın tamāmıla kaçā ⁽⁵⁾ kılmaga niyyet ét zīre namāzda elin qaldurup “Allāhu ⁽⁶⁾ ekber” demek şartdur bizüm kıyumuzda ve Şāfi‘ī ⁽⁷⁾ katında rükündür her namāzda elin qaldurup “Allāhu akbar ” ⁽⁸⁾ demek gerek bes namāzı tamāmlayup elin qaldurmadın “Allāhu ⁽⁹⁾ ekber” dèmedin ayruq namāz kılmak dürüst degül **156^a**⁽¹⁾ andan şonra bilgil kim niyyet étdükden şonra ⁽²⁾ iki elin başı berāberine élte ve baş barmağların kulağı ⁽³⁾ yumşağı altına qoya ve barmağların açā “Allāhu akbar ” dèye ⁽⁴⁾ elin élede göbegi altında bağlaya ve sağ elin şol ⁽⁵⁾ eli üzerine qoya sırça barmağı ve yanındağı barmağıla ⁽⁶⁾ baş barmağın şol bilegi altında bağlaya ve gèrū kalan ⁽⁷⁾ barmağların şol bilegi üzerine uzada “Allāhu akbar ” dèdüğinden ⁽⁸⁾ şonra elin katı şarmaya tā kim varup öninden ⁽⁹⁾ yaña uzamaya veyā elleri ardındın yaña geçmeye **156^b**⁽¹⁾ ve ‘avrat kişi elin omuzı berāberine élede “Allāhu akbar ” ⁽²⁾ dèye ve elin gögsi üzerinde bağlaya ammā ellerin yèni içine ⁽³⁾ qoya yā eline bir destüvāne gibi nesne gèye elleri görünmeye ⁽⁴⁾ zīrā eli görünürse namāzı dürüst olmaz ve ayakların dahı ⁽⁵⁾ göstermeye zīrā İmām-ı Ebī Ḥanīfe’nünñ bir sözince ⁽⁶⁾ ayağı görünicek namāzı dürüst bes elinüñ ve ayağınüñ ⁽⁷⁾ dörüt bañşında bir

baħşı görinse namāzı dürüst olmaz ⁽⁸⁾ ve elin bağladuğdan sonra eyde “Subhānaka Allāhumma ⁽⁹⁾ va bi-ħamdika va tabāraka’s-muka va ta’ālā cadduk **157^a** ⁽¹⁾ va lā ilāha ğayruka” dēye andan sonra “A’ūzu billāhimina’s-şaytāni’ ⁽²⁾ r-racīm” dēye ve eger imāma uymışsa epsem dura ⁽³⁾ ayruķ nesne okumaya eger kendü imām ise yā başına ⁽⁴⁾ kılursa anların ardınca bi-smi’llāhi’r-raħmāni’r-raħīm ⁽⁵⁾ dēye Fātiħa okıya ve ardınca Qur’ān okıya ve bilgil kim Subhāneke ⁽⁶⁾ ve E’üzü ve Bismillāhi okıyıcak aḡul okumak gerek ⁽⁷⁾ Subhāneke ve E’üzü her namāzuḡ evvelinde okumak gerek ⁽⁸⁾ ancak ve kalan reke’atlarda bi-smi’llāhi’r-raħmāni’r-raħīm dēye Fātiħa ⁽⁹⁾ okuya ardınca Qur’ān okıya andan sonra rukū’a vara iki elin **157^b** ⁽¹⁾ iki dizi üzerine kıya ve barmakların aça ve rukū’da şol kadar ⁽²⁾ egile kim arķası düpdüz ola şöyle düz ola kim çanağıla ⁽³⁾ şı kıosalar dura ve başın arķasından aşığa endürmeye ⁽⁴⁾ ve başın arķasından yokuarı daḡı kıaldurmaya belki başıyıla ⁽⁵⁾ arķası berāber ola rukū’dayiken üç kez yā beş kez ⁽⁶⁾ “Subhāna rabbiya’l-‘azīm” dēye andan sonra rukū’dan kıalka “Sami’ allāhu ⁽⁷⁾ liman ħamidah” dēye cemā’at “Rabbanā laka’l-ħamd” dēye eger başına ⁽⁸⁾ kıılursa ikisin daḡı bile dēye rukū’dan kıalkıcak eveden ⁽⁹⁾ toğırıla dura andan sonra “Allāhu akbar” dēye secdeye vara **158^a** ⁽¹⁾ ve secdeye enerken evvel dizin kıoya andan sonra elin kıoya ⁽²⁾ başı berāberinde ve barmakların açmaya ve kıolların yere döşemeye ⁽³⁾ belki kıolların kıovalda yokuarı kıaldura şol kadar kim ⁽⁴⁾ altından kedi geče toķunmaya ve kıarnın daḡı kıaldura eveden ⁽⁵⁾ yokuarı uyluğı üzerine düşmeye alın ve burnın yere degüre ⁽⁶⁾ dülbendin yā üsküfin alnından gidermedin secde ederse ⁽⁷⁾ namāzı mekrüh olur secdedeyiken üç kez yā beş kez ⁽⁸⁾ “Subhāna rabbiya’l-a’lā” dēye secdedeyiken ayağı barmakların ⁽⁹⁾ kıbleden yaḡa yönelde andan sonra “Allāhu akbar” dēyüben **158^b** ⁽¹⁾ gerü gerek eger cemā’at uzun olup imām kıısacuk olup ⁽²⁾ başı imām başından ilerü geğerise daḡı dürüstdür ⁽³⁾ eger ‘avrat uyup başı imām başından ilerü geğerise ⁽⁴⁾ daḡı dürüstdür ayağı imām ayağından gerü olıcak ⁽⁵⁾ ammā böyle olıcak imāmuḡ kendü ‘avratı gerek yā kendü yā ⁽⁶⁾ nikāhıla ħelāl olmaz kıışım gerek bilgil kim ⁽⁷⁾ ayak ilerü olup gerü olmakda i’tibār incigedür eger ⁽⁸⁾ baldır imām baldırından ilerü olursa namāzı dürüst olmaz ⁽⁹⁾ *Hulāşa* sözi tamām oldu *Kıınya*’da eydür kıačan kıatı **159^a** ⁽¹⁾ yağımur olsa yā kıatı sovuķ olsa yā kıatı kıaraḡulık ⁽²⁾ yā kıorku olsa cemā’ate varmağa ‘özr olur her kıi ⁽³⁾ cemā’ati terk etse bu ‘özürsüz kıanuķluğı geçmez ⁽⁴⁾ ta’ziz ormak vācibdür kıonşıları söylemese naşihat ⁽⁵⁾ edmese günāhkār olurlar kendü maħallesı mescidin ⁽⁶⁾ terk edüp ayruķ mescide varmaya ol mescid imāmınuḡ ⁽⁷⁾ takvāsı artuğırak²⁰ olduğıyçün ammā ol mescid imāmı ⁽⁸⁾ va’z ve naşihat daḡı eyitse anda varmak yegdür iki dürlü ⁽⁹⁾ şevāb ħaşıll olmağıçün bir kıişı geče gündüz fıķıh okumağa **159^b** ⁽¹⁾ meşğul cemā’atile namāz kıılmağa gelmese

²⁰ Yazmada *artuķ ğıraq* şeklinde imla edilmiştir.

tanuqluğı geçmez ⁽²⁾ ba'zılar eytdi eger ba'zı vaqt gelip ba'zı vaqt ⁽³⁾ gelmezise tanuqluğı dürüstdür ddi bir imm ki ⁽⁴⁾ ruk' da ve scdd dlenmeye tz tz ne ıķa ⁽⁵⁾ anı ķoyup ayruk mescid immına varmak ygdr imm ⁽⁶⁾ ķunt oķumađı unudsa ruk' a varsa cem' at bile ⁽⁷⁾ ruk' eylemese imm dürüst ķunt oķusa ⁽⁸⁾ gr ruk' a varsa cem' at dağı uysa ⁽⁹⁾ cem' at namzı fsid olur cem' at tdđi ruk' **160^a** ⁽¹⁾ farzdur imm tdđi ruk' nfiledr farzı nfileye ⁽²⁾ uydurmak dürüst degüldür bir kiři gelse đ afda ⁽³⁾ yer bulmasa orta afda kimse olmasa gye ⁽⁴⁾ bir adam gelince eger imm ruk' edmege²¹ yaķın olsa ⁽⁵⁾ bir adamı afdan eke yanına getre yalnz urmamađıķn ⁽⁶⁾ ba'zı 'ulem eydr yalnz ura adamı ekp afdan ⁽⁷⁾ yanına getrmeye zr bizm zamnumuzda ĥalkn oğı ⁽⁸⁾ childr ekicek namzından ıķar đ afda yer ⁽⁹⁾ olsa aradağı afı yarup geçmek drstdr imm **160^b** ⁽¹⁾ ortasında gl ol ķadar kim murdr nesne dşp ⁽²⁾ anı murdr eylemez ya ırmaķ olsa uymaķ drst ⁽³⁾ degüldür İmm-ı Eb Ysuf ķıyında Eb Ĥanfe'den ⁽⁴⁾ dağı böyle rivyet olmuşdur amm İmm Muĥammed ⁽⁵⁾ ķıyında cem' atını namzı drstdr meger ol ķadar ⁽⁶⁾ ulu ırmaķ ola kim uvaķ gemickler yriye ⁽⁷⁾ üzerinde řaĥĥ budur ki imm 'avratlar immetliğine ⁽⁸⁾ niyyet tmeyicek 'avratların namzı drst olmaz 'avratlar ⁽⁹⁾ ĥzr deglken immetliğine niyyet tse şonra **161^a** ⁽¹⁾ 'avratlar gelse uysa ba'zılar eydr namzı drstdr ⁽²⁾ ba'zılar eydr namzı drst degl imm bdestsz ⁽³⁾ ķılduđın bilse şonra mmkn olduğı ķadar kişiye ⁽⁴⁾ eyde ba'zılar eydr eyitmek lzm degl zr yağılıp ⁽⁵⁾ ķıldı yađılmaķ 'afv olunmuşdur bir kiři yatsu farzın ⁽⁶⁾ başına ķılsa Ramażn'da gelip tervĥi mescidde ⁽⁷⁾ immıla ķılmaķ drstdr eger immı farzı başına ķılsa ⁽⁸⁾ tervĥ namzın gelip cem' atile ķılmaķ dürüst degüldür ⁽⁹⁾ amm bir kiři tervĥi immıla ķılmasa vitr-i vcib namzın **161^b** ⁽¹⁾ immıla ķılmaķ dürüstdür amm ba'zı 'limler eydür ķaan ⁽²⁾ bir kiři yatsu farzın Ramażn'da immıla ķılmasa ⁽³⁾ tervĥi vitri immıla ķılmaķ dürüst degüldür ba'zılar ⁽⁴⁾ eydür tervĥn ba'zısın immıla ķılsa vitri dağı ⁽⁵⁾ immıla ķılmaķ dürüstdür ba'zılar eydür dürüst degül ⁽⁶⁾ bir kiři yatsu farzın ķılmađın mescide girse görse kim ⁽⁷⁾ imm tervĥi ķılıdurur yatsu farzın ķıla andan imma ⁽⁸⁾ uya tervĥn gr ķalanın ödeye ba'zılar eydür ödemeye ⁽⁹⁾ zr cem' atsz ķılmaķ dürüst degüldür bir kiři taĥiyyta **162^a** ⁽¹⁾ otururken uyısa imm selm vrdğinden şonra ⁽²⁾ oyansa Taĥiyyt'n gr ķalanın dağı oķıya andan selm ⁽³⁾ vre eger Taĥiyyt'n ne ķadar ķalduđın bilmese selm vre ⁽⁴⁾ il ĥz mescid amı üzerine namz ķılmaķ mekrhdur ⁽⁵⁾ bir kiři tervĥ ķılurlar şandı uydı gördi kim vitrimiş ⁽⁶⁾ bir reke' at dağı ķıla imm selm vrdğiden şonra ⁽⁷⁾ dört reke' at olmađıķn eger ķılmazısa dağı nesne ⁽⁸⁾ lzm olmaz 'avratlar cem' at olup birisin imm ⁽⁹⁾ eylemek mekrhdur eger

²¹ Yazmada demege okunacak şekilde imla edilmiştir.

mekrūhın cemā‘at olursa **162^b** ⁽¹⁾ imāmları ortalarında dura yigit ‘avrat gelip er ādem ⁽²⁾ cemā‘atine uymak mekrūhdur ammā qarıcuklar gelip kindü ⁽³⁾ namāzına yā öyle namāzına uyarısa dürüstdür mekrūh olmaz ⁽⁴⁾ ammā ‘avratlar gelüp uyıcağ ard şafda durmak gerek ⁽⁵⁾ gelip erenler arasında qarışmamak gerek eger gelip er ādem ⁽⁶⁾ yanına durursa ol er ādemün namāzı dürüst olmaz ⁽⁷⁾ egerçi ol er ādem kendü hışmı yā kendü eri ⁽⁸⁾ dahı olurısa bes bilgil ki kaçan bir ‘avrat ⁽⁹⁾ gelse erenler arasında dursa iki yanında duranun ve bir ardında **163^a** ⁽¹⁾ tūranun namāzı dürüst olmaz eger iki ‘avrat biribiri yanında ⁽²⁾ dursa er ādem şaffı arasında iki kişi sağ yanında ⁽³⁾ tūranun ve iki kişinün şol yanında tūrandan ve iki kişinün ⁽⁴⁾ çağ ardında durandan namāzı fāsıd olur eger üç ‘avrat ⁽⁵⁾ biribiri yanında olup er ādem şaffı arasında dursa ⁽⁶⁾ üç kişi sağ yanında durandan üç kişi şol yanında ⁽⁷⁾ duranlardan üç kişi ardında duranlardan āhir şaffa ⁽⁸⁾ degin namāzları dürüst olmaz gērü kılmak gerek ⁽⁹⁾ ammā bunların namāzı dürüst olmamağun yēdi şartı var **163^b** ⁽¹⁾ eger ol yēdi şartdan birisi eksük olursa ⁽²⁾ ol er ādemlerün dahı namāzı dürüst olur ve ol ⁽³⁾ yēdi şartun birisi oldur kim ol er ādem arasında ⁽⁴⁾ olan ‘avrat şöyle olsa gerek ki aña er ādem ⁽⁵⁾ imrenmiş ola eger küçük kızcuğaz olursa kim er ādem ⁽⁶⁾ imrenmeye namāz kılanların arasına gire namāz kıla kimsenün ⁽⁷⁾ namāzı bātil olmaz ammā qarı olursa kim kimse imrenmez ola ⁽⁸⁾ namāzı fāsıd ēder zīrā yigidiken imrenürlerdi ikinci şartı ⁽⁹⁾ oldur kim ol ‘avrat uşlu ola eger delü olursa **164^a** ⁽¹⁾ er ādemlerün namāzı fāsıd olmaz üçüncü şartı oldur kim ⁽²⁾ ol ‘avrat kılduğı namāzıla er ādem kılduğı namāz bir ola ⁽³⁾ bir olduğı oldur ki ol kıludurdıkları namāzda ⁽⁴⁾ bir imāma uymış olalar bes ‘avrat dahı başına ⁽⁵⁾ kılsa er ādem dahı başına kılsa biribiri yanına dursalar ⁽⁶⁾ er ādemün namāzı dürüst olur yāhūd namāzun bir reke‘atına ⁽⁷⁾ erişmemiş olsalar ‘avrat dursa ol erişmedüğü ⁽⁸⁾ kılsa imām selām vėrdükden sonra er ādem dahı ⁽⁹⁾ dursa gērü imāma erişmedüğü namāzı kılsa dahı ‘avrat **164^b** ⁽¹⁾ yanına dursa kılsa namāzı fāsıd olmaz zīrā kıldıkları ⁽²⁾ namāzda imāma uymış olmazlar ammā lāhiğ olsalar ⁽³⁾ bu şüretde namāzı fāsıd olur er ādemün zīrā ol kıldıkları ⁽⁴⁾ namāzda imāma uymış olurlar anuñiçündür kim ol ⁽⁵⁾ kıldıklarında Qur‘ān okımazlar dördüncü şartı oldur kim ⁽⁶⁾ kıldıkları namāz ve rukū‘lu ve sücūdlü namāz gerek ⁽⁷⁾ eger cenāze namāzı olursa er ādemün namāzı dürüstdür ⁽⁸⁾ beşinci şartı oldur kim ikisi dahı bir yerde gerek ⁽⁹⁾ eger ‘avrat aşğa dursa er ādem yoğaru dursa **165^a** ⁽¹⁾ ol yerün yüksekliğı ādem boyınca olsa ⁽²⁾ namāzı dürüst olur zīrā ‘avratıla bir yerde durmamış ⁽³⁾ olur altıncı şartı oldur kim ortalarında nesne olmasa ⁽⁴⁾ gerek eger ‘avratıla er ādem ortasında bir eyer kaşı ⁽⁵⁾ deñlü nesne olsa namāzı bātil olmaz yēdinci şartı ⁽⁶⁾ oldur kim imām ol uyan ‘avratun imāmetliğine ⁽⁷⁾ niyyet ēdse gerek eger niyyet ēdmedise ‘avrat ⁽⁸⁾ namāzı dürüst olmaz er ādemlerün dürüst olur ⁽⁹⁾ ammā bilgil ki bir kişi imāma uymışiken bir ‘avrat **165^b** ⁽¹⁾ gelse yanına tursa er ādem eliyle işāret ēdse ⁽²⁾ gērü durdusa gērü gitmese ol şafda dahı yer olmasa kim ⁽³⁾ vara bu er ādem anda

tura ‘avratuñ namāzı dürüst ⁽⁴⁾ olmaz er ādemüñ dürüst olur bundan sonra bilgil ki ⁽⁵⁾ bir kiři farz namāz kılmāğa başlasa dağı mü’ezzin kāmēt ⁽⁶⁾ getürse eger kılduğı namāzda dağı secdeye varmamış ⁽⁷⁾ olsa namāzın kıya vara imāma uya zīrā imāmıla kılmak ⁽⁸⁾ řevābı başına kılmakdan yigirmi yēdi derece artuğdur eger ⁽⁹⁾ secdeye varduğından sonra kāmēt getürseler eger **166^a** ⁽¹⁾ kılduğı farz namāz dört reke‘at olmazısa erte namāzı ⁽²⁾ ve ağşam namāzı gibi kılmāğa başladuğı namāzı kıya imāma ⁽³⁾ uya eger dört reke‘at olursa bir reke‘at dağı kıla ⁽⁴⁾ tađıyyāta otura selām vere andan sonra imāma ⁽⁵⁾ uya ol kılduğı iki reke‘at nāfile olur eger ol ⁽⁶⁾ kılıdurduğı namāzuñ üç kılduğından sonra kāmēt getürmeseler ⁽⁷⁾ namāzın tamām ēde andan sonra imāma uya nāfile niyyetine ⁽⁸⁾ ammā ol kılıdurduğı namāz kindü namāzı olursa ⁽⁹⁾ ol namāzı kıya imāma uya egerçi üç reke‘atın dağı **166^b** ⁽¹⁾ kıldısa zīrā kindü namāzın kılduğdan sonra nāfile ⁽²⁾ namāz kılmak mekrūhdur bes cemā‘ate uymaz nāfile ⁽³⁾ namāza niyyet ēdüp cemā‘at řevābı fevt olur eger ⁽⁴⁾ bir kiři sünnet kılıdururken kāmēt getürseler iki reke‘at ⁽⁵⁾ kıla andan sonra imāma uya eger evde sünnet kılmadın ⁽⁶⁾ mescide gelse görse kim imām farzı kılıyorurken ⁽⁷⁾ imām kılduğı erte namāzı olursa göre eger kendü ⁽⁸⁾ sünnet kıılınca imām erte namāzın tamāmlarsa erte namāzı ⁽⁹⁾ sünnetin kıla andan imāma uya eger kendü sünnet kıılınca **167^a** ⁽¹⁾ imām tamāmlarısa sünneti kılmaya imāma uya eger imām ⁽²⁾ kılıdurduğı farz öyle namāzı olursa sünnet kılmaya imāma ⁽³⁾ uya selām vērdükden sonra tura ol kıduğı sünneti ⁽⁴⁾ ödeye gerekse öñdin ol kıduğı sünneti kılsun andan ⁽⁵⁾ sonra farzdan şonrağı sünneti kılsun gerekse ⁽⁶⁾ öñdin farzdan şonrağı sünneti kılsun ⁽⁷⁾ andan sonra ol kıduğı sünneti kılsun eger imām ⁽⁸⁾ kılıdurduğı farz kindü farzası yā yatsu farzası ⁽⁹⁾ olsa sünneti kılmaya imāma uya ol kıalan sünneti **167^b** ⁽¹⁾ ödemeye eger imāma rukū‘dayiken ēriřse ol reke‘ata ⁽²⁾ ēriřmiř olur ol reke‘atı ödemeye ammā imām rukū‘dayiken ⁽³⁾ ēriřen birezcük elin bağlayup durup andan rukū‘a ⁽⁴⁾ varmak gerek bir kiři and içse öyle namāzın cemā‘atile ⁽⁵⁾ kılmadısa ol namāzuñ āđir reke‘atın ērse andı yērine gelmez ⁽⁶⁾ ammā cemā‘at řevābın bulur imāma uyan kiři rukū‘a yā secdeye ⁽⁷⁾ imāmdan öñdin ēnse namāzı mekrūhdur eger imām rukū‘a ⁽⁸⁾ varmadın ol gērü kıalksa namāzı bātıl olur ikileyin ⁽⁹⁾ kılmak gerek bundan sonra bilgil ki *Hulāřa*’da eydür **168^a** ⁽¹⁾ bir kıaç nesneler vardur ki imām ol nesneyi işlemeyicek ⁽²⁾ cemā‘at dağı işlememek gerek ve bir kıaç nesneler ⁽³⁾ vardur ki imām ētmezise dağı cemā‘at işlemek gerek ⁽⁴⁾ ol nesne kim imām işleyicek cemā‘at işlese ⁽⁵⁾ gerek oldur ki imām *Kunūt*’ı okuyumayıkak cemā‘at dağı ⁽⁶⁾ okumamak gerek imām bayrām namāzı tekбірlerin ⁽⁷⁾ getürmese cemā‘at dağı getürmemek gerek imām ⁽⁸⁾ evvelki tađıyyāta oturmasa cemā‘at dağı oturmamak ⁽⁹⁾ gerek imām secde āyetin okusa secde eylemeye **168^b** ⁽¹⁾ cemā‘at dağı eylememek gerek imām sehv ētse ⁽²⁾ secde eylemese cemā‘at dağı eylememek gerek ⁽³⁾ ol nesneler kim imām ēdicek cemā‘at ētmemek gerek ⁽⁴⁾ birisi oldur kim imām bir secde artuğ

 tse cem   at ⁽⁵⁾  tmemek gerek birisi oldur ki im  m bayr  m nam  zı ⁽⁶⁾ tekb  rlerin artu   eyitse   ol   adar kim h    ⁽⁷⁾ bir mez  hebde ol   adar tekb  r eyitmek dürüst ⁽⁸⁾ olmaya cem    at get  rmeye birisi oldur ki ⁽⁹⁾ cen  ze nam  zında b    tekb  r ıtse cem    at uymaya **169^a** ⁽¹⁾ birisi dağı oldur ki im  m   hir ta  hiyy  ta oturmasa ⁽²⁾ dursa cem    at durmaya eger oturmayup ol ⁽³⁾ reke   atda secdeye varursa cem    atını nam  zı dürüst ⁽⁴⁾ cem    at   tmek gerek birisi oldur ki nam  z evvelinde ⁽⁵⁾ im  m elin   aldurup “All  hu akbar ” düşmezse cem    at ⁽⁶⁾ elin   aldura birisi oldur ki im  m Sub  h  neke o  umasa ⁽⁷⁾ y   F  ti  a y   F  ti  a’dan   on  ra süre o  umasa cem    at ⁽⁸⁾ o  uya   m  m Eb   Y  suf kıyında amm     m  m-ı Mu  ammed ⁽⁹⁾ kıyında cem    at dağı o  umaz birisi oldur ki im  m **169^b** ⁽¹⁾ nam  z içindeki tekb  rleri eyitmese y   ruk    daki ⁽²⁾ ve s  c  ddaki tesb  ihleri eyitmese y   Ta  hiyy  t o  umasa ⁽³⁾ cem    at o  uya birisi oldur ki kişi bayr  m günlerinde ⁽⁴⁾ far  z nam  zlarından   on  ra get  rd  kleri tekb  rleri ⁽⁵⁾ im  m get  rmese   osa gidse cem    at getüre ⁽⁶⁾ eger im  m secde-yi sehv var şansa secde-yi sehv ⁽⁷⁾ ıtse im  ma   on  radın uymı   kişi olsa bile ⁽⁸⁾ secde-yi sehv ıtse   on  ra im  m bilse ki secde-yi sehv ⁽⁹⁾ l  zım deg  limi   me    r budur kim ol   on  radın **170^a** ⁽¹⁾ uyan kişi kim a  a mesb   k d  rler nam  zı f  sid olur ⁽²⁾ ikileyin   ıla amm   Eb   H  f  -ı Keb  r ve *  adr-ı   eh  d* ⁽³⁾ eydür f  sid olmaz im  ma m  ta   allı   olan mes’eleler ⁽⁴⁾ tam  m oldu ve bundan   on  ra mescid h  kmin bildürelüm ⁽⁵⁾ mescid tamında   u dökmek ve nam  z   ılma   ve yakınlığı ⁽⁶⁾   tmek mekr  hdur her kişiye gerekdür ki evinde ⁽⁷⁾ sünnet ve n  file   ılaca   y  r eyleye amm   ol araca   mescid ⁽⁸⁾ h  kminde olmaz   m  m-ı Eb  ’l-Ley   eydür cen  ze ⁽⁹⁾ nam  zın   ılma  ı  n d  z  len y  r dağı mescid h  kminded  r amm     a  ih **170^b** ⁽¹⁾ oldur ki mescid h  kminde degül şimdiki zam  nda mescid  n ⁽²⁾   apusın yapma   mekr  h degül mescid içinde bir hücre ⁽³⁾ yapma   ki içinde haşır ve   alı   oyalar   ayurmaz eger ⁽⁴⁾ mescide cem    at gelmese m  ’ezzın kendü bekleye ⁽⁵⁾    met getüre yalunuzca   ıla   a  an bir mescide girse kim ⁽⁶⁾ anda beklemiş olsalar nam  z   ılma  ı  n nam  z   ılmadan ⁽⁷⁾   ı  up gitmek mekr  hdur mescidde   a  ırıp haşır ⁽⁸⁾ altına tükürmeye mescid içinden evine yol eylemeye ⁽⁹⁾ eger z  r  ret olup eylerise günde bir kez ta  hiyyet-i **171^a** ⁽¹⁾ mescid   ıla z  r   her kez ge  d  k  e   ılursa zağmet olur ⁽²⁾ ayağı balçığın mescid direğine y   d  v  rına silmek mekr  hdur ⁽³⁾ mescid içinde   bdest alma   mekr  hdur mescidde oturup ⁽⁴⁾ i   işlemek mekr  hdur amm   oturup kendü kit  bın ⁽⁵⁾ yazma   y   o  lancu  lar öğretmek mekr  h degüldür eger ⁽⁶⁾ ücret almazısa   ğretd     n ill   meger ki ⁽⁷⁾ issi ola z  r  ret ola   ğrede **Fa  l  ’s-S  bi’** ⁽⁸⁾ bu fa  ılda bir   a   mes’eleler bildürelüm ki ve ol ⁽⁹⁾ mes’eleler çok v   i   olur *Mecma’*   erhinde eydür   a  an **171^b** ⁽¹⁾ bir kişi   bdest almış olsa andan   on  ra    b  e ⁽²⁾   dse   bdesti sındı mı sınımadı mı bilmesee   bdesti ⁽³⁾ sınımi   olmaz z  r   sındı  n bellü bilmedi eger   bdest ⁽⁴⁾ alma  dan   on  ra    b  e ıtse ve ba’zı a   z  sın yudı mı ⁽⁵⁾ yumadı mı bilmesee eger evvel    bhelend   i olısa andan artu   ⁽⁶⁾ dağı    bhelend   i yo  ısa ol yudu  n bilmed   i y  rin

(7) yuya eger bir kaç kez şübhelendügi varısa yumağ hâcet (8) degül yunmaduğın zîrâ bellü bilmez eger şübhelense bir vaqtünj (9) namâzın kıldı mı ve kılmadı mı bilnese eger ol namâzun vaqti **172^a** (1) çıkmadısa kıla eger vaqti çıkdısa kılmak lâzım degül (2) eger şübhelense kılduğı namâzda rukû‘ yâ secde (3) êtdi mi êtmedi mi bilnese eger namâz içinde şübhelense (4) ol rukû‘ı ve secdeyi ödeye eger namâz kılduğınan (5) sonra şübhelense ödemeye eger namâz kılarken şübhelense (6) kaç reke‘at kılduğın bilnese eger şübhesi olsa (7) namâzın ikileyin kıla eger bir kaç şübhelendügi varısa (8) ol şübhe êtdügi reke‘atda azından duta²² anuñ (9) üzerine tamâm êde meşelâ şübhe êdse bir reke‘at mı kıldı **172^b** (1) iki reke‘at mı kıldı bilnese bir reke‘at kılmış duta bir reke‘at (2) dañı kıla tañıyyâta otura zîrâ reke‘at dañı kıla (3) gèrû tañıyyâta otura zîrâ ihtimâl var ki (4) bu üç reke‘at dèyü kılduğı dördünci reke‘at ola (5) dördüncide tañıyyâta oturmak vâcibdür andan (6) sonra tûru gele bir reke‘at dañı kıla gèrû (7) tañıyyâta otura selâm vère secde-yi sehv êde eger (8) şübhelense iki reke‘at mı kıldı üç reke‘at mı kıldı bilnese (9) iki reke‘at kılmış duta tañıyyâta otura dura zîrâ bir reke‘at dañı kıla **173^a** (1) gèrû tañıyyâta otura zîrâ şâyed dördünci (2) reke‘at ola andan sonra tûra bir reke‘at (3) dañı kıla gèrû tañıyyâta otura selâm vère secde-yi (4) sehv êde el-hâşılı kanķı reke‘at kim bir ihtimâlce (5) âñir reke‘at olmağâ yaraya andan tañıyyâta oturmak (6) gerek eger êrte namâzın kıılırken şübhelense (7) bir reke‘at mı kıldı iki reke‘at mı bilnese bir reke‘at kılmış (8) duta ol reke‘atı tamâm êde tañıyyâta otura zîrâ şâyed (9) ikinci reke‘at ola andan sonra dura bir reke‘at dañı **173^b** (1) kıla tañıyyâta otura selâm vère secde-yi sehv êde (2) eger êrte namâzında örû tûrurken şübhelense iki (3) reke‘at mı kıldı yâ üç reke‘at mı kıldı bilnese ol dört (4) reke‘atı tamâm êtmeye otura tañıyyâta okuya selâm (5) vèrmeye duru gele ol bozup tañıyyâta oturduğı reke‘atı (6) tamâm êde andan sonra otura selâm vère zîrâ şâyed (7) ol bozduğı reke‘at üçünci reke‘at ola anı koyup (8) oturmak vâcib ola şâyed ikinci ola tamâm êtmek (9) lâzım ola eger êrte namâzunıñ tañıyyâtında şübhelense **174^a** (1) bilnese kim iki reke‘at mı kıldı oturdı yohsa üç reke‘at mı (2) kıldı oturdı namâzı fâsid olur ikileyin kılmak gerek (3) eger şübhelense gönli bir yaña artuğurağ dölense (4) anı duta anuñ üzerinde namâzı tamâmlaya selâm vère secde-yi (5) sehv êdmek lâzım degül bir kişi kaçâyâ qalmış namâzın (6) añariken vaqt namâzın kılmak dürüst degül ammâ eger (7) kaçâsın unıdup vaqt namâzın kılsa yâ vaqti tår olup (8) kılsa şöyle olsa kim kaçâyâ qalmış namâzı kıılınca (9) vaqt namâzı kaçâyâ qalmış olsa vaqt namâzın kılmak dürüstdür **174^b** (1) ammâ bundan sonra gèrû tertibçe kılsa gerek evvel (2) kaçâ namâzı kılsa gerek andan vaqt namâzı kılsa gerek (3) ammâ eger kaçâyâ qalmış namâzı beş vaqtden (4) geçüp altı vaqte erişürse kaçâyıla vaqt namâzı (5) ortasındağı tertib bozılır kaçâ namâzı

²² Yazmada *data* okunacak şekilde harekelenmiştir.

anariken vakt ⁽⁶⁾ namāzı kılmak daḥı dürüst olur eger tertīb bozulmadın ⁽⁷⁾ kazā namāzı anariken vakt namāzı kılsa kılduḡı namāz fāsıd olur ⁽⁸⁾ beş vakti kılincaya deḡin eger altıncı vakt namāzın daḥı ⁽⁹⁾ kazāya qalmış namāzın anariken kılsa ol fāsıd namāzlar daḥı **175^a** ⁽¹⁾ gerü řahīḥ olur eger erte namāzı kazāya kılsa sünnetiyle ⁽²⁾ bile öyleden öndin ödesse sünnetin bile ödeye eger ⁽³⁾ öyleden şonra ödesse sünnetin ödemeye gerü kalan ⁽⁴⁾ namāz sünnetleri kazāya kalıcak ödenmez ammā vitr-i ⁽⁵⁾ vācib kazāya kılsa şonra ödemek gerek ⁽⁶⁾ eger kazāya kalan namāz beş vaktiden geçmese ⁽⁷⁾ tertībçe ödemek gerek meřelā evvel erte namāzın ⁽⁸⁾ ödemek gerek andan öyle namāzın ödemek gerek ⁽⁹⁾ eger evvel öyle namāzın ödeyüp andan erte namāzın **175^b** ⁽¹⁾ öderise dürüst olmaz eger kazāya qalmış namāzı beş ⁽²⁾ vaktiden artuḡ olursa tertīb bozulur nece gerekse ⁽³⁾ kılsun gerekse evvel erte namāzın andan öyle namāzın ⁽⁴⁾ ödesün gerekse evvel öyle namāzın andan erte namāzın ⁽⁵⁾ ödesün bilgil ki Taḡrı Te‘ālā ḡazretinde ⁽⁶⁾ namāzdan sevgülü tāt ve ‘ibādet yoḡdur İmān ⁽⁷⁾ getürmek mecmū‘-ı ‘ibādetlerüḡ aşlıdur İmāndan ⁽⁸⁾ şonra ulu ‘ibādet namāz kılmadıdır anuḡıçün ⁽⁹⁾ řāfi‘ī raḡimahu’llāhu dört vakt namāzı kehellik **176^a** ⁽¹⁾ edüp kılmayanı öldürür bir sözince kāfir ⁽²⁾ olur anuḡçün öldürür kim zīrā eydür bir kiři ⁽³⁾ müsülmān olıcak Taḡrı Te‘ālānuḡ birliğine ve ululuḡına ⁽⁴⁾ i‘tikād etmek i‘tikād edtüḡin kimse bilmez zīrā ⁽⁵⁾ ādem oḡlunuḡ göḡlindekin Taḡrı Te‘ālā bilür ⁽⁶⁾ ancak bes i‘tikād varıduḡın Taḡrı Te‘ālānuḡ birliğine ⁽⁷⁾ ve peyḡamberliğine ‘aleyhi’s-selām ve ḡaḡ peyḡamberdüḡine ⁽⁸⁾ bildüḡümüz Taḡrı Te‘ālā ve peyḡamber buyurduḡı farzları ⁽⁹⁾ işlemegiledür Taḡrı Te‘ālā Ḳur‘ān’da bunca yerde namāz **176^b** ⁽¹⁾ kılunḡ deḡü buyurmuşiken ve peyḡamber ḡazreti ‘aleyhi’s-selām ⁽²⁾ kılunḡ deḡü te’kīdile ışmarlamışiken tā ḡaddī peyḡamber ⁽³⁾ ḡazreti ‘aleyhi’s-selām buyurdu her kiři kim bir vakt namāzı ⁽⁴⁾ kaşdıla kazāya ḡosa kāfir olur dedı bes bunları ⁽⁵⁾ eşıdüp namāz kılmadı kehellik edüp kılmasa ḡükm ederüz ⁽⁶⁾ kim Taḡrı Te‘ālānuḡ birliğine ve ululuḡına i‘tikādı ⁽⁷⁾ yoḡdur ḡaḡıḡatde eger dilile derise daḥı ve bir sözince ⁽⁸⁾ kāfir olmaz der ammā dört vakt namāzı kılmanın ḡaddı ⁽⁹⁾ öldürmekdür nitekim zinā edenı öldürürler der **177^a** ⁽¹⁾ ammā bizüm ḡatumuzda kim ḡanīfılerüz öldürmek yoḡdur ⁽²⁾ zīrā bellü bilmezüz kim ol namāzı kılmadıḡı i‘tikādı yoḡluḡıyıçün midür ⁽³⁾ zīrā ihtimāl var ki i‘tikādı ve İmānı zaīflıḡından ⁽⁴⁾ ve řeytāna uyduḡından ola bes dört vakt namāzı ⁽⁵⁾ kılmayıcak döḡüp zindāna ḡoymak gerek tevbe edüp namāz ⁽⁶⁾ kılmadı ‘ahd edince derüz²³ namāz ulu ‘ibādet olduḡıyıçündür ⁽⁷⁾ bir kiři görseler kim cemā‘at birle namāz kılar ḡükm ederler ⁽⁸⁾ müsülmānıduḡına egerçi İmān getürdüḡin eşıdmedilerse ⁽⁹⁾ daḥı ve daḥı bir kiři ḡasta olsa örü dururken **177^b** ⁽¹⁾ namāz kılmadı ḡüci yetmese ve ḡüci yetmedüḡi oldur kim örü durıcak ⁽²⁾ gözi ḡarara yāḡūd dizleri ditreye yā řol

²³ Yazmada *edince* ile bitişik ve *deriz* okunacak şekilde harekelenmiştir.

kadar zahmet ⁽³⁾ çeke kim huzûrı kalmaya ba' zılar eydürimişdür kim ⁽⁴⁾ örü tururken hastalığı artarisa otururken kıla rukû' a ⁽⁵⁾ varmağıçün başın birez ege secde etmek isteyicek ⁽⁶⁾ yüzün yere kıya eger secdeye varımazsas secde etmekiçün ⁽⁷⁾ başın rukû' edicek egdüğinden birez aşağıarak ⁽⁸⁾ ege eger otururken kılmaga güci yetmese yaturken kıla ⁽⁹⁾ ve arkası üzerine yata ayakların kıbledin yaña ede yâhüd **178^a** ⁽¹⁾ sağ yanına yata yüzün kıbleden yaña döne rukû' etmekiçün ⁽²⁾ birez başın ege secde etmekiçün birez dahı aşağıarak ege ⁽³⁾ eger başındın yaña bir tahta pâresi yâ yaşduk gibi ⁽⁴⁾ nesne kaldırırsa kim üzerine secde ede dürüstdür ⁽⁵⁾ eger başın egip aña degürürise eger başın egmege ⁽⁶⁾ dahı güç yetmezise vaşıyyet eyleye ne miqdâr namâzı ⁽⁷⁾ kıldısa eyde bu kadar namâz kıldum bu kadar namâzum kalıp ⁽⁸⁾ turur ölüsem anuñiçün fidye vèrünj ödeñ dèye ⁽⁹⁾ fidye oldur kim bir vakt namâzı içün beş yüz yigirmi **178^b** ⁽¹⁾ dirhem buğday vèreler bir yohsula yâhüd ol kadar ⁽²⁾ buğdayuñ bahâsın vèreler eger sağ olursa ⁽³⁾ kendü gèrû ödeye bes namâz katı ulu ' ibâdet ⁽⁴⁾ olduğıyicündür ki şol deñlü şayrılığıla kim ⁽⁵⁾ başın depredimeye sâkit olmaz ammâ ba' zılar eytmış ⁽⁶⁾ başın depredimez olsa bir gün bir gecedan artuğın ⁽⁷⁾ ödemek vâcib olmaz dèmiş buña kıyâs etmişlerdür ⁽⁸⁾ ki bir kişi delürse yâ uğunsa bir gün bir gece namâzın ⁽⁹⁾ eder ' aklı gelicek eger artuğ delürse yâ artuğ uğunsa **179^a** ⁽¹⁾ ödemez eger bir kişinünj iki eli kesük olsa ⁽²⁾ âbdest alduracak kimsesi olmasa yüzün ve kolların ⁽³⁾ toprağa yâ dīvâra sürüp kılmak gerek eger şöyle ⁽⁴⁾ sayru olsa kim kıbleye dönemese ve döndürücü kimse ⁽⁵⁾ dahı olmasa kanķı yaña güci yeterse kıla **Faşlü's-** ⁽⁶⁾ **Sâmin** bu faşılta sefere giden kişiler ⁽⁷⁾ namâzın nece kıllalar anı bildürelüm bilgil kim bir kişi ⁽⁸⁾ üç günlük yola gitmege niyyet eylese turduğı yerünj ' imâretinden ⁽⁹⁾ ayrılma musâfir olur eger ol şehrünj varup at segirdecek **179^b** ⁽¹⁾ yâ bayrâm namâzı kıllacak yâ çeri dèrececek yeri olsa ⁽²⁾ eger şehrdan ıraklığı bir uzak ok atımı ⁽³⁾ varısa andan ayrılmak şart degül musâfir olmağa ⁽⁴⁾ andan ayrılmadın dahı musâfir olur şehir yâ köy ⁽⁵⁾ evlerinden ayrılacak eger andan eksük olur ⁽⁶⁾ andan ayrılmak şartdur musâfir olmağa ammâ bilgil ki ⁽⁷⁾ ol üç günlük yol kurudan giderse deve yöriyişi ⁽⁸⁾ birle yâ yaya yöriyişi birledür gece konduğı ve gündüz ⁽⁹⁾ konduğı bile hisâb olmaz ba' zılar eyitmiş **180^a** ⁽¹⁾ günlerde dahı uzun gün yâ kısa gün hisâblanmaya ⁽²⁾ belki şol orta günde üç günlük yol ⁽³⁾ hisâblana ba' zılar eytmış çünki ruhşatdur ⁽⁴⁾ Tanrı Te' âlâ'dan kullarına dinlenmekiçündür günler ki ⁽⁵⁾ kışâşıla²⁴ üç günlük yol hisâblana musâfir olmağıçün ⁽⁶⁾ ve eger denizden giderse üç günlük yol hisâblana ⁽⁷⁾ şol orta yel esüp kim gitdüğı hisâbınca ⁽⁸⁾ eger ol yere tağdan gitse üç günde varsa ⁽⁹⁾ musâfir olur egerçi düz yerde gidicek bir günde **180^b** ⁽¹⁾ varursa dahı bes kaçan üç günlük yere kaçd eylese ⁽²⁾ gitdüğı yerünj ' imâretinden ayrılma dört reke' at ⁽³⁾ kıllanan namâzları iki reke' at kılmak gerek eger dört ⁽⁴⁾

²⁴ Yazmada *kışâs* okunacak şekilde yazılmıştır.

reke'at kılursa mekrūh olur sūnnetleri kılmazsa ⁽⁵⁾ daḥı dūrūstdūr ammā üç reke'at namāzı yā iki reke'at ⁽⁶⁾ namāzı tamām kıla ammā oruç dutmak yēgdūr yayan ⁽⁷⁾ yōriyüp zahmet olmazısa daḥı bilgil ki musāfir olan ⁽⁸⁾ kiři ayağına üç gün üç gece mesh çeke ⁽⁹⁾ eger namāzı każāya kalursa dört reke'at namāzları **181^a** ⁽¹⁾ iki reke'at każā eyleye egerçi muḳīm olduğundan ⁽²⁾ sonra öderise daḥı kaçan bir şehirde on beş ⁽³⁾ gün niyyet etse muḳīm olur namāzın tamām kılmak gerek ⁽⁴⁾ yememek gerek ve eger yağı kāfir eline girse amān ⁽⁵⁾ dilemedin ve şulḥ etmedin daḥı varsa bir yazıda yā bir kāfir ⁽⁶⁾ şehrinde on beş gün durmağa niyyet etse muḳīm olmaz ⁽⁷⁾ ve kul efendisine tābi' olur çeri begine tābi' olur niyyet ⁽⁸⁾ etmekde bir arada durmağa eger kuluḡ efendisi ⁽⁹⁾ yā çerinüḡ begi bir şehirde on beş gün durmağa niyyet **181^b** ⁽¹⁾ etdise kul daḥı ve çeri daḥı muḳīm olur gerekse ⁽²⁾ durmağa niyyet etsün gerekse etmesün ve şol ⁽³⁾ kara evile göçüp konan kişiler bir şahrāda on beş gün ⁽⁴⁾ turmağa niyyet etse muḳīm olmaz ammā İmām-ı Ebī Yūsuf ⁽⁵⁾ eyitmiş eger bir yere konsalar kim anda on beş gün ⁽⁶⁾ içecek şu olsa ve tavarları yēyecek ot olsa ⁽⁷⁾ on beş [gün] turmağa niyyet etseler muḳīm olurlar Ṭahāwī şerhinde ⁽⁸⁾ eydür on beş gün durmağa niyyet etseler yazıda yā denizde ⁽⁹⁾ yā gemide muḳīm olmaz **Faṣl** bu faşılda cum'a **182^a** ⁽¹⁾ namāzın ve bayrām namāzın kılmak bildürelüm ve bilgil ki bayrām ⁽²⁾ namāzın kılmak vācibdür şehirde olana ve musāfir olmayana ⁽³⁾ ve er ādem olana ve gözi görene ve ayağı yōriyene ve kul ⁽⁴⁾ olmayana ve eger bu şartların birisi eksük olurısa ⁽⁵⁾ cum'a namāzı ve bayrām namāzı vācib olmaz ammā eger gelüp ⁽⁶⁾ kılursa öyle namāzı yerine durur *Hulāṣa*'da eydür ve cum'a namāzının ⁽⁷⁾ bir şartı huṭbe okımaḡdur iki huṭbe ortasında vācib ⁽⁸⁾ degüldür ba'zılar eytmiş üç āyet Qur'ān okıyacak deḡlü ⁽⁹⁾ otura daḥı azacuk oturursa olur bayrām namāzında huṭbe **182^b** ⁽¹⁾ okımak vācib degül okursa namāzdan sonra okıya cum'a ⁽²⁾ huṭbesi gibi sūnnet budur huṭbede kim örü tururken ⁽³⁾ yüzün cemā'ate dönüp okıya ardın cemā'ate dönüp okımak ⁽⁴⁾ mekrūhdur huṭbe ve cum'a namāzın kılmak öyle ⁽⁵⁾ namāzı vakti giricek gerek zevālden öḡdin ⁽⁶⁾ huṭbe okısa zevālden sonra ⁽⁷⁾ namāz kılsa dūrūst olmaz eger huṭbeyi ābdestsüz ⁽⁸⁾ yā arısuza okısa varsa ḡusl etse gelse namāz kılsa ⁽⁹⁾ dūrūstdūr ammā huṭbe okuduḡdan sonra evine varsa **183^a** ⁽¹⁾ yēyecek yēse yāḡūd cimā'edse ḡusl edse gelse ⁽²⁾ namāz kılsa dūrūst olmaz ve huṭbeyi ikileyin okumayınca ⁽³⁾ eger bālīg olmamış oḡlan huṭbe okısa sultān ⁽⁴⁾ ḡukmile bālīg olmuş kiři namāz kılsa dūrūst ⁽⁵⁾ ammā *Kāfiye* şerhinde eyitmiş huṭbeyi okısa hēc ⁽⁶⁾ cemā'at yoḡiken sonra cemā'at gelse cum'a ⁽⁷⁾ namāzın kılsa namāzı dūrūst degüldür *Mebṣūṭ*'da eydür ⁽⁸⁾ bir rivāyetde dūrūstdūr ve bir rivāyetde dūrūst degüldür ⁽⁹⁾ ammā huṭbe okısa daḥı ābdesti şınsa bir huṭbeye ḡāzır **183^b** ⁽¹⁾ olmayan kiřiye dēse cum'a namāzın kılıvērmege dūrūst ⁽²⁾ degül eger ol kiři daḥı bir huṭbe dinlemiş kiřiye dēse ⁽³⁾ cum'a namāzın kılıvēr dēse dūrūstdūr ammā İmām-ı ⁽⁴⁾ Seraḡsī eydür çünki huṭbeye erişmiş kiři degül ⁽⁵⁾

kendü kılıverdüğü dağı dürüst degül ayruğ kişiye^{25 (6)} dërise kim huṭbe eşitmiş ola ol⁽⁷⁾ kılduğı dağı dürüst degül bundan sonra bilgil kim⁽⁸⁾ her ne nesne kim namāzda ḥarāmdur huṭbe okurken⁽⁹⁾ dağı ḥarāmdur bes huṭbe okunurken kişi **184^a**⁽¹⁾ yemek ve içmek ve söylemek ḥarāmdur huṭbe okıyan⁽²⁾ dağı söylememek gerek illā meger emr-i ma‘rūf gelesi ola⁽³⁾ eger huṭbe okunurken fikh kitābına muṭālā‘a⁽⁴⁾ etse ba‘zılar mekrūhdur dër ba‘zılar mekrūh⁽⁵⁾ degüldür dër Ebū Yūsuf eydür fikh kitābına⁽⁶⁾ bakmağ ve yanlış olursa yazmağ mekrūh degüldür⁽⁷⁾ eger imāmdan ayruğ olursa kim huṭbe okudukların⁽⁸⁾ eşitmeye ve ba‘zılar eydür epsem ola ve ba‘zılar⁽⁹⁾ eyitdi Qur‘ān okıya ba‘zılar eyitdi şol ḥaṭīb kim **184^b**⁽¹⁾ huṭbede zālīm begleri öger andan ırak oturmağ⁽²⁾ yëgdür zīrā huṭbesi lağv olur dürüst olmaz⁽³⁾ *Nihāyet*’de eydür huṭbe okunurken tesbīḥ ve tehlīl⁽⁴⁾ ve şalavāt vërmek namāzı lağv eder ammā Ebū Yūsuf⁽⁵⁾ kavlinde dürüstdür namāzı lağv etmez zīrā Ḥaḳ Te‘ālā⁽⁶⁾ adın eşidicek “Ta‘ālallāh” demek yā “Lā ilāha illallāh”⁽⁷⁾ ve “Allāhu akbar ” demek ve peygāmbër adın eşidicek⁽⁸⁾ şalavāt vërmek vācibdür bes bunlar demek dağı⁽⁹⁾ ‘ibādetdür bes mekrūh olmaya nitekim ba‘zı **185^a**⁽¹⁾ ‘ulemā huṭbe okunurken fikh eytmegi yā ‘ilm-i dīn⁽²⁾ kitābına muṭālā‘a edmegi cāyiz gördi ammā huṭbe⁽³⁾ ma‘nīsın her bilene evlā budur kim huṭbe dinleye⁽⁴⁾ bir şartı dağı cum‘a namāzın kıлмаğın oldur kim⁽⁵⁾ kıldukları yer şehir ola ba‘zılar eydür şehir oldur kim⁽⁶⁾ şan‘at ehlinün işi anda geçe ayruğ şehre gitmek⁽⁷⁾ muḥtāc olmaya İbn-i Şüca‘ eydür şehir oldur kim⁽⁸⁾ namāz vācib olan kişilere gey ulu mescidine ol şehrin⁽⁹⁾ sığmasalar İmām-ı Seraḥsī eydür zāhir mezheb benüm katumda **185^b**⁽¹⁾ oldur kim ve ol cum‘a namāzı kılınan yerde sultān⁽²⁾ yā kādī ola mecmū‘ı ḥadler yerine gele şerī‘at⁽³⁾ hükminün mecmū‘ı geçe ve eger kādī olmazsa⁽⁴⁾ müftī ola yāḥūd anda beg olan müftī ola şehre⁽⁵⁾ muttasıl evler olsa aralığında ekinlik ve otluğ⁽⁶⁾ olmasa vācibdür ol kavm gelip cum‘a namāzın kıлмаğ⁽⁷⁾ ve eger mü‘ezzin āvāzın eşidürlerise elbette gelip⁽⁸⁾ cum‘a namāzın kıлмаğ gerek ıraklığı ne kadar gerekse⁽⁹⁾ olsun bir şehirde sultān menşürinsuz bir kişi **186^a**⁽¹⁾ gelip²⁶ beg olsa eger zālīm olmayacak olursa cum‘a⁽²⁾ kıлмаğ dürüstdür anuğ adına *Mecma‘* şerhinde eydür İmām-ı⁽³⁾ Ebī Ḥanīfe eydür bir şehirde iki yerde cum‘a kıлмаğ⁽⁴⁾ dürüst degüldür ve bir rivāyetde dürüstdür İmām-ı⁽⁵⁾ Ebī Yūsuf kıyında iki yerde kıлмаğ dürüstdür⁽⁶⁾ meger kim arasından ulu ırmağ geçe kim bir yanındağı⁽⁷⁾ bir yanına geçmeye gemisüz bes eyle olıcağ iki şehir⁽⁸⁾ hükmine olur bir yanındağı bir cum‘a kıla İmām-ı⁽⁹⁾ Muḥammed kıyında iki yerde kıлмаğ dürüstdür Şemsü’l-Eimme **186^b**⁽¹⁾ eydür şahīḥ oldur kim bir şehirde kıлмаğ dürüstdür⁽²⁾ gerekse zarūret olsun gerekse olmasun⁽³⁾ *Hulāşa*’da eydür üç yerde kıлмаğ dürüst degüldür İmām-ı⁽⁴⁾ Ḥanīfe ve Ebī Yūsuf ve ammā İmām-ı Muḥammed kıyında⁽⁵⁾ dürüstdür Kādī Ḥān

²⁵ Yazmada *ayruğ kişiye* ikinci kez tekrar edilmiştir.

²⁶ Yazmada *gālib* okunacak şekildedir.

Vākı'ātı'nda iki yerde cum'a ⁽⁶⁾ kılınduğında hilâf olduğın İmâm-ı Ebî Yūsuf ⁽⁷⁾ birle ve İmâm-ı [Muhammed²⁷] kıyında getürmiş bes cum'a iki yerde ⁽⁸⁾ kılınıcağ arasında ulu ırmağ olmaya İmâm-ı Ebî Yūsuf ⁽⁹⁾ kıyında ve öñdin kılınan cum'a dürüstdür **187^a** ⁽¹⁾ sonra kılınan dürüst degüldür bes şol yerde kim ⁽²⁾ cum'a dürüst olduğına şübhe ola imâm birle ⁽³⁾ cum'a namâzın kılduğdan sonra öyle farzasın başlarına ⁽⁴⁾ kılalar andan sonra dört reke' at cum'a sünnetin ⁽⁵⁾ kılalar ardınca iki reke' at dağı sünnet kılalar ve cum'a ⁽⁶⁾ namâzın kılan imâm hutbe okumazdan öñdin dört ⁽⁷⁾ reke' at cum'a sünnetin deyüp kılmağ gerek eger ⁽⁸⁾ cum'a sünneti demeyüp niyyet etdüm namâz kılmağa dërise ⁽⁹⁾ dağı dürüstdür andan sonra imâm hutbe okuduğdan **187^b** ⁽¹⁾ sonra iki reke' at dağı gerü imâmıla kılur iki reke' at ⁽²⁾ cum'a namâzına niyyet etdüm imâmıla kılmağa dër andan ⁽³⁾ sonra bayrâm namâzı iki reke' atdur kılmağ gerek ⁽⁴⁾ evvel "Allāhu akbar" dëye elin bağlaya Subhāneke okıya ⁽⁵⁾ andan sonra üç tekbîr dağı eyide her birinde elin ⁽⁶⁾ kaldura kulağına ëlede andan sonra elin bağlaya "A'uzu billāhi ⁽⁷⁾ mina'sşaytāni'r-racīm bi-smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm" dëye ⁽⁸⁾ Fātiḥa okıya ardınca Qur'ān okıya ikinci reke' atda Qur'ān'ı ⁽⁹⁾ tamām okuduğundan sonra üç kez tekbîr eyide her birinde **188^a** ⁽¹⁾ elin kaldura kulağına ëlede andan sonra "Allāhu akbar" dëye ⁽²⁾ elin kaldurmaya rukū'a vara ve namâzın tamāmlaya oruç ⁽³⁾ bayrāmında namâz kılmağdan öñdin orucın şımağ yëgdür ⁽⁴⁾ ve hācılar bayrāmında namâz kılmayınca yememek yëgdür ⁽⁵⁾ ve oruç bayrāmında yolda tekbîri katı katı eyitmeye ⁽⁶⁾ ve hācılar bayrāmında tekbîri katı katı eyde kurbān ⁽⁷⁾ bayrāmında erenler cemā'ati birle kılınan farz namāzlaruñ ⁽⁸⁾ ardınca 'arefe güninüñ erte namāzından ve bayrām güninüñ ⁽⁹⁾ kindü namâzına degin katı katı tekbîr eyde İmâm-ı **188^b** ⁽¹⁾ Ebî Ḥanīfe kıyında ammā Ebî Yūsuf ve Muhammed mezhebinde ⁽²⁾ bayrāmdan sonra üçünci günün ikindü ⁽³⁾ namâzına degin eyde fetevā bunuñ üzerinedür ve oruç ⁽⁴⁾ bayrām hutbesinde fitre nedür kime vācibdür ⁽⁵⁾ anı bildüre ve kurbān bayrāmı hutbesinde kurbān nedür ⁽⁶⁾ kime vācibdür anı bildüre **Faşlü'** ⁽⁷⁾ **t-Tāsi'** bu faşlda ölen kişinüñ hükmin ⁽⁸⁾ bildürelüm evvel namâzı kim kılmağ gerek ⁽⁹⁾ ölüye anı bildürelüm bilgil kim ölüye namâz kılmağ **189^a** ⁽¹⁾ farz-ı kifāyedür ya'nī mecmū'ı ol ölü öldüğü yerde ⁽²⁾ olan kişiye farzdur ammā aradan bir kişi kılsa ⁽³⁾ gerü kalanından farz sākıt olur eger hēc ⁽⁴⁾ birisi kılmasa mecmū'ı günāhkār olurlar ⁽⁵⁾ zīrā kaçan bir müsülmān ölse gerü kalan müsülmānlara ⁽⁶⁾ vācibdür anı ululamağičün dërileler namâz kılalar ⁽⁷⁾ anuñçün du'ā edeler anuñ yarlığanmağlığın dileyeler ⁽⁸⁾ Tağrı Te'ālā'dan ve namâz kılmağun şartı budur kim ⁽⁹⁾ ölü yunmış ola Viķāye'de eydür ölenüñ namâzın kılmağa **189^b** ⁽¹⁾ sultān yëgdür eger sultān hāzır olmazısa ⁽²⁾ kādī yëgdür eger kādī hāzır olmazısa maḥallesinüñ imāmı ⁽³⁾ yëgdür eger maḥalle imāmı hāzır olmazısa ölenüñ ⁽⁴⁾ 'aşabesi yëgdür

²⁷ Kerime Üstünova, *age*, s. 216.

ammā *Hulāṣa*'da eydür namāzı kılmağa ⁽⁵⁾ imām-ı a'zam yègdür ammā İmām-ı Ebī Hanīfe ve Muhammed ⁽⁶⁾ kıyında raḥimahuma'llāhu maḥalle imāmı yègdür namāzı kılmağa ⁽⁷⁾ ölenün evlādısından İmām-ı Ebī Yūsuf kıyında ⁽⁸⁾ raḥimahu'llāhu velī yègdür maḥalle imāmından *Ravza*'da eydür ⁽⁹⁾ eger imām yā kādī yā sulṭān hāzır olmasa **190^a** ⁽¹⁾ maḥalle imāmı yègdür ölenün namāzın kılmağa eger maḥalle imāmı ⁽²⁾ hāzır olmazısa ol kabīlenün velīsi kıla *Mebṣūṭ*'da ⁽³⁾ eydür oğlından atası yègdür kılmağa ammā Hāher- ⁽⁴⁾ -zāde kitābında eydür atası yègdür İmām ⁽⁵⁾ Muhammed kıyında raḥimahu'llāhu ammā İmām-ı Ebū Hanīfe ve Ebī ⁽⁶⁾ Yūsuf kıyında raḥimahuma'llāhu oğlu yègdür ⁽⁷⁾ zīrā atası kılmağ yègdür dedesi variken eger atası yā oğlu ⁽⁸⁾ yoğısa ölenün 'aşabeleri kıla namāzın tertībince ⁽⁹⁾ kanḳısı mīrās yemekte öñdise ol kıla **190^b** ⁽¹⁾ andan şonra ābdest alıcak yunan yerlerin ⁽²⁾ yuyalar ammā ağzın ve burnın yumayalar andan şonra ⁽³⁾ şol yanı üzerine yaturalar sağ yanın yuyalar üç kez ⁽⁴⁾ andan şonra sağ yanı üzerine yaturalar şol ⁽⁵⁾ yanın daḥı yuyalar üç kez yuyan kişi eline bēz şarıp ⁽⁶⁾ yuya yudukları şu arıca gerek eger ılıcak olursa ⁽⁷⁾ çoğan yā sēdir birle ḳaynarsa daḥı yègdür ⁽⁸⁾ yā şābūn birle yurlarısa daḥı yègdür zīrā ölünün gövdesi ⁽⁹⁾ arıca olur yuduklarından şonra oturdalar ölüyi ḳarnın **191^a** ⁽¹⁾ anılcak şıḡayalar bir kaç kerre eger içinde nesne varısa ⁽²⁾ çıka tā kefen şarıcak çıkup kefenine bulaşmaya ⁽³⁾ eger bundan şonra nesne çıkarsa çıkan yeri ⁽⁴⁾ yuyalar ikileyin bir kezden yumayalar eger dāyim nesne ⁽⁵⁾ çıkarsa çıkan yere panbuḳ dıḳalar 'avrat erin yumağ ⁽⁶⁾ dürüstdür ammā er 'avratın yumağ dürüst degüldür ⁽⁷⁾ ve ḳaravaş efendisin yumağ dürüst degüldür eger ⁽⁸⁾ kefenledüklerinden şonra bilseler kim ⁽⁹⁾ bir 'użvı yunmamış kefenin gidereler yuyalar eger **191^b** ⁽¹⁾ bir 'użuvdan az olursa bir barmağ yunmamağ gibi ⁽²⁾ yumayalar eger şu bulunmasa teyemmüm alduralar namāzın ⁽³⁾ kıllalar eger namāz kılduklarından şonra şu ⁽⁴⁾ ele girse yuyalar Ebī Yūsuf ḳavlince namāzın ⁽⁵⁾ gerü kıllalar bir sözince kılmayalar eger namāz kılmadın ⁽⁶⁾ gömseler toprağın örteyorurken namāzın ⁽⁷⁾ kıllalar kılacak ādem gelse İmām-ı Muhammed eydür ⁽⁸⁾ sininden çıkarmayalar üzerine kıllalar yuduklarından ⁽⁹⁾ şonra başına ve saḳalına gökçek ḳoḳulu nesne **192^a** ⁽¹⁾ dürteler gül şuyı birle ezilmiş 'anber gibi yā gül ⁽²⁾ şuyı gibi alnına ve eyesine ve dizine ve avcı içine ⁽³⁾ kāfūr dürteler eger dürtemezlerise daḥı ḳayurmaz ⁽⁴⁾ andan şonra kefen şaralar er ādem kefeni ⁽⁵⁾ iki çadır bir gönlekdür çadır uzunluğı şol ḳadar ⁽⁶⁾ ola kim dört barmağ ḳadar arta biribiri üzerine ⁽⁷⁾ ḳavuşdurıcak ve gönlek uzunluğı omuzından topuğına ⁽⁸⁾ deḡin ola eger dānişmend yā seyyid yā meşāyih- ⁽⁹⁾ -lerden olurısa ba'zı 'ālimler kıyında başına bir kaç arşun [dülbend şarmak yègdür²⁸] **192^b** ⁽¹⁾ [*Muḥīt*'de eyitmiş secde ēdüp nesneyi dēmezse daḥı dürüstdür zīrā

²⁸ Eksik cümle Kerime Üstünova, *age*, s. 221'e göre tamamlanmıştır. Üstünova'nın çalışmasına göre 192^a'nın devamından itibaren birkaç sayfa atlandığı anlaşılmaktadır.

bu secde namāz secdesinden²⁹] aḳvā degüldür demiş ammā örü turup secdeye etmek⁽²⁾ yēgdür eger turmadın ederise daḥı dürüstdür⁽³⁾ demiş cenāze namāzında okıyacak du‘ā er ādem namāzın⁽⁴⁾ kılurken okıyacak du‘ā budur “Allāhumma’ğfir li-ḥayyīnā⁽⁵⁾ va mayyitinā va şāhidinā va ġāibinā va şaġirīnā va kabīrinā⁽⁶⁾ va zakarīnā ve unşānā Allāhumma man aḥyaytahu minnā⁽⁷⁾ fa-aḥyīhi ‘ala’l-islāmi va man tavaffaytahu minnā fa-tavaffahu⁽⁸⁾ ‘ala’l-imāni Allāhumma in kāna muḥsinaⁿ fazid fī⁽⁹⁾ iḥsānih va in kāna musīaⁿ fatacāvaz ‘anhu **193^a**
⁽¹⁾ Allāhumma lā taḥrimnā acrahu va lā taftinnā ba‘dahu vaġfir la-nā⁽²⁾ va lahu va li-sāiri’l-muslimīna acma‘īn innaka anta⁽³⁾ arḥamu’r-rāḥimīn” eger ‘avrat namāzın kılurlarisa⁽⁴⁾ “Allāhumma in kāna muḥsinaⁿ” du‘āsın āḥirine deġin⁽⁵⁾ böyle okıya “Allāhumma in kānat muḥsinat^{an} fa-zid fī⁽⁶⁾ iḥsānihā va in kānat musī‘at^{an} fatacāvaz ‘anhā⁽⁷⁾ Allāhumma lā taḥrimnā acrahā va lā taftinnā ba‘dahā vaġfir la-nā⁽⁸⁾ va lahā va li-sāiri’l-muslimīna acma‘īna innaka anta⁽⁹⁾ arḥamu’r-rāḥimīn” eger bāliġ olmuş er oġlancuḳ namāzın **193^b**⁽¹⁾ kılursa bu du‘āyı okıya “Allāhumma’c‘alhu la-nā faraṭaⁿ⁽²⁾ vac‘alhu la-nā zuḥrāⁿ vac‘alhu la-nā şāfi‘āⁿ⁽³⁾ muşaffa‘āⁿ va li-abavayhi va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt⁽⁴⁾ bi raḥmatika va faẓlika yā arḥama’r-rāḥimīn”⁽⁵⁾ eger bāliġ olmamış kızcugaz namāzın kılursa⁽⁶⁾ bu du‘āyı okıya “Allāhumma’c‘alhā la-nā faraṭaⁿ va’c‘alhā⁽⁷⁾ la-nā zuḥrāⁿ vac‘alhā la-nā şāfi‘at^{an} muşaffa‘at^{an} va li-abavayhā⁽⁸⁾ va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi-raḥmatika va faẓlika⁽⁹⁾ yā arḥama’r-rāḥimīn” *Nihāyet*’de eydür zāhir rivāyet budur kim **194^a**⁽¹⁾ dördünci tekbīrden sonra selām dur ancak⁽²⁾ ammā ba‘zı ‘ālimler eytmış namāzlar ḥatm olunduġı⁽³⁾ du‘ālardan okıya dördünci tekbīrden sonra⁽⁴⁾ andan selām vère demiş şaḥīḥ budur kim⁽⁵⁾ “Rabbanā ātinā fī’d-dunyā ḥasanat^{an} va fī’l-āḥirati⁽⁶⁾ ḥasanat^{an} va kīnā ‘azāba’n-nāri” okıya demiş cenāze⁽⁷⁾ namāzlarında okudukları meşhūr du‘ālar bunlardur⁽⁸⁾ ammā *Mecma‘* şerḥinde eyitmişdür kim bizüm ‘ālimlerümüz⁽⁹⁾ cenāze namāzında okumaġa du‘ā bellü etmeyüp dururlar **194^b**⁽¹⁾ bes kendüyiçün ve ölüyiçün ve kamu müsülmānlari-⁽²⁾ -çün du‘ā ède Taḡrı Te‘ālā’dan yarlıġanmaḳlıġ⁽³⁾ dileye nēçe du‘ā gerekse okuya ammā ‘Avf ibni⁽⁴⁾ Mālik eyitmişdür kim peyġamber ḥazretinüġ ardınca⁽⁵⁾ tururdum cenāze namāzın kılurken bu du‘āyı aġzından⁽⁶⁾ ezberledüm du‘ā budur “Allāhumma’ğfir lahu va’rḥamhu⁽⁷⁾ va ‘āfihi va’fu ‘anhu va akrim manzilahu va avsi‘⁽⁸⁾ madḥalahu va aġsilhu bi’l-mā’i va’s-şalci va’l-baradi va naḳḳihi⁽⁹⁾ mina’l-ḥaṭāyā ka-mā yunaḳḳā aş-şavābu’l-abyaẓu **195^a**⁽¹⁾ mina’d-dafni va abdilhu dāraⁿ⁽²⁾ ḥayraⁿ min dārihi va ahlaⁿ ḥayraⁿ min ahlihi va zavcaⁿ ḥayraⁿ min zavcihi⁽³⁾ va adḥilhu’l-cannata va a’izhu min ‘azābi’l-ḳabri⁽⁴⁾ va min ‘azābi’n-nāri” eger bu du‘āları bilmezise⁽⁵⁾ her ölüde bu du‘āyı okıya üç kez “Allāhumma’ğfir la-nā⁽⁶⁾ va li-hazihi’n-nasamati va’l-camī‘i’l-

²⁹ Eksik cümle Kerime Üstünova, *age*, s. 223-224’e göre tamamlanmıştır.

mu'mināna va'l-mu'mināti" (7) bilgil ki erte namāzın kılup selām vërdükden (8) sonra işbu du'āları okıya "Allāhumma innā nas'aluka (9) rahmat^{an} min 'indika tahdī bi-hā ḳalbī va taṣraḥ **195^b** (1) bi-hā ṣadrī va tacma' u bi-hā ṣamlī va taḥzuru bi-hā ḡāyati va tarfa' u (2) bi-hā ṣāhidī va tuzakkī bi-hā 'amalī va tabyażzu bi-hā (3) vachī va tulaḳḳinunī bi-hā ruṣdī Allāhumma aṣliḥ li- (4) dīnī allazī huva 'iṣmatu amrī va aṣliḥ lī dunyāya (5) allatī fi hā ma'āṣī va aṣliḥ li-āḫirati allati ilayhā ma'ādi (6) Allāhumma 'c'al ḫayra a'mārinā āḫirahā va ḫayra a'mālinā (7) ḫavātimahā va ḫayra ayyāminā yavma nalkāka Allāhumma (8) innī as'aluk al-ḫayra kullahu 'ācilahu va ācilihu (9) mā 'alimtu minhu vamā lam a'lam va a'ūzu bi-ka mina's-ṣarri **196^a** (1) kullihi 'ācilihi va ācilihi mā 'alimtu minhu va mā lam a'lam (2) Allāhumma anta Rabbī lā ilāha illā anta ḫalaḳtānī (3) va ana 'abduka va ana 'alā 'ahdika va va'dika (4) mā's-taṭa'tu va a'ūzu bi-ka min ṣarri mā ṣana'tu (5) abū'u laka binī'matika 'alayya va abū'u laka bi-zanbī fa'ḡfir la-nā (6) zunūbanā fainnahū lā yaḡfiru'z-zunūba illā anta" (7) bundan sonra otuz üç kez "Subḫāna'llāhi" dēye (8) otuz [üç] kerre "Alḫamdu li'llāhi" dēye otuz üç kerre (9) "Allāhu akbar" dēye eger evüp maṣlahatı varısa **196^b** (1) onar kez dēye andan sonra "Lā ilāha illallāhu vaḥdahū (2) lā ṣarīkalah lahu'l-mulku valahu'l-ḫamdu yuḫyī va yumītu (3) va huva ḫayyun lā yamūtu biyadihi'l-ḫayr va huva 'alā kulli ṣay'in (4) ḳadīr va ilayhi'l-maṣīr" dēye daḫı Āyete'l-kürsī (5) elin ḳaldura du'ā ēde peygāmbër ḫazreti 'aleyhim (6) *Meṣābīḥ*'de buyurmışdur kim her kim günde yüz kez (7) "Subḫanallāhi va'l-ḫamdu li'llāhi va lā ilāha illallāhu va'l-lāhu (8) akbar" dēse Taḫrī Te'ālā celle ve 'alā yüz ḫac ṣevābın (9) vërür daḫı yüz at ḡazāya vëribimek ṣevābın vërür **197^a** (1) daḫı yüz ḳul āzād etmek ṣevābın vërür bes (2) bu tesbīḫleri dāyım dāyım namāzdan sonra (3) okumaḳ gerek tā bu ṣevāblardan maḫrūm olmaya (4) daḫı buyurmışdur kim her ki elin ḳaldurup namāzdan (5) sonra du'ā ēdüp ḫācetin dilemese namāzı (6) nāḳış olur ammā bilgil ki du'ā etmek şartı (7) budur kim evvel Taḫrī Te'ālā ḫazretin aḡa (8) andan sonra Rabbanā dēye andan sonra peygāmbër (9) 'aleyhi ṣalavāt vëre andan sonra kendünün daḫı **197^b** (1) ve ḳamu müsülmānların daḫı yarlıḡanmaḳlığın dileye du'ā (2) ēderken göḡlin Ḥaḳ Te'ālā ḫazretine yönelde zārılıḳ (3) ēde aḡlaya yāḫūd aḡlamsına 'Arabca du'ā bilmezise (4) Türkice du'ā ēde yalvara bes erte namāzında el (5) ḳaldurıcaḳ bu du'āyı okıya "Allāhumma innī as'aluka (6) ḫayra hazā's-ṣabāḫi va ḫayra'l-masā'i va ḫayra'l-ḳazā'i (7) va ḫayra'l-ḳadari va ḫayra'd-dunyā va ḫayra'l-āḫirati (8) va ḫayra mā carā bi-hi al-ḳalamu va a'ūzu bi-ka min ṣarri aş- (9) ṣabāḫi va ṣarri'l-masā'i va ṣarri'l-ḳazā'i va ṣarri'l-ḳadari **198^a** (1) va ṣarri'd-dunyā va ṣarri'l-āḫirati va ṣarri mā carā bi-hi al-ḳalamu (2) Rabbanā ātinā fi'd-dunyā ḫasanatan va fi'l-āḫirati ḫasanatan (3) va ḳinā 'azāba'n-nāri Rabbanā lā tuzi' ḳulūbanā ba'da (4) iz ḫadaytanā va ḫab la-nā min ladunka rahmat^{an} innaka (5) anta'l-vahḫāb Rabbanā'ḡfir la-nā zunūbanā (6) va isrāfanā fi amrinā va ṣabbıt aḳdāmanā va'n-ṣurnā (7) 'ala'l-ḳavmi'l-kāfirin Rabbanā ātinā min

ladunka ⁽⁸⁾ rahmatan va hayyi la-nā min amrinā raşada Allāhumma şalli ⁽⁹⁾ ‘alā Muḥammadi va ‘alā āli Muḥammad Allāhumma’ğfir la-nā **198^b** ⁽¹⁾ va’r-ḥamnā va li-ābā’inā va li-ummahātina va li-ustāzina ⁽²⁾ va li-camī’i’l-mu’minina va’l-mu’mināti bi-fazlika ⁽³⁾ va rahmatika yā arḥama’r-rāḥimīn” öyle namāzın kılup ⁽⁴⁾ selām vërdükden şonra bu du‘āyı oқыya ⁽⁵⁾ “Allāhumma anta ahlu’l-ḥamdi va anta ‘alā kulli şay’in ⁽⁶⁾ ḡadīr Allāhumma’ğfir li-mā salafa min zanbī ⁽⁷⁾ va a’şimnī fī mā bāḡiya min ‘umri va’rzuḡnī a‘mālaⁿ ⁽⁸⁾ zakiyyat^{an} tarzā bi-hā ‘annī astağfirullāha’l-‘azīm ⁽⁹⁾ allazī lā ilāha illā huva’l-ḡayyu’l-ḡayyūm va atūbu ilayh” **199^a** ⁽¹⁾ bundan şonra otuz üç kez yā on kez “Subḡānallāhi ⁽²⁾ va’l-ḡamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” dëye ⁽³⁾ ardınca “Lā ilāha illallāhu vaḡdahu lā şarīka lah lahu’l-mulku ⁽⁴⁾ va lahu’l-ḡamdu yuhyī va yumītu va huva ḡayyun lā yamūtu biyadihi’l-ḡayr ⁽⁵⁾ va huva ‘alā kulli şay’in ḡadīr va ilayhi’l-maşīr” ardınca ⁽⁶⁾ Āyete’l-kürsī oқыya elin ḡaldura bu du‘āyı oқыya ⁽⁷⁾ “Allāhumma innī as’aluka ḡayāta’ş-şāliḡina ⁽⁸⁾ va ḡavna’l-maḡlūmīna va ḡırşa’l-muştāḡina ⁽⁹⁾ va ḡanā’ata’r-rāḡina va şabra’l-muḡibbīna va daracata’ş-şābirīna **199^b** ⁽¹⁾ va şaḡatu’l-mutavakkilīna va muvāḡaḡata’n-nabiyyīn” ⁽²⁾ bundan şonra Rabbenā’dan aşaḡasın oқыya ⁽³⁾ ve gërü ḡalan namāzları kılup selām vëricek ⁽⁴⁾ bu du‘āyı oқыya “Allāhumma anta’s-salām va minka’s- ⁽⁵⁾ salām va ilayka ya’ūdu’s-salām fa-ḡayyinā Rabbanā ⁽⁶⁾ bi’s-salām va adḡilnā dāra’s-salāmı tabārakta ⁽⁷⁾ Rabbanā va ta‘ālayta laka al-ḡamdu yā za’l-calāli va’l-camāli ⁽⁸⁾ va’l-kamāli va’l-ikrām” gërü ol dëdügümüz ⁽⁹⁾ ḡadar tesbīḡ oқuyup Āyete’l-kürsī oқuduḡdan şonra **200^a** ⁽¹⁾ elin ḡaldurup bu du‘āyı oқuya “Allāhumma’r-zuḡnā ⁽²⁾ fiḡḡaⁿ fi’d-dīn va kifāyat^{an} fi’r-rızḡı ⁽³⁾ va ‘āfiyat^{an} va şihḡat^{an} fi’l-badani va tavbat^{an} ḡabla’l-mavti ⁽⁴⁾ va rahmat^{an} ‘inda’l-mavt va maḡfirat^{an} ba’da’l-mavti” ⁽⁵⁾ andan şonra bëş kez Rabbenā dëye şalavāt ⁽⁶⁾ getüre “Allāhumma’a-ḡfir la-nā”yı āḡirine degin oқыya ⁽⁷⁾ du‘ā oқuduḡdan şonra her ḡāh elin ḡaldurup ⁽⁸⁾ du‘ā diledüḡçe Ḥaḡ Te‘ālā ḡazretinden zārılık ⁽⁹⁾ ëdüp ḡacet neyise dileye

Üçünci bāb 200^b ⁽¹⁾ zekāt bildürür ammā bilḡil ki bu bābda ‘öşr ⁽²⁾ ve oruç bayrāmında vërdükleri fiḡreyi ve ḡacīlar ⁽³⁾ bayrāmında ëtdükleri ḡurbānı ve bir kişi yābanda ⁽⁴⁾ ma’den bulsa yā māl bulsa anı bildürdük ⁽⁵⁾ daḡı bunlaruḡ ve beyte’l-mālun ve ḡamsün ⁽⁶⁾ ve kāfirlerden aldūḡları ḡarācuḡ ve armaḡānuḡ ⁽⁷⁾ her birin kime vërmek gerek anı bildürdük bilḡil kim ⁽⁸⁾ zekāt farḡdur şol kişiye kim müsülmān ola ⁽⁹⁾ āzād ola uşlu ola

3. ÇEVİRİ

151^a ...hata ettiği o önceki rekâtta ise o uyan kişi ona (imama) yetişmedi (ise) uyana sehiv secdesi lazım değil. O, uyduğu namazda (imam) hata ettiyse uyana da lazım olur; sehiv secdesi etmesi gerek. İmamla secde etmezse namazının sonunda sehiv secdesi etsin. Eğer kendi de hata ederse, o kalkıp kıldığı namazda ikisi için bir secde yeter. *Hülâsa*'da, "Lahik³⁰ olan kişi sehiv secdesinde imama uymasın, mesbuk uysun." der. (Bir kimse) imama önceden (cemaatle) birlikte uyup, namaz içinde uyursa ya da abdesti bozulup **151^b** abdestten gelince ya da uyanınca (o arada) imam bir rekât ya da bir rekâtta fazla kılsa (ve) o ondan sonra gelse; ona lahik denir. (Bir kimse) namazın öncesinden (imama cemaatle) birlikte uymayıp, imam bir rekât ya da bir rekâtta fazla kılmış (ve) o ondan sonra gelip imama uysa; ona mesbuk derler. Bundan sonra mesbuk olan kişi sehiv secdesi edeceği zaman imama uysun ama imamla birlikte selam vermesin. Eğer namazının tamamlanmadığını bilip imamla birlikte selam verirse namazı bozulur, ikinciye kılmalı; ama bilmeyip selam verirse namazı bozulmaz. Namazını **152^a** tamamladıktan sonra sehiv secdesi etsin. Ama *Şerh-i Tahâvi*'de söylemiş; mesbuk eğer imamdan sonra selam verdiyse ya da önce verdiyse bozulmaz. Eğer birlikte verdiyse bozulur. Ama ne zaman imam selam verse de sehiv secdesi var olduğunu hatırlasa mesbuk da durup namazını ödemeye başlamış olsa, eğer mesbuk kıldığı namazda secdeye varmadıysa dönüp imama uyup birlikte sehiv secdesi edip ondan (sonra) durup namazını kılmalı. Eğer secde **152^b** etmiş olsa, o kıldığı namazı bırakıp imama uymalı. Eğer uyarsa namazı bozulur. Belki mesbuk namazını tamamlayıp ondan sonra sehiv secdesi etsin ama *Kitâbüs Salât* söylemiş; eğer imama uymayıp namazını tamamlarsa namazı bozulur demiş. Ama bil ki secdeye varmadan imama uymadığı zaman namazı bozulduğu onun için(dir) ki imam ile kılmak vacip olduğu yerde (tek) başına kıldı. Secdeye vardıktan sonra uyduğu zaman namazı bozulduğu (için, tek) başına kılmak vacip olmuşken bırakıp imama **153^a** uyduğu içindir. *Hülâsa*'daki sözü tam bil ki; eğer Fatiha suresini tam okumadan farklı sure okumaya başlarsa, eğer Fatiha'nın çoğunu okumadıysa sehiv secdesi etmeli. Eğer çoğunu okuduysa sehiv etmek vacip değil. *Kınya*'da söyler; sahih budur ki, Fatiha suresinin çoğunu terk edecek (olana) sehiv secdesi lazım olur. Ama bazıları söyler; bir ayet kadar da terk ederse sehiv secdesi etmeli demiş ve bazıları (da şöyle) söyler; 'bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm' demezse **153^b** sehiv secdesi etmeli. Ama şu nesneler ki onu işlemek bir farklı nesne tabi olduğu için onu terk etme. Sehiv secdesi lazım olmaz ve namaz ortasındaki tekbirler gibi, tesbihler gibi, Subhaneke ve E'üzü okumak gibi... Ama bayram tekbirlerinden birisini unutsa,

³⁰ Lahik: Yetişen, ulaşan.

namazının başında ya da sonunda (tekbir) getirmese sehiv secdesi etmeli. Kur'an okurken secde ayetini okusa, yerinde secde etmeyip sonra etse sehiv secdesi etmeli. İmam Ebi Yusuf'tan bazıları şöyle rivayet etmişler ki; evvel rekâta **154^a** okuduğu Kur'an'ı ikinci rekâta tekrar okursa, sehiv lazım olur. Fatıha suresini iki kez okursa, sehiv secdesi lazım değil. Tahiyat okumayı unutursa sehiv secdesi lazım olur, etmeli. *Hülâsa*'da ve *Kınya*'da söyler; eğer rükûda ya da secdede ya da tahiyatta oturmuşken Kur'an okusa sehiv secdesi etmeli. *Mecma* şerhinde söyler; eğer Tahiyat okusa, ayakta dururken ya da rükûdayken ya da secdedeyken sehiv secdesi lazım, gerekli olmaz. Ama *Hülâsa*'da söyler; eğer tahiyata oturup, Tahiyat'ı okusa ondan sonra Kur'an okusa sehiv secdesi **154^b** gerekli olmaz. Ne zaman namazın farzlarını ve vaciplerini ve sünnetlerini ve müstehablarını bildirdik ve namazı bozanları ve mekruh edenleri bildik ve namazı nasıl kılmak gerek ki tamam olsun bildik ve de kolay olması için namazı nasıl kılmak gerek düzgünce bildirelim. **Beşinci Fası**; bil ki namazı kılmaya niyet etmek kıldığı hangi namaz olduğunu bilmektir. Dil ile demek sevgilidir. Tanrı Teala hazretinde bazı alimler söyler; dil ile demek bidattır ve illa meğer ki dil ile **155^a** demeyince gönlünü huzura erdiremesin. Eğer kıldığı sünnet olursa niyet ettim namaz kılmaya derse yeter. Eğer kıldığı vitir ise niyet ettim vitir namazını kılmaya desin, eğer farz namazsa niyet ettim bu öğle namazını ya da ikindi namazını diye kaç rekât olduğunu demeye gerek yok. Ama cenaze namazını kılsa niyet ettim namaz kılmaya Tanrı Teala için ve dua etmeye bu ölü için desin, ondan sonra bil ki ne vakit namazını tamamlasan selam vermeden durup bir namaz daha kılsan **155^b** niyet edip elini kaldırıp "Allahu ekber" demeden doğrudur. Gerek farz namazını tamamla nafıleye niyet et, gerek nafıle namazı tamamla farza niyet et; gerek vakit namazını tamamla kaza kılmaya niyet et. Zira namazda elini kaldırıp "Allahu ekber" demek şarttır; bizim tarafımızda ve Şafii katında esastır. Her namazda elini kaldırıp "Allahu ekber" demeli. Sonra namazı tamamlayıp elini kaldırmadan "Allahu ekber" demeden başka namaz kılmak doğru değil. **156^a** Ondan sonra bil ki niyet ettikten sonra iki elini başının hizasına götürsün ve baş parmaklarını kulağının yumuşak kısmının altına koysun ve parmaklarını açıp "Allahu ekber" desin. Elini götürsün göbeğinin altında bağlasın ve sağ elini sol eli üzerine koysun, serçe parmağı ve yanındaki parmak ile baş parmağını sol bileği altında bağlasın ve geri kalan parmaklarını sol bileği üzerine uzatsın, "Allahu ekber" dedikten sonra. Elini sıkıca sarmasın ta ki gidip ön tarafa elleri uzamasın ya da elleri (bileğinin) ardına geçmesin. **156^b** Hatun kişi elini omuz hizasına götürsün, "Allahu ekber" desin ve elini göğsü üzerinde bağlasın ama ellerini yen içine koysun ya da eline bir eldiven gibi bir şey giysin, elleri görünmesin, zira eli görünürse namazı doğru olmaz ve ayaklarını da göstermesin, zira İmam Ebu Hanife'nin bir sözüne göre ayağı görüldüğünde namazı doğru olur, elinin ve

ayağının dörtte biri görünse namazı doğru olmaz ve elini bağladıktan sonra “Subhānaka Allāhumma va bi-ḥamdika va tabāraka’s-muka va ta’ālā cadduk **157^a** va lā ilāha ḡayruka” desin. Ondan sonra “A’ūzu billāhimina’ş-şayṭāni’r-racīm” desin ve eğer imama uymuşsa sessiz durup başka bir şey okumasın. Eğer kendi imamsa ya da tek başına kılsa onların ardından ‘bismillāhi’r-rahmāni’r-rahīm’ desin, Fatiha okusun ve ardından Kur’an okusun ve bil ki Subhaneke ve E’uzü ve Bismillahi okuyacağı zaman içinden okumalı Subhaneke ve E’uzü her namazın öncesinde okumalı, sadece ve kalan rekâtlarda ‘bismillāhi’r-rahmāni’r-rahīm’ desin, Fatiha okusun, ardından Kur’an okusun, ondan sonra rükûya varsın, iki elini **157^b** iki dizi üzerine koysun ve parmaklarını açsın ve rükûda o kadar eğilsin ki sırtı düpdüz olsun, o kadar düz olsun ki çanakla su koysalar dursun ve başını sırtından aşağı indirmesin ve başını sırtından yukarı da kaldırmamasın hatta başıyla sırtı bir olsun. Rükûdayken üç kez ya da beş kez “Subhāna rabbiya’l-‘azīm” desin. Ondan sonra rükûdan kalksın, “Semi‘allāhu liman ḡamidah” desin, cemaat “Rabbanā laka’l-ḡamd” desin. Eğer tek başına kılsa ikisini de birlikte desin, rükûdan kalktığında tamamen doğrulup dursun, ondan sonra “Allahu ekber” desin, secdeye varsın **158^a** ve secdeye inerken önce dizini koysun ondan sonra elini başının hizasına koysun ve parmaklarını açmasın ve kollarını yere uzatmasın, isterse kollarını altından kedinin geçebileceği kadar yukarıda serbest bırakabilir. Karnını da tamamen yukarı kaldırsın, uyluğu üzerine düşmesin, alnını ve burnunu yere değdirdirsin, tülbentini ya da örtüsünü alnından çekmeden secde ederse namazı mekruh olur. Secdedeyken üç kez ya da beş kez “Subhāna rabbiya’l-a’lā” desin. Secdedeyken ayak parmaklarını kıbleden tarafa doğrultsun. Ondan sonra “Allahu ekber” diyerek **158^b** (kalan rekâtları) tekrar (etmek) gerek. Eğer cemaat uzun, imam da kısacık olup (cemaatin) başı imam başından ileri geçerse de namazı makbuldür. Eğer kadın uyup başı imam başından ileri geçerse de, ayağı imam ayağından geride olmak şartıyla namazı makbuldür. Fakat böyle olduğunda imamın kendi hanımı ya da nikah düşmeyen akrabası olmalı. Bil ki ayağın ileri ya da geri olmasında bakılan incik kemiğidir. Eğer baldır imam baldırından ileri olursa namazı kabul olmaz. *Hülâsa* sözü tamamlandı. *Kınya*’da söyler, ne zaman çok **159^a** yağmur olsa ya da çok soğuk olsa ya da çok karanlık ya da (dışarı çıkmaya) korku olsa cemaate gitmemeye bahane olur. Her kim ki özürsüz cemaati terk etse tanıklığı geçmez, onu ululamayı bırakmak vaciptir. Komşuları söylemezse, nasihat etmezse günahkar olurlar. Kendi mahallesinin mescidini terk edip başka mescide gitmesin; o mescit imamının takvası daha fazla olduğu için. Ama o mescit imamı vaaz ve nasihat de ediyorsa oraya gitmek iyidir; iki türlü sevap hasıl olması için. Bir kişi gece gündüz fıkıh okumakla **159^b** meşgul olup cemaatle namaz kılmaya gelmese tanıklığı geçmez. Bazıları “Eğer bazı vakitler gelip bazı vakitler gelmezse tanıklığı kabuldür” dedi. Bir imam ki rükûda ve

secdelerde sabretmeyip hızlı hızlı inip çıkar; onu bırakıp başka mescit imamına gitmek iyidir. İmam Kunut okumayı unutsa rükûya varsa cemaat de rükû etmese, imam Kunut'u doğru okusa tekrar rükûya varsa cemaat de uysa cemaatin namazı bozulur. Cemaatin ettiği rükû **160^a** farzdır, imamın ettiği rükû nafilidir; farzı nafilere uydurmak doğru değildir. Bir kişi gelse ön safta yer bulmasa, orta safta kimse olmasa beklesin. Bir adam geldiğinde imam rükû etmeye yakın olsa başka bir adamı yalnız durmamak için saftan çekerek yanına getirsin. Bazı âlimler, “Yalnız dursun, adamı saftan çekip yanına getirmesin” derler. Zira bizim zamanımızda halkın çoğu cahildir, çekince namazından çıkar. İmamın ortasında olduğu ön safta yer olsa aradaki safı yarıp geçmek doğrudur. **160^b** Göl şu kadar ki pis bir şey düşüp onu kirletmez ya da ırmak olsa. İmam Ebi Yusuf nazarında uymak doğru değildir. Ebu Hanife'den de böyle rivayet olmuştur ama İmam Muhammed nazarında cemaatin namazı doğrudur; sadece şu kadar büyük ırmak olsun ki ufak gemicikler üzerinde yürüsün. Doğru bu ki imam kadınların imamlığına niyet etmediğinde kadınların namazı geçerli olmaz. Kadınlar hazır değilken imamlığına niyet etse sonra **161^a** kadınlar gelse uysa bazıları, “Namazı geçerlidir”, bazıları, “Namazı geçerli değildir” der. İmam abdestsiz kıldığını fark etse sonra mümkün olduğu kadar kişiye söylesin. Bazıları, “Söylemek lazım değil” der; zira yanılarak kıldı, yanılmak ise affedilmiştir. Bir kişi yatsı farzını tek başına kılsa Ramazan'da gelip teravihi mescitte imamla kılmak uygundur. Eğer imam farzı tek başına kılsa teravih namazını gelip cemaatle kılmak doğru değildir ama bir kişi teravihi imamla kılmasa vacip olan vitir namazını **161^b** imamla kılmak doğrudur ama bazı âlimler ne zaman bir kişi yatsı farzını Ramazan'da imamla kılmasa teravihi vitri imamla kılmak doğru değildir der. Bazıları, söyler “Teravihin bir kısmını imamla kılsa vitri de imamla kılmak doğrudur” der; bazıları da “Doğru değil” der. Bir kişi yatsı farzını kılmadan mescide girse görse ki imam teravihi kılıyor, yatsı farzını kılsın, ondan sonra imama uysun, teravihin geri kalanını ödesin. Bazıları “Ödemesin” der; zira cemaatsiz kılmak doğru değildir. Bir kişi tahiyyata **162^a** otururken uyusa imam selam verdikten sonra uyansa tahiyyatın geri kalanını da okusun, ondan sonra selam versin. Eğer tahiyyatın ne kadar kaldığını bilmece selam versin. ilahaza mescid damı üzerinde namaz kılmak mekruhtur. Bir kişi, teravih kılıyorlar sandı (onlara) uydu, gördü ki vitirmiş, bir rekât daha kılsın, imam selam verdikten sonra dört rekât olması için. Eğer kılmazsa da bir şey olmaz. Kadınların cemaat olup (içlerinden) birisini imam yapmaları mekruhtur, eğer mekruh olarak cemaat olursa **162^b** imamları ortalarında dursun, genç kadın gelip er kişi cemaatine uyması mekruhtur ama kadınlar gelip ikindi namazına ya da öğle namazına uyarsa uygundur, mekruh olmaz ama kadınlar gelip uyduğunda arka safta durmaları gerek, gelip erkekler arasına karışmamaları gerek, eğer (bir kadın) gelip er kişi yanında durursa o er kişinin namazı doğru olmaz; her ne

kadar o er kişi kendi akrabası ya da kendi eşi olursa da (namazı doğru olmaz). Sonra bil ki ne zaman bir kadın gelse erkekler arasında dursa **163^a** iki yanında duranın ve bir ardında duranın namazı doğru olmaz. Eğer iki kadın birbiri yanında dursa er kişi safı arasında iki kişi sağ yanında duranın ve iki kişinin sol yanında durandan ve iki kişinin tam ardında durandan namazı bozulur. Eğer üç kadın birbiri yanında olup er kişi safı arasında dursa üç kişi sağ yanında durandan üç kişi sol yanında duranlardan üç kişi ardında duranlardan son safa kadar namazları doğru olmaz, tekrar kılmalı. Ama bunların namazının doğru olmamasının yedi şartı var **163^b** eğer o yedi şarttan birisi eksik olursa o er kişilerin de namazı doğru olur ve o yedi şartın birisi odur ki o er kişi arasında olan kadın şöyle olmalı ki ona er kişi imrenmiş olsun. Eğer küçük kızcağız olursa ki er kişi imrenmeyip namaz kılanların arasına girsin, namaz kılsın, kimsenin namazı geçersiz olmaz ama yetişkin olursa ki kimse imrenmez olsun, namazı bozar zira gençken imrenirlerdi. İkinci şartı odur ki o kadın aklı başında olsun eğer deli olursa **164^a** er kişilerin namazı bozulmaz. Üçüncü şartı odur ki o kadın kıldığı namazla er kişi kıldığı namaz bir olsun, bir olduğu odur ki o kılmış oldukları namazda bir imama uymuş olsunlar sonra kadın da tek başına kılsa er kişi de tek başına kılsa birbiri yanında dursalar er kişinin namazı doğru olur yahut namazın bir rekâtına erişmemiş olsalar kadın dursa o erişmediğı (namazı) kılsa imam selam verdikten sonra er kişi de dursa tekrar imama erişmediğı namazı kılsa da kadın **164^b** yanında dursa kılsa namazı bozulmaz zira kıldıkları namazda imama uymuş olmazlar ama lahik olsalar bu surette er kişinin namazı bozulur zira o kıldıkları namazda imama uymuş olurlar; onun içindir ki o kıldıklarında Kur'an okumazlar. Dördüncü şartı odur ki kıldıkları namaz ve rükûlu ve secdeli namaz gerek eğer cenaze namazı olursa er kişinin namazı geçerlidir. Beşinci şartı odur ki ikisi de bir yerde (olması) gerek eğer kadın aşağı dursa er kişi yukarı dursa **165^a** o yerin yüksekliğı insan boyunca olsa namazı geçerli olur, zira kadın ile bir yerde durmamış olur. Altıncı şartı odur ki aralarında bir şey olmamalı, eğer kadınla er kişi arasında bir eyer kaşı kadar bir şey olsa namazı geçersiz olmaz. Yedinci şartı odur ki imam o uyan kadının imamlığına niyet etmeli eğer niyet etmediyse kadın namazı geçerli olmaz, er kişilerin geçerli olur ama bil ki bir kişi imama uymuşken bir kadın **165^b** gelse yanına dursa er kişi eliyle işaret etse tekrar dursa geri gitmese, bu er kişinin o safta gideceğı yer olmadığı için orda dursun; kadının namazı geçerli olmaz, er kişinin geçerli olur. Bundan sonra bil ki bir kişi farz namaz kılmaya başlasa ve müezzin kamet getirse eğer kıldığı namazda da secdeye varmamış olsa namazını bırakıp gitsin imama uysun, zira imamla kılmanın sevabı tek başına kılmaktan yirmi yedi kat fazladır. Eğer secdeye vardıktan sonra kamet getirseseler eğer **166^a** kıldığı farz namaz dört rekât olmazsa sabah namazı ve akşam namazı gibi kılmaya başladığı namazı bırakıp imama uysun eğer dört rekât olursa bir rekât

daha kılsın tahiyyata oturup selam versin ondan sonra imama uysun o kıldığı iki rekât nafîle olur. Eğer o kılmış olduğu namazın üç kıldığından sonra kamet getirmeseler namazını tamamlasın, ondan sonra nafîle niyetine imama uysun ama o kılmış olduğu namaz ikinci namazı olursa, üç rekâtını kılmış da olsa, o namazı bırakıp imama uysun, **166^b** zira ikinci namazını kıldıktan sonra nafîle namazı kılmak mekruhtur. Eğer ki cemaate uymaz ve nafîle namaza niyet ederse cemaat sevabı yok olur. Eğer bir kişi sünnet kılıyorken kamet getirsemeler iki rekât kılsın, ondan sonra imama uysun. Eğer evde sünnet kılmadan mescide gelse imamı sabah namazının farzını kılıyorken görse; eğer kendi sünnet kılincaya kadar imam sabah namazını tamamlarsa sabah namazının sünnetini kılsın ondan sonra imama uysun. Eğer kendi sünnet kılincaya kadar imam tamamlarsa **167^a** sünneti kılmayıp imama uysun. Eğer imamın kılmış olduğu farz öğle namazı olursa sünneti kılmayıp imama uysun, selam verdikten sonra kalksın o bıraktığı sünneti ödesin, gerekse önce o bıraktığı sünneti kılsın, ondan sonra farzdan sonraki sünneti kılsın; gerekse önce farzdan sonraki sünneti kılsın, ondan sonra o bıraktığı sünneti kılsın. Eğer imamın kılmış olduğu farz ikinci farzı ya da yatsı farzı olsa sünneti kılmasın, imama uysun, o kalan sünneti **167^b** eda etmesin. Eğer imama rükûdayken erişse o rekâta erişmiş olur, o rekâtı eda etmesin fakat imam rükûdayken erişenin birazcık elini bağlayıp durup ondan sonra rükûya varmalı. Bir kişi öğle namazını cemaatle kılmaya niyetlenip, kılmadıysa o namazın son rekâtına erişse niyeti yerine gelmez ama cemaat sevabını elde eder. İmama uyan kişi rükûya ya da secdeye imamdan önce inse namazı mekruhtur, eğer imam rükûya varmadan o tekrar kalksa namazı geçersiz olur, ikinciye kılmalı. Bundan sonra bil ki *Hülâsa*'da bildirir: **168^a** Bir kaç şey vardır ki imam o şeyi yapmadığında cemaatin de yapmaması gerek ve birkaç şey vardır ki imam yapmazsa da cemaatin yapması gerek. O şey ki imam yaptığında cemaat de yapmalı. Odur ki imam Kunut'u okumadığında cemaat de okumamalı. İmam bayram namazı tekbirlerini getirmese cemaat de getirmemeli. İmam önceki tahiyyata oturmasa cemaat de oturmamalı. İmam secde ayetini okusa secde etmese **168^b** cemaat de etmemeli. İmam sehiv etse secde etmese cemaat de etmemeli. O şeyler ki imam yaptığı zaman cemaat yapmamalı. Birisi odur ki imam bir secde fazla etse cemaatin etmemesi gerek. Birisi odur ki imam bayram namazı tekbirlerini fazla söylese şu kadar ki hiçbir mezhepte o kadar tekbir söylemek doğru olmasın, cemaat getirmesin. Birisi odur ki cenaze namazında beş tekbir etse cemaat uymasın. **169^a** Birisi de odur ki imam son tahiyyata oturmasa kalksa cemaat kalkmasın, eğer oturmayıp o rekâtta secdeye varırsa cemaatin namazı geçerlidir, cemaat (secde) etmeli. Birisi odur ki namaz öncesinde imam elini kaldırıp "Allahu ekber" demezse cemaat elini kaldırsın. Birisi odur ki imam Subhaneke okumasa ya Fatiha ya da Fatiha'dan sonra sure okumasa İmam Ebu Yusuf

nazarında cemaat okusun; ama İmam Muhammed tarafında cemaat de okumaz. Birisi odur ki imam **169^b** namaz içindeki tekbirleri söylemese ya da rükûdaki ve secdelerdeki tesbihleri söylemese ya da Tahiyat okumasa cemaat okusun. Birisi odur ki gündüzlerin kısa olduğu bayram günlerinde farz namazlarından sonra getirdikleri tekbirleri imam getirmese terk etse cemaat getirsin. Eğer imam sehiv secdesi var sansa sehiv secdesi etse imama sonradan uyan kişi olsa birlikte sehiv secdesi etse sonra imam bilse ki sehiv secdesi lazım değilmiş bilinen budur ki o sonradan **170^a** uyan kişi ki ona mesbuk derler, namazı geçersiz olur, ikinci kez kılsın. Ama Ebu Hafs-ı Kebir ve *Sadr-ı Şehid* bozulmaz der. İmamla alakalı konular tamamlandı, bundan sonra mescit (hakkındaki) emirleri bildirelim. Mescit duvarında tuvaletini yapmak ve namaz kılmak ve yakınlık kurmak mekruhtur. Herkes evinde sünnet kılmalıdır ve evinde nafil kılacak yer yapmalıdır ama orası mescit hükmünde olmaz. İmam Ebu'l-Leys “Cenaze namazını kılmak için hazırlanan yer de mescit hükmündedir” der. Ama sahih **170^b** odur ki mescit hükmünde değildir. Günümüzde mescidin kapısını örtmek mekruh değil, mescidin içinde bir odaya mukayyet olunamayan hasır ve halıları koysunlar. Eğer mescide cemaat gelmese müezzin beklesin, kamet getirsin, tek başına kılsın; ne zaman bir mescide girse ki orda namaz kılmak için beklemiş olsalar namaz kılmadan çıkıp gitmek mekruhtur. Mescitte boğazını temizleyip hasır altına tükürmemeli, mescit içinden evine yol yapmamalı; eğer zaruret olup yaparsa günde bir kez mescidi selamlama **171^a** namazı kılsın zira her sefer geçtikçe kılsa eziyet olur. Ayağının çamurunu mescit sütununa ya da duvarına silmek mekruhtur. Mescit içinde abdest almak mekruhtur. Mescitte oturup iş yapmak mekruhtur ama oturup kendi kitabını yazmak ya da çocuklara öğretmek mekruh değildir; eğer öğrettiği için ücret almazsa; sadece kitabın sahibi olup öğretmesi zaruri ise (ücret alabilir).

Yedinci Fasıl; bu fasılda birkaç meseleyi bildirelim ki o meseleler çok vuku bulur. *Mecma* şerhinde der ki; ne zaman **171^b** bir kişi abdest almış olsa ondan sonra şüphe etse abdesti bozuldu mu bozulmadı mı bilmesi abdesti bozulmuş olmaz zira bozulduğunu açıkça bilmedi. Eğer abdest aldıktan sonra şüphe etse ve bazı yerlerini yıkadı mı yıkamadı mı bilmesi, eğer önce şüphelendiği olsa ondan sonra daha fazla şüphelendiği yoksa o yıkadığını bilmediği yerini yıkasın. Eğer birkaç kez şüphelendiği varsa yıkamak gerekli değil, zira yıkamadığını açıkça bilmez. Eğer şüphelense, bir vaktin namazını kıldı mı kılmadı mı bilmesi eğer o namazın vakti **172^a** çıkmadıysa kılsın, eğer vakti çıktıysa kılmak gerekli değil. Eğer şüphelense kıldığı namazda rükû ya da secde etti mi etmedi mi bilmesi, eğer namaz içinde şüphelenirse o rükûyu ve secdeyi eda etsin, eğer namaz kıldığından sonra şüphelense eda etmesin. Eğer namaz kılarken şüphelenirse, kaç rekât kıldığını bilmesi eğer şüphesi olsa namazını ikinciye kılsın. Eğer birkaç şüphelendiği varsa o şüphe ettiği rekâtta az olandan

varsayarak onun üzerine tamamlasın. Mesela şüphe etse, bir rekât mı kıldı **172^b** iki rekât mı kıldı bilmesi bir rekât kılmış saysın, bir rekât daha kılsın, tahiyyata otursun zira (bir) rekât daha kılsın, geri tahiyyata otursun zira ihtimal var ki bu üç rekât diye kıldığı dördüncü rekât olsun, dördüncüde tahiyyata oturmak vaciptir. Ondan sonra birden kalksın, bir rekât daha kılsın, sonra tahiyyata oturup selam versin, sehiv secdesi etsin; eğer şüphelenirse iki rekât mı kıldı üç rekât mı kıldı bilmesi iki rekât kılmış saysın, tahiyyata otursun, kalksın zira bir rekât daha kılsın, **173^a** tekrar tahiyyata otursun zira eğer dördüncü rekât olsun, ondan sonra kalksın bir rekât daha kılsın, tekrar tahiyyata otursun, selam versin sehiv secdesi etsin; velhasıl hangi rekât -bir ihtimal son rekât olmasın- uygun düşer ki ondan sonra tahiyyata oturmak gereklidir. Eğer sabah namazını kılariken şüphelenirse bir rekât mı kıldı iki rekât mı bilmesi bir rekât kılmış saysın, o rekâtı tamamlasın, tahiyyata otursun zira eğer ikinci rekât olursa ondan sonra kalksın bir rekât daha **173^b** kılsın, tahiyyata otursun, selam versin, sehiv secdesi etsin. Eğer sabah namazında ayağa kalkarken şüphelenirse iki rekât mı kıldı ya da üç rekât mı kıldı bilmesi o dört rekâtı tamamlamasın, tahiyyata otursun, okusun, selam vermesin, birden kalksın, o bozup tahiyyata oturduğu rekâtı tamamlasın, ondan sonra otursun, selam versin zira eğer o bozduğu rekât üçüncü rekât olursa onu bırakıp oturmak vacip olur. Eğer ikinci (rekât) olursa tamamlamak gerekli olur. Eğer sabah namazının tahiyyatında şüphelenirse **174^a** bilmesi ki iki rekât mı kıldı oturdu yoksa üç rekât mı kıldı oturdu namazı bozulur, ikinciye kılmak gerekir. Eğer şüphelenirse gönlü bir tarafa daha çok aksa onu tutsun onun üzerinde namazı tamamlasın selam versin sehiv secdesi etmek gerekmez. Bir kişi kazaya kalmış namazını anarken vakit namazını kılması doğru değildir ama eğer kazasını unutup vakit namazını kılsa ya da vakit dar olup kılsa, şöyle olsa ki kazaya kalmış namazı kılınca vakit namazı kazaya kalmış olsa vakit namazını kılmak doğrudur **174^b** ama bundan sonra tekrar düzgünce kılmalı, önce kaza namazı kılmalı, ondan sonra vakit namazı kılmalı ama eğer kazaya kalmış namazı beş vakitten geçip altı vakte erişirse kaza ile vakit namazı ortasındaki düzen bozulur. Kaza namazı düşünürken vakit namazı kılmak da doğrudur. Eğer düzen bozulmadan kaza namazı düşünürken vakit namazı kılsa kıldığı namaz bozulur, beş vakti kılınca kadar eğer altıncı vakit namazını da kazaya kalmış namazını düşünürken kılsa o bozulan namazlar da **175^a** tekrar sağlam olur. Eğer sabah namazı kazaya kalsa sünnetiyle birlikte öğleden önce eda etsin eğer öğleden sonra eda ederse sünnetini eda etmesin, geri kalan namaz sünnetleri kazaya kaldığı zaman eda edilmez ama vitr-i vacip kazaya kalsa sonra eda etmek gerekir. Eğer kazaya kalan namaz beş vakitten geçmese düzgünce eda etmek gerekir, mesela önce sabah namazını eda etmek gerekir, ondan sonra öğle namazını ödemek gerekir, eğer önce öğle namazını ödeyip ondan sonra sabah namazını **175^b** öderse doğru

olmaz. Eğer kazaya kalmış namazı beş vakitten fazla olursa düzen bozulur ne kadar gerekirse kılsın, gerekse önce sabah namazını ondan sonra öğle namazını eda etsin, gerekse önce öğle namazını ondan sonra sabah namazını eda etsin. Bil ki Tanrı Teala huzurunda namazdan daha çok sevilen emir ve ibadet yoktur. İman etmek tüm ibadetlerin aslıdır. İmandan sonra yüce ibadet namaz kılmaktır, onun için Şaî rahimehullahu dört vakit namazı tembellik **176^a** edip kılmayanı öldürür, bir sözüne göre kâfir olur, onun için öldürür zira der ki bir kişi Müslüman olduğu zaman Tanrı Teala'nın birliğine ve yüceliğine inanmak, inandığını kimse bilmez zira insanoğlunun gönlündekini Tanrı Teala bilir ancak. Sonra inancın var olduğunu Tanrı Teala'nın birliğine ve peygamberliğine aleyhisselam ve hak peygamber olduğuna, bildiğimiz Tanrı Teala ve peygamberin buyurduğu farzları işlemektedir. Tanrı Teala Kur'an'da bunca yerde namaz **176^b** kılın diye buyurmuşken ve peygamber hazreti aleyhisselam kılın diye ısrarla tembih etmişken şimdiye kadar olduğu gibi peygamber hazreti aleyhisselam buyurdu "Her kişi ki bir vakit namazını kasıtlı olarak kazaya bıraksa kafir olur" dedi. Sonra "Bunları işitip namaz kılmaya tembellik edip kılmasa hükmederiz ki Tanrı Teala'nın birliğine ve ululuğuna inancı yoktur, gerçekte eğer dil ile derse de ve bir sözünce kafir olmaz" der, ama "Dört vakit namazı kılmayanın hak ettiği öldürmektir. Nitekim zina edeni öldürürler" der. **177^a** Ama bizim nazarımızda, ki (biz) Hanifileriz, öldürmek yoktur. Zira açıkça bilmeyiz ki, o namazı kılmadığı inancının yokluğundan mıdır? Zira ihtimaldir ki (bu durum) inancının ve imanının zayıflığından, şeytana uymasındandır. Sonra dört vakit namazı kılmadığı zaman, tövbe edip namaz kılmaya yemin edene kadar dövüp zindana koymak gerek, deriz; namaz büyük ibadet olduğu için. Bir kişi görseler ki cemaat ile namaz kılıyor, eğer iman getirdiğini duymadılarsa da, (onun) Müslüman olduğuna hükmederler. Bir kişi hasta olsa, ayaktayken **177^b** namaz kılmaya gücü yetmese ve gücü yetmediği odur ki ayakta durduğu zaman gözü kararsın veya dizleri titresin ya da şu kadar eziyet çeksın ki huzuru kalmasın, bazıları ayaktayken hastalığı artarsa otururken kılsın demiştir. Rükûya varmak için başını biraz eğsin, secde etmek istediği zaman yüzünü yere koysun, eğer secdeye varamazsa secde etmek için başını rükû ettiği zaman eğdiğinden biraz daha aşağı eğsin. Eğer otururken kılmaya gücü yetmezse yatıyorken kılsın ve sırtı üzerine yatsın, ayaklarını kibleye doğru uzatsın veya **178^a** sağ yanına yatsın, yüzünü kibleye doğru dönsün, rükû etmek için biraz başını eğsin, secde etmek için biraz daha aşağı eğsin; eğer başına doğru bir tahta parçası ya da yastık gibi bir şey kaldırırsa üzerine secde etsin, eğer başını eğip ona değdirirse kabul olur. Başını eğmeye de gücü yetmezse vasiyet etsin, ne kadar (rekât) namaz kıldıysa söylesin, "Bu kadar namaz kıldım, bu kadar namazım kalmıştır, ölürsem onun için fidye verin, ödeyin." desin. Fidyeye, bir vakit namazı için bir yoksula beş yüz yirmi **178^b** dirhem buğday vermek veya o kadar

buğdayın pahasını vermektir. Eğer (borcu olan kişi) kendi hayattaysa sonra ödesin. Namaz çok büyük ibadet olduğu içindir ki şu denli hastalıkla başını hareket ettiremese bile hükümsüz olmaz, ama bazıları, başını hareket ettiremez olsa gündüz ve gece için birer namazdan fazlasını ödemek vacip olmaz demiş. Buna kıyas etmişler ki, bir kişi delirse ya da bilincini kaybetse akli geldiğinde bir gündüz, bir gece namazını kılar, eğer fazla delirirse ya da bilincini fazla yitirirse **179^a** ödemez. Eğer bir kişinin iki eli kesik olsa abdest aldırarak kimsesi olmasa yüzünü ve kollarını toprağa ya da duvara sürüp kılmalı. Eğer şöyle hasta olsa ki, kibleye dönemese ve döndürecek kimse de olmasa hangi yana gücü yeterse (dönüp) kılsın.

Sekizinci Fası: Bu fasılda sefere giden kişiler namazını nasıl kılarlar, onu anlatalım. Bil ki bir kişi üç günlük yola gitmeye niyet etse yaşadığı yerin misafirhanesinden ayrılrsa misafir olur. Eğer o şehrin gidip at koşturacak **179^b** ya da bayram namazı kılacak ya da asker toplayacak yeri olsa, eğer (gideceği yerin) şehirden uzaklığı bir uzak ok atımı varsa misafir olmak için oradan uzaklaşmak şart değildir. Oradan uzaklaşmadan da misafir olur; eğer şehir ya da köy evlerinden uzaklaşırsa ondan misafirlik düşer, misafir olmak için oradan tekrar ayrılması gerekir. Ama bil ki o üç günlük yolu karadan giderse deve yürüyüşü ile ya da yaya yürüyüşü ile, gece konaklaması ile gündüz konaklaması birlikte hesaplanmaz. Bazıları, **180^a** günlerde dahi uzun gün ya da kısa gün hesaplanmasın demiş. Bazıları, şu orta günde üç günlük yol hesaplanır demiş. Çünkü günler Tanrı Teala'dan kullarına dinlenmek için izindir. Misafir olmak için kıyas ile üç günlük yol hesaplanırsın ve eğer denizden giderse üç günlük yol hesaplanırsın, şu orta yel esip gittiği kadar, eğer o yere dağdan gitse üç günde varsa misafir olur. Eğer ovada gittiği zaman bir günde **180^b** varırsa sonra ne zaman üç günlük yere kast etse gittiği yerin misafirhanesinden ayrılrsa dört rekât kılınan namazları iki rekât kılmalı; eğer dört rekât kılsa mekruh olur. Sünnetleri kılmasa da doğrudur ama üç rekât namazı ya da iki rekât namazı tam kılsın, ama yayan yürüyüp sıkıntı çekmezse oruç tutmak iyidir. Bil ki misafir olan kişi üç gün üç gece ayağına mesh çeksin, eğer namazı kazaya kalırsa dört rekât namazları **181^a** iki rekât kaza etsin. Eğer misafirliği bittikten sonra öderse de ne zaman bir şehirde on beş gün niyet etse misafirliği biter namazını tam kılmalı, yememeli ve eğer düşman kâfir ülkesine girse aman dilemeden ve barış etmeden de gitse bir ovada ya da bir kâfir şehirde on beş gün kalmaya niyet etse misafir olur ve bir arada durmaya niyet ettikleri için kul efendisine tabi olur, asker beyine tabi olur. Eğer kulun efendisi ya da çerinin beyi bir şehirde on beş gün kalmaya niyet **181^b** ettiyse kul da ve asker de ikamet eden olur, gerekirse kalmaya niyet etsin gerekirse etmesin ve şu çadırla göçüp konan kişiler bir sahrada on beş gün kalmaya niyet etse misafir olur ama İmam Ebu Yusuf, “Eğer bir yerde konaklasalar ki orada on beş gün içecek su olsa ve davarların yiyeceği ot olsa on beş gün kalmaya niyet etseler ikamet eden olurlar.”

demiş. Tahavi şerhinde “On beş gün kalmaya niyet etseler ovada ya da denizde ya da gemide mukim olmaz” der. **Fasıl:** Bu fasılda cuma **182^a** namazını ve bayram namazını kılmayı anlatalım ve bil ki bayram namazını kılmak, şehirde olana ve seferî olmayana ve er kişi olana ve gözü görene ve ayağı yürüyene ve köle olmayana vaciptir. Eğer bu şartların birisi eksik olursa cuma namazı ve bayram namazı vacip olmaz, ama *Hülâsa*’da “Eğer gelip kılsa öğle namazı yerinedir” der. Cuma namazının bir şartı da hutbe okumaktır. İki hutbe arasında (cuma namazı) vacip değildir. Bazıları “Üç ayet Kur’an okuyacak kadar otursun, hatta daha az oturursa da olur” demiş. Bayram namazında hutbe **182^b** okumak vacip değil, okursa namazdan sonra okusun. Cuma hutbesi gibi sünnet budur, hutbede ayakta iken yüzünü cemaate dönüp okusun, cemaate arkasını dönüp okumak mekruhtur. Hutbe ve cuma namazını kılmak öğle namazı vakti girdiğinde gerekir, öğleden önce hutbe okusa öğleden sonra namaz kılsa doğru olmaz. Eğer hutbeyi abdestsiz ya da kirli halde okusa, gitse gusül alsaydı gelse, namaz kılsa doğrudur. Ama hutbe okuduktan sonra evine gitse, **183^a** yemek yese veya cemaat etse, gusül alsaydı gelse namaz kılsa doğru olmaz. Hutbeyi ikinciye okumayınca eğer baliğ olmamış oğlan hutbe okusa sultan hükmüyle baliğ olmuş kişi namaz kılsa doğrudur ama *Kafiye* şerhinde, “Hiç cemaat yokken hutbeyi okusa, sonra cemaat gelse cuma namazını kılsa namazı kabul olmaz” demiş. *Mebhut*’ta bir rivayette doğrudur ve bir rivayette doğru değildir der ama hutbe okusa ve abdesti bozulsa bir hutbeye hazır **183^b** olmayan kişiye cuma namazını kıliver dese, doğru değildir. Eğer o kişi de bir hutbe dinlemiş kişiye cuma namazını kıliver dese, doğrudur. Ama İmam Serahsi, “Hutbeye erişmiş kişi değil, kendi kıldığı da doğru değil, farklı kişiye derse ki hutbe işitmiş olsun o kıldığı da doğru değil” der. Bundan sonra bil ki namazda haram olan her şey hutbe okurken de haramdır. Sonra hutbe okunurken kişinin **184^a** yemesi, içmesi ve konuşması haramdır; hutbe okuyan da konuşmamalı; ancak emr-i maruf gelecek olsun. Eğer hutbe okunurken fıkıh kitabı okusa bazıları mekruhtur der, bazıları mekruh değildir der. Ebu Yusuf, “Fıkıh kitabına bakmak ve yanlış olursa (düzelterek) yazmak mekruh değildir” der. Eğer hutbede okunanlar imamdan farklı ise dinlememeli ve bazılarının dediği gibi dilsiz olmalı ve yine bazılarının dediği gibi Kur’an okumalı. Bazıları, “Şu hatip ki **184^b** hutbede zalim beyleri över, ondan uzak oturmak iyidir zira hutbesi hükümsüz olur, doğru olmaz” dedi. *Nihayet*’te “Hutbe okunurken tesbih, tehlil ve salavat getirmek namazı hükümsüz kılar” der ama Ebu Yusuf nazarında doğrudur, namazı bozmaz, zira Hak Teala adını işittiği zaman “Teâlallah” demek ya da “Lâ ilâhe illallâh” ve “Allahu ekber” demek ve peygamber adı işitildiği zaman salavat getirmek vaciptir. Ayrıca bunları demek de ibadettir, bu yüzden mekruh olmaz, nitekim bazı **185^a** âlimler hutbe okunurken fıkıh söylemeyi ya da din ilmi kitabı okumayı caiz gördü, ama hutbe budur ki anlamını bilen herkesin dinlemesi

evladır. Cuma namazını kılmanın bir şartı da odur ki kıldıkları yer şehir olsun. Bazıları, şehir odur ki sanat ehlinin işi orada geçsin, farklı şehre gitmeye muhtaç olmasın, der. İbn-i Şüca “Şehir odur ki, namaz vacip olan kişiler o şehrin büyük mescidine sığmazlar” der. İmam Serahsi, “Benim nazarımda malum olan **185^b** odur ki; Cuma namazı kılınan yerde sultan ya da kadı olsun, hukukun bütün kuralları yerine gelsin ve tüm hükümleri yürüsün; ve eğer kadı olmazsa müftü olsun veya orada bey olan müftü olsun, şehre bitişik evler olsun, arasında ekinlik ve otluk olmasın; vaciptir. O kavim gelip Cuma namazını kılmalı ve eğer müezzinin sesini işitirlerse, uzaklığı ne kadar olursa olsun, elbette gelip Cuma namazını kılmalı” der. *Mecma* şerhinde “Bir şehirde sultan fermanı olmadan bir kişi **186^a** gelip bey olsa, eğer zalim olmazsa onun adına Cuma namazı kılmak doğrudur” der. İmam Ebu Hanife “Bir şehirde iki yerde Cuma kılmak doğru değildir” der. Bir rivayette doğrudur, İmam Ebu Yusuf nazarında şehrin içinden büyük bir ırmak geçip bir yanındaki bir diğer yanına gemisiz geçmedikçe iki yerde kılmak doğrudur, öyle olduğu zaman iki şehir hükmünde olur, (her) bir yanındaki bir Cuma kılsın. İmam Muhammed nazarında iki yerde kılmak doğrudur. Şemsü’l-Eimme **186^b** “Sahih odur ki, bir şehirde kılmak doğrudur, gerekirse zaruret olsun gerekirse olmasın” der. *Hülâsa*’da “Üç yerde kılmak doğru değildir” der, İmam Hanife ve Ebu Yusuf (da böyle der) ama İmam Muhammed nazarında doğrudur. Kadı Han *Vâkıât*’ında, iki yerde Cuma kılındığında uyuşmazlık olduğunu İmam Ebi Yusuf ve İmam Muhammed nazarında aktarmış; bu yüzden Cuma iki yerde kılındığı zaman arada büyük ırmak olmasın; çünkü önce kılınan Cuma doğrudur **187^a** sonra kılınan doğru değildir. Sonra, şu yerde ki (kılınan) Cuma namazının doğru olduğuna şüphe olursa, imam ile Cuma namazını kıldıktan sonra öğle farzını tek başlarına kılsınlar, ondan sonra dört rekât Cuma sünnetini kılsınlar ardından iki rekât daha sünnet kılsınlar ve Cuma namazını kılan imam hutbe okumadan önce dört rekât Cuma sünnetine niyetlenip kılmalı, eğer Cuma sünneti demeyip niyet ettim namaz kılmaya derse de doğrudur. Ondan sonra imam hutbe okuduktan **187^b** sonra iki rekât da tekrar imamla kılar, “Niyet ettim iki rekât Cuma namazını imamla kılmaya” der. Ondan sonra bayram namazı iki rekâttır, kılmalı. Önce “Allahu ekber” desin, elini bağlasın, Subhaneke okusun, ondan sonra üç tekbir daha getirsin, her birinde elini kaldırsın, kulağına götürsün, ondan sonra elini bağlasın “A‘ûzu billāhimina’ş-şaytāni’r-racīm bi-smi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm” desin, Fatiha okusun, ardından Kur’an okusun, ikinci rekâtta Kur’an’ı tam okuduktan sonra üç kez tekbir getirsin, her birinde **188^a** elini kaldırsın, kulağına götürsün, ondan sonra “Allahu ekber” desin, elini kaldırmasın, rükûya varsın ve namazını tamamlasın. Oruç bayramında namaz kılmadan önce orucunu açmak iyidir ve hacılar bayramında namaz kılincaya dek yememek iyidir ve oruç bayramında yolda tekbiri fazla fazla söylemesin ve hacılar bayramında tekbiri fazla fazla

söylesin. İmam Ebu Hanife nazarında, kurban bayramında erkekler cemaati ile kılınan farz namazların ardından arife gününün sabah namazından bayram gününün ikindi namazına kadar bol bol tekbir getirsin, **188^b** ama Ebu Yusuf ve Muhammed mezhebinde bayramdan sonra üçüncü günün ikindi namazına kadar söylesin, fetvalar bu şekildedir ve oruç bayram hutbesinde fitre nedir, kime vaciptir onu anlatsın ve kurban bayramı hutbesinde kurban nedir, kime vaciptir onu anlatsın. **Dokuzuncu Fası:** Bu fasılda ölen kişinin hükmünü anlatalım. Önce ölünün namazını kim kılmalı onu anlatalım, bil ki ölünün namazını kılmak **189^a** farz-ı kifayedir yani cenaze yerinde olan herkese farzdır ama aralarından bir kişi kılsa geri kalanından farz düşer. Eğer hiç biri kılmazsa tümü günahkar olurlar, zira ne zaman bir Müslüman ölse geri kalan Müslümanlara onu yüceltmek için toplanıp namaz kılmaları vaciptir, onun için dua etsinler, Tanrı Teala'dan onun bağışlanmasını dilesinler. Cenaze namazını kılmanın şartı ölünün yıkanmış olmasıdır. Vikaye'de "Ölenin namazını **189^b** sultanın kıldırması daha uygundur, eğer sultan hazır olmazsa kadı daha efdaldır, eğer kadı hazır olmazsa mahallesinin imamı daha uygundur, eğer mahalle imamı hazır olmazsa ölenin baba tarafından akrabaları daha uygundur" der. *Hülâsa*'da "Namazı kıldırıma baş imam daha uygundur" der. İmam Ebu Hanife ve Muhammed nazarında rahimehuma'llâhu, namazı kıldırıma mahalle imamı ölenin evlatlarının kıldırmasından daha uygundur. İmam Ebu Yusuf nazarında rahimehu'llâhu, Allah dostu olan kimse mahalle imamından daha uygundur. *Ravza*'da "Ölenin namazını kılmak için eğer imam, kadı ya da sultan hazır olmazsa **190^a** mahalle imamı daha uygundur, eğer mahalle imamı hazır olmazsa o topluluğun velisi kıldırınsın" der. *Mebcut*'ta "Babasının kıldırması oğlundan daha uygundur" der. Hahezade kitabında, İmam Muhammed'in görüşüne göre, babası daha uygundur der. İmam Ebu Hanife ve Ebu Yusuf nazarında rahimehuma'llâhu, dedesi varken babasının kıldırması daha uygundur. Eğer babası ya da oğlu yok ise ölenin baba tarafından akrabaları namazını usulüne göre kıldırınsın. Hangisi miras yemekte beklediye o kıldırınsın. **190^b** Sonra abdest alacağı zaman yıkanan yerlerini yıkasınlar ama ağzını ve burnunu yıkamasınlar. Ondan sonra sol yanı üzerine yatırsınlar, sağ yanını üç kez yıkasınlar, ondan sonra sağ yanı üzerine yatırsınlar, sol yanını da üç kez yıkasınlar, yıkayan kişi eline bez sarıp yıkasın. Yıkadıkları su temiz olmalı, eğer ılık olursa bitki ya da sedir ile kaynasa daha iyidir ya da sabun ile yıkarlarsa daha iyidir, zira ölünün gövdesi temiz olur. Yıkadıktan sonra ölüyü oturtsunlar, karnını **191^a** nazikçe birkaç kere sıvazlasınlar eğer içinde bir şey varsa çıksın ki kefen sardığı zaman çıkıp kefenine bulaşmasın. Eğer bundan sonra bir şey çıkarsa çıkan yeri yıkasınlar, ikinciye bir daha yıkamasınlar. Eğer sürekli bir şey çıkarsa çıkan yere pamuk tıkasınlar. Kadının eşini yıkaması doğrudur ama erkeğin eşini yıkaması doğru değildir. Kölenin efedisini yıkaması doğru

değildir. Eğer kefenledikten sonra bir uzvunun yıkanmadığını bilseler kefenini çıkarsınlar yıkasınlar. Eğer **191^b** bir uzvundan az ise, bir parmağın yıkanmamış (olması) gibi, yıkamasınlar. Eğer su bulunmazsa teyemmüm aldırınsınlar, namazını kılsınlar. Eğer namaz kıldıklarından sonra su bulunsa yıkasınlar, Ebu Yusuf nazarında namazını tekrar kılsınlar, bir sözüne göre kılmasınlar. Eğer namaz kılmadan gömerlerse sonra kıldırarak biri gelse toprağını örtüyorken namazını kılsınlar. İmam Muhammed “Mezarından çıkarmasınlar, onun üstüne kılsınlar” der. Yıkadıktan sonra başına ve sakalına hoş kokulu şeyler **192^a** sürsünler, gül suyu ile ezilmiş amber ya da gül suyu gibi, alınına, kaburga kemiklerine, dizine ve avcunun içine kafur sürsünler. Eğer süremeseler de tasa olmaz. Ondan sonra kefen sarsınlar, er kişinin kefeni iki bez bir gömlektir, bez uzunluğu dört parmak artacak kadar olsun, birbiri üzerine kavuşsun ve gömlek uzunluğu omzundan topuğuna kadar olsun. Eğer âlim, seyyit ya da şeyhlerden olursa bazı âlimler nazarında başına birkaç arşın tülbent sarmak daha uygundur.**192^b** *Muhit*’te, (secde ayetini okuyup) secde eder ve okunacak duayı söylemezse de uygundur; zira bu secde namaz secdesinden kuvvetli değildir, denmiştir ama ayağa kalkıp secde etmek daha iyidir, eğer kalkmadan ederse de doğrudur, denmiştir. Cenaze namazında okunacak dua, er kişi namazını kılarken okunacak dua budur: “Allāhumma’ğfir li-ḥayyina va mayyitina va şāhidina va ġāibina va şaġirina va kabirina va zakarina ve unşāna Allāhumma man aḥyaytahu minnā fa-aḥyihī ‘ala’l-islāmi va man tavaffaytahu minnā fa-tavaffahu ‘ala’l-imāni Allāhumma in kāna muḥsinaⁿ fazid fī iḥsānih va in kāna musīaⁿ fatacāvaz ‘anhu **193^a** Allāhumma lā taḥrimnā acrahu va lā taftinnā ba’dahu vaġfir la-nā va lahu va li-sāiri’l-muslimīna acma’īn innaka anta arḥamu’r-rāḥimīn” Eğer hatun kişi namazını kılıyorlarsa, “Allāhumma in kāna muḥsinaⁿ” duasını sonuna kadar böyle okusunlar: “Allāhumma in kānat muḥsinat^{an} fa-zid fī iḥsānihā va in kānat musī’at^{an} fatacāvaz ‘anhā Allāhumma lā taḥrimnā acrahā va lā taftinnā ba’ dahā vaġfir la-nā va lahā va li-sāiri’l-muslimīna acma’īna innaka anta arḥamu’r-rāḥimīn”. Eğer bülüğa ermiş erkek çocuk namazını **193^b** kılıyorlarsa bu duayı okusunlar: “Allāhumma’c’alhu la-nā faraṭaⁿ vac’alhu la-nā zuḥrāⁿ vac’alhu la-nā şāfi’āⁿ muşaffa’āⁿ va li-abavayhi va li-camī’i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi raḥmatika va faẓlika yā arḥama’r-rāḥimīn”. Eğer bülüğa ermemiş kız çocuk namazını kılıyorlarsa bu duayı okusunlar: “Allāhumma’c’alhā la-nā faraṭaⁿ va’c’alhā la-nā zuḥrāⁿ vac’alhā la-nā şāfi’at^{an} muşaffa’at^{an} va li-abavayhā va li-camī’i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi-raḥmatika va faẓlika yā arḥama’r-rāḥimīn”. *Nihayet*’te “Bilinen rivayet budur ki, **194^a** dördüncü tekbirden sonra selam ver” der. Ancak bazı âlimler, namazlarda ezberlenen dualardan okunur, dördüncü tekbirden sonra selam verilir demişler. Sahih budur ki “Rabbanā ātinā fī’d-dunyā ḥasanat^{an} va fī’l-āḥirati ḥasanat^{an} va ḳinā ‘azāba’n-nāri” okusun demişler. Cenaze namazlarında okudukları bilinen

dualar bunlardır ama *Mecma* şerhinde “Bizim âlimlerimiz cenaze namazında okumak için dua ezberletmemişler.” demiş. **194^b** “Bu yüzden kendi için, ölü için ve tüm Müslümanlar için dua etsin, Tanrı Teala’dan bağışlanmayı dilesin, ne kadar dua gerekirse okusun”. Avf ibni Malik, “Peygamber hazretinin ardında dururdum, cenaze namazını kılıyorken bu duayı ağzından ezberledim, dua budur: “Allāhumma’ğfir lahu va’rḥamhu va’āfihi va’fu ‘anhu va akrim manzilahu va avsi’ madḥalahu va aḡsilhu bi’l-mā’i va’ş-şalci va’l-baradi va naḡḡihi mina’l-ḥatāyā ka-mā yunaḡḡā aṣ-ṣavābu’l-abyaḡu **195^a** mina’d-dafni va abdiḡu dāraⁿ ḡayraⁿ min dārihi va ahlaⁿ ḡayraⁿ min ahlihi va zavcaⁿ ḡayraⁿ min zavcihi va adḡilhu’l-cannata va a’izhu min ‘azābi’l-ḡabri va min ‘azābi’n-nāri” demiş. Eğer bu duaları bilmezse her ölüde üç kez bu duayı okusun: “Allāhumma’ğfir la-nā va li-haḡihi’n-nasamati va’l-camī’i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti”. Bil ki sabah namazını kılıp selam verdikten sonra bu duaları okusun: “Allāhumma innā nas’aluka raḡmat^{an} min ‘indika tahdī bi-hā ḡalbī va taṣrah **195^b** bi-hā ṣadri va tacma’u bi-hā ṣamlī va taḡzuru bi-hā ḡāyati va tarfa’u bi-hā ṣāhidī va tuzakkī bi-hā ‘amalī va tabyaḡḡu bi-hā vachī va tulaḡḡinunī bi-hā ruṣdī Allāhumma aṣliḡ li-dīnī allazī huva ‘iṣmatu amrī va aṣliḡ lī dunyāya allatī fī hā ma’āṣī va aṣliḡ li-āḡirati allati ilayhā ma’ādi Allāhumma’c’al ḡayra a’mārinā āḡirahā va ḡayra a’mālinā ḡavātimahā va ḡayra ayyāminā yavma nalkāka Allāhumma innī as’aluk al-ḡayra kullahu ‘ācilahu va ācilihi mā ‘alimtu minhu vamā lam a’lam va a’ūzu bi-ka mina’ş-şarri **196^a** kullihi ‘ācilihi va ācilihi mā ‘alimtu minhu va mā lam a’lam Allāhumma anta Rabbī lā ilāha illā anta ḡalaḡtanī va ana ‘abduka va ana ‘alā ‘ahdika va va’dika mā’s-taḡa’tu va a’ūzu bi-ka min ṣarri mā ṣana’tu abū’u laka binī’matika ‘alayya va abū’u laka bi-zanbī fa’ğfir la-nā ḡunūbanā fainnahū lā yaḡfiru’z-ḡunūba illā anta”. Bundan sonra otuz üç kez: “Subḡāna’llāhi” desin, otuz [üç] kere “Alḡamdu li’llāhi” desin, otuz üç kere “Allahu ekber” desin. Eğer acele işi varsa **196^b** onar kez desin, ondan sonra “Lā ilāha illallāhu vaḡdaḡū lā ṣarīkalah lahu’l-mulku valahu’l-ḡamdu yuḡyī va yumītu va huva ḡayyun lā yamūtu biyadihi’l-ḡayr va huva ‘alā kulli ṣay’in ḡadīr va ilayhi’l-maṣīr” desin ve de Ayete’l-kürsi elini kaldırsın, dua etsin, peygamber hazreti aleyhim *Mesabih*’te buyurmuştur ki her kim günde yüz kez “Subḡānallāhi va’l-ḡamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” derse Tanrı Teala celle ve âlâ yüz hac sevabını, gazaya yüz at göndermenin sevabını, **197^a** ve yüz kul azad etmenin sevabını verir. Sonra bu tesbihleri namazdan sonra sık sık okumalı ta ki bu sevaplardan mahrum olmasın. Her kim ki namazdan sonra elini kaldırıp dua edip ihtiyacını dilemezse namazı eksik olur. Ama bil ki dua etmenin şartı budur, önce Tanrı Teala hazretini ansın, ondan sonra Rabbena desin, ondan sonra peygamber aleyhine salavat getirsin, ondan sonra kendinin ve de **197^b** tüm Müslümanların bağışlanmasını dilesin. Dua ederken gönlünü Hak Teala hazretine yöneltsin, yalvarsın ağlasın

veya ağlamaklı olsun, Arapça dua bilmezse Türkçe dua etsin, yalvarsın. Sonra sabah namazında el kaldırdığı zaman bu duayı okusun: “Allāhumma innī as’aluka hayra hazā’ş-şabāhi va hayra’l-masā’i va hayra’l-każā’i va hayra’l-kağari va hayra’d-dunyā va hayra’l-āhirati va hayra mā carā bi-hi al-ķalamu va a’ūzu bi-ka min şarri aş-şabāhi va şarri’l-masā’i va şarri’l-każā’i va şarri’l-kağari **198^a** va şarri’d-dunyā va şarri’l-āhirati va şarri mā carā bi-hi al-ķalamu Rabbanā ātinā fi’d-dunyā ĥasanatan va fi’l-āhirati ĥasanatan va ķinā ‘azāba’n-nāri Rabbanā lā tuzi’ ķulūbanā ba’da iz hadaytanā va hab la-nā min ladunka raĥmat^{an} innaka anta’l-vahhāb Rabbanā’ğfir la-nā zunūbanā va isrāfanā fi amrinā va şabbit aķdāmanā va’n-şurnā ‘ala’l-ķavmi’l-kāfirīn Rabbanā ātinā min ladunka raĥmatan va hayyi la-nā min amrinā raşada Allāhumma şalli ‘alā Muĥammadi va ‘alā āli Muĥammad Allāhumma’ğfir la-nā **198^b** va’r-ĥamnā va li-ābā’inā va li-ummahātinā va li-ustāzīnā va li-camī’i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti bi-fazlıka va raĥmatika yā arĥama’r-rāĥimīn”. Öğle namazını kılıp selam verdikten sonra bu duayı okusun: “Allāhumma anta ahlu’l-ĥamdi va anta ‘alā kulli şay’in ķadīr Allāhumma’ğfir li-mā salafa min zanbī va a’şimnī fī mā bāķiya min ‘umri va’rzuķnī a’ mālaⁿ zakiyyat^{an} tarzā bi-hā ‘annī astağfirullāha’l-‘aẓīm allazī lā ilāha illā huva’l-ĥayyu’l-ķayyūm va atūbu ilayh”. **199^a** Bundan sonra otuz üç kez ya da on kez “Subĥānallāhi va’l-ĥamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” desin, ardından “Lā ilāha illallāhu vaĥdahū lā şarīka lah lahu’l-mulku va lahu’l-ĥamdu yuhyī va yumītu va huva ĥayyun lā yamūtu biyadihi’l-ĥayr va huva ‘alā kulli şay’in ķadīr va ilayhi’l-maşīr”, ardından Ayete’l-kürsi okusun, elini kardırsın bu duayı okusun: “Allāhumma innī as’aluka ĥayāta’ş-şālīĥīna va ĥavna’l-maẓlūmīna va ĥırşa’l-muştākīna va ķanā’ata’r-rāzīna va şabra’l-muĥibbīna va daracata’ş-şābirīna **199^b** va şaķatu’l-mutavakkilīna va muvāfaķata’n-nabiyyīn”. Bundan sonra Rabbena’dan sonrasını okusun ve geri kalan namazlarını kılıp selam verdikten sonra bu duayı okusun: “Allāhumma anta’s-salām va minka’s-salām va ilayka ya’ūdu’s-salām fa-ĥayyinā Rabbanā bi’s-salām va adĥilnā dāra’s-salāmı tabārakta Rabbanā va ta’ālayta laka al-ĥamdu yā za’l-calālī va’l-camālī va’l-kamālī va’l-ikrām”. Tekrar dediğimiz kadar tesbih okuyup Ayete’l-kürsi okuduktan sonra **200^a** elini kaldırıp bu duayı okusun: “Allāhumma’r-zuķnā fīķhaⁿ fi’d-dīn va kifāyat^{an} fi’r-rızķı va ‘āfiyat^{an} va şıĥĥat^{an} fi’l-badani va tavbat^{an} ķabla’l-mavti va raĥmat^{an} ‘inda’l-mavt va mağfirat^{an} ba’da’l-mavti”. Ondan sonra beş kez Rabbena desin, salavat getirsin “Allāhumma’ğ-fir la-nā”yı sonuna kadar okusun. Dua okuduktan sonra her zaman dua ettikçe Hak Teala hazretinden yalvarıp ihtiyacı neyse dilesin. **Üçüncü Kısım 200^b** zekat bildirir. Ama bil ki bu kısımda vergi ve oruç bayramında verdikleri fitreyi ve hacılar bayramında kestikleri kurbanı ve bir kişi yabanda mücevherat ya da mal bulsa ondan bahsettik ve de beşinci olarak beytülmal dan ve kâfirlerden aldıkları haracın ve hediye nin her

birini kime vermeleri gerektiğini bildirdik. Bil ki zekat şu kişiye farzdır ki, Müslüman olmalı, hür olmalı, akli başında olmalı.

4. SÖZLÜK

ābdest [< Fa.] abdest

ābdest al- abdest almak: 171a/3

ābdest aldur- abdest aldirmek:
179a/2

ābdesti şm- abdesti bozulmak:
151a/9

ā. 171a/3, 171b/1, 171b/3, 179a/2,
190b/1

ā.+den 151b/1

ā.+i 151a/9, 171b/2, 171b/2, 183a/9
[=10]

ābdestsüz abdestsiz

ā. 161a/2, 182b/7
[=2]

aç- (parmak) aralarını mesafe koyarak
ayırarak

a.-a 156a/3, 157b/1

a.-maya 158a/2
[=3]

ad 1. isim: 184b/6; **2.** nam: 186a/2

a.+ın 184b/6, 184b/7

a.+ına 186a/2
[=3]

adam [< Ar.] kişi, kimse

a. 160a/4

a.+ı 160a/5, 160a/6
[=3]

ādem [< Ar.] insan

ādem oğlu insanoğlu: 176a/5

→ **er ādem**

ā. 162b/1, 162b/5, 162b/7, 163a/2,
163a/5, 163b/3, 163b/4, 163b/5,

164a/2, 164a/5, 164a/8, 164b/9,

165a/1, 165a/4, 165b/1, 165b/3,

176a/5, 182a/3, 191b/7, 192a/4,
192b/3

ā.+lerüñ 163b/2, 164a/1, 165a/8

ā.+üñ 162b/6, 164a/6, 164b/3,
164b/7, 165b/4

[=29]

‘afv [< Ar.]

‘afv olun- affedilmek, bağışlanılmak

‘a. 161a/5

[=1]

ağız ağız

a.+ın (ağzın) 190b/2

a.+ından (ağzından) 194b/5

[=2]

ağla- ağlamak

a.-ya 197b/3

[=1]

ağlamsın- ağlamaklı olmak

a.-a 197b/3

[=1]

‘ahd [< Ar.]

‘ahd ét- yemin etmek, söz vermek

‘a. 177a/6

[=1]

āhır [< Ar.] son

ā. 163a/7, 167b/5, 169a/1, 173a/5

ā.+inde 151a/4, 153b/6

ā.+ine 193a/4, 200a/6

[=8]

aḥşam [< Eski İrani bir dilden]

aḥṣam namāzı akşam namazı
 a. 166a/2
 [=1]

al-
 → **ābdest al-, ücret al-, ḥarāc al-**
 a.-duḡları 200b/6
 a.-ıcaḡ 190b/1
 a.-maḡ 171a/3
 a.-maḡdan 171b/4
 a.-mazısa 171a/6
 a.-mıṣ 171b/1
 [=6]

aldur-
 → **ābdest aldur-, teyemmüm aldur-**
 a.-acaḡ 179a/2
 a.-alar 191b/2
 [=2]

‘aleyhi [< Ar.] onun üzerine, onun üzerine olsun
 ‘a. 197a/9
 [=1]

‘aleyhim [< Ar.] onların üzerine olsun
 ‘a. 196b/5
 [=1]

‘aleyhi’s-selām [< Ar.] selam onun üzerine olsun
 ‘a. 176a/7, 176b/1, 176b/3
 [=3]

alın yüzün kaşlarla saçlar arasında kalan kısmı, alın
 a.+ın (alın) 158a/5
 a.+ına (alınına) 192a/2
 a.+ından (alından) 158a/6

[=3]

‘alim [< Ar.] ilim sahibi kimse
 ‘ā.+ler 161b/1, 192a/9, 194a/2
 ‘ā.+lerümüz 194a/8
 [=4]

Allāhu ekber [< Ar.] “Allah en büyüktür” anlamında bir ifade, tekbir
 A. 155b/1, 155b/5-6, 155b/7, 155b/8-9, 156a/3, 156a/7, 156b/1, 157b/9, 158a/9, 169a/5, 184b/7, 187b/4, 188a/1, 196a/9
 [=14]

alt alt
 a.+ına 156a/3, 170b/8
 a.+ında 156a/4, 156a/6
 a.+ından 158a/4
 [=5]

altı altı
 a. 174b/4
 [=1]

altıncı altıncı
 a. 165a/3, 174b/8
 [=2]

amān [< Ar.]
amān dile- yardım istemek
 a. 181a/4
 [=1]

ammā [< Ar.] ama
 a. 151a/9, 151b/6, 151b/9, 152a/1, 152a/4, 152b/3, 152b/5, 153a/7, 153b/1, 153b/5, 154a/8, 154b/4, 155a/5, 156b/2, 158b/5, 159a/7, 160b/4, 161a/9, 161b/1, 162b/2, 162b/4, 163a/9, 163b/7, 164b/2,

165a/9, 166a/8, 167b/2, 167b/6,
169a/8, 170a/2, 170a/7, 170a/9,
171a/4, 174a/6, 174b/1, 174b/3,
175a/4, 176b/8, 177a/1, 178b/5,
179b/6, 180b/5, 180b/6, 181b/4,
182a/5, 182b/9, 183a/5, 183a/9,
183b/3, 184b/4, 185a/2, 186b/4,
188b/1, 189a/2, 189b/4, 189b/5,
190a/3, 190a/5, 190b/2, 191a/6,
192b/1, 194a/2, 194a/8, 194b/3,
197a/6, 200b/1, 200b/9

[=67]

‘**anber** [< Ar.] hoş koku

a. 192a/1

[=1]

ancağ 1. fakat, lakin: 157a/8; 2. sadece,

yalnız: 176a/6

a. 157a/8, 176a/6, 194a/1

[=3]

and yemin

and iç- yemin etmek: 167b/4

a. 167b/4

a. +ı 167b/5

[=2]

anda oraya, orada

a. 159a/8, 165b/3, 170b/6, 181b/5,

185a/6, 185b/4

[=6]

andan ondan, ondan sonra, oradan

a. 151b/2, 151b/4, 152a/9, 152b/3,

154a/9, 155a/7, 156a/1, 157a/1,

157a/9, 157b/6, 157b/9, 158a/1,

158a/9, 161b/7, 162a/2, 166a/4,

166a/7, 166b/5, 166b/9, 167a/4,

167a/7, 167b/3, 171b/1, 171b/5,
172b/5, 173a/2, 173a/5, 173a/9,
173b/6, 174b/2, 175a/8, 175a/9,
175b/3, 175b/4, 179b/3, 179b/4,
179b/5, 179b/6, 184b/1, 187a/4,
187a/9, 187b/2, 187b/5, 187b/6,
188a/1, 190b/1, 190b/2, 190b/4,
192a/4, 194a/4, 196b/1, 197a/8,
197a/8, 197a/9, 200a/5
[=55]

anı ol zamirinin belirtme hâli, onu

a. 153b/1, 153b/2, 159b/5, 160b/2,
173b/7, 174a/4, 179a/7, 188b/5,
188b/6, 188b/9, 189a/6, 200b/4,
200b/7

[=13]

anlar ol zamirinin çoğul hâli, onlar

a. +uğ 157a/4

[=1]

anuç ol zamirinin ilgi hâli, onlar

a. 152b/7, 164b/4, 172a/8, 174a/4,
175b/8, 176a/2, 178a/8, 186a/2,
189a/7, 189a/7

[=10]

ağ- 1. hatırlamak: 152a/6; 2. zikretmek:

197a/7

a. -a 197a/7

a. -ariken 174a/6, 174b/5, 174b/7,
174b/9

a. -sa 152a/6

[=6]

ağa ol zamirinin yönelme hâli, ona

a. 151a/2, 151b/3, 163b/4, 170a/1,
178a/5

[=5]
aḡul sessiz, içinden, ses vermeden
 (okumak)
a. 157a/6
 [=1]
aḡulcaḡ yavaşça, nazikçe, usulca
a. 191a/1
 [=1]
‘aḡıl [< Ar.]
 ‘**aḡlı gel-** şuuru yerine gelmek,
 bilinci açılmak
 ‘*a.* +ı (‘*aḡlı*) 178b/9
 [=1]
aḡvā [< Ar.] kuvvetli
a. 192b/1
 [=1]
ara **1.** ara, aralık: 160a/9; **2.** iç: 162b/5
 → **bir arada**
a. +*da* 181a/8
a. +*daḡı* 160a/9
a. +*dan* 189a/2
a. +*sına* 163b/6
a. +*sında* 162b/5, 162b/9, 163a/2,
 163a/5, 163b/3, 186b/8
a. +*sından* 186a/6
 [=11]
 ‘**Arabca** Arapça
 ‘*A.* 197b/3
 [=1]
aracuḡ küçük bir yer, evin namaz
 kılınabilecek küçük bir yeri
a. 170a/7
 [=1]
aralıḡ aralık

a. +*ında* (aralığında) 185b/5
 [=1]
ard **1.** arka, arka taraf: 156a/9; **2.**
 arkasından, peşinden: 157a/4
a. 162b/4:
a. +*ın* 182b/3
a. +*ınca* 157a/4, 157a/5, 157a/9,
 187a/5, 187b/8, 188a/8, 194b/4,
 199a/3, 199a/5
a. +*ında* 162b/9, 163a/4, 163a/7
a. +*ındın* 156a/9
 [=15]
 ‘**arefe** [< Ar.]
 ‘**arefe günü** bayramdan bir önceki
 gün
 ‘*a.* 188a/8
 [=1]
arıca temiz
a. 190b/6, 190b/9
 [=2]
arısuzla kirli, kirlice
a. 182b/8
 [=1]
armaḡan hediye
a. +*uḡ* 200b/6
 [=1]
arḡa sırt
a. +*sı* 157b/2, 157b/5, 177b/9
a. +*sından* 157b/3, 157b/4
 [=5]
arşun uzunluk ölçüsü, arşın
a. 192a/9
 [=1]

art- 1. kullanıldıktan sonra fazla kalmak:

192a/4; 2. şiddetlenmek, etkisi artmak: 177b/4

a.-a 192a/6

a.-arisa 177b/4

[=2]

artuğırak daha fazla; bk. **artuğırak**

a. 159a/7

[=1]

artuğırak daha fazla; bk. **artuğırak**

a. 174a/3

[=1]

artuğ fazla

a. 151b/2, 151b/4, 168b/4, 168b/6, 171b/5, 175b/2, 178b/9, 178b/9

a.+dur 165b/8

a.+ın (artuğın) 178b/6

[=10]

‘aşabe [< Ar.] baba tarafından akraba

olanlar

‘a.+leri 190a/8

‘a.+si 189b/4

[=2]

aşl [< Ar.] temel, esas

a.+ıdur 175b/7

[=1]

aşağa 1. aşağı, ön: 157b/3; 2. sonra,

artakalan: 199b/2; 3. alt, alt taraf:

164b/9

a. 157b/3, 164b/9

a.+sın 199b/2

[=3]

aşağarak daha aşağı; bk. **aşağarak**

a. 177b/7

[=1]

aşağırak daha aşağı; bk. **aşağarak**

a. 178a/2

[=1]

at at

at segirt- at koşturmak: 179a/9

a. 179a/9, 196b/9

[=2]

ata baba

a.+sı 190a/3, 190a/4, 190a/7, 190a/7

[=4]

atım menzil, mesafe

a.+ı 179b/2

[=1]

āvāz [< Fa.] ses

ā.+ın 185b/7

[=1]

‘Avf ibni Mālīk sahabe

‘A. 194b/3-4

[=1]

‘avrat [< Ar.] 1. kadın, hanım: 156b/1; 2.

eş: 158b/5

‘a. 156b/1, 158b/3, 162b/1, 162b/8,

163a/1, 163a/4, 163b/4, 163b/9,

164a/2, 164a/4, 164a/7, 164a/9,

164b/9, 165a/7, 165a/9, 191a/5,

193a/3

‘a.+ı 158b/5

‘a.+ıla 165a/2, 165a/4

‘a.+ın 191a/6

‘a.+lar 160b/7, 160b/8, 161a/1,

162a/8, 162b/4

‘a.+laruñ 160b/8

‘a.+uñ 165a/6, 165b/3

[=29]

avuç avuç

a. +ı (avcı) 192a/2

[=1]

aya avuç içi

a. +sına 192a/2

[=1]

ayak ayak

a. 158b/7

a. +ı (ayağı) 156b/6, 158a/8, 158b/4, 171a/2, 182a/3

a. +ına (ayağına) 180b/8

a. +ından (ayağından) 158b/4

a. +ının (ayağının) 156b/6

a. +ların 156b/4, 177b/9

[=11]

āyet [< Ar.] Kur'an'da sureleri oluşturan kısımlardan her biri

ā. 153a/7, 182a/8

ā. +in 153b/7, 168a/9

[=4]

Āyete'l-kürsī [< Ar.] Bakara suresinin 255. ayeti

Ā. 196b/4, 199a/6, 199b/9

[=3]

ayrıl- uzaklaşmak

a. -ıcağ 179b/5

a. -madın 179b/4

a. -mağ 179b/3, 179b/6

a. -sa 179a/9, 180b/2

[=6]

ayruk farklı, başka

a. 153a/2, 153b/2, 155b/9, 157a/3, 159a/6, 159b/5, 183b/5, 184a/7, 185a/6

[=9]

az az

azından dut- bir şeyin az olanını kabul etmek: 172a/8

a. 191b/1

a. +ından 172a/8

[=2]

a'zā [< Ar.] uzuvlar

a. +sın 171b/4

[=1]

azacuk azıcık

a. 182a/9

[=1]

āzād [< Fa.]

āzād ét- özgür bırakmak: 197a/1

āzād ol- özgür olmak: 200b/9

ā. 197a/1, 200b/9

[=2]

a'zam [< Ar.] büyük, en büyük

a. 189b/5

[=1]

bāb [< Ar.] kitap bölümü, kısım

b. 200a/9

b. +da 200b/1

[=2]

bağla- namaz ibadetinde elleri göbek ya da göğüs üzerinde birleştirmek, bir araya getirmek

b. -duğdan 156b/8

b. -ya 156a/4, 156a/6, 156b/2, 187b/4, 187b/6

b.-yup 167b/3
[=7]

bahā [< Fa.] paha, değer
b.+sin 178b/2
[=1]

baḥṣ [< Fa.] kısım, parça
b.+ı 156b/7
b.+ında 156b/7
[=2]

balçık çamur
b.+ın (balçıgın) 171a/2
[=1]

baldır bacağın diz kapağından ayak bileğine kadar olan arka kısmı
b. 158b/8
b.+ından 158b/8
[=2]

bālīg [< Ar.]
bālīg ol- bülüğa ermek
b. 183a/3, 183a/4, 193a/9, 193b/5
[=4]

baḳ- incelemek, tetkik etmek
b.-maḳ 184a/6
[=1]

barmaḳ parmak
→ **baş barmaḳ**
b. 191b/1, 192a/6
b.+ı (barmağı) 156a/5
b.+ıla (barmağıla) 156a/5
b.+ın (barmağın) 156a/6
b.+ların 156a/2, 156a/3, 156a/7, 157b/1, 158a/2, 158a/8
[=11]

baş kafa

baş barmaḳ başparmak: 156a/2
başına kıl- (namazı) kendi başına, tek başına kılmak: 152b/8
b. 156a/2, 156a/6
b.+ı 156a/2, 158a/2, 158b/2, 158b/3
b.+ın 157b/3, 157b/4, 177b/5, 177b/7, 178a/2, 178a/5, 178a/5, 178b/5, 178b/6
b.+ına 152b/8, 152b/9, 157a/3, 157b/7, 161a/6, 161a/7, 164a/4, 164a/5, 165b/8, 191b/9, 192a/9
b.+ından 158b/2, 158b/3
b.+ından 178a/3
b.+ıyıla 157b/4
b.+larına 187a/3
[=31]

başla- bir işe girişmek
b.-duğı 166a/2
b.-mıṣ 152a/7
b.-sa 153a/3, 165b/5
[=4]

bātıl [< Ar.]
bātıl ol- hükmü kalmamak
b. 163b/7, 165a/5, 167b/8
[=3]

bayrām [< Eski İrani bir dilden] bayram
→ **oruç bayrāmı**
bayrām günü bayrama denk gelen gün: 188a/8
bayrām huṭbesi Kurban ve Ramazan bayramları kılınan namazdan sonra okunan hutbe, dinî konuşma: 188b/4

b. 153b/5, 168a/6, 168b/5, 169b/3,
179b/1, 182a/1, 182a/1, 182a/5,
182a/9, 187b/3, 188a/8, 188b/4

b.+dan 188b/2

b.+ı 188b/5

b.+ında 188a/3, 188a/4, 188a/5,
188a/6, 188a/7, 200b/2, 200b/3

[=21]

ba‘zı [< Fa.] kimi, bir takım

b. 154b/8, 159b/2, 159b/2, 160a/6,
161b/1, 171b/4, 184b/9, 192a/9,
194a/2

b.+lar 153a/7, 153a/8, 153b/9,
159b/2, 161a/1, 161a/2, 161a/4,
161b/3, 161b/5, 161b/8, 177b/3,
178b/5, 179b/9, 180a/3, 182a/8,
184a/4, 184a/4, 184a/8, 184a/8,
184a/9, 185a/5

b.+sın 161b/4

[=31]

beg 1. ileri gelen kimse: 184b/1; 2.
komutan: 181a/7

→ **çeri begi**

b. 185b/4, 186a/1

b.+i 181a/9

b.+ine 181a/7

b.+leri 184b/1

[=5]

bekle- bir şeyin gerçekleşmesini gözlemek

b.-miş 170b/6

b.-ye 170b/4

[=2]

belki [< Fa.] 1.belki: 152b/2; 2. hatta:
157b/4

b. 152b/2, 157b/4, 158a/3, 180a/2

[=4]

bellü

bellü ét- belletmek, ezberletmek:

194a/9

bellü bil- iyice bilmek, açıkça
bilmek: 171b/3

b. 171b/3, 171b/8, 177a/2, 194a/9

[=4]

ben tekil 1. kişi zamiri

b.+üm 185a/9

[=1]

berāber [< Fa.] bir hiza, aynı hiza

berāber ol- bir olmak: 157b/5

b. 157b/5

b.+inde 158a/2

b.+ine 156a/2, 156b/1

[=4]

bes [< Fa.] sonra

b. 151b/5, 155b/8, 156b/6, 162b/8,
164a/4, 166b/2, 176a/6, 176b/4,
177a/4, 178b/3, 180b/1, 183b/9,
184b/8, 184b/9, 186a/7, 186b/7,
187a/1, 194b/1, 197a/1, 197b/4

[=20]

beyte'l-māl [< Ar.] devlet hazinesi

b.+uḡ 200b/5

[=1]

bêş beş

b. 157b/5, 158a/7, 168b/9, 174b/3,
174b/8, 175a/6, 175b/1, 178a/9,
181a/2, 181a/6, 181a/9, 181b/3,
181b/5, 181b/7, 181b/8, 200a/5

[=16]

bêşinci beşinci

b. 164b/8

[=1]

bêz [< ?] kumaş parçası

b. 190b/5

[=1]

bid‘at [< Ar.] sonradan ortaya çıkan şey,
yeni âdet

b.+dur 154b/9

[=1]

bil- 1. bir şey hakkında bilgisi olmak, bir
şeyin farkında olmak: 151b/7; 2.
hatırlamak: 191a/8

→ **bellü bil-**

b.-dügümüz 176a/8

b.-dük 154b/3, 154b/4

b.-ene 185a/3

b.-gil 152b/5, 153a/1, 154b/6,

155a/8, 156a/1, 157a/5, 158b/6,

162b/8, 165a/9, 165b/4, 167b/9,

175b/5, 179a/7, 179b/6, 180b/7,

182a/1, 183b/7, 188b/9, 195a/7,

197a/6, 200b/1, 200b/7

b.-medi 171b/3

b.-medügi 171b/6

b.-mekdür 154b/7

b.-mese 162a/3, 171b/2, 171b/5,

171b/9, 172a/3, 172a/6, 172b/1,

172b/8, 173a/7, 173b/3, 174a/1

b.-meyüp 151b/9

b.-mez 171b/8, 176a/4

b.-mezise 195a/4, 197b/3

b.-mezüz 177a/2

b.-se 161a/3, 169b/8

b.-seler 191a/8

b.-üp 151b/7

b.-ür 176a/5

[=51]

bildür- açıklamak, anlatmak

b.-dük 154b/2, 200b/4, 200b/7

b.-e 188b/5, 188b/6

b.-eliim 154b/5, 170a/4, 171a/8,

179a/7, 182a/1, 188b/8, 188b/9

b.-ür 200b/1

[=13]

bile 1. birlikte, beraber: 151a/9; 2. dahi,
da/de: 159b/6

b. 151a/9, 151b/3, 151b/6, 151b/7,

152a/4, 152a/9, 157b/8, 159b/6,

169b/7, 175a/2, 175a/2, 179b/9

[=12]

bilek el ile kolun birleştiği yer, bilek

b.+i (bilegi) 156a/6, 156a/7

[=2]

bir 1. bir: 151a/7; 2. aynı: 164a/2; 3.
herhangi bir (şey, kişi): 159a/9

→ **her bir**

bir arada birlikte, beraber: 181a/8

bir kaç birkaç, bazı: 168a/1

b. 151a/6, 151b/1, 151b/4, 153a/7,

153b/2, 155a/9, 156b/3, 156b/5,

156b/7, 159a/9, 159b/3, 160a/2,

160a/4, 160a/5, 161a/5, 161a/9,

161b/2, 161b/6, 161b/9, 162a/5,

162a/6, 162b/8, 162b/9, 164a/2,

164a/3, 164a/4, 164a/6, 164b/8,

165a/2, 165a/4, 165a/9, 165a/9,

165b/5, 166a/3, 166b/4, 167b/4,

168a/1, 168a/2, 168b/4, 168b/7,
170b/2, 170b/5, 170b/9, 171a/8,
171b/1, 171b/7, 171b/8, 172a/7,
172a/9, 172b/1, 172b/1, 172b/6,
172b/9, 173a/2, 173a/4, 173a/7,
173a/7, 173a/9, 174a/3, 174a/5,
176a/1, 176a/2, 176b/3, 176b/7,
177a/7, 177a/9, 178a/3, 178a/9,
178b/1, 178b/6, 178b/6, 178b/8,
178b/8, 178b/8, 179a/1, 179a/7,
179b/2, 180a/9, 181a/2, 181a/5,
181a/5, 181a/8, 181a/9, 181b/3,
181b/5, 182a/7, 183a/8, 183a/8,
183a/9, 183b/2, 185a/4, 185b/9,
185b/9, 186a/3, 186a/4, 186a/6,
186a/7, 186a/8, 186a/8, 186b/1,
189a/2, 189a/5, 191a/1, 191a/4,
191a/9, 191b/1, 191b/1, 191b/5,
192a/5, 192a/9, 200b/3

b.+in 200b/7

b.+inde 187b/5, 187b/9

[=114]

birez biraz, bir parça, azıcık

b. 177b/5, 177b/7, 178a/2, 178a/2

[=4]

birezcük kısa bir süre, birazcık

b. 167b/3

[=1]

biri 1. bir tane: 153b/5; 2. (herhangi) bir
kişi: 162a/8

→ **hêç biri**

biribiri birbiri, biri ötekinin yanında,
birini ötekinin üzerine: 163a/1

b. 163a/1, 163a/1, 163a/5, 163a/5,
164a/5, 164a/5, 192a/6, 192a/6

b.+si 163b/1, 163b/3, 168b/4,
168b/5, 168b/8, 169a/1, 169a/4,
169a/6, 169a/9, 169b/3, 182a/4,
189a/4

b.+sin 153b/5, 162a/8

[=22]

birle ile

b. 152b/7, 177a/7, 179b/8, 186b/7,
187a/2, 188a/7, 190b/7, 190b/8,
192a/1

b.+dür 179b/8

[=10]

birlik bir ve tek olma

b.+ine (birliğine) 176a/3, 176a/6,
176b/6

[=3]

bismillāhi [< Ar.] besmelenin kısaltılmışı

hâli

b. 157a/6

[=1]

bi-smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm [< Ar.]

besmele

b. 153a/9, 157a/4, 157a/8

[=3]

biz çoğul 1. kişi zamiri

b.+üm 155b/6, 160a/7, 177a/1,
194a/8

[=4]

boy uzunlamasına mesafe, uzunluk

b.+ınca 165a/1

[=1]

boz- geçersiz duruma getirmek

b.-duğı 173b/7
b.-up 173b/5
[=2]
bozul- (düzen) bozulmak, değişmek
b.-madın 174b/6
b.-ur 174b/5, 175b/2
[=3]
böyle bu şekilde, bu tarzda
b. 158b/5, 160b/4, 193a/5
[=3]
bu bu
b. 159a/3, 164b/3, 165b/3, 171a/8, 172b/4, 178a/7, 178a/7, 179a/6, 181b/9, 182a/4, 188b/7, 192b/1, 193b/1, 193b/6, 194b/5, 195a/4, 195a/5, 197a/2, 197a/3, 197b/5, 198b/4, 199a/6, 199b/4, 200a/1, 200b/1
b.+dur 153a/5, 160b/7, 169b/9, 182b/2, 185a/3, 189a/8, 192b/4, 193b/9, 194a/4, 194b/6, 197a/7
b.+nuğ 188b/3
[=37]
buğday buğday
b. 178b/1
b.+uğ 178b/2
[=2]
bul- 1. (tesadüfen) bir durumla karşılaşmak: 160a/3; 2. erişmek, ulaşmak, elde etmek: 167b/6; 3. keşfetmek: 200b/4
b.-masa 160a/3
b.-sa 200b/4, 200b/4
b.-ur 167b/6

[=4]
bulaş- sıvaşıp yapışmak, kirletmek
b.-maya 191a/2
[=1]
bulun- mevcut olmak, var olmak
b.-masa 191b/2
[=1]
bunca bu kadar, birçok
b. 176a/9
[=1]
bundan bu andan itibaren
b. 165b/4, 167b/9, 170a/4, 174b/1, 183b/7, 191a/3, 196a/7, 199a/1, 199b/2
[=9]
bunlar bu zamirinin çoğul hâli
b. 184b/8
b.+dur 194a/7
b.+ı 176b/4
b.+uğ 163a/9, 200b/5
[=5]
buğa bu zamirinin yönelme hâli
b. 178b/7
[=1]
burun burun
b.+ın (burnın) 158a/5, 190b/2
[=2]
buyur- 1. emretmek, bildirmek: 176a/8; 2. söylemek: 196b/6
b.-dı 176b/3
b.-duğı 176a/8
b.-mışdur 196b/6, 197a/4
b.-mışiken 176b/1
[=5]

cāhil [< Ar.] bilgisiz, habersiz

c. +dür 160a/8

[=1]

cāyiz [< Ar.]

cāyiz gör- uygun bulmak

c. 185a/2

[=1]

celle ve ‘alā [< Ar.] Allah lafzından sonra

kullanılan bir söz “şanı büyük ve yüce olsun”

c. 196b/8

[=1]

cemā‘at [< Ar.] **1.** bir imama uyup namaz

kılan kimseler: 157b/7; **2.** topluluk, insan topluluğu: 170b/4

c. 157b/7, 158b/1, 159b/6, 159b/8, 159b/9, 159b/9, 162a/8, 162a/9, 166b/3, 167b/6, 168a/2, 168a/3, 168a/4, 168a/5, 168a/7, 168a/8, 168b/1, 168b/2, 168b/3, 168b/4, 168b/8, 168b/9, 169a/2, 169a/4, 169a/5, 169a/7, 169a/9, 169b/3, 169b/5, 170b/4, 177a/7, 183a/6, 183a/6

c. +e 159a/2, 166b/2, 182b/3, 182b/3

c. +i 159a/3, 188a/7

c. +ile 159b/1, 161a/8, 167b/4

c. +ine 162b/2

c. +üñ 160b/5, 169a/3

[=45]

cemā‘atsüz cemaatsiz

c. 161b/9

[=1]

cenāze [< Ar.]

cenāze

namāzı

cenaze

defnedilmeden önce kılınan namaz

c. 155a/6, 164b/7, 168b/9, 170a/8, 192b/3, 194a/6, 194a/9, 194b/5

[=8]

cimā‘ [< Ar.]

cimā‘ ét- cinsel ilişkiye girmek

c. 183a/1

[=1]

cum‘a [< Ar.] cuma namazı

cum‘a namāzı cuma namazı:

181b/9-182a/1

cum‘a huṭbesi cuma namazı hutbesi:

182b/1-2

cum‘a kıl- cuma namazı kılmak:

186a/1-2

cum‘a sünneti cuma namazı sünneti:

187a/4

c. 181b/9, 182a/5, 182a/6, 182b/1, 182b/4, 183a/6, 183b/1, 183b/3, 185a/4, 185b/1, 185b/6, 185b/8, 186a/1, 186a/3, 186a/8, 186b/5, 186b/7, 186b/9, 187a/2, 187a/3, 187a/4, 187a/5, 187a/7, 187a/8, 187b/2

[=25]

çādır [< Fa.] bez, kumaş parçası

ç. 192a/5, 192a/5

[=2]

çanaḳ kap, kâse

ç. +ıla (çanaḳıla) 157b/2

[=1]

çaḳ tam

ç. 163a/4

[=1]
çek- 1. (bir şeyi) kendine yaklaştırmak: 160a/5; 2. (bir şeyi bulunduğu yerden) çıkarmak: 160a/8
→ **meş çek-, zahmet çek-**
ç.-e 160a/5, 177b/3, 180b/8
ç.-icek 160a/8
ç.-üp 160a/6
[=5]
çeri asker
çeri begi komutan: 181a/7
çeri dër- asker toplamak: 179b/1
ç. 179b/1, 181a/7, 181b/1
ç.+nüñ 181a/9
[=4]
çık- 1. (yukarı doğru) kalkmak: 159b/4; 2. bulunduğu yeri terk etmek: 170b/7; 3. (namaz vakti) sona ermek, sonlanmak: 172a/1; 4. (bedenden) pislik akmak: 191a/2
ç.-a 159b/4, 191a/2
ç.-an 191a/3, 191a/5
ç.-ar 160a/8
ç.-arsa 191a/3, 191a/5
ç.-dısa 172a/1
ç.-madısa 172a/1
ç.-up 170b/7, 191a/2
[=11]
çıkar- (ölüyü mezarından) dışarı almak, dışarı taşımak
ç.-mayalar 191b/8
[=1]
çoğan kökü ve sapları sabun yerine kullanılan bir bitki

ç. 190b/7
[=1]
çok çok
ç. 171a/9
ç.+ı (çoğı) 160a/7
ç.+ın (çoğın) 153a/3, 153a/4, 153a/6
[=5]
çünkü [< Fa.] zira
ç. 180a/3, 183b/4
[=2]
dahı 1. da/de: 151a/3; 2. ve de: 154b/4; 3. daha: 155a/9; 4. ve: 165b/5; 5. hatta: 182a/9
d. 151a/3, 151a/5, 151b/2, 151b/4, 152a/5, 152a/6, 153a/7, 154b/4, 155a/9, 156b/4, 157b/4, 157b/8, 158a/4, 158b/2, 158b/4, 159a/8, 159b/8, 160b/4, 161b/4, 162a/2, 162a/6, 162a/7, 162b/8, 163b/2, 164a/4, 164a/5, 164a/8, 164a/9, 164b/8, 165b/2, 165b/5, 165b/6, 166a/3, 166a/9, 168a/2, 168a/3, 168a/5, 168a/7, 168a/8, 168b/1, 168b/2, 169a/1, 169a/9, 170a/9, 171b/6, 172b/2, 172b/2, 172b/6, 172b/9, 173a/3, 173a/9, 174b/6, 174b/8, 174b/9, 176b/7, 177a/9, 177a/9, 178a/2, 178a/6, 179a/5, 179b/4, 180a/1, 180b/1, 180b/5, 180b/7, 181a/2, 181a/5, 181b/1, 181b/1, 182a/9, 183a/9, 183b/2, 183b/5, 183b/7, 183b/9, 184a/2, 184b/8, 185a/4, 187a/5, 187a/9, 187b/1, 187b/5, 190b/5, 190b/7,

190b/8, 192a/3, 192b/1, 192b/2,
196b/4, 196b/9, 197a/1, 197a/4,
197a/9, 197b/1, 200b/5
[=95]
dānişmend [< Fa.] âlim, bilgin
d. 192a/8
[=1]
dāyim [< Ar.] sürekli
dāyim dāyim sık sık: 197a/2
d. 191a/4, 197a/2, 197a/2
[=3]
dede büyük baba, dede
d.+si 190a/7
[=1]
degil değil; bk. **degül**
d. 154a/2
[=1]
degin -e kadar, -e dek
d. 163a/8, 174b/8, 188a/9, 188b/3,
192a/8, 193a/4, 200a/6
[=7]
degül değil; bk. **degil**
d. 151a/2, 153a/5, 155a/5, 155b/9,
161a/2, 161a/4, 161b/5, 170b/1,
170b/2, 171b/8, 172a/1, 174a/5,
174a/6, 179b/3, 182b/1, 183b/2,
183b/4, 183b/5, 183b/7
d.+dür 160a/2, 160b/3, 161a/8,
161b/3, 161b/9, 171a/5, 182a/8,
183a/7, 183a/8, 184a/5, 184a/6,
186a/4, 186b/3, 187a/1, 191a/6,
191a/7, 192b/1
d.+imiş 169b/9
d.+ken 160b/9

[=38]
degür- değıdirmek, dokundurmak
d.-e 158a/5
d.-ürise 178a/5
[=2]
delü
delü ol- aklını kaybetmek, aklını
yitirmek, delirmek
d. 163b/9
[=1]
delür- aklını kaybetmek, aklını yitirmek,
delirmek
d.-se 178b/8, 178b/9
[=2]
deñiz deniz, derya
d.+de 181b/8
d.+den 180a/6
[=2]
deñlü kadar
d. 165a/5, 178b/4, 182a/8
[=3]
depredime- hareket ettirememek
depredimez ol- hareket ettiremez
durumda olmak: 178b/6
d.-ye 178b/5
d.-z 178b/6
[=2]
derece [< Ar.] kademe, seviye
d. 165b/8
[=1]
destüvāne [< Fa.] eldiven
d. 156b/3
[=1]
deve deve

d. 179b/7

[=1]

dê- 1. ... diye adlandırmak: 151b/3; 2. anlatmak, ifade etmek: 152b/5; 3. söylemek: 153a/8; 4. telaffuz etmek: 153a/9; 5. zannetmek, ... diye düşünmek: 172b/4; 6. zikretmek: 184b/6

d.-di 159b/3, 176b/4

d.-düginden 156a/7

d.-dügümüz 199b/8

d.-medin 155b/1, 155b/9

d.-mek 154b/8, 154b/9, 155a/5, 155b/6, 155b/8, 184b/6, 184b/7, 184b/8

d.-mese 153a/9

d.-meyince 155a/1

d.-meyüp 187a/8

d.-mezse 169a/5, 192b/1

d.-miş 152b/5, 153a/8, 178b/7, 192b/1, 192b/3, 194a/4, 194a/6

d.-r 176b/8, 176b/9, 184a/4, 184a/5, 187b/2

d.-rise 155a/2, 176b/7, 183b/6, 187a/8

d.-rler 151b/3, 170a/1

d.-rüz 177a/6

d.-se 183b/1, 183b/2, 183b/3, 196b/8

d.-ye 155a/3, 155a/5, 155a/7, 156a/3, 156b/2, 157a/1, 157a/2, 157a/5, 157a/8, 157b/6, 157b/7, 157b/7, 157b/8, 157b/9, 158a/8, 178a/8, 187b/4, 187b/7, 188a/1, 196a/7,

196a/8, 196a/9, 196b/1, 196b/4, 197a/8, 199a/2, 200a/5

d.-yü 172b/4, 176b/1, 176b/2

d.-yüben 158a/9

d.-yüp 187a/7

[=74]

dêr- toplamak, bir araya getirmek

d.-ecek 179b/1

[=1]

dêril- toplanmak, bir araya gelmek

d.-eler 189a/6

[=1]

dık- bir şeyi bir yere sokmak

d.-alar 191a/5

[=1]

dil dil

d.+ile 154b/7, 154b/9, 154b/9, 176b/7

[=4]

dile- istemek, dilemek, temenni etmek

→ **amān dile-**, **du‘ā dile-**, **hācet dile-**

d.-dükçe 200a/8

d.-medin 181a/5

d.-mese 197a/5

d.-ye 194b/3, 197b/1, 200a/9

d.-yeler 189a/7

[=7]

digle- bilinçli olarak duymak

d.-miş 183b/2

d.-ye 185a/3

[=2]

diğlen- yorgunluk gidermek

d.-mek 180a/4

[=1]
direk sütun
d.+ine (diregine) 171a/2
[=1]
dirhem [< Fa.] eski bir para çeşidi
d. 178b/1
[=1]
ditre-
→ **dizi ditre-**
d.-ye 177b/2
[=1]
dīvār [< Fa.] duvar
d.+a 179a/3
d.+ına 171a/2
[=2]
diz bacaktaki eklem kısmı, diz
dizi ditre- dizi titremek, sarsılmak:
177b/2
d.+i 157b/1
d.+in 158a/1
d.+ine 192a/2
d.+leri 177b/2
[=4]
dög- vurmak, darbetmek
d.-üp 177a/5
[=1]
dök-
şu dök-
d.-mek 170a/5
[=1]
dölen- sabretmek, yeteri kadar vakit
ayırarak
→ **gönlü dölen-**
d.-meye 159b/4

d.-se 174a/3
[=2]
dölendür-
→ **gönlü dölendür-**
d.-meye 155a/1
[=1]
dön- 1. vazgeçmek, terk etmek, karar
değiştirmek: 152a/8; 2. kendini bir
yandan bir yana çevirmek: 178a/1
d.-e 178a/1
d.-üp 152a/8, 182b/3, 182b/3
[=4]
döndürücü döndürecek kimse
d. 179a/4
[=1]
döneme- dönememek
d.-se 179a/4
[=1]
dördüncü dördüncü
d. 164b/5, 172b/4, 173a/1, 194a/1,
194a/3
d.+de 172b/5
[=6]
dört dört; bk. **dörüt**
d. 162a/7, 166a/1, 166a/3, 173b/3,
175b/9, 176b/8, 177a/4, 180b/2,
180b/3, 180b/9, 187a/4, 187a/6,
192a/6
[=13]
dörüt dört; bk. **dört**
d. 156b/7
[=1]
döşe- sermek, yaymak, uzatmak
d.-meye 158a/2

[=1]

du‘ā [< Ar.] Allah’a yalvarma, yakarış

du‘ā ét- Allah’a yalvarmak: 155a/7

du‘ā oku- belli bir duayı
seslendirmek: 193b/1

du‘ā dile- dua etmek, dua ederek bir
şeyin olmasını istemek

d. 155a/7, 189a/7, 192b/3, 192b/4,
194a/9, 194b/2, 194b/3, 194b/6,
196b/5, 197a/5, 197a/6, 197b/1,
197b/3, 197b/4, 200a/7, 200a/8

d.+lar 194a/7

d.+lardan 194a/3

d.+ları 195a/4, 195a/8

d.+sın 193a/4

d.+yı 193b/1, 193b/6, 194b/5,
195a/5, 197b/5, 198b/4, 199a/6,
199b/4, 200a/1

[=30]

dur- 1. belli bir durumda bulunmak:
152a/6; 2. kalkmak: 155a/9; 3.
yapmakta olduğu hareketi kesmek:
157a/2; 4. yerinden oynamamak:
157b/3; 5. ayakta dikilmek: 162b/1;
6. bir yerde olmak, bulunmak:
181a/6; bk. **tır-**

→ **selām dur-, örü dur-, epsem
dur-**

duru gel- birden kalkmak: 173b/5

d. 194a/1

d.-a 157a/2, 157b/3, 157b/9, 162b/1,
172b/9, 173a/9

d.-andan 163a/4, 163a/6

d.-anlardan 163a/7, 163a/7

d.-anuy 162b/9

d.-dışa 165b/2

d.-ıcağ 177b/1

d.-mağ 181a/6, 181a/8, 181a/9,
181b/2, 181b/8

d.-mamış 165a/2

d.-mağ 162b/4

d.-maya 169a/2

d.-sa 162b/9, 163a/2, 163a/5, 164a/7,
164a/9, 164b/1, 164b/9, 164b/9,
169a/2

d.-salar 164a/5

d.-u 173b/5

d.-up 152a/6, 155a/9, 167b/3

d.-urken 154a/6, 177a/9

d.-ursa 162b/6

[=39]

dut- ... kabul etmek, saymak

→ **azından dut-, oruç dut-**

d.-a 172a/8, 172b/1, 172b/9, 173a/8,
174a/4

d.-mağ 180b/6

[=6]

dülbend [< Fa.] baş örtüsü, tülbent

d. 192a/9

d.+in 158a/6

[=2]

düpdüz

düpdüz ol- tamamen düz olmak,
eğrisi bulunmamak

d. 157b/2

[=1]

dürlü çeşit, cins

d. 159a/8

[=1]
dürt- sürmek
d.-eler 192a/1, 192a/3
 [=2]
dürteme- sürememek
d.-zlerise 192a/3
 [=1]
dürüst [< Fa.] doğru, hatasız
namāzı dürüst ol- namazı doğru olmak, hatasız olmak: 156b/4
d. 155b/9, 156b/4, 156b/6, 156b/7, 158b/8, 159b/7, 160a/2, 160b/2, 160b/8, 161a/2, 161a/8, 161b/3, 161b/5, 161b/9, 162b/6, 163a/1, 163a/8, 163a/9, 163b/2, 164a/6, 165a/2, 165a/8, 165a/8, 165b/3, 165b/4, 168b/7, 169a/3, 174a/6, 174b/6, 175b/1, 182b/7, 183a/2, 183a/4, 183a/7, 183a/8, 183b/1, 183b/5, 183b/7, 184b/2, 186a/4, 186b/3, 187a/1, 187a/2, 191a/6, 191a/7
d.+dür 155b/2, 158b/2, 158b/4, 159b/3, 160a/9, 160b/5, 161a/1, 161a/7, 161b/1, 161b/5, 162b/3, 164b/7, 174a/9, 178a/4, 180b/5, 182b/9, 183a/8, 183b/3, 184b/5, 186a/2, 186a/4, 186a/5, 186a/9, 186b/1, 186b/5, 186b/9, 187a/9, 191a/6, 192b/1, 192b/2
 [=75]
düş- 1. aşağı doğru sarkmak: 158a/5; 2. bir şey bir yere düşmek: 160b/1
d.-meye 158a/5

d.-üp 160b/1
 [=2]
düz
düz ol- girintisi çıkıntısı bulunmamak: 157b/2
düz yér ova: 180a/9
d. 157b/2, 180a/9
 [=2]
düzül- hazırlanmak, düzenlenmek
d.-en 170a/9
 [=1]
Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**
E. 186b/4, 188b/1, 190a/5-6, 191b/4
 [=4]
Ebū Ḥafs-ı Kebîr Hanefi mezhebinin ünlü fıkıhçılarından
E. 170a/2
 [=1]
Ebū Ḥanīfe Hanefi mezhebinin kurucusu; bk. **İmām-ı Ebî Ḥanīfe, İmām-ı Ebū Ḥanīfe, İmām-ı Ḥanīfe**
E.+den 160b/3
 [=1]
Ebū Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf, İmām-ı Ebî Yūsuf**
E. 184a/5, 184b/4
 [=2]
efendi [< Yun.] efendi, sahip
e.+si 181a/8
e.+sin 191a/7
e.+sine 181a/7

[=3]
eg- başını öne doğru meylettirmek, eğmek
e.-düginden 177b/7
e.-e 177b/5, 177b/8, 178a/2, 178a/2
e.-ip 178a/5
e.-mege 178a/5
[=7]
eger [< Fa.] şayet
e. 151a/5, 151b/7, 152a/2, 152a/4,
152a/7, 152a/9, 152b/2, 152b/4,
153a/2, 153a/3, 153a/4, 154a/4,
154a/6, 154a/8, 155a/1, 155a/2,
155a/3, 157a/2, 157a/3, 157b/7,
158b/1, 158b/3, 158b/7, 159b/2,
160a/4, 161a/7, 162a/3, 162a/7,
162a/9, 162b/5, 163a/1, 163a/4,
163b/1, 163b/5, 163b/9, 164b/7,
164b/9, 165a/4, 165a/7, 165b/6,
165b/8, 165b/9, 166a/3, 166a/5,
166b/3, 166b/5, 166b/7, 166b/9,
167a/1, 167a/7, 167b/1, 167b/7,
169a/2, 169b/6, 170b/3, 170b/9,
171a/5, 171b/3, 171b/5, 171b/7,
171b/8, 171b/9, 172a/1, 172a/2,
172a/3, 172a/4, 172a/5, 172a/6,
172a/7, 172b/7, 173a/6, 173b/2,
173b/9, 174a/3, 174a/6, 174b/3,
174b/6, 174b/8, 175a/1, 175a/2,
175a/6, 175a/9, 175b/1, 176b/7,
177b/6, 177b/8, 178a/3, 178a/5,
178a/5, 178b/2, 178b/9, 179a/1,
179a/3, 179a/9, 179b/2, 179b/5,
180a/6, 180a/8, 180b/3, 180b/9,
181a/4, 181a/8, 181b/5, 182a/4,

182a/5, 182b/7, 183a/3, 183b/2,
184a/3, 184a/7, 185b/3, 185b/7,
186a/1, 187a/7, 189a/3, 189b/1,
189b/2, 189b/3, 189b/9, 190a/1,
190a/7, 190b/6, 191a/1, 191a/3,
191a/4, 191a/7, 191a/9, 191b/2,
191b/3, 191b/5, 192a/3, 192a/8,
192b/2, 193a/3, 193a/9, 193b/5,
195a/4, 196a/9, 200b/9

[=139]

egerçi [< Fa.] 1. her ne kadar:162b/7; 2.

eğer: 180a/9

e. 162b/7, 166a/9, 177a/8, 180a/9,
181a/1

[=5]

egil- vücudun belden yukarısını aşağı doğru eğmek

e.-e 157b/2

[=1]

ehl [< Ar.] bir işin ustası, erbabı olan kimse

e.+inüñ 185a/6

[=1]

ekinlik ekili yer

e. 185b/5

[=1]

eksük

eksük ol- tamam olmamak, noksan olmak

e. 163b/1, 179b/5, 182a/4

[=3]

el el

ele gir- elde etmek, ele geçmek:
191b/4

e. 197b/4
e.+e 191b/4
e.+i 156a/5, 156b/4, 179a/1
e.+in 155b/5, 155b/7, 155b/8, 156a/2, 156a/4, 156a/4, 156a/8, 156b/1, 156b/2, 156b/8, 157a/9, 158a/1, 167b/3, 169a/5, 169a/6, 187b/4, 187b/5, 187b/6, 188a/1, 188a/2, 196b/5, 197a/4, 199a/6, 200a/1, 200a/7
e.+ine 156b/3, 190b/5
e.+inüñ 156b/6
e.+iyle 165b/1
e.+leri 156a/9, 156b/3
e.+lerin 156b/2
e.+üñ 155b/1
[=38]

elbette [< Ar.] mutlaka, muhakkak
e. 185b/7
[=1]

el-Faşlü'l-Ĥāmīs [< Ar.] beşinci bölüm
e. 154b/6
[=1]

el-ĥāşılı [< Ar.] sözün kıyası, velhasıl
e. 173a/4
[=1]

emr-i ma'rûf [< Ar.] insanları iyi ve güzel şeyleri yapmaya teşvik etme
e. 184a/2
[=1]

epsem
epsem dur- sessiz durmak, sessiz kalmak: 157a/2

epsem ol- konuşmamak, sessiz kalmak: 184a/8
e. 157a/2, 184a/8
[=2]

er (kadına göre) koca, evli erkek 191a/6
er âdem er kişi, erkek kimse: 162b/1
er oğlancuĥ erkek çocuk: 193a/9
e. 162b/1, 162b/5, 162b/6, 162b/7, 163a/2, 163a/5, 163b/2, 163b/3, 163b/4, 163b/5, 164a/1, 164a/2, 164a/5, 164a/6, 164a/8, 164b/3, 164b/7, 164b/9, 165a/4, 165a/8, 165b/1, 165b/3, 165b/4, 182a/3, 191a/6, 192a/4, 192b/3, 193a/9
e.+i 162b/7
e.+in 191a/5
[=30]

eren erkek
e.+ler 162b/5, 162b/9, 188a/7
[=3]

es- (rüzgâr) esmek
e.-üñ 180a/7
[=1]

E'üzü [< Ar.] “Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla” anlamına gelen “Bismillahirrahmanirrahim” kast edilerek kullanılan söz
E. 153b/4, 157a/6, 157a/7
[=3]

ev mesken, hane, ev
→ **ķara ev**
e.+de 166b/5
e.+ile 181b/3
e.+inde 170a/6

e. +ine 170b/8, 182b/9
e. +ler 185b/5
e. +lerinden 179b/5
 [=7]

eveden tamamen, iyice
e. 157b/8, 158a/4
 [=2]

evlā [< Ar.] daha uygun, daha iyi
e. 185a/3
 [=1]

evlād [< Ar.] bir kimsenin kız veya erkek çocukları
e. +ısından 189b/7
 [=1]

evvel [< Ar.] 1. önce: 151a/8; 2. başlangıç: 153b/5; 3. ilk, birinci: 153b/9
e. 153b/9, 158a/1, 171b/5, 174b/1, 175a/7, 175a/9, 175b/3, 175b/4, 187b/4, 188b/8, 197a/7
e. +den 151a/8
e. +inde 153b/5, 157a/7, 169a/4
e. +inden 151b/3
 [=16]

evvelki önceki
e. 151a/1, 168a/8
 [=2]

eyer
eyer kaşı eyerin ön ve arkasındaki çıkıntılı kısım
e. 165a/4
 [=1]

eyit- söylemek, demek; bk. **eyt-**
e. -di 184a/9, 184a/9

e. -e (eyde) 156b/8, 161a/4, 178a/7, 188a/6, 188a/9, 188b/3
e. -e (eyide) 187b/5, 187b/9
e. -mek 161a/4, 168b/7
e. -mese 169b/1, 169b/2
e. -meye 188a/5
e. -miş 152a/2, 152b/4, 179b/9, 181b/5, 183a/5, 192b/1
e. -mişdür 194a/8, 194b/4
e. -se 159a/8, 168b/6
e. -ür (eydür) 151a/7, 153a/5, 153a/7, 153a/8, 154a/4, 154a/6, 154a/8, 154b/9, 158b/9, 160a/6, 161a/1, 161a/2, 161a/4, 161b/1, 161b/4, 161b/5, 161b/8, 167b/9, 170a/3, 170a/8, 171a/9, 176a/2, 181b/8, 182a/6, 183a/7, 183b/4, 184a/5, 184a/8, 184b/3, 185a/5, 185a/7, 185a/9, 186a/2, 186a/3, 186b/1, 186b/3, 189a/9, 189b/4, 189b/8, 190a/3, 190a/4, 191b/7, 193b/9
e. -ürimişdür (eydürimişdür) 177b/3
 [=69]

eyle öyle
e. 186a/7
 [=1]

eyle- yapmak, etmek
 → **imām eyle-**, **kaşd eyle-**, **kažā eyle-**, **murdār eyle-**, **niyyet eyle-**, **rukū^c eyle-**, **secde eyle-**, **vaşiiyet eyle-**, **yēr eyle-**, **yol eyle-**
e. -mek 162a/9
e. -memek 168b/1, 168b/2
e. -mese 159b/7, 168b/2

e.-meye 168a/9, 170b/8
e.-mez 160b/2
e.-rise 170b/9
e.-se 179a/8, 180b/1
e.-ye 170a/7, 178a/6, 181a/1
 [=14]
eyt- söylemek, demek; bk. **eyit-**
 → **fıkh eyt-**
e.-di 159b/2
e.-megi 185a/1
e.-miş 178b/5, 180a/3, 182a/8,
 194a/2
 [=6]
ezberle- bir şeyi akılda tutmak, hıfzetmek
e.-düm 194b/6
 [=1]
ezil- karıştırılıp sulandırılarak eritilmek
e.-miş 192a/1
 [=1]
ël şehir, memleket
è.+ine 181a/4
 [=1]
èlet- götürmek, eriştirmek
è.-e (èlede) 156a/4, 156b/1, 187b/6,
 188a/1
è.-e (èlte) 156a/2
 [=5]
èn- öne doğru gelmek, eğilmek
 → **secdeye èn-**
è.-e 159b/4
è.-erken 158a/1
è.-se 167b/7
 [=3]
ëndür- aşağı doğru bırakmak, eğmek

è.-meye 157b/3
 [=1]
èr- yetişmek, erişmek
è.-se 167b/5
 [=1]
èriş- 1. yetişmek: 151a/2; 2. ulaşmak:
 174b/4
è.-en 167b/3
è.-medi 151a/2
è.-medügi 164a/7, 164a/9
è.-memiş 164a/7
è.-miş 167b/2, 183b/4
è.-se 167b/1
è.-ürse 174b/4
 [=9]
èrte
èrte namāzı sabah namazı
è. 166a/1, 166b/7, 166b/8, 166b/8,
 173a/6, 173b/2, 173b/9, 175a/1,
 175a/7, 175a/9, 175b/3, 175b/4,
 188a/8, 195a/7, 197b/4
 [=15]
èşit- 1. duymak: 177a/8; 3. dinlemek,
 isteyerek duymak: 183b/6
è.-icek (èşidicek) 184b/6, 184b/7
è.-medilerse (èşidmedilerse) 177a/8
è.-meye 184a/8
è.-miş 183b/6
è.-üp (èşidüp) 176b/5
è.-ürlerise (èşidürlerise) 185b/7
 [=7]
èt- yapmak, etmek, bırakmak
 → ‘**ahd èt-**, **āzād èt-**, **bellü èt-**,
cimā’ èt-, **du‘ā èt-**, **fāsīd èt-**, **ğusl èt-**

, hükm ét-, işāret ét-, i'tikād ét-,
kehellik ét-, kıyās ét-, qurbān ét-,
lağv ét-, mekrūh ét-, muṭāla'a ét-,
namāz ét-, naṣīḥat ét-, niyyet ét-,
rivāyet ét-, rukū' ét-, secde ét-,
secde-yi sehv ét-, sehv ét-, şulḥ ét-,
şübhe ét-, tamām ét-, tekbīr ét-,
terk ét-, tevbe ét-, yakīnlık ét-,
zārılık ét-, zinā ét-

è. 155b/3, 155b/4, 155b/5

è.-di mi 172a/3

è.-dise 151a/3, 181b/1

è.-dügi 151a/1, 159b/9, 160a/1,
172a/8

è.-dügin 176a/4

è.-dükden 156a/1

è.-dükleri 200b/3

è.-düm 155a/2, 155a/3, 155a/4,
155a/6, 187a/8, 187b/2

è.-e (ède) 151a/5, 152a/1, 152b/3,
166a/7, 172a/9, 172b/7, 173a/4,
173a/8, 173b/1, 173b/6, 177b/9,
178a/4, 194b/2, 196b/5, 197b/3,
197b/4

è.-eler (èdeler) 189a/7

è.-eni (èdeni) 176b/9

è.-enleri (èdenleri) 154b/3, 154b/3

è.-er (èder) 163b/8, 178b/9, 184b/4

è.-erise (èderise) 153a/7, 192b/2

è.-erken (èderken) 197b/2

è.-erler (èderler) 177a/7

è.-erse (èderse) 158a/6

è.-erüz (èderüz) 176b/5

è.-icek (èdicek) 151b/6, 153a/6,
168b/3, 177b/7

è.-ince (èdince) 177a/6

è.-medi mi 172a/3

è.-medin 181a/5

è.-medise (èdmedise) 165a/7

è.-mege 155a/7

è.-megi (èdmegi) 185a/2

è.-megil 153b/2

è.-mek 151a/4, 153a/4, 153a/4,
153a/8, 153b/1, 153b/6, 153b/8,
154a/3, 154a/5, 154b/7, 169a/4,
170a/6, 173b/8, 176a/4, 177b/5,
192b/1, 197a/1, 197a/6

è.-mek (èdmek) 174a/5

è.-mekde 181a/8

è.-mekiçün 177b/6, 178a/1, 178a/2

è.-memek 168b/3, 168b/5

è.-mese 151a/4, 153b/7

è.-mese (èdmese) 159a/5

è.-mesün 181b/2

è.-meye 173b/4

è.-meyicek 160b/8

è.-meyüp dururlar 194a/9

è.-mez 184b/5

è.-mezise 168a/3

è.-miş 152b/1

è.-mişler 153b/9

è.-mişlerdür 178b/7

è.-se 151a/5, 153b/8, 159a/3, 160b/9,
168b/1, 168b/4, 168b/9, 169b/7,
169b/8, 171b/4, 181a/3, 181a/6,
181b/4, 182b/8, 184a/4

é.-se (édse) 165a/7, 165b/1, 171b/2,
172a/9, 183a/1, 183a/1

é.-seler 181b/7, 181b/8

é.-sün 181b/2

é.-üp (édiip) 152a/9, 155b/1, 159a/6,
166b/3, 176a/1, 176b/5, 177a/5,
192b/1, 197a/5, 200a/9

[=130]

év- acele etmek

é.-üp 196a/9

[=1]

farz [< Ar.] 1. namazda yapılması şart olan
gereklilikler: 154b/1; 2. namazda
terk edilmesine izin verilmeyen
rekâtlar: 161a/5; 3. İslam dininde
emredilen yükümlülükler: 176a/8;
bk. **farza**

farz namâzı kılınması şart olan,
vaktinde kılınmadığı takdirde kaza
edilmesi gereken namazlar: 155a/3

f. 155a/3, 155b/2, 165b/5, 166a/1,
167a/2, 167a/8, 169b/4, 188a/7,
189a/1, 189a/3

f.+a 155b/3

f.+dan 167a/5, 167a/6

f.+dur 160a/1, 189a/2, 200b/8

f.+ı 160a/1, 161a/7, 166b/6

f.+ın 161a/5, 161b/2, 161b/6, 161b/7

f.+ları 176a/8

f.+ların 154b/1

[=24]

farz-ı kifāye [< Ar.] İslam dininde
yapılması şart olan fakat yapmakla
yükümlü kişilerden biri tarafından

yapılsa diğerlerinden sorumluluğun
kalktığı işler

f.+dür 189a/1

[=1]

farza [< Ar.] namazda terk edilmesine izin
verilmeyen rekâtlar; bk. **farz**

f.+sı 167a/8, 167a/8

f.+sın 187a/3

[=3]

faşıl [< Ar.] bölüm, kısım; bk. **faşl**

f.+da 171a/8, 179a/6, 181b/9

[=3]

fâsid [< Ar.] bozulmuş, hükmü kalmamış

fâsid ét- (namazı) bozmak: 154b/2

fâsid ol- (namaz) bozulmak: 151b/8

f. 151b/8, 151b/9, 152a/3, 152a/4,
152b/2, 152b/5, 152b/6, 152b/8,
154b/2, 159b/9, 163a/4, 163b/8,
164a/1, 164b/1, 164b/3, 170a/1,
170a/3, 174a/2, 174b/7, 174b/9

[=20]

faşl [< Ar.] bölüm, kısım; bk. **faşıl**

f. 181b/9

f.+da 188b/7

[=2]

Faşlü's-Sâbi' [< Ar.] yedinci bölüm

F. 171a/7

[=1]

Faşlü's-Şâmin [< Ar.] sekizinci bölüm

F. 179a/5-6

[=1]

Faşlü't-Tâsi' [< Ar.] dokuzuncu bölüm

F. 188b/6-7

[=1]

Fātiḥa [< Ar.] Kur'an-ı Kerim'in ilk suresinin adı

F. 153a/2, 153a/5, 154a/2, 157a/5, 157a/8, 169a/7, 187b/8

F.+dan 169a/7

F.+nuḡ 153a/3

[=9]

fetevā [< Ar.] bir konu hakkında müftü tarafından verilen şeri hüküm

f. 188b/3

[=1]

fevt [< Ar.]

fevt ol- yok olmak

f. 166b/3

[=1]

fıkh [< Ar.] İslamiyetin ameli hükümlerini şeri delilleriyle açıklayan ilim; bk.

fıkh

fıkh eyt- fıkıh söylemek, fıkıh üzerine konuşmak: 185a/1

f. 184a/3, 184a/5, 185a/1

[=3]

fıkh [< Ar.] İslamiyetin ameli hükümlerini şeri delilleriyle açıklayan ilim; bk.

fıkh

fıkh oku- fıkıh okumak, fıkıhla ilgili kitaplar okumak

f. 159a/9

[=1]

fidye [< Ar.] yaşlılık, hastalık, gebelik gibi sebeplerle yerine getirilemeyen ibadetler (namaz, oruç) için ihtiyacı olan birine ödenen bedel

f. 178a/8, 178a/9

[=2]

fiṭre [< Ar.] zengin sayılan müslümanların

Ramazan ayı sonunda, bayram öncesinde fakirlere vermeleri gereken sadaka

f. 188b/4

f.+yi 200b/2

[=2]

gāh [< Fa.] zaman, vakit

g. 200a/7

[=1]

geç- 1. yönelmek, uzanmak: 156a/9; 2. bir

yandan girip diğer yandan çıkmak: 158a/4; 3. bir şeyi aşmak, geride

bırakmak: 158b/2; 4. kabul olmak, hükmü olmak: 159a/3; 5. bir yere

uğramak: 171a/1; 6. akmak: 186a/6; 7. cereyan etmek, vuku bulmak, gerçekleşmek: 185a/6

g.-dükçe 171a/1

g.-e 158a/4, 185a/6, 185b/3, 186a/6

g.-erise 158b/2, 158b/3

g.-mek 160a/9

g.-mese 175a/6

g.-meye 156a/9, 186a/7

g.-mez 159a/3, 159b/1

g.-üp 174b/4

[=14]

gel- 1. geri dönmek: 151b/1; 2. ulaşmak,

varmak: 151b/2; 3. katılmak, iştirak etmek: 159b/1; 4. zihinde belirip dile

dökülmek: 184a/2

→ 'aklı gel-, duru gel-, ṭuru gel-,

yérine gel-

g.-e 151b/2, 151b/5, 172b/6, 173b/5, 185b/2
g.-esi 184a/2
g.-icek 178b/9
g.-ince 151b/1, 160a/4
g.-ip 159b/2, 161a/6, 161a/8, 162b/1, 162b/2, 162b/5, 162b/5, 185b/6, 185b/7, 186a/1
g.-mese 159b/1, 170b/4
g.-mez 167b/5
g.-mezise 159b/3
g.-se 160a/2, 161a/1, 162b/9, 165b/1, 166b/6, 182b/8, 183a/1, 183a/6, 191b/7
g.-üp 162b/4, 182a/5
[=34]
gemi gemi
g.+de 181b/9
[=1]
gemicük küçük gemi, gemicik
g.+ler 160b/6
[=1]
gemisüz gemisiz
g. 186a/7
[=1]
geñez kolay
g. 154b/4
[=1]
gerek 1. yapılması şart olan: 151a/4; 2. lazım: 158b/5; 3. fiile eklenen {-sA} zarf fiil ekiyle birlikte gereklilik bildirir: 165a/4
gerekse ... gerekse gerek ... gerek: 155b/2

g. 151a/4, 151b/8, 152a/9, 152b/1, 153a/4, 153a/8, 153b/1, 153b/6, 153b/8, 154a/3, 154a/5, 154b/4, 154b/5, 155b/8, 157a/6, 157a/7, 158b/1, 158b/5, 158b/6, 162b/4, 162b/5, 163a/8, 163b/4, 164b/6, 164b/8, 165a/4, 165a/7, 167b/4, 167b/9, 168a/2, 168a/3, 168a/5, 168a/6, 168a/7, 168a/9, 168b/1, 168b/2, 168b/3, 168b/5, 169a/4, 173a/6, 174a/2, 174b/1, 174b/2, 174b/2, 175a/5, 175a/7, 175a/8, 175a/8, 177a/5, 179a/3, 180b/3, 181a/3, 181a/4, 182b/5, 184a/2, 185b/8, 187a/7, 187b/3, 188b/8, 190b/6, 197a/3, 200b/7
g.+dür 170a/6
g.+se 155b/2, 155b/3, 155b/4, 167a/4, 167a/5, 175b/2, 175b/3, 175b/4, 181b/1, 181b/2, 185b/8, 186b/2, 186b/2, 194b/3
[=78]
getür- 1. gelmesini sağlamak: 160a/5; 2. aktarmak: 186b/7
→ **îmān getür-**, **kāmet getür-**, **şalavāt getür-**, **tekbîr getür-**
g.-dügin 177a/8
g.-dükleri 169b/4
g.-e 160a/5, 169b/5, 170b/5, 200a/6
g.-mek 175b/7
g.-memek 168a/7
g.-mese 153b/6, 168a/7, 169b/5
g.-meseler 166a/6
g.-meye 160a/7, 168b/8

g.-miş 186b/7
g.-se 165b/6
g.-seler 165b/9, 166b/4
 [=18]
gey çok, pek
g. 185a/8
 [=1]
gêce gece, gece vakti
gêce gündüz durmadan, devamlı olarak: 159a/9
g. 159a/9, 178b/8, 179b/8, 180b/8
g.+den 178b/6
 [=5]
gêrû 1. yine, tekrar: 154a/1; 2. bir şeyin sonrası, devamı: 156a/6; 3. arkada bulunan, arka taraf: 158b/4
g. 154a/1, 156a/6, 158b/1, 158b/4, 158b/7, 159b/8, 161b/8, 162a/2, 163a/8, 164a/9, 165b/2, 165b/2, 167b/8, 172b/3, 172b/6, 173a/1, 173a/3, 174b/1, 175a/1, 175a/3, 178b/3, 187b/1, 189a/3, 189a/5, 191b/5, 199b/3, 199b/8
 [=27]
gêy- giymek
g.-e 156b/3
 [=1]
gibi 1. ... ve benzerleri: 153b/4; 2. benzer, benzeyen: 156b/3
g. 153b/4, 153b/4, 153b/4, 156b/3, 166a/2, 178a/3, 182b/2, 191b/1, 192a/1, 192a/2
 [=10]
gider- uzaklaştırmak, çıkarmak

g.-eler 191a/9
g.-medin 158a/6
 [=2]
gir- 1. dışarıdan içeriye dâhil olmak: 161b/6; 2. (topluluğa) katılmak, dâhil olmak: 163b/6
 → **ele gir-, vakti gir-**
g.-e 163b/6
g.-icek 182b/5
g.-se 161b/6, 170b/5, 181a/4, 191b/4
 [=6]
git- 1. uzaklaşmak: 165b/2; 2. bulunduğu yerden ayrılmak: 169b/5; 3. bir yere doğru yönelmek, hareket etmek: 179a/8; 4. varmak, ulaşmak: 180a/7; 5. yol almak: 180a/9
g.-dügi 180a/7, 180b/2
g.-en (giden) 179a/6
g.-erse (giderse) 179b/7, 180a/6
g.-icek (gidicek) 180a/9
g.-mege 179a/8
g.-mek 170b/7, 185a/6
g.-mese 165b/2
g.-se 180a/8
g.-se (gidse) 169b/5
 [=12]
göbek göbek
g.+i (göbegi) 156a/4
 [=1]
göç- göç etmek
g.-üp 181b/3
 [=1]
gögüs göğüs, sine
g.+i (gögsi) 156b/2

[=1]
gökçek güzel, hoş
g. 191b/9
 [=1]
göl göl
g. 160b/1
 [=1]
göm- ölüyü defnetmek
g.-seler 191b/6
 [=1]
göñlek gömlek
g. 192a/7
g.+dür 192a/5
 [=2]
göñül gönül
göñli dölen- birçok şey veya husustan birini seçmek, biri üzerinde durmak, karar kılmak: 174a/3
göñlin dölendür- huzur bulmak, rahatlamak, huzura kavuşmak: 155a/1
g.+i (göñli) 174a/3
g.+in (göñlin) 155a/1, 197b/2
g.+indekin (göñlindekin) 176a/5
 [=4]
gör- 1. karşılaşmak: 161b/6; 2. farketmek: 162a/5; 3. bir şeyin olduğuna şahit olmak: 177a/7; 4. görür olmak: 182a/3
 → **câyiz gör-**
g.-di 162a/5, 185a/2
g.-e 166b/7
g.-ene 182a/3
g.-se 161b/6, 166b/6

g.-seler 177a/7
 [=7]
görin- gözükmek
g.-icek 156b/6
g.-meye 156b/3
g.-se 156b/7
g.-ürse 156b/4
 [=4]
göster- görülmesine sebep olmak
g.-meye 156b/5
 [=1]
gövde insan bedeni, vücut
g.+si 190b/8
 [=1]
göz göz
gözi karar- görüşü bulanmak, baygınlık geçirir gibi olmak: 177b/2
g.+i 177b/2, 182a/3
 [=2]
güç takat, mecal, enerji
g. 178a/6
g.+i (güci) 177b/1, 177b/1, 177b/8, 179a/5
 [=5]
gül [< Fa.] gül
g. 192a/1, 192a/1
 [=2]
gümiş gümüş
g. 200b/9
 [=1]
gün 1. gündüz: 178b/6; 2. 24 saatlik zaman, gün: 180a/1
 → ‘arefe günü, bayrām günü

g. 178b/6, 178b/8, 180a/1, 180a/1,
180b/8, 181a/3, 181a/6, 181a/9,
181b/3, 181b/5, 181b/7, 181b/8
g.+de 170b/9, 180a/2, 180a/8,
180a/9, 196b/6
g.+inüñ 188a/8, 188a/8
g.+ler 180a/4
g.+lerde 180a/1
g.+lerinde 169b/3
g.+üñ 188b/2
[=23]
günāhkār [< Fa.] günah işleyen kimse
g. 159a/5, 189a/4
[=2]
gündüz gündüz
g. 159a/9, 179b/8
[=2]
günlük ... gün sürecek olan
g. 179a/8, 179b/7, 180a/2, 180a/5,
180a/6, 180b/1
[=6]
güy- beklemek
g.-e 160a/3
[=1]
ġazā [< Ar.] cihat
ġ.+ya 196b/9
[=1]
ġusl [< Ar.]
ġusl èt- gusül abdesti almak
ġ. 182b/8, 183a/1
[=2]
ḥac [< Ar.] İslam'ın beş şartından biri olan
Kâbe'yi ziyaret ibadeti
ḥ. 196b/8

[=1]
ḥācet [< Ar.] gerekli olma, lüzum
ḥācet dīle- Allah'tan istekte
bulunmak: 197a/5
ḥ. 155a/5, 171b/7, 200a/9
ḥ.+in 197a/5
[=4]
ḥācī [< Ar.]
ḥācılar bayrāmı Kurban Bayramı
ḥ.+lar 188a/4, 188a/6, 200b/2
[=3]
ḥad [< Ar.] **1.** sınır, uç: 185b/2; **2.** şeri
ceza: 176b/8
ḥ.+i (ḥaddi) 176b/8
ḥ.+ler 185b/2
[=2]
Ḥāherzāde Hanefi mezhebi fıkıhçılarından
H. 190a/3-4
[=1]
ḥaḳ [< Ar.] doğru, gerçek
Ḥaḳ Te'ālā yüce Allah: 184b/5
ḥ. 176a/7, 184b/5, 197b/2, 200a/8
[=4]
ḥaḳīḳat [< Ar.] gerçek, asıl
ḥ.+de 176b/7
[=1]
ḥalk [< Ar.] insan topluluğu
ḥ.+uñ 160a/7
[=1]
ḥams [< Ar.] beş
ḥ.+üñ 200b/5
[=1]
ḥanīfī [< Ar.] Hanefi mezhebine mensup
olan kimse

h. +lerüz 177a/1
[=1]
ḥarāc [< Ar.]
ḥarāc al- müslüman olmayan
tebaadan vergi almak
h. +uḡ 200b/6
[=1]
ḥarām [< Ar.] dinî bakımdan yasak olan
h. +dur 183b/8, 183b/9, 184a/1
[=3]
ḥāşıl [< Ar.]
ḥāşıl ol- ortaya çıkmak
h. 159a/9
[=1]
ḥaşır [< Ar.] taban örtüsü, kilim
h. 170b/3, 170b/7
[=2]
ḥasta [< Fa.]
ḥasta ol- sağlığı yerinde olmamak
h. 177a/9
[=1]
ḥastalık hastalık
h. +ı (ḥastalığı) 177b/4
[=1]
ḥaṭīb [< Ar.] hutbe okumakla görevli
kimse
h. 184a/9
[=1]
ḥatm [< Ar.]
ḥatm olun- ezberlenmek
h. 194a/2
[=1]
ḥāzır [< Ar.] bir işi yapmak için gereken
her şeyi tamamlamış olan

ḥāzır ol- hazır durumda bulunmak:
183a/9
h. 160b/9, 183a/9, 189b/1, 189b/2,
189b/3, 189b/9, 190a/2
[=7]
ḥazret [< Ar] yüce kabul edilen kimseleri
yüceltme amacıyla kullanılan unvan
h. +i 176b/1, 176b/3, 196b/5
h. +in 197a/7
h. +inde 154b/8, 175b/5
h. +inden 200a/8
h. +ine 197b/2
h. +inüḡ 194b/4
[=9]
ḥelāl [< Ar.] dinin yasaklamadığı şey
h. 158b/6
[=1]
her [< Fa.] her
her bir tek tek, ayrı ayrı: 187b/5
h. 155b/7, 157a/7, 159a/2, 170a/6,
171a/1, 176b/3, 183b/8, 185a/3,
187b/5, 187b/9, 195a/5, 196b/6,
197a/4, 200a/7, 200b/7
[=15]
hēc [< Fa.] hiç
hēc biri hiçbir: 189a/3-4
h. 168b/6, 183a/5, 189a/3
[=3]
ḥışım [< Ar.] akraba
h. 158b/6
h. +ı (ḥışımı) 162b/7
[=2]
ḥilāf [< Ar.] zıtlık
h. 186b/6

[=1]

hısāb [< Ar.] kadar, kadarınca, hesabınca

hısāb ol- hesaplanmak: 179b/9

h. 179b/9

h. +ınca 180a/7

[=2]

hısāblan- hesabı yapılmak, hesaplanmak

h.-a 180a/3, 180a/5, 180a/6

h.-maya 180a/1

[=4]

Hulāşa fıkıh eseri

H. 158b/9

H.+da 151a/7, 154a/4, 154a/8,
167b/9, 182a/6, 186b/3, 189b/4

H.+dağı 153a/1

[=9]

huṭbe [< Ar.] Cuma namazlarından önce,
bayram namazlarından sonra hatibin
yaptığı dinî konuşma

→ **bayrām huṭbesi, cum'a huṭbesi**

h. 182a/7, 182a/7, 182a/9, 182b/4,
182b/6, 182b/9, 183a/3, 183a/9,
183b/2, 183b/6, 183b/8, 183b/9,
184a/1, 184a/3, 184a/7, 184b/3,
185a/1, 185a/2, 185a/3, 187a/6,
187a/9

h.+de 182b/2, 184b/1

h.+si 182b/2, 184b/2

h.+sinde 188b/4, 188b/5

h.+ye 183a/9, 183b/4

h.+yi 182b/7, 183a/2, 183a/5

[=32]

huzūr [< Ar.] rahatlık

h.+ı 177b/3

[=1]

hücre [< Ar.] oda

h. 170b/2

[=1]

hüküm [< Ar.] **1.** emir, buyruk: 170a/4; **2.**
yargı: 185b/3

hüküm ét- bir konu hakkında kanaate
varmak: 176b/5

hükminde ol- ... durumunda olmak,
sayılmak, hükmü yerine geçmek:
170a/8

hükmine ol- ... durumunda olmak,
sayılmak, hükmü yerine geçmek:
186a/8

h. 176b/5, 177a/7

h.+ile 183a/4

h.+in 170a/4, 188b/7

h.+inde 170a/8, 170b/1

h.+indedür 170a/9

h.+ine 186a/8

h.+inün 185b/3

[=10]

ılıcağ ılık, ılıkça

ı. 190b/6

[=1]

ırak uzak

ı. 184b/1

[=1]

ıraklık uzaklık

ı.+ı (ıraklığı) 179b/2, 185b/8

[=2]

ırmak ırmak

ı. 160b/2, 160b/6, 186a/6, 186b/8

[=4]

ışmarla- tembih etmek, yapılması gerekeni

söylemek

i.-mıſiken 176b/2

[=1]

i- cevher fiili

i.-se 155a/2, 157a/3

[=2]

‘ibādet [< Ar.] bir dinin buyruklarını

yerine getirme

‘i. 175b/6, 175b/8, 177a/6, 178b/3

‘i.+dūr 184b/9

‘i.+lerüñ 175b/7

[=6]

İbn-i Şüca‘ Hanefi mezhebi

fıkıhçılarından

İ. 185a/7

[=1]

iç 1. oyuk cisimlerin boşluğu: 156b/2; 2.

bir şeyin sınırları arasında kalan

kısım: 170b/2; 3. mide, bağırsak,

karın: 191a/1; 4. orta: 192a/2

içinde kendisinden önce gelen

sözcüğe bulunma hâli göreviyle

bağlanır: 151a/9

i.+inde 151a/9, 170b/2, 170b/3,

171a/3, 172a/3, 191a/1

i.+indeki 169b/1

i.+inden 170b/8

i.+ine 156b/2, 192a/2

[=10]

iç- içmek

→ **and iç-**

i.-ecek 181b/6

i.-mek 184a/1

i.-se 167b/4

[=3]

içün 1. -den dolayı: 152b/7; 2. karşılık

olarak, karşılığında: 178a/8; 3.

amacıyla, maksadıyla: 180a/4; 4.

adına: 189a/7

i. 175b/8, 178a/8, 178a/9, 194b/2

i. (anuñçün) 176a/2, 189a/7

i.+dūr 164b/4, 180a/4

i.+dūr (anuñçündür) 152b/7

[=9]

ihtimāl [< Ar.] olasılık, olabilirlik,

mümkün olma

i. 172b/3, 177a/3

i.+ce 173a/4

[=3]

iki iki

i. 154a/2, 156a/2, 157a/9, 157b/1,

159a/8, 162b/9, 163a/1, 163a/2,

163a/3, 163a/3, 166a/5, 166b/4,

172b/1, 172b/8, 172b/9, 173a/7,

173b/2, 174a/1, 179a/1, 180b/3,

180b/5, 181a/1, 182a/7, 186a/3,

186a/5, 186a/7, 186a/9, 186b/5,

186b/7, 187a/5, 187b/1, 187b/1,

187b/3, 192a/5

i.+si 164b/8

i.+sin 157b/8

i.+siyiçün 151a/6

[=37]

ikileyin ikinciye, ikinci defa

i. 151b/8, 167b/8, 170a/2, 172a/7,

174a/2, 183a/2, 191a/4

[=7]

ikinci ikinci

i. 154a/1, 163b/8, 173a/9, 173b/8,
187b/8
[=5]

ikindü

ikindü namāzı ikindi namazı

i. 188b/2
[=1]

ilā hāzā [< Ar.] bununla birlikte

i. 162a/4
[=1]

ilerü öne doğru

i. 158b/2, 158b/3, 158b/7, 158b/8
[=4]

illā [< Ar.] ancak

i. 154b/9, 171a/6, 184a/2
[=3]

‘ilm-i dīn [< Ar.] din ilmi

i. 185a/1
[=1]

imām [<Ar.] cemaatle kılınan namazlarda

kendisine uyulan kimse

imām eyle- birisini cemaatin başına
imam kılmak: 162a/8-9

i. 151b/1, 151b/4, 152a/4, 152b/7,
157a/3, 158b/1, 158b/2, 158b/3,
158b/4, 158b/8, 159b/3, 159b/5,
159b/7, 160a/1, 160a/4, 160a/9,
160b/7, 161a/2, 161b/7, 162a/1,
162a/6, 162a/8, 164a/8, 165a/6,
166b/6, 166b/7, 166b/8, 167a/1,
167a/1, 167a/7, 167b/2, 167b/7,
168a/1, 168a/3, 168a/4, 168a/5,
168a/6, 168a/7, 168a/9, 168b/1,

168b/3, 168b/4, 168b/5, 169a/1,
169a/5, 169a/6, 169a/9, 169b/5,
169b/6, 169b/8, 187a/2, 187a/6,
187a/9, 189b/5, 189b/9

i.+a 151a/8, 151a/8, 151b/5, 151b/5,
152a/8, 152b/1, 152b/4, 152b/6,
152b/9, 157a/2, 161b/7, 164a/4,
164a/9, 164b/2, 164b/4, 165a/9,
165b/7, 166a/2, 166a/4, 166a/7,
166a/9, 166b/5, 166b/9, 167a/1,
167a/2, 167a/9, 167b/1, 167b/6,
169b/7, 170a/3

i.+dan 152a/2, 167b/7, 184a/7

i.+ı 159a/7, 161a/7, 189b/2, 189b/3,
189b/6, 190a/1, 190a/1

i.+ıla 151a/4, 151b/6, 151b/7,
161a/7, 161a/9, 161b/1, 161b/2,
161b/3, 161b/4, 161b/5, 165b/7,
187b/1, 187b/2

i.+ına 159b/5

i.+ından 189b/8

i.+ınuy 159a/6

i.+ları 162b/1

i.+uy 158b/5

[=114]

İmām Ebī Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk
fakihlerinden; bk. **Ebī Yūsuf, Ebū**
Yūsuf, İmām-ı Ebī Yūsuf

İ. 169a/8

İ.+dan 153b/8-9

[=2]

imāmetlik imamlık

i.+ine (*imāmetliğine*) 160b/7,
160b/9, 165a/6

[=3]
İmām-ı Ebî Ḥanîfe Hanefi mezhebinin kurucusu; bk. **Ebū Ḥanîfe, İmām-ı Ebū Ḥanîfe, İmām-ı Ḥanîfe**
İ. 186a/2-3, 188a/9-188b/1, 189b/5
İ.+nüñ 156b/5
[=4]
İmām-ı Ebî Yūsuf Hanefi mezhebinin ilk fakihlerinden; bk. **Ebî Yūsuf, Ebū Yūsuf, İmām Ebî Yūsuf**
İ. 160b/3, 181b/4, 186a/4-5, 186b/6, 186b/8, 189b/7
[=6]
İmām-ı Ebū Ḥanîfe Hanefi mezhebinin kurucusu; bk. **Ebū Ḥanîfe, İmām-ı Ebî Ḥanîfe, İmām-ı Ḥanîfe**
İ. 190a/5
[=1]
İmām-ı Ebū'l-Leyṣ Hanefi mezhebinin fıkıh ve tefsircisi
İ. 170a/8
[=1]
İmām-ı Ḥanîfe Hanefi mezhebinin kurucusu; bk. **Ebū Ḥanîfe, İmām-ı Ebî Ḥanîfe, İmām-ı Ebū Ḥanîfe**
İ. 186b/3-4
[=1]
İmām-ı Muḥammed Hanefi mezhebinin fıkıhçılarından; bk. **İmām Muḥammed, Muḥammed**
İ. 169a/8, 186a/8-9, 186b/4, 186b/7, 191b/7
[=5]

İmām-ı Seraḥsî Hanefi mezhebinin en büyük fıkıh âlimlerinden
İ. 183b/3-4, 185a/9
[=2]
İmām Muḥammed Hanefi mezhebinin fıkıhçılarından; bk. **İmām-ı Muḥammed, Muḥammed**
İ. 160b/4, 190a/4-5, 191b/7
[=3]
İmān [< Ar.] Allah'a inanma, dinî inanç
İmān getür- Allah'a inanmak, iman etmek: 175b/6-7
İ. 175b/6, 177a/8
İ.+dan 175b/7
İ.+ı 177a/3
[=4]
İmāret [< Ar.] misafirhane
İ.+inden 179a/8, 180b/2
[=2]
imren- istemek
i.-meye 163b/6
i.-mez 163b/7
i.-miş 163b/5
i.-ürlerdi 163b/8
[=4]
incik bacağın diz kapağından topuğa kadar olan kısmı
i.+edür (incigedür) 158b/7
[=1]
issi
issi ol- sahip olmak
i. 171a/7
[=1]
iste- arzu etmek

i.-yicek 177b/5
[=1]
iş çalışma, amel
i. 171a/4
i.+i 185a/6
[=2]
işâret [< Ar.]
işâret ét- eliyle göstermek
i. 165b/1
[=1]
işbu bu, işte bu
i. 155a/4, 155a/7, 195a/8
[=3]
işle- yapmak
i.-megiledür 176a/9
i.-mek 153b/1, 168a/3, 171a/4
i.-memek 168a/2
i.-meyicek 168a/1
i.-se 168a/4
i.-yicek 168a/4
[=8]
i‘tibâr [< Ar.] dikkate alma
i. 158b/7
[=1]
i‘tikâd [< Ar.] inanç
i‘tikâd ét- inanmak: 176a/4
i. 176a/4, 176a/4, 176a/6
i.+ı 176b/6, 177a/2, 177a/3
[=6]
ķabîle [< Ar.] aynı soydan gelen topluluk
ķ.+nüñ 190a/2
[=1]
ķaç ne kadar, nice

ķ. 155a/5, 168a/1, 168a/2, 171a/8,
171b/7, 172a/6, 172a/7, 191a/1,
192a/9

[=9]

ķaçan ne zaman, ne vakit

ķ. 152a/4, 154b/1, 155a/8, 158b/9,
161b/1, 162b/8, 170b/5, 171a/9,
180b/1, 181a/2, 189a/5

[=11]

ķadar [< Ar.] **1.** ölçüde, miktarda,
derecede: 153a/7; **2.** büyüklüğünde,
genişliğinde: 160b/5; **3.** aşağı yukarı,
yaklaşık: 192a/6

ķ. 153a/7, 157b/1, 158a/3, 160b/1,
160b/5, 161a/3, 162a/3, 168b/6,
168b/7, 177b/2, 178a/7, 178a/7,
178b/1, 185b/8, 192a/5, 192a/6,
199b/9

[=17]

ķādī [< Ar.] davalara bakan memur, kadı

ķ. 185b/2, 185b/3, 189b/2, 189b/2,
189b/9

[=5]

ķādī Hān Hanefî mezhebinin fıkıh
âlimlerinden

ķ. 186b/5

[=1]

ķāfir [< Ar.] Allah’ın varlığını ve birliğini
inkâr eden kimse

ķāfir ol- dinden çıkmak: 176a/1-2

ķ. 176a/1, 176b/4, 176b/8, 181a/4,
181a/5

ķ.+lerden 200b/6

[=6]

Kāfiye fıkıh âlimlerinden Hakim-i

Şehid'in eseri

K. 183a/5

[=1]

kāfūr [< Ar.] kâfur ağacından elde edilen

güzel kokulu bir madde

k. 192a/3

[=1]

kağır- öksürmek, boğazını temizlemek

k.-ip 170b/7

[=1]

kal- 1. (herhangi bir) miktarda bulunmak:

162a/3; 2. (bir şey) yapılamayıp

ertelenmek: 174a/5; 3. mevcut olmak

(genellikle olumsuz): 177b/3; 4.

bırakılmak: 156a/6

k.-an 156a/6, 157a/8, 167a/9, 175a/3,

175a/6, 189a/5, 199b/3

k.-anın 161b/8, 162a/2

k.-anından 189a/3

k.-duğın 162a/3

k.-ıcağ 175a/4

k.-ip turur 178a/7

k.-maya 177b/3

k.-mış 174a/5, 174a/8, 174a/9,

174b/3, 174b/9, 175b/1

k.-sa 175a/1, 175a/5

k.-ursa 180b/9

[=23]

qaldur- 1. yukarıya doğru hareket

ettirmek: 155b/1; 2. yükseltmek:

178a/4

k.-a 158a/3, 158a/4, 169a/6, 187b/6,

188a/1, 196b/5, 199a/6

k.-ıcağ 197b/5

k.-ırsa 178a/4

k.-madın 155b/8

k.-maya 157b/4, 188a/2

k.-up 155b/1, 155b/5, 155b/7,

169a/5, 197a/4, 200a/1, 200a/7

[=19]

qalı [< Fa.] halı

k. 170b/3

[=1]

qalk- doğrulmak

k.-a 157b/6

k.-ıcağ 157b/8

k.-sa 167b/8

[=3]

qāmet [< Ar.]

qāmet getür- namaza başlamak için

ezan okumak: 165b/5-6

k. 165b/5, 165b/9, 166a/6, 166b/4,

170b/5

[=5]

qamu [< Soğd.] tüm, bütün

k. 194b/1, 197b/1

[=2]

qankı hangi

k. 154b/7, 173a/4, 179a/5

k.+sı 190a/9

[=4]

qapu kapı

k.+sın 170b/2

[=1]

qara

qara ev çadır

k. 181b/3

[=1]
ķaraķulık karanlık
ķ. 159a/1
[=1]
ķarar-
→ **ķōzi ķarar-**
ķ.-a 177b/2
[=1]
ķaravaş kōle
ķ. 191a/7
[=1]
ķarı yaşı
ķ. 163b/7
[=1]
ķarıcuk yaşı kadın
ķ.+lar 162b/2
[=1]
ķarın karın
ķ.+ın (ķarnın) 158a/4, 190b/9
[=2]
ķarış- katılmak
ķ.-mamaķ 162b/5
[=1]
ķaşd [< Ar.] istek, niyet
ķaşd eyle- niyet etmek: 180b/1
ķ. 180b/1
ķ.+ıla 176b/4
[=2]
ķaş
→ **eyer ķaşı**
ķ.+ı 165a/4
[=1]
ķat nezd, nazar
ķ.+ında 155b/7

ķ.+umda 185a/9
ķ.+umuzda 177a/1
[=3]
ķatı çok
ķatı ķatı çok çok: 188a/5
ķ. 156a/8, 158b/9, 159a/1, 159a/1,
178b/3, 188a/5, 188a/5, 188a/6,
188a/6, 188a/9, 188a/9
[=11]
ķavl [< Ar.] nazar
ķ.+ince 191b/4
ķ.+inde 184b/5
[=2]
ķavm [< Ar.] aynı soydan gelen, dil, tōre
ve kōltōrleri ortak insan topluluķu
ķ. 185b/6
[=1]
ķavuşdur- bir şeyin iki ucunu ūst ūste
getirmek, birleştirmek
ķ.-ıcaķ 192a/7
[=1]
ķayna- (bir sıvı) fokurdamak
ķ.-rsa 190b/7
[=1]
ķayur- 1. mukayyet olmak: 170b/3; 2.
kaygılanmak, tasa etmek: 192a/3
ķ.-maz 170b/3, 192a/3
[=2]
ķazā [< Ar.] vaktinde kılınmayan namazı
sonradan yerine getirme
ķazā eyle- vaktinde kılınamayan
namazı sonradan kılmak, kazasını
yapmak: 181a/1

każā namāzı vaktinde kılınamayan
namaz için sonradan kılınan namaz:
174b/2

każā kıl- vaktinde kılınamayan
namazı sonradan kılmak: 155b/4-5
k. 155b/4, 174b/2, 174b/5, 174b/7,
181a/1

k. +*sın* 174a/7

k. +*ya* 174a/5, 174a/8, 174a/9,
174b/3, 174b/9, 175a/1, 175a/4,
175a/5, 175a/6, 175b/1, 176b/4,
180b/9

k. +*yıla* 174b/4

[=19]

kedi kedi

k. 158a/4

[=1]

kefen [< Ar.] İslam dininde ölünün
gömülmeden önce sarıldığı bez,
kefen bezi

k. 191a/2, 192a/4

k. +*i* 192a/4

k. +*in* 191a/9

k. +*ine* 191a/2

[=5]

kefenle- ölüyü kefene sarmak

k. -*düklerinden* 191a/8

[=1]

kehellik

kehellik ét- tembellik etmek

k. 175b/9, 176b/5

[=2]

kendü kendi

k. 151a/5, 157a/3, 158b/5, 158b/5,
159a/5, 162b/7, 162b/7, 166b/7,
166b/9, 170b/4, 171a/4, 178b/3,
183b/5

k. +*nüñ* 197a/9

k. +*yiçün* 194b/1

[=15]

kerre [< Ar.] defa, kez

k. 191a/1, 196a/8, 196a/8

[=3]

kesük kesilmiş

k. 179a/1

[=1]

kez defa, kere

k. 154a/2, 157b/5, 157b/5, 158a/7,
158a/7, 170b/9, 171a/1, 171b/7,
187b/9, 190b/3, 190b/5, 195a/5,
196a/7, 196b/1, 196b/6, 199a/1,
199a/1, 200a/5

k. +*den* 191a/4

[=19]

kıble [< Ar.] Kâbe'nin bulunduğu yön

k. +*den* 158a/9, 178a/1

k. +*din* 177b/9

k. +*ye* 179a/4

[=4]

kıl- namaz kılmak

→ **başına kıl-, cum'a kıl-, namāz**

kıl-, każā kıl-

k. -*a* 151b/2, 161b/7, 162a/6, 163b/6,
166a/3, 166b/5, 166b/9, 170a/2,
170b/5, 171a/1, 172a/1, 172a/7,
172b/2, 172b/2, 172b/6, 172b/9,
173a/3, 173b/1, 177b/4, 177b/8,

179a/5, 180b/6, 186a/8, 190a/2,
190a/8, 190a/9
k.-acağ 170a/7, 179b/1, 191b/7
k.-alar 179a/7, 187a/4, 187a/5,
187a/5, 189a/6, 191b/3, 191b/5,
191b/7, 191b/8
k.-an 187a/6
k.-anların 163b/6
k.-arken 172a/5
k.-dı 152b/8, 161a/5, 172a/9, 172b/1,
172b/8, 172b/8, 173a/7, 173b/3,
173b/3, 174a/1, 174a/2
k.-dı mı 171b/9
k.-dışa 166b/1, 178a/7
k.-duğı 151a/6, 152a/7, 152b/1,
154b/7, 155a/1, 155a/2, 164a/2,
164a/2, 165b/6, 166a/1, 166a/5,
166b/7, 172a/2, 172b/4, 174b/7,
183b/7
k.-duğın 161a/3, 172a/6
k.-duğından 166a/6, 172a/4
k.-dum 178a/7
k.-duğdan 166b/1, 187a/3
k.-duğları 164b/1, 164b/3, 164b/6,
185a/5
k.-duğlarında 164b/5
k.-duğlarından 191b/3
k.-ınca 166b/8, 166b/9, 174a/8
k.-incaya 174b/8
k.-ıyorurken 166b/6
k.-madan 170b/6
k.-madı mı 171b/9
k.-madın 161b/6, 166b/5, 191b/5
k.-madışa 167b/5

k.-maduğı 177a/2
k.-mağ 154b/6, 155a/2, 155a/3,
155a/6, 155b/5, 159b/1, 165b/5,
166a/2, 176b/5, 177a/6, 177b/1,
177b/8, 187a/8, 187b/2, 189a/9,
189b/4, 189b/6, 190a/1, 190a/3
k.-mağışın 170a/9, 170b/6
k.-mağışın 185a/4, 189a/8
k.-mak 151b/8, 152a/9, 152b/7,
152b/9, 154b/3, 154b/5, 155b/9,
161a/7, 161a/8, 161b/1, 161b/3,
161b/5, 161b/9, 162a/4, 163a/8,
165b/7, 166b/2, 167b/9, 170a/5,
172a/1, 174a/2, 174a/6, 174a/9,
174b/6, 179a/3, 180b/3, 181a/3,
182a/1, 182a/2, 182b/4, 185b/6,
185b/8, 186a/2, 186a/3, 186a/5,
186a/9, 186b/1, 186b/3, 187a/7,
187b/3, 188b/8, 188b/9, 190a/7
k.-makdan 165b/8, 188a/3
k.-makdur 175b/8
k.-masa 161a/9, 161b/2, 176b/5,
189a/4
k.-maya 167a/1, 167a/2, 167a/9
k.-mayalar 191b/5
k.-mayanı 176a/1
k.-mayanın 176b/8
k.-mayıcak 177a/5
k.-mayınca 188a/4
k.-mazışa 162a/7
k.-mazsa 180b/4
k.-mış 151b/4, 172b/1, 172b/9,
173a/7

k.-sa 161a/6, 161a/7, 161b/4, 164a/5,
164a/5, 164a/8, 164a/9, 164b/1,
174a/7, 174a/8, 174b/1, 174b/2,
174b/2, 174b/7, 182b/7, 182b/8,
183a/2, 183a/4, 183a/7, 189a/2
k.-sañ 155a/9
k.-sun 167a/4, 167a/5, 167a/6,
167a/7, 175b/3
k.-uñ 176b/1, 176b/2
k.-up 195a/7, 198b/3, 199b/3
k.-ur 177a/7, 187b/1
k.-urken 173a/6, 192b/4, 194b/5
k.-urlar 162a/5
k.-urlarisa 193a/3
k.-ursa 155a/6, 157a/4, 157b/8,
171a/1, 174b/9, 180b/4, 182a/6,
193b/1, 193b/5
[=230]

kıldur- (namaz) kılıyor olmak

k.-duğı 166a/6, 166a/8, 167a/2,
167a/8
k.-ur 161b/7
k.-urken 166b/4
[=6]

kılın- (namaz) kılma işi yapılmak

k.-an 180b/3, 185b/1, 186b/9,
187a/1, 188a/7
k.-duğında 186b/6
k.-ıcağ 186b/8
[=7]

kılıvêr- (namazı) çabucak kılmak

k. 183b/3
k.-dügi 183b/5
k.-mege 183b/1

[=3]

kıludur- (namaz) kılmış olmak

k.-duğları 164a/3
[=1]

Kınyā Necmüddin Ebu Reca Muhtar b.

Mahmud ez-Zahidi'nin fıkıh eseri
Q.+da 153a/5, 154a/4, 158b/9
[=3]

kısa az süren

k. 180a/1
[=1]

kısacuk çok kısa

k. 158b/1
[=1]

kışās [< Ar.] karşılaştırma, örnekleme

k.+ıla 180a/5
[=1]

kıy nazar, taraf, görüş

k.+ında 160b/3, 160b/5, 169a/8,
169a/9, 186a/5, 186a/9, 186b/4,
186b/7, 186b/9, 188b/1, 189b/6,
189b/7, 190a/5, 190a/6, 192a/9
k.+umuzda 155b/6
[=16]

kıyās [< Ar.]

kıyās êt- karşılaştırmak, mukayese etmek
k. 178b/7
[=1]

kızcuğaz kız çocuğu

k. 163b/5, 193b/5
[=2]

ki [< Fa.] bağlaç

k. 152b/5, 154b/4, 159a/2, 159b/3,
160b/7, 162b/8, 163b/4, 164a/3,
165a/9, 165b/4, 167b/9, 168a/1,
168a/3, 168a/5, 168b/5, 168b/8,
169a/1, 169a/4, 169a/6, 169a/9,
169b/3, 169b/8, 170a/6, 170b/1,
170b/3, 171a/6, 171a/8, 172b/3,
175b/5, 177a/3, 178b/4, 178b/8,
179b/6, 180a/4, 180b/7, 182a/1,
195a/7, 197a/4, 197a/6, 200b/1

[=40]

kiçi kısa, az süren

k. 169b/3

[=1]

kim I bağlaç

k. 151a/1, 151a/8, 151b/3, 152b/7,
153a/1, 153a/5, 153b/1, 153b/9,
154b/6, 154b/9, 155a/8, 156a/1,
156a/8, 157a/5, 157b/2, 157b/2,
158a/3, 158b/6, 160b/1, 160b/6,
161b/6, 162a/5, 163b/3, 163b/5,
163b/7, 163b/9, 164a/1, 164b/4,
164b/5, 164b/8, 165a/3, 165a/6,
165b/2, 166b/6, 168a/4, 168b/3,
168b/4, 168b/6, 169b/9, 170a/1,
170b/5, 173a/4, 174a/1, 174a/8,
176a/2, 176b/3, 176b/6, 177a/1,
177a/2, 177a/7, 177b/1, 177b/3,
177b/3, 178a/4, 178a/9, 178b/4,
179a/4, 179a/7, 180a/7, 181b/5,
182b/2, 183b/7, 183b/8, 184a/7,
184a/9, 185a/3, 185a/4, 185a/5,
185a/7, 185b/1, 186a/6, 186a/6,
186b/1, 187a/1, 188b/9, 189a/8,

191a/8, 192a/6, 193b/9, 194a/4,
194a/8, 194b/4, 196b/6, 197a/4,
197a/7, 200b/7, 200b/8

[=87]

kim II hangi kimse

k. 183b/6, 188b/8, 196b/6

k. +e 188b/4, 188b/6, 200b/7

[=6]

kimse herhangi bir kişi

k. 160a/3, 163b/7, 176a/4, 179a/4

k. +nüñ 163b/6

k. +si 179a/2

[=6]

kindü ikinci namazı

kindü namāzı ikinci namazı: 155a/4

k. 155a/4, 162b/2, 166a/8, 166b/1,
167a/8, 188a/9

[=6]

kişi kimse, şahıs

k. 151a/2, 151a/7, 151b/5, 156b/1,
159a/9, 160a/2, 161a/5, 161a/9,
161b/2, 161b/6, 161b/9, 162a/5,
163a/2, 163a/6, 163a/6, 163a/7,
165a/9, 165b/5, 166b/4, 167b/4,
167b/6, 169b/7, 170a/1, 171b/1,
174a/5, 176a/2, 176b/3, 177a/7,
177a/9, 178b/8, 179a/7, 180b/8,
183a/4, 183b/2, 183b/4, 183b/9,
185b/9, 189a/2, 190b/5, 200b/3

k. +ler 179a/6, 181b/3

k. +lere 185a/8

k. +nüñ 163a/3, 163a/3, 179a/1,
188b/7

k. +ye 161a/3, 170a/6, 183b/1,
183b/2, 183b/5, 189a/2, 200b/8
[=54]

kitāb [< Ar.] kitap
k. +ın 171a/4
k. +ına 184a/3, 184a/5, 185a/2
k. +ında 190a/4
[=5]

Kitābu's-Şalāt İbn Kayyim el-
Cevziyye'nin eseri
K. +a 152b/4
[=1]

ko- 1. (bir yere) bırakmak, yerleştirmek:
157b/3; 2. bırakmak, terketmek:
167a/3
k. -duğı 167a/3, 167a/4, 167a/7
k. -sa 169b/5, 176b/4
k. -salar 157b/3
[=6]

kol kol
k. +ların 158a/2, 158a/3, 179a/2
[=3]

kon- 1. bir süreliğine konaklamak: 179b/8;
2. geçici olarak yerleşmek: 181b/3
k. -an 181b/3
k. -duğı 179b/8, 179b/9
k. -salar 181b/5
[=4]

konşı komşu
k. +ları 159a/4
[=1]

koşulu ... kokusu olan
k. 191b/9
[=1]

korğu kötülük gelme ihtimali, tehlike
k. 159a/2
[=1]

kovalt- (kol) yukarı kaldırmak
k. -a (kovalda) 158a/3
[=1]

koy- 1. bırakmak, terketmek: 152b/1; 2.
(bir yere) yerleştirmek, bırakmak:
156a/3; bk. **ko-**
k. -a 156a/3, 156a/5, 156b/3, 157b/1,
158a/1, 158a/1, 165b/7, 166a/2,
166a/9, 177b/6
k. -alar 170b/3
k. -mağ 177a/5
k. -up 152b/1, 152b/9, 159b/5, 173b/7
[=16]

köy [< Fa.] köy
k. 179b/4
[=1]

kul 1. Allah tarafından yaratılmış olan:
180a/4; 2. köle: 181a/7
k. 181a/7, 181b/1, 182a/3, 197a/1
k. +larına 180a/4
k. +uğ 181a/8
[=6]

kulak kulak
k. +ı (kulağı) 156a/2
k. +ına (kulağına) 187b/6, 188a/1
[=3]

Kunūt Kunut duası
K. 159b/6, 159b/7
K. +ı 168a/5
[=3]

Kur'an Kur'an-ı Kerim

Ḳ. 153b/7, 154a/5, 154a/9, 157a/5, 157a/9, 164b/5, 182a/8, 184a/9, 187b/8
Ḳ.+da 176a/9
Ḳ.+ı 154a/1, 187b/8
[=12]

ḳurbān [< Ar.] Allah yolunda kesilen hayvan
ḳurbān ét- bir hayvanı Allah yolunda kesmek: 200b/3
ḳ. 188a/6, 188b/5, 188b/5
ḳ.+ı 200b/3
[=4]

ḳuru kara parçası
ḳ.+dan 179b/7
[=1]

ḳüçük yaşı daha az olan
ḳ. 163b/5
[=1]

lağv [< Ar.]
lağv ét- hükümsüz kılmak: 184b/4
lağv ol- hükümsüz olmak: 184b/2
l. 184b/2, 184b/4, 184b/5
[=3]

lāḥik [< Ar.] yetişen, ulaşan
lāḥik ol- yetişmek, ulaşmak: 164b/2
l. 151a/7, 151a/8, 164b/2
[=3]

lāzım [< Ar.] gerekli
lāzım ol- gerekmek, gerekli olmak: 151a/3
l. 151a/2, 151a/3, 153a/6, 153b/3, 154a/1, 154a/2, 154a/3, 161a/4,

162a/8, 169b/9, 172a/1, 173b/9, 174a/5
[=13]

ma‘den [< Ar.] mücevher
m. 200b/4
[=1]

maḥalle [< Ar.] mahalle
m. 189b/3, 189b/6, 189b/8, 190a/1, 190a/1
m.+si 159a/5
m.+sinüñ 189b/2
[=7]

maḥrūm [< Ar.]
maḥrūm ol- yoksun kalmak, nasiplenememek
m. 197a/3
[=1]

māl [< Ar.] altın ya da gümüş gibi kıymetli element
m. 200b/4
m.+ı 200b/9
[=2]

ma‘nī [< Ar.] mana, anlam
m.+sin 185a/3
[=1]

maşlaḥat [< Ar.] iş
m.+ı 196a/9
[=1]

Mebsūṭ İmam Muhammed’in altı kitaplık fıkıh eserinin İmam Serahsi tarafından yapılan şerhi
M.+da 183a/7, 190a/2
[=2]

Mecma‘ Muzafferüddin b. Saati’nin eseri

M. 154a/5, 171a/9, 186a/2, 194a/8

[=4]

mecmū' [< Ar.] tüm, bütün

m. +ı 175b/7, 185b/2, 185b/3, 189a/1,

189a/4

[=5]

meger [< Fa.] sadece, ancak

m. 154b/9, 160b/5, 171a/6, 184a/2,

186a/6

[=5]

mekrūh [< Ar.] İslam dininde haram olmadığı halde hoş görülmeven veya yapılması yasaklanan durum

mekrūh **êt-** (namazı) zedelemek:
154b/3

mekrūh **ol-** (namazı) zedelenmek:
158a/7

m. 154b/3, 158a/7, 162b/3, 170b/2,
171a/5, 180b/4, 184a/4, 184a/6,
184b/9

m. +dur 162a/4, 162a/9, 162b/2,
166b/2, 167b/7, 170a/6, 170b/7,
171a/2, 171a/3, 171a/4, 182b/4,
184a/4

m. +ın 162a/9

[=22]

menşūr [< Ar.] padişah fermanı

m. +insuz 185b/9

[=1]

Meşābīḥ Hüseyin b. Mesud Begavi'nin
hadis eseri

M. +de 196b/6

[=1]

mesbūk [< Ar.] cemaatle kılınan namaza

namaz başladıktan sonra yetişip
imama uyan kimse

mesbūk ol- gecikmek: 151b/5

m. 151a/8, 151b/3, 151b/5, 152a/2,
152a/6, 152a/7, 152b/2, 170a/1

[=8]

mescid [< Ar.] cami

m. 159a/6, 159a/7, 159b/5, 162a/4,
170a/4, 170a/5, 170a/7, 170a/9,
170b/1, 170b/2, 170b/8, 171a/2,
171a/3

m. +de 161a/6, 170b/7, 171a/3

m. +e 159a/6, 161b/6, 166b/6,
170b/4, 170b/5

m. +in 159a/5

m. +ine 185a/8

m. +üñ 170b/1

[=24]

meşelā [< Ar.] misal olarak, örnek olarak

m. 172a/9, 175a/7

[=2]

mes'ele [< Ar.] konu, sorun

m. +ler 170a/3, 171a/8, 171a/9

[=3]

mesh [< Ar.]

mesh çek- sürmek, sıvazlamak,
meshetmek

m. 180b/8

[=1]

meşāyih [< Ar.] şeyhler

m. +lerden 192a/8-9

[=1]

meşgūl [< Ar.] bir şeyle uğraşan

m. 159b/1
[=1]
meşhūr [< Ar.] herkesçe bilinen, meşhur
m. 169b/9, 194a/7
[=2]
mezheb [< Ar.] 1. bir dinin görüş, yorum ve anlayış ayrılıkları sebebiyle ortaya çıkan kollarından her biri: 168b/7; 2. anlayış, görüş, benimsenen yol: 185a/9
m. 185a/9
m.+de 168b/7
m.+inde 188b/1
[=3]
miqdār [< Ar.] bir şeyin niceliği
m. 178a/6
[=1]
mīrās [< Ar.]
mīrās yē- ölen bir kimseden yakınlarına mal, mülk, para kalmak
m. 190a/9
[=1]
Muḥammed Hanefi mezhebinin fıkıhçılarından; bk. **İmām Muḥammed**, **İmām-ı Muḥammed**
M. 188b/1, 189b/5
[=2]
Muḥīt Burhaneddin Mahmud b. Ahmed b. Abdulaziz Buhari'ye ait fıkıh eseri
M.+de 192b/1
[=1]
muḥtāc [< Ar.]
muḥtāc ol- bir şeye ihtiyaç duymak
m. 185a/7

[=1]
muḥīm [< Ar.]
muḥīm ol- seferiliği bitmek, ikamet eden olmak
m. 181a/1, 181a/3, 181a/6, 181b/1, 181b/4, 181b/7, 181b/9
[=7]
murdār [< Ar.] kirli, pis
murdār eyle- kirletmek, pisletmek: 160b/2
m. 160b/1, 160b/2
[=2]
musāfir [< Ar.] seferî, dinen yolcu sayılan kimse
m. 179a/9, 179b/3, 179b/4, 179b/6, 180a/5, 180a/9, 180b/7, 182a/2
[=8]
muṭālaʿa [< Ar.]
muṭālaʿa ét- okumak
m. 184a/3, 185a/2
[=2]
muttaşıl [< Ar.] yan yana, bitişik
m. 185b/5
[=1]
müʿezzin [< Ar.] namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse
m. 165b/5, 170b/4, 185b/7
[=3]
müftî [< Ar.] il ve ilçelerde Müslümanların din işlerine bakan görevli
m. 185b/4, 185b/4
[=2]
mümkın [< Ar.]

mümkin ol- olabilmek,
yapılabilmek, imkân dahilinde olmak
m. 161a/3
[=1]

müstehab [< Ar.] dinen emredilmediği
hâlde yapılması uygun görülen
davranış
m. +ların 154b/2
[=1]

müsülmân [< Fa.] İslam dininden olan
kimse, müslim
m. 176a/3, 189a/5, 200b/8
m. +ıduğına 177a/8
m. +lar 194b/1
m. +lara 189a/5
m. +ların 197b/1
[=7]

müta‘allık [< Ar.] ilgili, alakalı
m. 170a/3
[=1]

nāfile [< Ar.] namazı düzeltmek için
unutulan farzı giderme, sonradan
yerine getirme
nāfile namāz sevap kazanmak için
farz ve vacip namazlar dışında
kılınan namaz: 166b/1-2
nāfile namāzı sevap kazanmak için
farz ve vacip namazlar dışında
kılınan namaz: 155b/3
nāfile (< **nāfile namāzı**) sevap
kazanmak için farz ve vacip
namazlar dışında kılınan namaz:
170a/7

n. 155b/3, 166a/5, 166a/7, 166b/1,
166b/2, 170a/7
n. +dür 160a/1
n. +ye 155b/2, 160a/1
[=9]

namāz [< Fa.] İslam’ın beş şartından biri
olan ibadet
namāz ét- namaz kılmak: 178b/8-9
namāz kııl- namaz ibadetini yerine
getirmek: 152a/9
→ **aḥşam namāzı, cenāze namāzı,**
cum‘a namāzı, namāzı dürüst ol-,
erte namāzı, farz namāz, ikindü
namāzı, kaḏā namāzı, kindü
namāzı, nāfile namāz, öyle namāzı
n. 151a/9, 153b/3, 155a/2, 155a/6,
155a/9, 155b/9, 159b/1, 162a/4,
163b/6, 163b/6, 164a/2, 164b/6,
164b/6, 165b/5, 166a/1, 166a/8,
166b/2, 169a/4, 169b/1, 170a/5,
170b/6, 170b/6, 172a/3, 172a/4,
172a/5, 174b/7, 175a/4, 175a/6,
175b/8, 176a/9, 176b/5, 177a/5,
177a/6, 177a/7, 177b/1, 178a/7,
178b/3, 182b/7, 182b/8, 183a/2,
183a/4, 185a/8, 187a/8, 188a/3,
188a/4, 188b/9, 189a/6, 189a/8,
191b/3, 191b/5, 192b/1
n. +a 166b/3
n. +da 151a/3, 151a/6, 152a/7,
155b/5, 155b/7, 164a/3, 164b/2,
164b/4, 165b/6, 172a/2, 183b/8
n. +dan 175b/6, 182b/1, 197a/2,
197a/4

n. +duğın 154b/7

n. +ı 151a/4, 151b/7, 151b/8, 151b/9,
152b/1, 152b/2, 152b/5, 152b/6,
152b/8, 153b/5, 154b/2, 154b/3,
154b/5, 154b/6, 155b/3, 155b/8,
156b/4, 156b/6, 156b/7, 158a/7,
158b/8, 159b/9, 160b/5, 160b/8,
161a/1, 161a/2, 162b/6, 163a/1,
163a/4, 163a/9, 163b/2, 163b/7,
163b/8, 164a/1, 164a/6, 164a/9,
164b/1, 164b/3, 164b/7, 164b/7,
165a/2, 165a/5, 165a/8, 165b/3,
166a/1, 166a/2, 166a/2, 166a/8,
166a/9, 166b/7, 166b/8, 167a/2,
167b/7, 167b/8, 168a/6, 168b/5,
169a/3, 170a/1, 174a/2, 174a/4,
174a/8, 174a/9, 174b/2, 174b/2,
174b/3, 174b/4, 174b/5, 174b/6,
174b/7, 174b/7, 175a/1, 175b/1,
175b/9, 176b/3, 176b/8, 177a/2,
177a/4, 178a/6, 178a/9, 179b/1,
180b/5, 180b/6, 180b/9, 182a/5,
182a/5, 182a/6, 182b/5, 183a/7,
184b/4, 184b/5, 185b/1, 187b/3,
188b/8, 189b/4, 189b/6, 197a/5

n. +ıla 164a/2

n. +ın 151b/9, 152a/6, 152a/9,
152b/3, 152b/4, 155a/3, 155a/4,
155a/4, 155a/6, 155b/2, 155b/4,
161a/8, 161a/9, 165b/7, 166a/7,
166b/1, 166b/8, 167b/4, 170a/9,
171b/9, 172a/7, 173a/6, 174a/5,
174a/6, 174a/7, 174a/9, 174b/8,
174b/9, 175a/7, 175a/8, 175a/9,

175a/9, 175b/3, 175b/3, 175b/4,
175b/4, 178b/8, 179a/7, 181a/3,
182a/1, 182a/1, 182a/2, 182b/4,
183a/7, 183b/1, 183b/3, 185a/4,
185b/6, 185b/8, 187a/3, 187a/6,
188a/2, 189a/9, 190a/1, 190a/8,
191b/2, 191b/4, 191b/6, 192b/3,
193a/3, 193a/9, 193b/5, 194b/5,
195a/7, 198b/3

n. +ına 162b/3, 162b/3, 187b/2,
188a/9, 188b/3

n. +ında 168b/9, 173b/2, 182a/9,
192b/3, 194a/9, 197b/4

n. +ından 151b/2, 160a/8, 188a/8

n. +ınuy 173b/9, 182a/6

n. +ısa 155a/3

n. +lar 174b/9, 194a/2

n. +ları 163a/8, 180b/3, 180b/9,
199b/3

n. +larında 194a/7

n. +larından 169b/4

n. +laruy 188a/7

n. +um 178a/7

n. +uy 151b/3, 154b/1, 157a/7,
164a/6, 166a/6, 167b/5, 171b/9

n. +uyı 155a/8

[=265]

nāḳış [< Ar.]

nāḳış ol- eksik olmak, noksan olmak

n. 197a/6

[=1]

naṣīḥat [< Ar.]

naṣīḥat èt- öğüt vermek: 159a/4-5

naṣīḥat eyit- öğüt vermek: 159b/8

n. 159a/4, 159a/8
[=2]
ne hangi
n. 162a/3, 178a/6, 183b/8, 185b/8
n. +dür 188b/4, 188b/5
n. +yise 200a/9
[=7]
nesne şey
n. 156b/3, 157a/3, 160b/1, 162a/7,
165a/3, 165a/5, 168a/4, 178a/4,
183b/8, 191a/1, 191a/3, 191a/4,
191b/9
n. +ler 153b/1, 168a/1, 168a/2,
168b/3
n. +ye 153b/2
n. +yi 168a/1, 192b/1
[=20]
nêce nasıl
n. 154b/3, 154b/5, 175b/2, 179a/7
[=4]
nêçe ne kadar
n. 194b/3
[=1]
Nihāyet Tacü's-Şeria'nın fıkıh eseri
N. +de 184b/3, 193b/9
[=2]
nikāh [< Ar.] evlilik akdi
n. +ıla 158b/6
[=1]
nitekim sonuç olarak
n. 176b/9, 184b/9
[=2]
niyyet [< Ar.] maksat: 166a/7

niyyet ét- bir şeyi yapmaya karar vermek: 154b/7
niyyet eyle- niyet etmek: 179a/8
n. 154b/7, 155a/2, 155a/3, 155a/4, 155a/6, 155b/1, 155b/3, 155b/4, 155b/5, 156a/1, 160b/8, 160b/9, 165a/7, 165a/7, 166b/3, 179a/8, 181a/3, 181a/6, 181a/7, 181a/9, 181b/2, 181b/4, 181b/7, 181b/8, 187a/8, 187b/2
n. +ine 166a/7
[=27]
oğlan erkek çocuk
o. 183a/3
[=1]
oğlancuḳ çocuk
→ **er oğlancuḳ**
o. 193a/9
o. +lar 171a/5
[=2]
oğul erkek evlat
→ **ādem oğlı**
o. +ı (oğlı) 190a/6, 190a/7
o. +ından (oğlından) 190a/3
o. +ınuḳ (oğlınuḳ) 176a/5
[=4]
ol tekil 3. kişi zamiri
o. 151a/1, 151a/1, 151a/2, 151a/6, 151b/1, 151b/2, 151b/4, 152b/1, 159a/6, 159a/7, 162b/6, 162b/7, 163b/1, 163b/2, 163b/2, 163b/3, 163b/9, 164a/2, 164a/3, 164a/7, 164b/3, 164b/4, 165a/1, 165a/6, 165b/2, 166a/5, 166a/5, 166a/8,

166a/9, 167a/3, 167a/4, 167a/7,
 167a/9, 167b/1, 167b/2, 167b/5,
 167b/8, 168a/1, 168a/4, 168b/3,
 168b/7, 169a/2, 169b/9, 170a/7,
 171a/8, 171b/6, 171b/9, 172a/4,
 172a/8, 173a/8, 173b/3, 173b/5,
 173b/7, 174b/9, 177a/2, 178b/1,
 179a/9, 179b/7, 180a/8, 183b/2,
 183b/6, 185a/8, 185b/1, 185b/6,
 189a/1, 190a/2, 190a/9, 199b/8
o.+dur 151a/8, 163b/3, 163b/9,
 164a/1, 164a/3, 164b/5, 164b/8,
 165a/3, 165a/6, 168a/5, 168b/4,
 168b/5, 168b/8, 169a/1, 169a/4,
 169a/6, 169a/9, 169b/3, 170b/1,
 177b/1, 178a/9, 185a/4, 185a/5,
 185a/7, 185b/1, 186b/1
 [=94]

ol- 1. sıfat-fiil eki almış kelimelerle birlikte başlama, bitirme vb. bildiren fiilleri oluşturur: 152b/1; **2.** (sıfatlardan sonra geldiği zaman) ... vasfını taşımak: 154b/4; **3.** gerçekleşmek: 158b/5; **4.** meydana gelmek, vuku bulmak: 159a/1; **5.** bulunmak, var olmak: 160a/3; **6.** (isimlerden sonra geldiğinde) ismin belirttiği durumu almak: 162b/8; **7.** uygun düşmek, yerinde olmak: 182a/9
 → **bālīg ol-, (namāzı) bāṭıl ol-, berāber ol-, düpdüz ol-, namāzı dürüst ol-, düz ol-, eksük ol-, epsem ol-, fāsīd ol-, issi ol-, ḥāşıl ol-, ḥāzır ol-, ḥisāb ol-, ḥükminde ol-**

/ḥükmine ol-, kāfir ol-, lağv ol-, lāḥik ol-, lāzım ol-, maḥrūm ol-, mekrūh ol-, mesbūk ol-, muḥtāc ol-, muḥīm ol-, mümkün ol-, rivāyet ol-, sāḳıṭ ol-, tābi‘ ol-, tamām ol-, vācib ol-, vāḳi‘ ol-, yakın ol-, zaḥmet ol-

o.-a 154b/4, 157b/2, 157b/2, 157b/5,
 160b/6, 163b/5, 163b/7, 163b/9, 164a/2,
 171a/7, 171a/7, 172b/4, 173a/2, 173a/9,
 173b/7, 173b/8, 173b/8, 173b/9, 177a/4,
 183b/6, 184a/2, 184a/8, 185a/5, 185b/2,
 185b/4, 185b/4, 187a/2, 189a/9, 192a/6,
 192a/8, 200b/8, 200b/9, 200b/9

o.-alar 164a/4

o.-an 151a/7, 151b/5, 163b/4,
 170a/3, 180b/7, 185a/8, 185b/4,
 189a/2

o.-ana 182a/2, 182a/3

o.-dı 158b/9, 170a/4

o.-duğı 152b/6, 152b/7, 152b/9,
 161a/3, 164a/3

o.-duğın 186b/6

o.-duğına 187a/2

o.-duğından 181a/1

o.-duğıyçün 159a/7

o.-duğıyçündür 153b/2

o.-duğıyçündür 177a/6, 178b/4

o.-ıcaḳ 158b/4, 158b/5, 176a/3,
 186a/7

o.-ısa 171b/5

o.-maduğın 151b/7

o.-mağa 173a/5, 179b/3, 179b/6

o.-mağıçün 159a/9

o.-mağışın 154b/4, 162a/7, 180a/5
o.-mamağın 163a/9
o.-mamış 183a/3, 193b/5
o.-mağda 158b/7
o.-masa 160a/3, 165a/3, 165b/2, 179a/2, 179a/5, 185b/6, 189b/9
o.-masun 186b/2
o.-maya 168b/8, 184b/9, 185a/7, 186b/8, 197a/3
o.-mayacak 186a/1
o.-mayan 183b/1
o.-mayana 182a/2, 182a/4
o.-maz 151b/9, 152a/3, 153b/3, 154a/8, 154b/1, 156b/4, 156b/7, 158b/6, 158b/8, 160b/8, 162a/8, 162b/3, 162b/6, 163a/1, 163a/8, 163b/7, 164a/1, 164b/1, 165a/5, 165a/8, 165b/4, 170a/3, 170a/8, 171b/3, 175b/1, 176b/8, 178b/5, 178b/7, 179b/9, 181a/6, 181b/4, 181b/9, 182a/5, 182b/7, 183a/2, 184b/2
o.-mazısa 166a/1, 180b/7, 189b/1, 189b/2, 189b/3, 190a/2
o.-mazlar 164b/2
o.-mazsa 185b/3
o.-mış 183a/4, 193a/9
o.-mışdur 160b/4
o.-mışiken 152b/9
o.-sa 152a/7, 152b/1, 159a/1, 159a/1, 159a/2, 160a/4, 160a/9, 160b/2, 163b/4, 165a/1, 165a/5, 165b/7, 167a/9, 169b/7, 171b/1, 172a/6, 174a/8, 174a/9, 177a/9, 178b/6,

179a/1, 179a/4, 179b/1, 181b/6, 181b/6, 185b/5, 186a/1
o.-salar 164a/7, 164b/2, 170b/6
o.-sun 185b/9, 186b/2
o.-up 158b/1, 158b/1, 158b/7, 162a/8, 163a/5, 170b/9, 174a/7
o.-ur 151a/3, 151b/8, 152a/4, 152b/2, 152b/5, 153a/7, 154a/1, 154a/3, 158a/7, 159a/2, 159b/9, 163a/4, 163b/2, 164a/6, 164b/3, 165a/2, 165a/3, 165a/8, 165b/4, 166a/5, 166b/3, 167b/2, 167b/8, 170a/1, 171a/1, 171a/9, 174a/2, 174b/6, 174b/7, 175a/1, 176a/2, 176b/4, 179a/9, 179b/4, 179b/5, 180a/9, 180b/4, 181a/3, 181a/7, 181a/7, 181b/1, 182a/9, 184b/2, 186a/8, 189a/3, 190b/9, 197a/6
o.-urısa 162b/8, 182a/4, 192a/9
o.-urlar 159a/5, 164b/4, 181b/7, 189a/4
o.-ursa 155a/1, 158b/8, 162a/9, 163b/1, 163b/5, 163b/7, 163b/9, 164b/7, 166a/3, 166a/8, 166b/7, 167a/2, 175b/2, 178b/2, 184a/6, 184a/7, 186a/1, 190b/6, 191b/1
 [=252]

olun-

→ ‘afv olun-, hatm olun-

o.-duğı 194a/2

o.-mışdur 161a/5

[=2]

omuz [< Yun.] kolların gövdeye bağlandığı kısım, omuz

o. +ı 156b/1

o. +ından 192a/7

[=2]

on on

o. 181a/2, 181a/6, 181a/9, 181b/3,
181b/5, 181b/7, 181b/8, 199a/1

[=8]

onar onar

o. 196b/1

[=1]

ok yay ile atılan, ucunda sivri bir demir
bulunan ince ve kısa çubuk, ok

o. 179b/2

[=1]

okı- 1. (bir duayı veya lafzı) içinden
söylemek, demek: 154a/2; 2. sesli
olarak söylemek: 182a/7; bk. **oku-**

o.-mağ 182b/1, 182b/3

o.-mağdur 182a/7

o.-mazlar 164b/5

o.-sa 154a/2, 182b/6, 183a/9

o.-ya 157a/5, 157a/5, 157a/9, 162a/2,
182b/1, 182b/3, 184a/9, 187b/4,

187b/8, 187b/8, 193a/5, 193b/1,

193b/6, 194a/3, 194a/6, 195a/5,

195a/8, 197b/5, 198b/4, 199a/6,

199a/6, 199b/2, 199b/4, 200a/6

o.-yacağ 182a/8, 192b/3, 192b/4

o.-yan 184a/1

o.-yıcak 157a/6

[=36]

oku- 1. (bir duayı veya lafzı) içinden
söylemek, demek: 153a/2; 2. sesli
olarak söylemek: 182b/1; bk. **okı-**

→ **du‘ā oku-, fıkıh oku-**

o.-dışa 153a/4

o.-duğı 154a/1

o.-duğından 187b/9

o.-duğdan 182b/9, 187a/9, 199b/9,
200a/7

o.-duğları 194a/7

o.-duğların 184a/7

o.-madın 153a/2

o.-madısa 153a/3

o.-mağa 153a/3, 154a/3, 159a/9,
194a/9

o.-mağı 159b/6

o.-mamağ 168a/6

o.-mağ 153b/4, 157a/6, 157a/7,
197a/3

o.-masa 169a/6, 169a/7, 169b/2

o.-maya 157a/3

o.-mayınca 183a/2

o.-maz 169a/9

o.-mazdan 187a/6

o.-rken 153b/7, 183b/8

o.-rsa 182b/1

o.-sa 153b/7, 154a/1, 154a/5, 154a/6,
154a/9, 154a/9, 159b/7, 168a/9,

182b/8, 183a/3, 183a/5

o.-ya 157a/9, 169a/8, 169b/3, 173b/4,
194b/3, 200a/1

o.-yup 199b/9

[=49]

okun- sesli olarak söylenmek

o.-urken 183b/9, 184a/3, 184b/3,
185a/1

[=4]

okuyuma- (bir duayı veya lafzı) içinden

söyleyememek, okuyamamak

o.-yıcaḳ 168a/5

[=1]

or-

→ **ta'ziz or-**

o.-maḳ 159a/4

[=1]

orta 1. iç: 153b/3; 2. iki uçtan aynı uzaklıkta olan yer: 160a/3; 3. (isim tamlamasının ikinci ögesi olarak) ara: 174b/5; 4. (gün için) ne uzun ne kısa: 180a/2; 5. iki karşıt nitelik veya durum arasında bulunan: 180a/7

o. 160a/3, 180a/2, 180a/7

o.+larında 162b/1, 165a/3

o.+sında 160b/1, 165a/4, 182a/7

o.+sındaḡı 153b/3, 174b/5

[=10]

oruç [< Orta İran dillerinden] İslam dininin beş şartından biri

oruç bayrāmı Ramazan bayramı: 188a/2-3

oruç dut- oruç ibadetini yerine getirmek: 180b/6

o. 180b/6, 188a/2, 188a/5, 188b/3, 200b/2

o.+ın (orucın) 188a/3

[=6]

ot hayvan yemi

o. 181b/6

[=1]

otluḳ otu bol olan yer, otluk

o. 185b/5

[=1]

otur- 1. oturmak: 152a/8; 2. (bir yerde) durmak, vakit geçirmek: 171a/3

o.-a 166a/4, 172b/2, 172b/3, 172b/7, 172b/9, 173a/1, 173a/3, 173a/8, 173b/1, 173b/4, 173b/6, 182a/9

o.-acaḳ 154a/8

o.-dı 174a/1, 174a/2

o.-duḡı 173b/5

o.-mamaḳ 168a/8

o.-maḳ 172b/5, 173a/5, 173b/8, 184b/1

o.-masa 168a/8, 169a/1

o.-mayup 169a/2

o.-muşken 154a/5

o.-up 152a/8, 171a/3, 171a/4

o.-urken 162a/1, 177b/4, 177b/8

o.-ursa 182a/9

[=32]

oturt- oturmasını sağlamak, oturur vaziyete getirmek

o.-alar (oturdalar) 190b/9

[=1]

otuz otuz

o. 196a/7, 196a/8, 196a/8, 199a/1

[=4]

oyan- uyku durumundan çıkmak, uyanmak

o.-ınca 151b/1

o.-sa 162a/2

[=2]

öde- namazla ilgili borcunu yerine getirmek

ö.-mege 152a/6, 160a/4

ö.-mek 175a/5, 175a/7, 175a/8,
175a/8, 178b/7
ö.-meye 161b/8, 167b/1, 167b/2,
172a/5, 175a/3
ö.-mez 179a/1
ö.-η 178a/8
ö.-rise 175b/1, 181a/2
ö.-se 175a/2, 175a/3
ö.-sün 175b/4, 175b/5
ö.-ye 161b/8, 167a/4, 172a/4, 175a/2,
178b/3
ö.-yüp 175a/9
[=26]
öden- namaz borcu yerine getirilmek
ö.-mez 175a/4
[=1]
ög- övmek, methetmek
ö.-er 184b/1
[=1]
ögret- bir konu hakkında bilgi
kazandırmak
ö.-dügiçün 171a/6
ö.-e (ögrede) 171a/7
ö.-mek 171a/5
[=3]
öl- hayatı sona ermek, vefat etmek: 178a/8
ö.-dügi 189a/1
ö.-en 188b/7
ö.-enüη 189a/9, 189b/3, 189b/7,
190a/1, 190a/8
ö.-se 189a/5
ö.-ürsem 178a/8
[=9]

öldür- ölmesini sağlamak, ölüm cezasına
çarptırmak
ö.-mek 177a/1
ö.-mekdür 176b/9
ö.-ür 176a/1, 176a/2
ö.-ürler 176b/9
[=5]
ölü ölmüş olan, artık yaşamayan kimse
ö. 189a/1, 189a/9
ö.+de 195a/5
ö.+nüη 190b/8
ö.+ye 188b/9, 188b/9
ö.+yi 190b/9
ö.+yiçün 155a/7, 194b/1
[=9]
öη 1. arka, sağ ve soldan başka dördüncü
yön, ön: 156a/8; **2.** bir yerin arka
kabul edilen kısmına göre ileride
bulunan tarafı: 160a/2
ö. 160a/2, 160a/8
ö.+inden 156a/8
[=3]
öη- beklemek
ö.-dise 190a/9
[=1]
öηdin önce, önden
ö. 152a/3, 167a/4, 167a/6, 167b/7,
175a/2, 182b/5, 186b/9, 187a/6,
188a/3
[=9]
ört- (mezar için) kapatmak
ö.-eyorurken 191b/6
[=1]
örü

örü dur- ayakta durmak: 154a/6
örü tur- 1. ayağa kalkmak: 173b/2;
 2. ayakta durmak: 177b/4
 ö. 154a/6, 173b/2, 177a/9, 177b/1,
 177b/4, 182b/2, 192b/1
 [=7]
‘öşr [< Ar.] vergi
 ‘ö. 200b/1
 [=1]
öyle 1. öğle, öğle vakti: 175a/2; 2. öğle
 namazı: 187a/3
öyle namāzı öğle namazı: 162b/3
 ö. 155a/4, 162b/3, 167a/2, 167b/4,
 175a/8, 175a/9, 175b/3, 175b/4,
 182a/6, 182b/4, 187a/3, 198b/3
 ö. +den 175a/2, 175a/3
 [=14]
‘özü [< Ar.] özür, mazeret
 ‘ö. 159a/2
 [=1]
‘özürsüz mazeretsiz, özürlü olmaksızın
 ‘ö. 159a/3
 [=1]
panbuḳ [< Eski İran dillerinden] pamuk
 p. 191a/5
 [=1]
pāre [< Fa.] parça
 p. +si 178a/3
 [=1]
peygāmbēr [< Fa.] Hz. Muhammed
 p. 176a/8, 176b/1, 176b/2, 184b/7,
 194b/4, 196b/5, 197a/8
 p. +dügine 176a/7
 [=8]

peygāmbērlik peygamberlik
 p. +ine (peygāmbērligine) 176a/7
 [=1]
Rabbenā [< Ar.] 1. “Ey Allah, Allah’ım”
 anlamında bir söz: 197a/8; 2.
 Rabbena duası: 199b/2
 R. 197a/8, 200a/5
 R. +dan 199b/2
 [=3]
raḥimahullāhu [< Ar.] “Allah ona rahmet
 etsin” anlamında bir söz
 r. 175b/9, 189b/8, 190a/5
 [=3]
raḥimahumallāhu [< Ar.] “Allah o ikisine
 rahmet etsin” anlamında bir söz
 r. 189b/6, 190a/6
 [=2]
Ramaḏān [< Ar.] Ramazan ayı
 R. +da 161a/6, 161b/2
 [=2]
Ravḏa Hanefi mezhebinin fıkıh
 kitaplarından
 R. +da 189b/8
 [=1]
reke‘at [< Ar.] namazda bir kıyam, bir
 rükû ve iki secdeden oluşan bölüm,
 rekât
 r. 151b/1, 151b/4, 162a/6, 162a/7,
 166a/1, 166a/3, 166a/3, 166a/5,
 166b/4, 172a/6, 172b/1, 172b/1,
 172b/2, 172b/4, 172b/4, 172b/6,
 172b/9, 172b/9, 173a/2, 173a/2,
 173a/4, 173a/5, 173a/7, 173a/9,
 173a/9, 173b/7, 173b/7, 180b/2,

180b/3, 180b/4, 180b/5, 180b/5,
180b/9, 181a/1, 187a/4, 187a/5,
187a/7, 187b/1, 187b/1
r.+a 167b/1
r.+da 153b/9, 154a/1, 169a/3,
172a/8, 187b/8
r.+dayısa 151a/1
r.+duğın 155a/5
r.+dur 187b/3
r.+ı 167b/2, 173a/8, 173b/4, 173b/5
r.+ın 166a/9, 167b/5
r.+ına 164a/6
r.+larda 157a/8
r. mı 172a/9, 172b/1, 172b/8, 172b/8,
173a/7, 173a/7, 173b/3, 173b/3,
174a/1, 174a/1
[=66]
rivāyet [< Ar.] nakledilen söz
rivāyet ét- nakletmek: 153b/9
rivāyet ol- nakl olmak: 160b/4
r. 153b/9, 160b/4, 193b/9
r.+de 183a/8, 183a/8, 186a/4
[=6]
ruhşat [< Ar.] izin, müsaade
r.+dur 180a/3
[=1]
rukūʿ [< Ar.] namazda elleri dize dayayıp
öne doğru eğilme, rükû
rukūʿ ét- rükûya varmak: 159b/9
rukūʿ eyle- rükûya varmak: 159b/7
rukūʿa var- namazda elleri dize
dayayıp öne doğru eğilmek: 157a/9
r. 159b/7, 159b/9, 160a/1, 160a/4,
172a/2, 177b/7, 178a/1

r.+a 157a/9, 159b/6, 159b/8, 167b/3,
167b/6, 167b/7, 177b/4, 188a/2
r.+da 154a/4, 157b/1, 159b/4
r.+daki 169b/1
r.+dan 157b/6, 157b/8
r.+dayiken 154a/7, 157b/5, 167b/1,
167b/2
r.+ı 172a/4
[=26]

rukūʿlu rükûlu

r. 164b/6
[=1]

rükün [< Ar.] temel, esas

r.+dür 155b/7
[=1]

şābūn [< Lat.] sabun

s. 190b/8
[=1]

Şadr-ı Şehîd fıkıh kitabı

Ş. 170a/2
[=1]

şaf [< Ar.] dizi, sıra

ş.+a (şaffa) 163a/7
ş.+da 160a/2, 160a/3, 160a/8,
162b/4, 165b/2
ş.+dan 160a/5, 160a/6
ş.+ı 160a/9
ş.+ı (şaffi) 163a/2, 163a/5
[=11]

şâğ sağ (taraf)

ş. 156a/4, 163a/2, 163a/6, 178a/1,
178b/2, 190b/3, 190b/4
[=7]

şahîh [< Ar.] gerçek, doğru

ş. 153a/5, 160b/7, 170a/9, 175a/1,
186b/1, 194a/4
[=6]
şahrā [< Ar.] yerleşim yeri dışında kalan
alan
ş.+da 181b/3
[=1]
şalavāt [< Ar.]
şalavāt getir- salavat okumak:
200a/5-6
şalavāt vēr- salavat okumak:184b/4
ş. 184b/4, 184b/8, 197a/9, 200a/5
[=4]
şan- zannetmek
ş.-dı 162a/5
ş.-sa 169b/6
[=2]
şan‘at [< Ar.] sanat
ş. 185a/6
[=1]
saḳal sakal
s.+ına 191b/9
[=1]
sāḳıṭ [< Ar.]
sāḳıṭ ol- hükmü kalkmak, geçersiz
olmak
s. 178b/5, 189a/3
[=2]
şar- kaplamak, etrafına dolamak
ş.-alar 192a/4
ş.-ıcaḳ 191a/2
ş.-ıp 190b/5
ş.-maḳ 192a/9
ş.-maya 156a/8

[=5]
şayru hasta
ş. 179a/4
[=1]
şayruluḳ hastalık
ş.+ıla (sayruluḳıla) 178b/4
[=1]
secde [< Ar.] namaz kılariken alnı, el
ayalarını, dizleri ve ayak
parmaklarını yere getirerek alınan
durum
secde ét- secdeye kapanmak: 151a/4
secde eyle- secde etmek: 168a/9
secdeye én- secdeye varmak, secde
etmek: 158a/1
secdeye var- secde etmek: 152b/6
secdeye varıma- secde edememek:
177b/6
s. 151a/4, 151a/6, 152a/9, 153b/7,
153b/7, 158a/6, 168a/9, 168a/9,
168b/2, 168b/4, 172a/2, 177b/5,
177b/6, 178a/2, 178a/4, 192b/1,
192b/1
s.+de 154a/4
s.+deyiken 154a/7, 158a/7, 158a/8
s.+sinden 192b/1
s.+ye 152a/7, 152b/6, 152b/8,
157b/9, 158a/1, 165b/6, 165b/9,
167b/6, 169a/3, 177b/6, 192b/1
s.+yi 172a/4
[=34]
secde-yi sehv [< Ar.] namaz kılariken
yapılan bir hatadan dolayı Allah’tan

af dilemek maksadı ile yapılan secde, hata secdesi	162a/3, 162a/6, 164a/8, 166a/4, 167a/3, 172b/7, 173a/3, 173b/1, 173b/4, 173b/6, 174a/4, 194a/1, 194a/4, 195a/7, 198b/4, 199b/3
secde-yi sehv ét- hata secdesi yapmak: 151a/3-4	[=24]
s. 151a/2, 151a/3-4, 151a/5, 151b/6, 152a/1, 152a/5, 152b/3, 153a/3-4, 153a/6, 153a/8, 153a/9-153b/1, 153b/3, 153b/6, 153b/8, 154a/2, 154a/3, 154a/5, 154a/7, 154a/9, 169b/6, 169b/6, 169b/8, 169b/8, 172b/7, 173a/3-4, 173b/1, 174a/4-5	şevâb [< Ar.] iyi ve güzel davranışlar karşısında Allah tarafından verilen mükâfat
s. +in 152a/8	ş. 159a/9
s. +inde 151a/7	ş. +ı 165b/8, 166b/3
[=29]	ş. +ın 167b/6, 196b/8, 196b/9, 197a/1
sefer [< Ar.] yolculuk, seyahat	ş. +lardan 197a/3
s. +e 179a/6	[=8]
[=1]	sevgülü sevilen, sevgi duyulan
segirt-	s. 175b/6
→ at segirt-	s. +dür 154b/8
s. -ecek (segirdecek) 179a/9	[=2]
[=1]	seyyid [< Ar] Hz. Hüseyin'in soyundan gelen kimse
sehv [< Ar.] hata	s. 192a/8
sehv ét- hata yapmak: 151a/3	[=1]
s. 151a/1, 151a/3, 151a/5, 153a/4, 154a/1, 168b/1	sêdir [< Fr.] bir orman ağacı
[=6]	s. 190b/7
selâm [< Ar.]	[=1]
selâm dur- ayakta selam vermek: 194a/1	şı- bozmak
selâm vër- namazda “Esselâmü aleyküm ve rahmetullah” diyerek namazı bitirmek: 151b/6	ş. -mağ 188a/3
s. 151b/6, 151b/7, 151b/9, 152a/3, 152a/5, 155a/9, 162a/1, 162a/2,	[=1]
	şığ- kalabalık bir yere tamamen girebilmek
	ş. -masalar 185a/9
	[=1]
	şığa- okşamak, sıvazlamak
	ş. -yalar 191a/1
	[=1]
	sın-/şın- bozulmak

→ ābdest sm-	160b/9, 161a/3, 162a/1, 162a/6,
s.-a 151a/9	164a/8, 165b/4, 165b/9, 166a/4,
s.-dı mı 171b/2	166a/6, 166a/7, 166b/1, 166b/5,
s.-duğın 171b/3	167a/3, 167a/5, 167a/7, 167b/9,
s.-madı mı 171b/2	169a/7, 169b/4, 169b/8, 170a/4,
s.-mı 171b/3	171b/1, 171b/4, 172a/5, 172b/6,
ş.-sa 183a/9	173a/2, 173a/9, 173b/6, 174b/1,
[=6]	175a/3, 175a/5, 175b/8, 181a/2,
sırça serçe parmak	182b/1, 182b/6, 182b/9, 183a/6,
s. 156a/5	183b/7, 187a/1, 187a/3, 187a/4,
[=1]	187a/9, 187b/1, 187b/3, 187b/5,
sil- bir şeyi bir yere sürterek temizlemek	187b/6, 187b/9, 188a/1, 188b/2,
s.-mek 171a/2	190b/1, 190b/2, 190b/4, 190b/9,
[=1]	191a/3, 191a/8, 191b/3, 191b/9,
sin [< Çin.] mezar, kabir	192a/4, 194a/1, 194a/3, 195a/8,
s.+inden 191b/8	196a/7, 196b/1, 197a/2, 197a/5,
[=1]	197a/8, 197a/8, 197a/9, 198b/4,
şol sol (taraf)	199a/1, 199b/2, 199b/9, 200a/5,
ş. 156a/4, 156a/6, 156a/7, 163a/3,	200a/7
163a/6, 190b/3, 190b/4	ş.+dın 169b/7, 169b/9
[=7]	[=95]
şonra 1. ardından, arkasından: 151b/2; 2.	şonrağı daha sonra olan, sonraki
bir şeyin arkasından gelecek kısmı,	ş. 167a/5, 167a/6
devamı: 152a/1; 3. içinde bulunan	[=2]
veya bahsedilen anın daha	sovu soğuk
ilerisindeki bir zamanda: 153b/8; 4.	s. 159a/1
değer, derece vb. için bahsedilenden	[=1]
daha aşağıda oluşu ifade eder:	söyle- 1. konuşmak: 184a/1; 2. uyarmak,
175b/8	ikaz etmek: 159a/4
ş. 151b/2, 151b/4, 152a/1, 152a/2,	s.-mek 184a/1
152a/5, 152b/3, 152b/8, 153b/8,	s.-memek 184a/2
154a/9, 155a/8, 156a/1, 156a/1,	s.-mese 159a/4
156a/8, 156b/8, 157a/1, 157a/9,	[=3]
157b/6, 157b/9, 158a/1, 158a/9,	

söz 1. bir konuyu yazılı veya sözlü olarak açıklamaya çalışan kelime dizisi: 153a/1; **2.** kesinlik kazanmayan haber, rivayet: 156b/5

s. 153a/1

s.+i 158b/9

s.+ince 156b/5, 176a/1, 176b/7, 191b/5

[=6]

şu 1. rengi, kokusu ve tadı olmayan sıvı madde: 157b/3; **2.** bitkilerin çiçek veya yapraklarından damıtılmak suretiyle elde edilen güzel kokulu sıvı: 192a/1

→ **şu dök-** küçük abdest bozmak

ş. 157b/3, 170a/5, 181b/6, 190b/6, 191b/2, 191b/3

ş.+yı 192a/1, 192a/2

[=8]

Subhāneke [< Ar.] Subhaneke duası

S. 153b/4, 157a/5, 157a/7, 169a/6, 187b/4

[=5]

şulh [< Ar.]

şulh ét- barışmak, uzlaşmak

ş. 181a/5

[=1]

sultān [< Ar.] hükümdar

s. 183a/3, 185b/1, 185b/9, 189b/1, 189b/1, 189b/9

[=6]

süre [< Ar.] Kur'an'ın en küçüğü üç, en büyüğü 286 ayetten oluşan ve ayrı

ayrı isimleri olan yüz on dört bölümünden her biri

s. 153a/2, 169a/7

s.+sin 153a/2, 154a/2

s.+sinüñ 153a/6

[=5]

şüret [< Ar.] yol, şekil

ş.+de 164b/3

[=1]

sücüd [< Ar.] secde

s.+da 159b/4

s.+daki 169b/2

[=2]

sücüdlü [< Ar.] secdeli

s. 164b/6

[=1]

sünnet [< Ar.] Hz. Peygambere'in kişisel namazı, sünnet namazı

→ **cum'a sünneti**

s. 155a/1, 166b/4, 166b/5, 166b/8, 166b/9, 167a/2, 170a/7, 182b/2, 187a/5

s.+i 167a/1, 167a/3, 167a/4, 167a/5, 167a/6, 167a/7, 167a/9, 167a/9, 187a/8

s.+in 166b/9, 175a/2, 175a/3, 187a/4, 187a/7

s.+iyle 175a/1

s.+leri 175a/4, 180b/4

s.+lerin 154b/2

[=27]

sür- değdirmek, dokundurmak

s.-üüp 179a/3

[=1]

Şâfi'î 1. İmam Muhammed bin İdris eş-

Şâfi'î'nin mezhebine mensup olan kimse: 155b/6; 2. Dört büyük mezhepten ismi ile anılan Şafii mezhebinin kurucusu: 175b/9

Ş. 155b/6, 175b/9

[=2]

şart [< Ar.] bir şeyin olabilmesi için

gerekli olan husus, koşul

ş. 179b/3

ş.+dan 163b/1

ş.+dur 155b/6, 179b/6

ş.+ı 163a/9, 163b/8, 164a/1, 164b/5,

164b/8, 165a/3, 165a/5, 182a/7,

185a/4, 189a/8, 197a/6

ş.+laruñ 182a/4

ş.+uñ 163b/3

[=17]

şāyed [< Fa.] eğer

ş. 173a/1, 173a/8, 173b/6, 173b/8

[=4]

şehir [< Fa.] yerleşim merkezi, kent; bk.

şehir

ş.+de 181a/9, 182a/2, 185b/9

[=3]

şehir [< Fa.] yerleşim merkezi, kent; bk.

şehir

ş. 179b/4, 185a/5, 185a/5, 185a/7, 186a/7

ş.+de 181a/2, 186a/3, 186b/1

ş.+den 179b/2

ş.+e 185a/6, 185b/4

ş.+inde 181a/6

ş.+üñ 179a/9, 185a/8

[=14]

Şemsü'l-Eimme Hanefi mezhebi

fıkıhçılarından

Ş. 186a/9

[=1]

şerī'at [< Ar.] kanun, yasa

ş. 185b/2

[=1]

şerh [< Ar.] bir kitabı ayrıntılarına girerek

açıklama

ş.+inde 154a/6, 171a/9, 181b/7,

183a/5, 186a/2, 194a/8

[=6]

Şerh-i Tahāvī Ebu Ca'fer Ahmed

Tahavi'nin El-Muhtasar adlı fıkıh

kitabının şerhi

Ş.+de 152a/1-2

[=1]

şeytān [< Ar.]

şeytāna uy- doğru yoldan ayrılarak

kötü bir şey yapmak

ş.+a 177a/4

[=1]

şimdiki bu zamandaki, bu andaki

ş. 170b/1

[=1]

şol şu

ş. 153b/1, 157b/1, 158a/3, 160b/1,

160b/5, 168b/6, 177b/2, 178b/4,

180a/2, 180a/7, 181b/2, 184a/9,

187a/1, 192a/5, 200b/8

[=15]

şöyle şuna benzer, şunun gibi, şu şekilde

ş. 153b/9, 157b/2, 163b/4, 174a/8,
179a/3
[=5]
şübhe [< Ar.] tereddüt, kuşku
şübhe ét- şüphelenmek, tereddüt
etmek: 171b/1-2
ş. 171b/1, 171b/4, 172a/8, 172a/9,
187a/2
ş.+si 172a/6
[=6]
şübhelen- kuşkulananmak, tereddüt etmek
ş.-dügi 171b/5, 171b/6, 171b/7,
172a/7
ş.-se 171b/8, 172a/2, 172a/3, 172a/5,
172a/5, 172b/8, 173a/6, 173b/2,
173b/9, 174a/3
[=14]
tā [< Fa.] zaman bildiren edat
t. 156a/8, 191a/2, 197a/3
[=3]
ṭāʿat [< Ar.] ibadet
ṭ. 175b/6
[=1]
tābiʿ [< Ar.]
tābiʿ ol- (bir şey veya kimseye)
uymak, ona göre hareket etmek
t. 153b/2, 181a/7, 181a/7
[=3]
ṭağ dağ
ṭ.+dan 180a/8
[=1]
taḥta [< Fa.] ağaç parçası
t. 178a/3
[=1]

tā ḥaddī [< Fa.] şimdiye kadar olduğu gibi
t. 176b/2
[=1]
Ṭaḥāwī Fıkıh ve hadis âlimi
Ṭ. 181b/7
[=1]
taḥiyyāt [< Ar.] **1.** “et-tahiyyâtü” sözüyle
başlayan dua: 154a/3; **2.** namazda
secdeden sonraki oturuş: 154a/4
t. 154a/3, 154a/6, 169b/2
t.+a 154a/8, 161b/9, 166a/4, 168a/8,
169a/1, 172b/2, 172b/3, 172b/5,
172b/7, 172b/9, 173a/1, 173a/3,
173a/5, 173a/8, 173b/1, 173b/4,
173b/5
t.+da 154a/4
t.+ı 154a/9
t.+ında 173b/9
t.+uḡ 162a/2, 162a/3
[=25]
taḥiyyet-i mescid mescide girince kılınan
nafile namaz
t. 170b/9-171a/1
[=1]
ṭam çatı, dam
ṭ.+ı 162a/4
ṭ.+ında 170a/5
[=2]
tamām [< Ar.] **1.** bitmiş, tamamlanmış:
153a/1; **2.** tam olarak, eksiksiz:
153a/2
tamām ét- tamamlamak: 166a/7
tamām ol- tamamlanmak: 151b/7

t. 151b/7, 153a/1, 153a/2, 154b/4,
158b/9, 166a/7, 170a/4, 172a/9,
173a/8, 173b/4, 173b/6, 173b/8,
180b/6, 181a/3, 187b/9
[=15]

tamāmla- bitirmek

t. 155b/2, 155b/3, 155b/4
t.-*duḡdan* 152a/1
t.-*rısa* 152b/5, 167a/1
t.-*rsa* 166b/8
t.-*saḡ* 155a/8
t.-*ya* 152b/3, 174a/4, 188a/2
t.-*yup* 155b/8
[=12]

ṭanuḡluḡ tanık olma durumu

t.+ı (*ṭanuḡluḡı*) 159a/3, 159b/1,
159b/3
[=3]

Taḡrı

Taḡrı Te‘ālā yüce Allah
T. 154b/8, 155a/6, 175b/5, 176a/3,
176a/5, 176a/6, 176a/8, 176a/9,
176b/6, 180a/4, 189a/8, 194b/2,
196b/8, 197a/7
[=14]

taḡvā [< Ar.] Allah’ın yasakladığı
şeylerden korunma, sakınma
t.+sı 159a/7
[=1]

ṭar (zaman için) sınırlı, yetersiz

ṭ. 174a/7
[=1]

ṭavar inek, koyun, keçi gibi hayvanların
ortak adı

t.+ları 181b/6
[=1]

ta‘zīz [< Ar.]

ta‘zīz or- (birini) yüceltmeyi,
ululamayı kesmek, bırakmak
t. 159a/4
[=1]

Te‘ālā [< Ar.]

→ **Hak Te‘ālā, Taḡrı Te‘ālā**
T. 154b/8, 175b/5, 176a/5, 176a/8,
176a/9, 184b/5, 196b/8, 197a/7,
197b/2, 200a/8
T.+dan 180a/4, 189a/8, 194b/2
T.+nuḡ 176a/3, 176a/6, 176b/6
T.+yiḡün 155a/7
[=17]

Ta‘ālallāh “Allah ne yücedir” anlamında
bir söz
T. 184b/6
[=1]

tehlīl [< Ar.] “La ilahe illallah” sözünü
söyleme
t. 184b/3
[=1]

tekbīr [< Ar.] “Allahu ekber” sözü

tekbīr èt- tekbir getirmek: 168b/9
tekbīr getür- tekbir okumak: 153b/6
t. 168b/7, 168b/9, 187b/5, 187b/9,
188a/9
t.+den 194a/1, 194a/3
t.+i 188a/5, 188a/6
t.+ler 153b/3
t.+leri 169b/1, 169b/4
t.+lerin 168a/6, 168b/6

t. +lerinden 153b/5
[=15]

te'kîd [< Ar.] ısrar, üsteleme
t. +ile 176b/2
[=1]

terāvîh [< Ar.] Ramazan'da yatsı
namazından sonra kılınan namaz
t. 161a/8, 162a/5
t. +i 161a/6, 161a/9, 161b/3, 161b/7
t. +üñ 161b/4, 161b/8
[=8]

terk [< Ar.]
terk ét- 1. ihmal etmek: 153a/6; 2.
gitmeyi bırakmak: 159a/3
t. 153a/6, 153a/7, 153b/2, 159a/3,
159a/6
[=5]

tertîb [< Ar.] düzen, sıra
t. 174b/5, 174b/6, 175b/2
t. +ince 190a/8
[=4]

tertîbçe sırasıyla
t. 154b/5, 174b/1, 175a/7
[=3]

tesbîh [< Ar.] "Sübhanallah,
elhamdülillah, Allahu ekber"
sözlerini otuz üçer defa söyleme
t. 184b/3, 199b/9
t. +ler 153b/4
t. +leri 169b/2, 197a/2
[=5]

tevbe [< Ar.]
tevbe ét- tövbe etmek
t. 177a/5

[=1]

teyemmüm [< Ar.]
teyemmüm aldur- teyemmüm
yapırmak
t. 191b/2
[=1]

têz [< Fa.] çabuk, hızlı
t. 159b/4, 159b/4
[=2]

toğrıl- doğrulmak
t. -a 157b/9
[=1]

toprak toprak
t. +a (toprağa) 179a/3
t. +ın (toprağın) 191b/6
[=2]

topuk topuk
t. +ına (topuğuna) 192a/7
[=1]

toğun- değmek, temas etmek
t. -maya 158a/4
[=1]

tur- 1. kalkmak: 151a/6; 2. belirli bir
durumda bulunmak: 160a/5; 3.
ayakta dikilmek: 163a/1; 4. bir yerde
olmak, bulunmak: 179a/8; 5.
yapmakta olduğu hareketi kesmek:
192b/2; bk. **dur-**
туру gel- birden kalkmak: 172b/6
→ **örü tur-**
t. -a 160a/6, 165b/3, 167a/3, 173a/2
t. -andan 163a/3
t. -anuy 163a/1, 163a/3
t. -duğı 179a/8

t.-madın 192b/2
t.-mağa 181b/4, 181b/7
t.-mamağičün 160a/5
t.-sa 165b/1
t.-u 172b/6
t.-up 151a/6, 152a/9, 192b/1
t.-urdum 194b/5
t.-urken 173b/2, 177b/4, 182b/2
[=21]

tükür- ağızdaki tükürük, balgam veya yutulmak istenmeyen bir şeyi dışarı atmak
t.-meye 170b/8
[=1]

Türkice Türkçe
T. 197b/4
[=1]

uğun- bilincini kaybetmek, yitirmek
u.-sa 178b/8, 178b/9
[=2]

‘ulemā [< Ar.] âlimler, bilginler
‘*u.* 154b/8, 160a/6, 185a/1
[=3]

ulu 1. büyük: 160b/6; **2.** yüce: 175b/8
u. 160b/6, 175b/8, 177a/6, 178b/3, 185a/8, 186a/6, 186b/8
[=7]

ulula- yüceltmek
u.-mağičün 189a/6
[=1]

uluhk yücelik
u. +ına (ululığına) 176a/3, 176b/6
[=2]

unut- aklında kalmamak, hatırlamamak;
bk. **unud-**, **unut-**
u.-up (unıdup) 174a/7
[=1]

unud- aklında kalmamak, hatırlamamak;
bk. **unut-**, **unut-**
u.-sa 159b/6
[=1]

unut- aklında kalmamak, hatırlamamak;
bk. **unut-**, **unud-**
u.-sa 153b/5, 154a/3
[=2]

uşlu aklı başında
u. 163b/9, 200b/9
[=2]

uvağ ufak
u. 160b/6
[=1]

uy- birine tabi olmak, ayak uydurmak
→ **imāma uy-**, **şeytāna uy-**
u.-a 151a/8, 151a/9, 151b/5, 151b/5, 161b/8, 165b/7, 166a/3, 166a/5, 166a/7, 166a/9, 166b/5, 166b/9, 167a/1, 167a/3, 167a/9
u.-an 151a/1, 151a/3, 165a/6, 167b/6, 170a/1
u.-ana 151a/2
u.-arısı 152b/2, 162b/3
u.-dı 162a/5
u.-duğı 151a/3
u.-duğından 177a/4
u.-duğıyçündür 153a/1
u.-ıcağ 152b/8, 162b/4
u.-mağ 152b/1, 160b/2, 162b/2

u.-maya 151a/8, 151b/3, 168b/9
u.-mayınca 152b/6
u.-mayup 152b/4
u.-maz 166b/2
u.-mı 164a/4, 164b/2, 164b/4, 169b/7
u.-mı 165a/9
u.-mı 157a/2
u.-sa 159b/8, 161a/1
u.-up 152a/8, 158b/3
[=48]

uydur- uymasını sağlamak, ayarlayıp denk getirmek
u.-ma 160a/2
[=1]

uyı- uyumak
u.-sa 162a/1
[=1]

uyluk bacağın kalçadan size kadar olan kısmı, uyluk kemiği
u. +ı (uyluğı) 158a/5
[=1]

uyu- uyumak
u.-ya 151a/9
[=1]

uza- ileriye doğru devam etmek, uzanmak
u.-maya 156a/9
[=1]

uza arada çok mesafe bulunan, uzak
u. 179b/2
[=1]

uzat- ileriye doğru yöneltmek
u.-a (uzada) 156a/7
[=1]

uzun 1. boyu fazla olan: 158b/1; **2.** zaman bakımından çok olan: 180a/1
u. 158b/1, 180a/1
[=2]

uzunluk uzunluk, bk. **uzunluk**
u. +ı (uzunluğı) 192a/7
[=1]

uzunluk uzunluk, bk. **uzunluk**
u. +ı (uzunluğı) 192a/5
[=1]

‘uzuv [< Ar.] organ
‘*u. +dan* 191b/1
‘*u. +ı (‘uzvı)* 191a/9
[=2]

ücret [< Ar.]
ücret al- ücret almak, yapıp ettiği için karşılık almak
ü. 171a/6
[=1]

üç üç
ü. 157b/5, 158a/7, 163a/4, 163a/6, 163a/6, 163a/7, 166a/6, 166a/9, 172b/4, 172b/8, 173b/3, 174a/1, 179a/8, 179b/7, 180a/2, 180a/5, 180a/6, 180a/8, 180b/1, 180b/5, 180b/8, 180b/8, 182a/8, 186b/3, 187b/5, 187b/9, 190b/3, 190b/5, 195a/5, 196a/7, 196a/8, 196a/8, 199a/1
[=33]

üçüncü üçüncü
ü. 164a/1, 173b/7, 188b/2, 200a/9
[=4]

üşküf [< İt.] başlık, örtü

ü. +in 158a/6

[=1]

üzeri üst tarafı

ü. +nde 156b/2, 160b/7, 174a/4

ü. +ne 156a/5, 156a/7, 157b/1,
158a/5, 162a/4, 172a/9, 177b/9,
178a/4, 190b/3, 190b/4, 191b/8,
192a/6

ü. +nedür 188b/3

[=16]

vâcib [< Ar.] yapılması gerekli olan

vâcib ol- yapılması gerekli olmak,
şart olmak: 152b/7

v. 152b/7, 152b/9, 153a/5, 154a/7,
154b/1, 161a/9, 173b/8, 175a/5,
178b/7, 182a/5, 182a/7, 182b/1,
185a/8

v. +*dür* 159a/4, 172b/5, 182a/2,
184b/8, 185b/6, 188b/4, 188b/6,
189a/6

v. +*lerin* 154b/1

[=22]

Vākī'āt Mahmud Buhari'nin fıkıh eseri

V. +ında 186b/5

[=1]

vāki' [< Ar.]

vāki' ol- meydana gelmek, vuku
bulmak

v. 171a/9

[=1]

vaķit [< Ar.] bir işin yapılacağı saat, bk.

vaķt

v. 176b/8

[=1]

vaķt [< Ar.] **1.** bir işin yapılacağı saat:

155b/4; **2.** zaman: 159b/2; bk. **vaķit**

vaķti gir- zamanı gelmek: 182b/5

v. 155b/4, 159b/2, 159b/2, 174a/6,
174a/7, 174a/9, 174a/9, 174b/2,
174b/4, 174b/5, 174b/7, 174b/8,
175b/9, 176b/3, 177a/4, 178a/9

v. +*den* 174b/3, 175a/6, 175b/2

v. +*e* 174b/4

v. +*i* 171b/9, 172a/1, 174a/7, 174b/8,
182b/5

v. +*üñ* 171b/8

[=26]

var mevcut

v. 163a/9, 169b/6, 172b/3, 177a/3

v. +*dur* 168a/1, 168a/3

v. +*ıduğın* 152a/5, 176a/6

v. +*ısa* 171b/7, 172a/7, 179b/3,
191a/1, 196a/9

v. +*iken* 190a/7

[=14]

var- **1.** gitmek: 159a/2; **2.** bir yere
ulaşmak: 180a/8

→ **rukū'a var-, secdeye var-**

v. -*a* 157a/9, 157b/9, 165b/3, 165b/7,
188a/2

v. -*duğından* 165b/9

v. -*duğdan* 152b/8

v. -*madın* 152b/6, 167b/8

v. -*madıysa* 152a/8

v. -*mağa* 159a/2

v. -*mağışın* 177b/5

v. -*mamış* 165b/6

v. -*maķ* 159a/8, 159b/5, 167b/4

<i>v.-maya</i> 159a/6	176a/7, 176a/7, 176a/8, 176b/1,
<i>v.-sa</i> 159b/6, 159b/8, 180a/8, 181a/5,	176b/6, 176b/7, 177a/3, 177a/4,
182b/8, 182b/9	177a/9, 177b/1, 177b/9, 179a/2,
<i>v.-up</i> 156a/8, 179a/9	179a/4, 179b/8, 180a/6, 181a/4,
<i>v.-ursa</i> 169a/3, 180b/1	181a/5, 181a/7, 181b/1, 181b/2,
[=27]	181b/6, 182a/1, 182a/1, 182a/2,
varıma-	182a/3, 182a/3, 182a/3, 182a/3,
→ secdeye varıma-	182a/4, 182a/5, 182a/6, 182b/4,
<i>v.-zsa</i> 177b/6	183a/2, 183a/8, 184a/1, 184a/1,
[=1]	184a/6, 184a/8, 184a/8, 184b/3,
vaşiyet [< Ar.]	184b/4, 184b/7, 184b/7, 185b/1,
vaşiyet eyle- vasiyet etmek	185b/3, 185b/5, 185b/7, 186a/4,
<i>v.</i> 178a/6	186b/4, 186b/4, 186b/7, 186b/9,
[=1]	187a/5, 188a/2, 188a/4, 188a/5,
va‘z [< Ar.] dini konuşma	188a/6, 188a/8, 188b/1, 188b/3,
<i>v.</i> 159a/8	188b/5, 189a/8, 189b/5, 190a/5,
[=1]	190b/2, 191a/7, 191b/9, 192a/2,
ve [< Ar.] bağlaç	192a/2, 192a/2, 192a/7, 194b/1,
<i>v.</i> 151a/2, 153a/8, 153b/3, 153b/4,	194b/1, 197b/1, 199b/3, 200b/2,
154a/4, 154b/1, 154b/2, 154b/2,	200b/2, 200b/3, 200b/5, 200b/5,
154b/2, 154b/3, 154b/3, 154b/9,	200b/6, 200b/6
155a/2, 155a/7, 155b/6, 156a/2,	[=146]
156a/3, 156a/4, 156a/5, 156a/6,	veyā [< Fa.] ya da
156b/1, 156b/2, 156b/4, 156b/6,	<i>v.</i> 156a/9
156b/8, 157a/2, 157a/5, 157a/5,	[=1]
157a/6, 157a/6, 157a/7, 157a/8,	vér- 1. ödemek: 178a/8; 2. bağışlamak:
157b/1, 157b/1, 157b/3, 157b/4,	178b/1
158a/1, 158a/2, 158a/2, 158a/4,	→ şalavāt vér, selām vér-
158a/5, 159a/8, 159b/4, 162b/9,	<i>v.-diyse</i> 152a/3, 152a/3, 152a/4
163a/3, 163a/3, 163b/2, 164b/6,	<i>v.-düginden</i> 162a/1
164b/6, 166a/2, 168a/2, 169b/2,	<i>v.-dükden</i> 162a/6, 164a/8, 167a/3,
170a/2, 170a/4, 170a/5, 170a/5,	195a/7, 198b/4
170a/7, 170b/3, 171a/8, 171b/4,	<i>v.-dükleri</i> 200b/2
171b/9, 172a/4, 175b/6, 176a/3,	

v.-e 162a/3, 162a/3, 166a/4, 172b/7,
173a/3, 173b/1, 173b/6, 174a/4,
194a/4, 197a/9
v.-eler 178b/1, 178b/2
v.-icek 199b/3
v.-medin 155a/9
v.-mek 184b/4, 184b/8, 200b/7
v.-meye 151b/6, 173b/5
v.-se 152a/5
v.-üñ 178a/8
v.-ür 196b/9, 196b/9, 197a/1
v.-ürse 151b/8, 151b/9
[=36]
vérîbi- göndermek
v.-mek 196b/9
[=1]
Viķāye Hanefî mezhebine ait fıkıh kitabı
V.+de 189a/9
[=1]
vitr [< Ar.] yatsı namazından sonra kılınan
üç rekâtlık namaz
v. 155a/2, 155a/3, 161a/9, 175a/4
v.+i 161b/3, 161b/4
v.+imiş 162a/5
[=7]
yā ya da
y. 151b/1, 151b/2, 151b/4, 152a/3,
153b/6, 154a/4, 154a/4, 154a/7,
154a/7, 155a/4, 156b/3, 157a/3,
157b/5, 158a/6, 158a/7, 158b/5,
158b/5, 159a/1, 159a/1, 159a/2,
160b/2, 162b/3, 162b/7, 167a/8,
167b/6, 169a/7, 169a/7, 169b/1,
169b/2, 171a/2, 171a/5, 172a/2,

173b/3, 174a/7, 177b/2, 178a/3,
178b/8, 178b/9, 179a/3, 179b/1,
179b/1, 179b/4, 179b/8, 180a/1,
180b/5, 181a/5, 181a/9, 181b/8,
181b/9, 182b/8, 184b/6, 185a/1,
185b/2, 189b/9, 189b/9, 190a/7,
190b/7, 190b/8, 192a/1, 192a/8,
192a/8, 199a/1, 200b/4

[=63]

yāban [< Fa.] ıssız yer

y.+da 200b/3

[=1]

yağı düşman

y. 181a/4

[=1]

yağmur yağmur

y. 159a/1

[=1]

yāhūd [< Fa.] veya

y. 151a/9, 164a/6, 177b/2, 177b/9,
178b/1, 183a/1, 185b/4, 197b/3

[=8]

yaluğuz tek başına

y. 160a/5, 160a/6

[=2]

yaluğuzca yalnız olarak

y. 170b/5

[=1]

yalvar- birinden acındırıcı bir tavırla bir
şey istemek

y.-a 197b/4

[=1]

yan 1. bir şeyin ön veya arka kabul edilen
kısımına göre sağ veya solda olan

tarafı: 156a/5; 2. yakın, civar: 160a/5; 3. taraf: 186a/6
y. +ı 190b/3, 190b/4
y. +ın 190b/3, 190b/5
y. +ına 160a/5, 160a/7, 162b/6, 164a/5, 164b/1, 165b/1, 178a/1, 186a/7
y. +ında 162b/9, 163a/1, 163a/2, 163a/3, 163a/5, 163a/6, 163a/6
y. +ındağı 156a/5, 186a/6, 186a/8
[=22]
ya'ni [< Ar.] “şu anlatılmak isteniyor ki” anlamında bir söz
y. 189a/1
[=1]
yaña taraf, yön
y. 156a/9, 156a/9, 158a/9, 174a/3, 177b/9, 178a/1, 178a/3, 179a/5
[=8]
yañıl- hata yapmak
y. -ıp 161a/4
y. -maķ 161a/5
[=2]
yañlış doğru olmayan, hatalı
y. 184a/6
[=1]
yap- 1. kapatmak, örtmek: 170b/2; 2. oluşturmak: 170b/3
y. -maķ 170b/2, 170b/3
[=2]
yakın
yakın ol- zaman bakımından yaklaşmak
y. 160a/4

[=1]
yakınlık
yakınlık ét- cinsel ilişkiye girmek
y. 170a/5
[=1]
yar- geçişe engel olan bir şeyi delip geçmek
y. -up 160a/9
[=1]
yara- uygun olmak, uygun düşmek
y. -ya 173a/5
[=1]
yarlığanmaķlıķ bağışlanma
y. 194b/2
y. +ın (yarlığanmaķlıģın) 189a/7, 197b/1
[=3]
yaşduķ yastık
y. 178a/3
[=1]
yat- boylu boyunca uzanmak
y. -a 177b/9, 178a/1
y. -urken 177b/8
[=3]
yatsu yatsı namazı
y. 161a/5, 161b/2, 161b/6, 161b/7, 167a/8
[=5]
yatur- birinin yatmasını sağlamak
y. -alar 190b/3, 190b/4
[=2]
yaya yürüyerek giden kimse
y. 179b/8
[=1]

yayan yürümek suretiyle

y. 180b/6

[=1]

yaz- bir söz veya düşünceyi belli işaret ve

harflerle anlatmak

y.-*maḵ* 171a/5, 184a/6

[=2]

yazı ova, düzlük

y.+*da* 181a/5, 181b/8

[=2]

yè- 1. ağızda çiğneyerek yutmak: 181a/4

→ **mīrās yè-**

y.-*mek* 184a/1

y.-*mekde* 190a/9

y.-*memek* 181a/4, 188a/4

y.-*se* 183a/1

y.-*yecek* 181b/6

[=6]

yèdi yedi

y. 163a/9, 163b/1, 163b/3, 165b/8

[=4]

yèdinci yedinci

y. 165a/5

[=1]

yèg daha iyi, evla

y.+*dür* 159a/8, 159b/5, 180b/6,

184b/2, 188a/3, 188a/4, 189b/1,

189b/2, 189b/3, 189b/4, 189b/5,

189b/6, 189b/8, 190a/1, 190a/3,

190a/4, 190a/6, 190a/7, 190b/7,

190b/8, 192a/9, 192b/2

[=22]

yèl esinti, rüzgar

y. 180a/7

[=1]

yèṅ giyecek şeylerin kol kısmı

y.+*i* 156b/2

[=1]

yér 1. durum, konum: 152b/7; 2. uygun,

doğru an: 153b/7; 3. zemin: 158a/2;

4. bir şeyin veya kimsenin kapladığı

ya da kaplayabileceği boşluk:

160a/3; 5. mekan, mahal: 170a/9; 6.

insan vücudunun herhangi bir

bölümü: 171b/6; 7. bölüm, kısım:

176a/9; 8. yaşanılan konum: 179a/8;

9. önem, değer: 182a/6

yér eyle- bir yer oluşturmak: 170a/7

yérine gel- olmak, gerçekleşmek:

167b/5

→ **düz yér**

y. 160a/3, 160a/8, 165b/2, 170a/7,

170a/9, 185a/5

y.+*de* 152b/7, 164b/8, 165a/2,

176a/9, 180a/9, 185b/1, 186a/3,

186a/5, 186a/9, 186b/3, 186b/5,

186b/7, 187a/1, 189a/1

y.+*e* 158a/2, 158a/5, 177b/6, 180a/8,

180b/1, 181b/5, 191a/5

y.+*i* 179b/1, 191a/3

y.+*in* 171b/6

y.+*inde* 153b/7

y.+*ine* 167b/5, 185b/2

y.+*ine* *durur* 182a/6

y.+*lerin* 190b/1

y.+*üṅ* 165a/1, 179a/8, 180b/2

[=38]

yèt- kâfi olmak

y.-er 151a/6, 155a/2
y.-erse 179a/5
y.-medügi 177b/1
y.-mese 177b/1, 177b/8
y.-mezise 178a/6
[=7]
yéyecek yenecek şey, azık
y. 183a/1
[=1]
yigirmi yirmi
y. 165b/8, 178a/9
[=2]
yigit genç
y. 162b/1
y.+iken (yigidiken) 163b/8
[=2]
yoḥsa kesinlik kazanmamış iki şeyi
anlatmak için kullanılır
y. 174a/1
[=1]
yoḥsul geçinmekte güçlük çeken, fakir
y.+a 178b/1
[=1]
yol 1. yolculuk: 179a/8; 2. bir yerden bir
yere gitmek için aşılacak uzaklık:
179b/7
yol eyle- yol oluşturmak: 170b/8
y. 170b/8, 179b/7, 180a/2, 180a/5,
180a/6
y.+a 179a/8
y.+da 188a/5
[=7]
yok mevcut olmayan
y.+dur 175b/6, 176b/7, 177a/1

y.+ısa (yoḡısa) 171b/6, 190a/8
y.+iken (yoḡiken) 183a/6
[=6]
yoḡarı yukarı, arka
y. 157b/4
[=1]
yoḡaru yukarı
y. 158a/3, 158a/5, 164b/9
[=3]
yoḡluk yok olma durumu, bulunmama
y.+ıyıcın midür (yoḡluḡıyıcın
midür) 177a/2
[=1]
yönelt- yönelmesini sağlamak, çevirmek:
158a/9; 2. manen istikametini
Allah'a çevirmek, ilahi istikamette
olmak: 197b/2
y.-e (yönelde) 158a/9, 197b/2
[=2]
yöri- 1. hareket etmek: 160b/6; 2. yayan
gitmek: 180b/7; 3. adım atarak
ilerlemek: 182a/3
y.-ye 160b/6
y.-yene 182a/3
y.-yüp 180b/7
[=3]
yöriyış yürüme işi
y.+i 179b/7, 179b/8
[=2]
yu- yıkamak
y.-dı mı 171b/4
y.-duḡın 171b/6
y.-duḡları 190b/6
y.-duḡlarından 190b/9, 191b/8

y.-madı mı 171b/5
y.-mağ 171b/7, 191a/5, 191a/6, 191a/7
y.-mayalar 190b/2, 191a/4, 191b/2
y.-rlarısa 190b/8
y.-ya 171b/7, 190b/6
y.-yalar 190b/2, 190b/3, 190b/5, 191a/4, 191a/9, 191b/4
y.-yan 190b/5
[=23]
yumşak yumuşak
y.+ı (yumşığı) 156a/3
[=1]
yun- yıkanmak
y.-an 190b/1
y.-maduğın 171b/8
y.-mamağ 191b/1
y.-mamış 191a/9
y.-mış 189a/9
[=5]
yükseklik yukarıya doğru olan mesafe
y.+i (yüksekligi) 165a/1
[=1]
yüz surat, çehre
y.+in 177b/6, 178a/1, 179a/2, 182b/3
[=4]
yüz (rakam olarak) yüz
y. 178a/9, 196b/6, 196b/8, 196b/9, 197a/1
[=5]
zâhir [< Ar.] belli olan, malum olan, bilinen
z. 185a/9, 193b/9
[=2]

zâ'îflîk [< Ar.] zayıflık
z.+inden (zâ'îfliginden) 177a/3
[=1]
zağmet [< Ar.]
zağmet çek- (bir şeye) katlanmak: 177b/2-3
zağmet ol- bir şeyden sıkıntı ve yorgunluk duymak
z. 171a/1, 177b/2, 180b/7
[=3]
zâlim [< Ar.] zulüm eden kimse
z. 184b/1, 186a/1
[=2]
zamân [< Ar.] 1. çağ: 160a/7; 2. yaşanmakta olan vakit: 170b/1
z.+da 170b/1
z.+umuzda 160a/7
[=2]
zârılık
zârılık ét- ağlamak, yalvarmak
z. 197b/2, 200a/8
[=2]
zarûret [< Ar.] mecburiyet, zorunluluk
z. 170b/9, 171a/7, 186b/2
[=3]
zekât [< Ar.] İslam'da zenginlerin sahip olduğu mal ve paranın kırkta birinin dağıtılması işi
z. 200b/1, 200b/8
[=2]
zevâl [< Ar.] öğle
z.+den 182b/5, 182b/6
[=2]
zinâ [< Ar.]

zinā ʿet- evlilik bağı olmadan girilen ilişki	165a/2, 165b/7, 166b/1, 171a/1, 171b/3, 171b/8, 172b/2, 172b/3, 172b/9, 173a/1, 173a/8, 173b/6, 176a/2, 176a/4, 177a/2, 177a/3, 184b/2, 184b/5, 189a/5, 190a/7, 190b/8, 192b/1
z. 176b/9	[=1]
[=1]	
zindān [< Fa.] tutuklu ve hükümlülerin konulduğu kapalı yer	[=30]
z.+a 177a/5	
[=1]	
zīrā [< Fa.] çünkü	zīre çünkü
z. 156b/4, 156b/5, 160a/7, 161a/4, 161b/9, 163b/8, 164b/1, 164b/3,	z. 155b/5
	[=1]

5. ARAPÇA DUA VE İBARELER

5. 1. Dualar

“Allāhumma’ğfir lahu va’rḥamhu va’āfihi va’fu’anhū va akrim manzilahū va avsi’ madḥalahū va aḡsilhu bi’l-mā’i va’s-ṣalci va’l-baradi va naḡḡihi mina’l-ḥaṭāyā ka-mā yunaḡḡā aṣ-ṣavābu’l-abyaṣu mina’d-dafni va abdilhu dāraⁿ ḥayraⁿ min dārihi va ahlaⁿ ḥayraⁿ min ahlihi va zavcaⁿ ḥayraⁿ min zavcihi va adḡilhu’l-cannata va a’izhu min ‘azābi’l-ḡabri va min ‘azābi’n-nāri” (194^b/6-9 - 195^a/1-4)

“Allāhumma’ğfir la-nā va li-haḡihi’n-nasamati va’l-camī’i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti” (195^a/5-6)

“Allāhumma’ğfir li-ḡayyinā va mayyitinā va ṣāhidinā va ḡāibinā va ṣaḡirinā va kabīrinā va ḡakarīnā ve unṣanā Allāhumma man aḡyaytahu minnā fa-aḡyihī ‘ala’l-islāmi va man tavaffaytahu minnā fa-tavaffahu ‘ala’l-imāni Allāhumma in kāna muḡsinaⁿ fazid fī iḡṣānih va in kāna muṣiāⁿ fatacāvaz ‘anhū Allāhumma lā taḡrimnā acrahu va lā taftinnā ba’dahu vaḡfir la-nā va lahu va li-sāiri’l-muslimīna acma’īn innaka anta arḡamu’r-rāḡimīn” (192^b/4-9 - 193^a/1-3)

“Allāhumma anta ahlu’l-ḡamdi va anta ‘alā kulli ṣay’in ḡadīr Allāhumma’ğfir li-mā salafa min ḡanbī va a’ṣimnī fī mā bāḡiya min ‘umri va’rzuḡnī a’ mālaⁿ zakiyyat^{an} tarṣā bi-hā ‘annī astaḡfirullāha’l-‘aḡīm allazī lā ilāha illā huva’l-ḡayyu’l-ḡayyūm va atūbu ilayh” (198^b/5-9)

“Allāhumma anta’s-salām va minka’s-salām va ilayka ya’ūdu’s-salām fa-ḡayyinā Rabbanā bi’s-salām va adḡilnā dāra’s-salāmi tabārakta Rabbanā va ta’ālayta laka al-ḡamdu yā za’l-calāli va’l-camāli va’l-kamāli va’l-ikrām” (199^b/4-8)

“Allāhumma in kānat muḡsinat^{an} fa-zid fī iḡṣānihā va in kānat muṣi’at^{an} fatacāvaz ‘anhā Allāhumma lā taḡrimnā acrahā va lā taftinnā ba’dahā vaḡfir la-nā va lahā va li-sāiri’l-muslimīna acma’īna innaka anta arḡamu’r-rāḡimīn” (193^a/5-9)

“Allāhumma innā nas’aluka raḡmat^{an} min ‘indika tahdī bi-hā ḡalbī va taṣraḡ bi-hā ṣadrī va tacma’u bi-hā ṣamlī va taḡzuru bi-hā ḡāyati va tarfa’u bi-hā ṣāhidī va tuzakkī bi-hā ‘amalī va tabyaḡzu bi-hā vachī va tulaḡḡinunī bi-hā ruṣdī Allāhumma aṣliḡ li-dīnī allazī huva’ iṣmatu amrī va aṣliḡ lī dunyāya allatī fi hā ma’āṣī va aṣliḡ li-āḡirati allati ilayhā ma’ādi Allāhumma’c’al ḡayra a’ mārinā āḡirahā va ḡayra a’ mālinā ḡavātimahā va ḡayra ayyāminā yavma nalkāka Allāhumma innī as’aluk al-ḡayra kullahu ‘ācilahu va ācilihu mā ‘alimtu minhu

vamā lam a‘ lam va a‘ ūzu bi-ka mina‘ ş-şarri kullihī ‘ ācilihi va ācilihi mā ‘ ālimtu minhu va mā lam a‘ lam Allāhumma anta Rabbī lā ilāha illā anta ḥalaḫtanī va ana ‘ abduka va ana ‘ alā ‘ ahdika va va‘ dika mā’s-taṭa‘ tu va a‘ ūzu bi-ka min şarri mā şana‘ tu abū’u laka binī‘ matika ‘ alayya va abū’u laka bi-zanbī fa’ ḡfir la-nā zunūbanā fainnahū lā yaḡfiru’z-zunūba illā anta” (195^a/8-9 - 195^b/1-9 - 196^a/1-6)

“Allāhumma innī as’aluka ḥayāta’ş-şāliḥīna va ḥavna’l-mazlūmīna va ḥırşa’l-muşṭakīna va ḫanā‘ata’r-rāzīna va şabra’l-muḥibbīna va daracata’ş-şābirīna va şaḫatu’l-mutavakkilīna va muvāfaḫata’n-nabiyyīn” (199^a/7-9 - 199^b/1)

“Allāhumma innī as’aluka ḥayra hazā’ş-şabāḥi va ḥayra’l-masā’i va ḥayra’l-ḫazā’i va ḥayra’l-ḫadari va ḥayra’d-dunyā va ḥayra’l-āḫirati va ḥayra mā carā bi-hi al-ḫalamu va a‘ ūzu bi-ka min şarri aş-şabāḥi va şarri’l-masā’i va şarri’l-ḫazā’i va şarri’l-ḫadari va şarri’d-dunyā va şarri’l-āḫirati va şarri mā carā bi-hi al-ḫalamu Rabbanā ātinā fi’d-dunyā ḥasanatan va fi’l-āḫirati ḥasanatan va ḫinā ‘ azāba’n-nāri Rabbanā lā tuzi’ ḫulūbanā ba‘ da iz hadaytanā va hab la-nā min ladunka raḥmat^{an} innaka anta’l-vahḥāb Rabbanā’ ḡfir la-nā zunūbanā va isrāfanā fi amrinā va şabbıt aḫdāmanā va’n-şurnā ‘ ala’l-ḫavmi’l-kāfirīn Rabbanā ātinā min ladunka raḥmatan va hayyi la-nā min amrinā raşada Allāhumma şalli ‘ alā Muḥammadi va ‘ alā āli Muḥammad Allāhumma’ ḡfir la-nā va’r-ḥamnā va li-ābā’inā va li-ummahātinā va li-ustāzīnā va li-camī‘i’l-mu’minīna va’l-mu’mināti bi-fazlika va raḥmatika yā arḥama’r-rāḫimīn” (197^b/5-9 - 198^a/1-9 - 198^b/1-3)

“Allāhumma’c‘ alhā la-nā faraṭaⁿ va’c‘ alhā la-nā zuḫrāⁿ vac‘ alhā la-nā şāfi‘at^{an} muşaffa‘at^{an} va li-abavayhā va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi-raḥmatika va fazlika yā arḥama’r-rāḫimīn” (193^b/6-9)

“Allāhumma’c‘ alhu la-nā faraṭaⁿ vac‘ alhu la-nā zuḫrāⁿ vac‘ alhu la-nā şāfi‘āⁿ muşaffa‘āⁿ va li-abavayhi va li-camī‘i’l-muslimīna va’l-muslimāt bi raḥmatika va fazlika yā arḥama’r-rāḫimīn” (193^b/1-4)

“Allāhumma’r-zuḫnā fiḫḫaⁿ fi’d-dīn va kifāyat^{an} fi’r-rızkı va ‘ āfiyat^{an} va şıḫḫat^{an} fi’l-badani va tavbat^{an} ḫabla’l-mavti va raḥmat^{an} ‘ inda’l-mavt va maḡfırat^{an} ba‘ da’l-mavti” (200^a/1-4)

“Lā ilāha illallāhu vaḥdaḫū lā şarīkalah lahu’l-mulku valahu’l-ḥamdu yuḫyī va yumıtu va huva ḥayyun lā yamutu biyadihi’l-ḥayr va huva ‘ alā kulli şay’in ḫadīr va ilayhi’l-maşīr” (196^b/1-4)

“Lā ilāha illallāhu vaḥdahu lā šarīka lah lahu’l-mulku va lahu’l-ḥamdu yuhyī va yumītu va huva ḥayyun lā yamūtu biyadihi’l-ḥayr va huva ‘alā kulli šay’in ḡadīr va ilayhi’l-mašīr” (199^a/3-5)

“Rabbanā ātinā fī’d-dunyā ḥasanat^{an} va fī’l-āḥirati ḥasanat^{an} va ḡinā ‘azāba’n-nāri” (194^a/5-6)

“Subḥānallāhi va’l-ḥamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” (196^b/7-8)

“Subḥānallāhi va’l-ḥamdu li’llāhi va lā ilāha illallāhu va’l-lāhu akbar” (199^a/1-2)

“Subḥānaka Allāhumma va bi-ḥamdika va tabāraka’s-muka va ta‘ālā cadduk va lā ilāha ḡayruka” (156^b/8-9-157^a/1)

5. 2. İbareler

Allāhumma’ḡ-fir la-nā (200a/6)

Allāhumma in kāna muḥsinaⁿ (193a/4)

A‘ ūzu billāhimina’ş-şayṭāni’r-racīm (157a/1-2)

A‘ ūzu billāhimina’ş-şayṭāni’r-racīm bi-smi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm (187b/6-7)

Alḥamdu li’llāhi (196a/8)

Lā ilāha illallāh (184b/6, 196b/1, 199a/3,)

Rabbanā laka’l-ḥamd (157b/7)

Sami‘ allāhu liman ḥamidah (157b/6-7)

Subḥāna’llāhi (196a/7)

Subḥāna rabbiya’l-‘aẓīm (157b/6)

Subḥāna rabbiya’l-a‘lā (158a/8)

KAYNAKÇA

- Atawula, A.** (2007). *Kutbuddin İznîkî'nin "Mukaddime" Adlı Eserinin Tahkik Ve Tahlili*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Avşar, B.** (2019). *Kutbeddin İznîkî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (51^a-100^b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Aydın, E.** (2017). *Kutbüddin İznîkî'nin Mukaddimesi'nin Topkapı Nüshası (1b-50b) Giriş-Metin-Çeviri-Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Baktır, M.** (2005). Anadolu'da Yazılan İlk Türkçe İlmihal Kitaplarından İznîkî'nin Mukaddimesi. *Uluslararası İznik Sempozyumu*, s. 431-442.
- Clauson, G.** (1972). *An Etimological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*. Oxford University Press.
- Devellioğlu, F.** (2008). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi.
- Dilçin, C.** (2013). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, G. & Boz, Erdoğan.** (2013). *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi.
- Kara, M.** (1999). XIV. ve XV. Yüzyıllarda Osmanlı Toplumunu besleyen Türkçe Kitaplar. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(1), s.34.
- Kelpetin Arpaguş, H.** (2000). "İlmihal", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 22, s.139-141.
- Kelpetin Arpaguş, H.** (2002). Bir Telif Türü Olarak İlmihal Tarihî Geçmişi ve Fonksiyonu. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22 (2002/1), s. 25-56.
- Kubbealtı Lugatı** (2005). Sözlük. [Erişim: 16.06.2023, <http://lugatim.com/>]
- Memduhoğlu, A.** (2016). İlmihâl Edebiyatının Tarihi Serencâmı. *Ekev Akademi Dergisi*, 66, s. 21-49.
- Mutçalı, S.** (1995). *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayınları.
- Öksüz, Y. Z.** (1976). *Mukaddime-i Kutbuddin İnceleme-Metin-Sözlük*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi, Erzurum.
- Öksüz, Y. Z.** (1978). "Kutbuddin b. Muhammed İznîkî (? - 821 H.) ve Mukaddime-i Kutbuddin", *Prof. Dr. M. Tayyib Okiç Armağanı*, s. 225-249.

- Öngören, R.** (2002). “Kutbüddin İznikî”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. 26, s. 485-486.
- Özkan, M.** (2016). Osmanlı’da İlmihal Geleneği: Kadızâde Mehmed Efendi (1045/1635) ve “Risâle-i Kadızâde” Adlı Çalışması. *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 27, s. 553-574.
- Saçı, A.** (2021). *Kutbeddin İznikî’nin Mukaddimesi’nin Topkapı Nüshası (101^a-150^b) Giriş Metin Çeviri Sözlük*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Sami, Ş.** (2009). *Kâmûs-ı Türkî*. Kapı Yayınları.
- Steingass, F. J.** (2005). *A Comprehensive Persian-English Dictionary. Including the Arabic Words and Phrases to be Met with in Persian Literature*. Çağrı Yayınları.
- Taş, İ.** (2015) *Kıyamet Alametleri (Eski Anadolu Türkçesi)*. Ofis 2005 Yayınevi.
- Taş, İ.** (2019) *Şeyyâd hamza, Yûsuf ve Zelîhâ [Gramer-Metin-Çeviri-Notlar-Sözlük-Dizin-Tıpkıbası]*, Türk Dil Kurumu.
- Tekin, T.** (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*. Simurg Yayınları.
- Tietze, A.** (2002). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı / Sprachgeschichtliches und etymologisches Wörterbuch des Türkei-Türkischen I (A-E)*, Simurg.
- Tietze, A.** (2009). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı / Sprachgeschichtliches und etymologisches Wörterbuch des Türkei-Türkischen II (F-J)*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Tietze, A.** (2016). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati IV (K-L)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2018). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati V (M-N)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2018). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati VI (O-R)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2019). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati IX (Y-Z)*, Türkiye Bilimler Akademisi.
- Tietze, A.** (2019). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati VII (S-Ş)*, Türkiye Bilimler Akademisi.

Tietze, A. (2019). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati VIII (T-V)*, Türkiye Bilimler Akademisi.

Tietze, A. (2020). *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati X (Dizin)*, Türkiye Bilimler Akademisi.

Türk Dil Kurumu (1963-1977). *XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklariyle Tarama Sözlüğü, I-VIII*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (1963-1982). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü, I-XII*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2011). Sözlükler. [Erişim: 16. 06. 2023, <https://sozluk.gov.tr/>]

Üstünoğlu, K. (2016). *Kutbe’-d-dîn İznîkî Mukaddime Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük (Şahâbe’-d-dîn Kudsî Nüshası)*. Sentez Yayıncılık.

زَكَاةً بِلَدْرُءِ اَمَّا بِلِكُلِّكُمْ يَوْمَانَهُ عَشْرَ
 وَارْحَ بَيْرَامِنْدَه، وَرِدْ كَلَرِي فِطْرَةُ وَكَاجِلَرِ
 بَيْرَامِنْدَه، اَتِدْ كَلَرِي قُرْبَانِ، وَبِرْ كَشِي بَايِنْدَه،
 مَعْدَن بِلَسَا يَا مَال بِلَسَا، اِنِي بِلَدْرُ دَكْ،
 دَخِي بِنْدَرُكْ، وَيَدِتْ اَلْمَاكْ، وَخَمْسَكْ،
 وَكَافِرْ لَرْدَن، اَلْدَقْلَرِي خَرَا جَلْ، وَكُشْتَانَكْ،
 هَر بَرِنِ مَلِكُو مَلْ كَرَكْ، اِنِي بِلَدْرُ دَكْ، بِلْ كَلِكُمْ
 زَكَاةً فَرَضْ دَرْ مَشْوَلْ كِشِيَا كُمْ مُسْلِمَانْ اُولَا
 اَزَا دَاوَلَا، اَصْلُو اُولَا، اَهْلَا كَرْمَالْ كَمِشْ

اَلنَّ قَلْدَرْبُ بُوْدْ عَلَ اُقِيَا اَللّٰهُمَّ اَرْزُقْنَا
فَقْهًا فِي الدِّيْنِ وَكِفَايَةً فِي الدَّرَجَاتِ
وَعَايَةً وَصَحَّةً فِي الْبَدَنِ وَتَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ
وَرَحْمَةً عِنْدَ الْمَوْتِ وَمَغْفِرَةً بَعْدَ الْمَوْتِ
اَللّٰهُمَّ صُكْرٌ بِشَرِّ كُذْرٍ رَبَّنَا دِيَا صَلَوَاتُ
كَرَّمَ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا يَا اٰخِرِنَا دَكْنِ اُقِيَا
دُعَا اَقْدُقْدَنْ صُكْرٌ هَرَّكَاهُ اَلنَّ قَلْدَرْبُ
دُعَا دِلْدُجَهَ حَقُّ تَعَالٰى حَضْرَتِيْدَنْ زَارِقُ
اِدْبُ حَاجَتِ نَيْسَا دِلْيَا اُجُنْحِيْ بَابُ

وَتَقَّةَ الْمُتَوَكِّلِينَ وَمُوَافَقَةَ النَّبِيِّينَ
بُنْدَنَ صُكُورِ رَبَّنَا دُونَ أَسْعَاسِ أَيْقَا
وَكِرُوقَلَنَ غَمَازِلِي قَلْبِ سَلَامٍ وَبِعَلَّ
بُودُ عَاءِ أَيْقَا اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ
السَّلَامُ وَإِلَيْكَ يَهْوَدُ السَّلَامُ فَحِينَا رَبَّنَا
بِالسَّلَامِ وَأَدْخِلْنَا دَارَ السَّلَامِ تَبَارَكْتَ
رَبَّنَا وَقَمَّالَيْتَ لَكَ الْحَمْدُ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ
وَالْكَمَالِ وَالْأَكْرَامِ كِرُوقَاوُلُ دُكْمُزُ
قَدَّرَ تَسْبِيحِ أَقْبِ آيَةِ الْكَرْسِيِّ أَقْدَقْدَنْصَكُهُ

بُنْدَن صُكُّهُ أَوْ تَزْأَجْ كَرِيَا أَوْ نَ كَزْ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَلِلْحَمْدِ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ دَرِيَا
أَرْدَنْجَه لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ الْحَيُّ وَيَمُوتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ سَيِّدُ الْخَيْرِ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ أَرْدَنْجَه
آيَةُ الْكَرْسِيِّ قِيَا الْإِنِّ فَلَدْرَا بُوْدَعَا قِيَا
اَللّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حَيَوَةَ الصَّالِحِينَ
وَخَوْفَ الْمَظْلُومِينَ وَخُرْصَ الْمُشْتَاقِينَ
وَقَاعَةَ الرَّاظِينَ وَصَبْرَ الْمُحِبِّينَ وَدَرَجَةَ الصَّابِرِينَ

وَارْحَمْنَا وَلَا تَابِنَا وَلَا تُمَهِّتِنَا وَلَا تُسْأَفِنَا
 وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِفَضْلِكَ
 وَصَحْنِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ إِلَيْهِ نَمُوتُ قَلْبُ
 سَلَامٍ وَرِدْكَ دَنْ صُكْرَهُ بُوْدُعَاءِ أَقِيَا
 اللَّهُمَّ أَنْتَ أَهْلُ الْحَمْدِ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِمَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِي
 وَأَعْصِمْنِي فِيمَا بَقِيَ مِنْ عَمَلِي وَارْزُقْنِي أَعْمَالًا
 زَكِيَّةً تَرْضَاهَا عَنِّي اسْتَغْفِرُكَ اللَّهُ الْعَظِيمُ
 الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

وَشَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ الْآخِرَةِ وَشَرِّ مَا جَرَى بِالقَلَمِ
رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْ قُلُوبَنَا بَعْدَ
إِذْ هَدَيْتَنَا وَهْبٍ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ
أَنْتَ الْوَهَّابُ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَأَسْرِفْنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ
رَحْمَةً وَهِيَ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا اللَّهُمَّ صَلِّ
عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا

وَقَوْمٌ سَلَامًا نَدْرُكُ دَخِي يَرْغَمُ قُلْعِن دَلِيَا دُعَا
 اِدْرَكْنْ كُوْكَلْنْ حَقْ تَعَالَى حَضْرَتِنَا يَنْلَدَه زَارِقُ
 اِيْدَه اَغْلِيَا يَا خُوْد اَعْلَسِنَا عَرْجَه دُعَا بِلَرْ سَا
 تَرْجَه دُعَا اِيْدَه يَلُوْرَه كَبْس اِرْتَه تَمَازُنْدَه اَل
 قَلْدِرْ حَقْ بُوْدُعَا اِيْ اَقِيَا هُ. اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ سَأَلْتُكَ
 خَيْرَ هَذَا الصَّبَاحِ وَخَيْرَ الْمَسَاءِ وَخَيْرَ الْقَضَاءِ
 وَخَيْرَ الْقَدْرِ وَخَيْرَ الدُّنْيَا وَخَيْرَ الْآخِرَةِ
 وَخَيْرَ مَا جَرَى بِرِ الْقَلَمِ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
 الصَّبَاحِ وَشَرِّ الْمَسَاءِ وَشَرِّ الْقَضَاءِ وَشَرِّ الْقَدْرِ

دخی یوز قول آزاد اتمک تواین ورز لبس
 بو تسیحلری دایم دایم نمازدن صکره
 اتموک کرب تا بوئو ابلردن محرم اولما
 دخی بیر شیدد کمر هرکه الین قللدن نمازدن
 صکره دعا ایدب حاجتن دلمسا نماز
 ناقص اولر اما بلیکله دعا اتمک شرط
 بددکم اقل — شکره تعالی حضرت اکل
 اندن صکره ربنا دیا اندن صکره پیغامیر
 علیه صلوات ورا اندن صکره کندنگدخی

اَوْ نَزَكَرْدِيَا اَنْدَن صُكْرَه لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ
 لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ نَحْمِي وَنَعْبُدُ
 وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ وَالىهِ الْمَصِيرُ دِيَا دَخِي آيَةُ الْكَرْسِيِّ
 اَلْزُقْلُدْرَه دُعَا اِرْدَه يَنْغَامْبِرُ حَضَرَتْ عَلَيْهِمُ
 مَصَابِيْحُهُ يَبْرِ مُسْلِمُكُمْ هَرَكَمُ كَنْدَه يُوَزَكُرُ
 سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ
 اَكْبَرُ دِيَا سَا تَكْرَمَا لِي جَلَّ وَعَلَى يُوَزَجُّ تَوَابِنُ
 وَرَزْ دَخِي يُوَزَاتُ خَنَائِه وَرِمَكُ تَوَابِنُ وَرَزْ

كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتَ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ
اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي
وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ
مَا اسْتَطَعْتُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا صَنَعْتَ
أَبَوَاءَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبَوَاءُكَ يَذُنُّونِي فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ
بُنْدَنُ صُلُوكِهِمْ أَوْ تَزَاجُ كَرِّ سُبْحَانَ اللَّهِ دِيَا
أَوْ تَوَكَّلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ دِيَا أَوْ تَزَاوُجَ كَرِّ
اللَّهُ أَكْبَرُ دِيَا أَكْرَأُ رَبِّ مُصَلَّى وَارِسَا

بِهَا صَدْرِي وَتَجَمُّعُ بِهَا شَمْلِي وَتَحْضُرُ بِهَا غَايَتِي وَتَرْفَعُ
 بِهَا شَاهِدِي وَتُرَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتَبْيِضُ بِهَا
 وَجْهِي وَتُلَقِّنِي بِهَا رُشْدِي اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي
 دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ
 الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي إِلَيْهَا مَعَادِي
 اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَيْرَ أَعْمَارِنَا آخِرَهَا وَخَيْرَ أَعْمَالِنَا
 خَوَاتِمَهَا وَخَيْرَ أَيَّامِنَا يَوْمَ نَلْقَاكَ اللَّهُمَّ
 إِنِّي أَسْأَلُكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ عَاجِلَهُ وَآجِلَهُ
 مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا كُنْتُ أَعْلَمُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ

مِنَ الدَّفْنِ وَابْدَلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا
خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ هـ
وَادْخُلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ
وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ أَكْرَبُودُ عَالِي بِلْمَارِ سَا
هَ الْوُدَّ بُوْدُعَاءِ أَقْيَا أَجْ كَزُ اللَّهُمَّ اغْمُرْنَا
وَلِهَذِهِ الشَّعْمَةِ وَالْجَمِيعِ الْمَوْتِ مِنْ بَيْنِ وَالْمَوْتِ سَا
بَلِكِلْكَ ارْتَهَ تَمَارِنْ قَلْبِ سَلَامٍ وَرَدُكَ لَكِ
صَلَاةُ اشْبُوْدُعَالِي أَقْيَا اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ
رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ تَهْدِي بِهَا قَلْبِي وَتَشْرَحُ

لَيْسَ كَذَّابٌ وَتُحُونَ وَالْوُحُيُونَ وَمَوْسَلَانِدِرْ
 جُونْ دُعَا اِدَا تَكْرَتَا لِي دَن يَرَاغَمَقْلِقْ
 دَلِيَا نَجَادُكَ كَسَا اُقِيَا اَمَّا عَوْفِ اَيْنِ
 مَا لِكَ اَيْتَمِشْ دُرْ كِم يَغَامِبِرْ حَضْرَتِكْ اَرْدِنْدَه
 طُرُودُمْ جَنَازَه نَمَازِنِ قَلْدُ كَن بُودُعَا يَ اَغْرِيْدَرْ
 اَزِيرْ كَدُمْ دُعَا بَدُرْ اَللّهُمَّ اَغْفِرْ لَهُ وَاَرْحَمْهُ
 وَعَافِهِ وَاَعْفُ عَنْهُ وَاَكْرِمْ مَنَزَلَهُ وَاَوْشِعْ
 مَدْخَلَهُ وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالْبَرْدِ وَنَقِّهِ
 مِنَ الْخَطَا يَا كَمَا يَنْقِي الثَّوَابُ الْاَبْيَضُ

دُرْدَنْجِ تَكْبِيرُ دَنْ صُكْرَهٗ سَلَامُ دُرْ اِنْجَقُ
 اَمَّا بَعْضُ عَالِمِ الدُّنْيَا يَتَمَشُّ فَمَا زِلْ لَهَا وَلَدُ غِ
 دُعَا لِرَدِّ دَنْ اُتِيَا دُرْدَنْجِ تَكْبِيرُ دَنْ صُكْرَهٗ
 اَنْ دَنْ سَلَامُ وَرَهٗ دَمِشْ صَحِيحُ بِلَدُكُمْ
 رَبَّنَا اَتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ
 حَسَنَةً وَفِي عَقَابِ النَّارِ اِمَّا دَمِشْ جَنَانُ
 فَمَا زِلْ رِنْدَهٗ اَقْدَقْلَرِي مَشْهُورُ دُعَا لِرَبْلَرْدُرْ
 اَمَّا مَجْمَعُ شَرْحِنْدَهٗ اَيْتَمِشْ دُرْكُمْ بَزْمُ عَالِمِ الدُّنْيَا
 جَنَازَهٗ فَمَا زِلْ رِنْدَهٗ اِقْبَادُ عَالِمِ الدُّنْيَا يَتَمِشْ دُرْكُمْ

قُلُوبَنَا بِوُدِّكَ يَا أَقِيَا اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا
 وَاجْعَلْهُ لَنَا ذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا
 مُشَفَّعًا وَلَا يُوَيِّرُ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
 بِرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
 أَكْرَبَ الْبَالِغِ أَوْ لَمَّا مَشَى قَرْجُفَةً نَمَازُهُ قُلُوبَنَا
 بِوُدِّكَ يَا أَقِيَا اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا
 لَنَا ذُخْرًا وَاجْعَلْهَا لَنَا شَافِعَةً مُشَفَّعَةً وَلَا يُوَيِّرُهَا
 وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ بِرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ
 يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ نَهْائَتُكَ أَيْدِ ظَاهِرٍ رَوَّيْتُ عَنْكُمْ

اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تَقْتُلْنَا بَعْدَهُ وَاعْفُ عَنَّا
 وَلَهُ وَلِسايرِ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ إِنَّكَ أَنْتَ
 أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ أَكْرَعُودَتْ تَمَازِنْ قَلْدَرِ سَلَامٍ
 اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا دَعَا سِنْ أَخْرَجْكَ
 يَلَاقِيَا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدْ فِي
 إِحْسَانِهَا وَإِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً فَجَاوِزْ عَنْهَا
 اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهَا وَلَا تَقْتُلْنَا بَعْدَهَا وَاعْفُ عَنَّا
 وَلَهَا وَلِسايرِ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ إِنَّكَ أَنْتَ
 أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ أَكْرَبَالِغْ أَوْ لَمْ تُدْرِكْ أَغْلَجَتْ تَمَازِنْ

اقوال دك اللد د مش اما اور و طرب سجدا انك
 يكدر اكر طمدن ادر سادج درست در
 د مش جنازه نمازنده ايقق دغا ارا دم نماز
 ملك كن ايقق دعا يدر اللهم اغفر لحينا
 وميتنا وشاهديننا وغايبنا وصغيرنا وكبيرنا
 وذكرنا واشنانا اللهم من احبته ميتا
 فاحبه على الاسلام ومن توفيته ميتا صفة
 على الايمان اللهم ان كان محسنا فزده
 احسانا وان كان مسينا فمكدره

دُرْتَلَرِ كُلِّ سُوِي بَرَلَه اَز لُشْ عَنَبَرِك يَا كُوكُ
 صُوي كِبِ النِّنَا وَايَا سِنَا وِدِرِنَا وَاوُجِي لِحِنَا
 كَا فُورِدُرْتَلَرِ اَكْرَدُرْتَلَرِ سَادِج قَيَرَمَز
 اَنَدَن صُنْكَر كَفَن صِرْكَر اَرَا دَم كَفَن
 اِك چَا دِر بَر كُوكُك دُر چَا دِر اَز نُلُوع شُول قَدَر
 اُولَا كِي دُرْت بَر مَق قَدَر اَر تَا بَر بَر اَز رِنَا
 قُوشِدِر جَو وَا كُوكُك اَز نُلُوع اَمُر نِدَن طَبُوعَا
 دَكِن اُولَا اَكْر دَانِشْمَن دَا سَيِّد يَا مَشَايَح
 لَرْدَن اَلْوَرِ سَا بَعْضِي عَالِمِ لَر قِينِدَه بَاشِنَا بَر قَاج

بِرُعْضُودَنْ أَزَاوَلُرسا بِرُیَرْمَوْ یِنْمَا قُکِب
 یَمِیکَر اَکَر صُوبُلْمَسَا یَمَم الدُر لَر نَمَازَنْ
 قِلَا لَر اَکَر نَمَاز قِلَد قِلَر نَدَنْ صُکَره صُو
 اَلَا کِر سَا یِیکَر اَبی یُوسُف قُولِجَه نَمَازَنْ
 کِر و قِلَا لَر یُوسُف نِجَه قِلِیکَر اَکَر نَمَاز قِلَدَنْ
 کُومَسَلَر طِیر غَنْ اَرْتَه یِر زُکَنْ نَمَازَنْ
 قِلَا لَر قِلِجَنْ اَدَمْ کَلَسَا اِمَام مُحَمَّد اَیْدَنْ
 سِنْدَنْ چَقَر مِیکَر اَز رِنَا قِلَا لَر یِد قِلَر نَدَنْ
 صُکَره یَا شِنَا و سَقَالِنَا کُوجَک قُغْلُو شِنَا

اَکَلِیْ صَفِیْکَرِ بَرِ قَاجِ کَرِهَ اَکَرِ اِجْنَدَه نَسْنَا وَا رَسَا
 چِقَاتَا کَفَنِ صَرَجُو چِقَبْ کَفَنَا بَلَشْمِیَا
 اَکَرِ بِنْدَنِ صُکَرِه نَسْنَا چِقَرِ سَا چِقَنِ بَرِ
 یُیَلَرِ اِکَلِیْنِ بَرِ کَزْدَنِ یُیَلَرِ اَکَرِ دَا یِمِ نَسْنَا
 چِقَرِ سَا چِقَنِ بَرِ بَنَبُو دِقَلَرِ عَوَرَتِ اَرِنِ یُیُو
 دُرُسْتِ دُرَا مَتَا اَرِ عَوَدَتِنِ یُیُو دُرُسْتِ دَقَلَدَرِ
 وُقَرُوشِ اَفَنْدِسِنِ یُیُو دُرُسْتِ دَقَلَدَرِ اَکَرِ
 کَفَنَلَدَرِ کَلَرِ بِنْدَنِ صُکَرِه بَلَسَلَرِ کِمِ
 بَرِ عَضُو یِمَا مِشْ کَفَنِ کِیْدَرِ لَرِ یُیَلَرِ اَکَرِ

اَنْدَن صُكْرَه اَبْدَسْت اَلْحَقُّ يُونَن يِرْلَرِ
 يِكْرَه اَمَّا اَغَرِن وَبُرْنَن يِكْرَه اَنْدَن صُكْرَه
 صَوْل يَان اَزَرِنَا يِتْرَلَر صَاغ يَامَن يِكْرَه اَج كَز
 اَنْدَن صُكْرَه اَبْدَسْت صَاغ يَان اَزَرِنَا يِتْرَلَر صَوْل
 يَانَن دَحِي يِكْرَه اَج كَز يِنَن كِشِي اَلِنَا يِرْصَرِ
 يِيَا يِدُقْلَرِي مَوْلَا رِجَا كَرَك اَكْر اَلْحَقُّ اَوْلَرْ سَا
 چَو غَان يَا سِيْدِي بَرَلَا قِيَرْ سَا دَخ يِكْدَرْ
 يَا صَا يُون بَرَلَه يِرْلَر سَا دَخ يِكْدَرْ بَرَا اَلْنَك كُوْدَسْ
 اَرِجَا اَوْلَرْ يِدُقْلَرِي اَنْدَن صُكْرَه اَنْدَرَك اَلْوِي قَرْنَن

مَحَلَّهٗ اِمَامٍ يَكْدُرُ اَلنَّكَ نَمَارِزِ قَلَمْنَا اَكْرَحَلَّهٗ اِمَامٍ
 حَاضِرًا وَاَوْلَمَا دِسَا اَوَّلُ قَبِيْلَتِكَ وَاِلَيْسِي قَلَامًا مَبْسُوْطَةً
 اَيَّدُ اَعْلَنَدَن اَتَا سِي يَكْدُرُ قَلَمْنَا اَمَّا خَوَاهُ
 زَادَهٗ كِتَابِنْدَهٗ اَيَّدُرُ اَتْسِي يَكْدُرُ اِمَامٍ
 مُحَمَّدِيْنْدَهٗ رَحِمَهُ اللهُ اَمَّا اِمَامٍ اَبُو حَنِيفَةَ هُوَ اَبُو
 يُوْسُفٍ قِيْنْدَهٗ رَحِمَهُمَا اللهُ اَعْلَى يَكْدُرُ
 زِيْرَا اَتْسِي يَكْدُرُ دَدَسِ وَاِرْكَنُ اَكْرَا اَتْسِي يَا اَعْلَى
 يَغْنَسَا اَلنَّكَ عَصْبَدَرِي قَلَامًا نَمَارِزِ تَرْيَجِيْجَهٗ
 قُقْسِ مِيْرَاثِ يَمُكْدَهٗ اَوْ كَدِسَا اَوَّلَقَلَا

سُلْطَانُ يَكْدُ أَكْرُ سُلْطَانُ حَاضِرًا وَمَا زِيَا
 قَاضِي يَكْدُ أَكْرُ قَاضِي حَاضِرًا وَمِنْ سَاعِلِسِيكَ إِمَامُ
 يَكْدُ أَكْرُ مَحَلَّةِ إِمَامِ حَاضِرًا وَمَا زِيَا أَلَنُكَ
 عَصَبِي يَكْدُ أَمَّا خُلَا صَدَهْ أَيْدُرْ نَمَازِ قَلْمَا
 إِمَامِ أَعْظَمُ يَكْدُ أَمَّا إِمَامِ أَبِي حَنِيفَةَ وَمُحَمَّدُ
 قَيْنِدَهْ رَحِمَهُمَا اللَّهُ مَحَلَّةِ إِمَامِ يَكْدُ نَمَازِ قَلْمَا
 أَلَنُكَ أَوْلَادِ سُنْدَنَ إِمَامِ أَبِي يُوسُفَ قَيْنِدَهْ
 رَحِمَهُمَا اللَّهُ وَلِي يَكْدُ مَحَلَّةِ إِمَامِيْدَنَ رَوْضَهْ أَيْدُرْ
 أَكْرُ إِمَامُ يَا قَاضِي يَا سُلْطَانُ حَاضِرًا وَمَلَسَا

وَضَّ كِفَايِدُ رَيْعِي مَجْمُوعُ أَوَّلُ الْوَالِدِ كِي يَرِدَهُ
 أَوَّلُنْ كِشِيَا فَوْضُ دُرِّ أَمَّا أَرَدَنْ بَرِ كِشِي قَلَسَا
 كِرُوقْلَانِدَنْ فَوْضُ سَا قِطَا وَلَرَا كِرْمِجْ
 بَرِسْ قَلَسَا مَجْمُوعُ كِنَاهُ كَارَا وَلَرَا
 زِيرَا حِنْ بَرِ مُسْلِمَانِ السَّا كِرُوقْلَنْ مُسْلِمَانِ لَرَا
 وَاجِبِدُنْ أَنْ أُولُو لَمَا عِجُونْ دِيرَلَرَنَّمَا زَقَلَلَرُ
 أَنْجُونْ دُعَا اِدَلَرَا أَنْكُ يَرْلَفَنْ مَقْلَعَنْ دِلَايَلَرُ
 تَكْرَتَعَالِي دَنْ وَمَا زَقْلَمَكْ شَطْ بَدْرَكِي
 الْوَيْمِشْ أَوَّلَا وَقَايِدَا أَيْدُ الْاَنْكُ نَمَازِنْ قَلِمَا

اَبِي خَيْفَةَ قَبِيْهِ اَمَّا اَبِي يُوْسُفَ وَ مُحَمَّدٌ مَذْهَبُهُ
 يَبْرَأَمَدَن مَكْرَهُ اُجْنِي كُوْنَكَ اِكْنَدُ
 نَمَازَنَدَكْنِ اَيْنَه فَتَوَى بُنْكَ اَز رَا دَد وَا رَحْ
 يَبْرَام خُطْبَسِنْدَه فَطْرَه نَه دَرْ كِمَه وَلِجْ
 اَز بَلَدْرَه وَقُرَّانِ يَبْرَام خُطْبَسِنْدَه قُرَّانِ نَدُرْ
 كِمَه وَاجِبْ دُرَّانِ بَلَدْرَه اَفْضَلْ
 التَّاسِعُ بُو فَضْلَه اَلَنْ كَشِنْدَكْ حَكْمَنْ
 بَلَدْرَه اَوَّلْ نَمَازَكَمْ قَلْبَقْ كَرَكْ
 اَلْيَا اِنْ بَلَدْرَه لَمْ يَلِكْ كَمْ اَلْيَا نَمَازْ قَلْبَقْ

اَلَيْسَ قَلْدُ رَا قَلَا غِنَا الدَّائِدِنْ صُكَّهْ اَللهُ اَكَّ بَرْدِيَا
 اَلْبَقْلَدْ رَمِيَا رُكُوعُ وَرَاوَنَّا زَنْ تَمَّا مَلِكِيَا اَوْ رُحْ
 بِيَرَامِنْده نَمَّا زَقْلَمَقْدَنْ اَوَكْدَنْ لَوْرُجِي صَمُوكْدَنْ
 وَحَا جِلْدَرْ بِيَرَامِنْده نَمَّا زَقْلَمِيخَه يَامَلَكْ يَكْدَنْ
 وَارُجْ بِيَرَامِنْده يُولَه تَكْبِيرَقْتِ قَتِ اَيْتِيَا
 وَحَا جِلْدَرْ بِيَرَامِنْده تَكْبِيرَقْتِ قَتِ اَيْدِ قُرَابَنْ
 بِيَرَامِنْده اَرَنْدَرْ جَمَاعَتِ بِيَرَا قِلْنَانِ فَرْضَقْلَمَزَلَكْ
 اَرْدِنْجَا عَرَفَه كُونِيَكْ اَرْتَه نَمَّا زَنْدَتِ وَبِيَرَامْ كُونِيَكْ
 كَنْدُوهَا زَنْدَكِنْ قَتِ قَتِ تَكْبِيرَا يَهْ اَلَامِ

صُكْرَهُ اِلِ رَكَعَتٍ دَخِيَ كِرُوا مِا مِلَهُ قِلْدَا اِلِ رَكَعَتٍ
 جُمَعَهُ تَمَازِ تَانِيَتٍ اِتْدُمُ اِمَا مِلَا قِلْمَعَا دِرَا نَدَنُ
 صُكْرَهُ يَرَامُ تَمَازِ اِي رَكَعَتٍ دُرُقُلُوكَرَكُ
 اَوَّلُ اَللهُ اَكْبَرُ دِيَا اَلِنُ بَعْلِيَا سُبْحَانَكَ اَيَا
 اَنَدَنُ صُكْرَهُ اَوْجُ تَكْبِيرُ دَخِيَ اِيده هَرَبَرِنْدَه اَلِنُ
 قَلْدَا قُلَاغِنَا اِلَه اَنَدَنُ صُكْرَهُ اَلِنُ بَعْلِيَا اَعُوذُ بِاللّٰهِ
 مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ دِيَا
 فَاتَحَهُ اَيَا اَرْدُجَا قُرْآنُ اَيَا اِيكُنِي رَكَعَتَهُ قُرْآنُ
 تَمَامُ اَفْدُغِنَدَنُ صُكْرَهُ اَوْجُ كَرُ تَكْبِيرُ اِيده هَرَبَرِنْدَه

صُكْرَه قَلْبِ دُرُسْت دَكَلْدُرُسْت شُول يَرْدَه كِم
 جُمْعَه دُرُسْت اُولْدَغُنَاشَبَه اُولَا اِمَامِ نَبِلا
 جُمْعَه نَمَازِن قِلْدَقْدَن صُكْرَه اَيْلَا فَرَضَسِن بَشَلَرِنَا
 قِلَالَر اَنْدَن صُكْرَه دُرْت رَكْعَت جُمْعَه سُنْتِ
 قِلَالَر اَرْدَنجَه اَيَكِي رَكْعَت دَخِي سُنْتِ قِلَالَر وَجُمْعَه
 نَمَازِن قَلْن اِمَامِ خُطْبَه اَقْمَرْدَن اَكْدَن دُرْت
 رَكْعَت جُمْعَه سُنْتِ دِيْب قَلَق كَرَك اَكْر
 جُمْعَه سُنْتِ دِيْمِي نِيْت اَتْدَم نَمَاز قِلْمَا دَرِسَا
 دَخِي دُرُسْت دُرَا نْدَن صُكْرَه اِمَامِ خُطْبَه اَقْدَقْدَن

آید صحیح اولد کمر بر سر د قلو درست در
 کر کسا ضرورت اولسون کر کسا اولسون
 خلاصه آید ارج برده قلو درست د کلد امام
 حنیفه و ابی یوسف و اما امام محمد قینه
 درست در قاضی خان واقعاتینه الی برده جمعه
 قلند غنده خلاف اولد عن امام ابی یوسف
 بر لا و امام قینه کتر مش بس جمعه الی برده
 قلنجق آرا سنده اولوار مو اولیا امام ابی یوسف
 قینه او کون قلنان جمعه درست در ۴

غَالِبُ كُلِّ أَوْ لَسَا أَكْثَرًا لِمِ أَوْلِيٍّ أَوْ لِمِ جَمْعِهِ
 قَلْبُ دُرِّسْتُ دُرِّ أَنْكَ أَدِنَا مَجْمَعُ شَرْحِنْدَه آيْدُرَ إِمَامِ
 أَبِي حَنِيفَه آيْدُرُ بِرْ شَهْرَدَه اِكْ يَرْدَه جَمْعَه قَلْبُ
 دُرِّسْت دَكَلْدُرُ وَ بَرِ رَوَايْتَه دُرِّسْت دُرِّ إِمَامِ
 أَبِي يُوسُفَ قَيْنِدَه اِكْ يَرْدَه قَلْبُ دُرِّسْت دُرِّ
 مَكْرُكُرْ أَرَا سِنْدُ لَوَا رَمَقْ كَحَا كَمِ بِرْ بَانْدَغِ
 بِرْ يَانْتَا كَحْمِيَا كَمْسَرِ نَسْ اِيْلَا اُولُجِقْ اِكْ شَهْرِ
 حُكْمِنَه اُولُزْ بِرْ بَانْدَغِ بِرْ جَمْعَه قَلَا إِمَامِ
 مُحَمَّدِ قَيْنِدَه اِكْ يَرْدَه قَلْبُ دُرِّسْت دُرِّ شَمْسِ الْاَيْمِ

اُولَدُكُمْ وَاُولَ جُمُعَةٍ تَمَازِ قَلْبِنِ نِيْده سُلْطَانِ
 يَا قَاضِي اُولَا مَجْمُوعِ حَدِّ لَرِي نَا كَلَا شَرِيْعَتِ
 حُكْمِنِكَ مَجْمُوعِ كَحَا وَاَكْرَقَاضِي اُولَمَرْسَا
 مُفْتِي اُولَا يَا خُوْدَ اَنْدَه بَكْل اُولَنْ مُفْتِي اُولَا شَهْر
 مُتَّصِل اُولَرَا اُولَسَا اَر لَعْنَدَه اَحْلَاكِ وَاوْتَلَقِ
 اُولَسَا وَاَجِبْدُ نِيْلُوْل قَوْمِ جُمُعَةٍ تَمَازِنْ قَلْبُو
 وَاَكْر مُؤَذِّنِ اَوَا زِنْ اَشْدُر لَرَسَا اَلْبَتَّه كَلِي
 جُمُعَةٍ تَمَازِنْ قَلْبُو كَرَك اِر قَلْبِي نَقْدَر كَر كَلَا
 اُولَسُوْن بِرْ شَهْرَه سُلْطَانِ مَلْشُوْر لِيْسَرِ بِرْ كَشِي

عَلَّمَ خُطْبَهُ أَقْرَبَ كُنْ فَقَدْ آتَى كَيْ يَأْخُذُ دِينُ
 كِتَابِنَا مَطَالَعَهُ أَرْمَكَ جَائِزُ كَرْدِي أَمَّا خُطْبَةُ
 مَعْنَسِينَ هَرَبَلِكَا أَوَّلِي بُدْرِكُمْ خُطْبَهُ دُكَلِيَا
 بِرِشْرُطِ دَخِي جُعْه نَمَازَتِ قَلْبُكْ أَوْلَدْرِكُمْ
 قَلْدَقَلَرِي بِرِشْرَاوَلَا بَعْضِي كَرَايْدَرِ شَهْرَاوَلَدْرِكُمْ
 صَنَعَتْ أَهْلِيكَ اِسْتِي أَنْدَ كَجَا اِيْرُقْ شَهْرُ كَمَكْ
 مُحْتَاجْ أَوْلِيَا اِبْنِ شَجْ كَالْعَايْدَرِ شَهْرَاوَلَدْرِكُمْ
 نَمَازُ وَاجِبَاوَلْنِ كِشَلَكْ كِيْ اَوَّلُوْ مُسْجِدِنَا اَوَّلِ شَهْرِكْ
 صُنْعُ مَسْكِرَا اِمَامِ سَرَحْسِيْ اَيْدَرِ ظَاهِرْ مَذْهَبِ بَنِي قَمَدَه

خُطْبَهُ ظَالِمٌ بَكْلَرِیَا وُكْرَ اَنْدَنُ اِرَاقُ اُتُرُقُ
يَكْدُ زِيرِ اَخْطِيسِ لَعْوَاوُ لُرْدُ رُسْتَاوُ لَزُ
نَهَايَتَه اَيْدُ خُطْبَه اُتُرُكَنُ تَسْبِيحُ قَهْلِيلُ
وَصَلَوَاتُ وِرْمَكُ نَمَازِ لَعْوَادِ رَامَا اَبُو يَوْسُفُ
قَوْلِنْدَه دُرُسْتُدُ نَمَازِ لَعْوَاوُ تَزُ زِيرِ اَحَقُ تَقَالِي
اَدِنُ اَشِدِجَكُ تَقَالِي اَللهُ دِمَكُ يَا لَا اِلَهَ اِلَّا اَللهُ
وَاللهُ اَكْبَرُ دِمَكُ وَيَغَامِبَرُ اَدِنُ اَشِدِجَكُ
وَصَلَوَاتُ وِرْمَكُ وَاجِبُدُ رَيْسُ بَنَلَرُ دِمَكُ دُخِي
عِبَادَتُ دُرُ لَيْسُ مَكِيوُ اَوْلِيَا تَيَاكُمُ بَعْضُ

يَمَكَّةَ وَاجَلَّةَ وَسَيْلَك حَرَامِدْ خُطْبَهٗ اَقِيْن
دَخِي سَيْلَا مَمَك كَرَكْ اَلَا مَكْرَا مَر مَعْرُوفْ كَلْسِي اُولَا
اَكْر خُطْبَهٗ اَقْنَزْ كُنْ فِقْه كِتَابِنَا مَطَالَعَه
اِتْسَا بَعْضِي لَر مَكْرُوهٗ دُرْدِرْ بَعْضِي لَر مَكْرُوهٗ
دَكَلْدُرْدِرْ اَبُو يُوْسُفْ اَيْدُرْ فِقْه كِتَابِنَا
بَقْبُقْ وَيَكَلِشْ اُولُرْسَا يَزْمُقْ مَكْرُوهٗ دَكَلْدُرْ
اَكْر اَلَا مَمَدَنْ اَيْرُقْ اُولُرْسَا كِمْ خُطْبَهٗ اَقْدَقْلُرْ
اِسْتِيْمَا وَبَعْضِي لَر اَيْدُرْ اَلِيسْمْ اُولَا وَبَعْضِي لَر
اَيْتِدِرْ قُرْآنْ اَقِيَا بَعْضِي لَر اَيْتِدِرْ شَوْلْ خُطْبَهٗ كَمْ

اَوَّلِينَ كِشْيَا دِ سَا جَمْعَه نَمَازِن قَلِي فَرِيكَ دُرُسْت
 دَكَل اَكْر اَوَّل كِشْيَا دَخ بِرِ حُطْبَه دَكَلَش كِشْيَا دِ سَا
 جَمْعَه نَمَازِن قَلِي وَرِدِ سَا دُرُسْت حَرَامًا اِمَام
 سَرِخْسِي اَيَدَر چُونَكِه خُطْبِيَا اِرِ شَمِش كِشْيَا دَكَل
 كَنَد قَلِي وَرِد كِي دَخِي دُرُسْت دَكَل اَيَرُ قُ كِشْيَا
 اَيَرُ قُ كِشْيَا دِ سَا كِم خُطْبَه اِشْمِش اَوَّل
 قَلْدَغ دَخِي دُرُسْت دَكَل بِنْدَن مَكْرَه بِلَكَل كَمَر
 هَنَر نَسْنَا كَمَر نِمَاز دَه حَرَام دُر حُطْبَه اَقْدَر كَن
 دَخِي حَرَام دُر هَا بَس خُطْبَه اَقْدَر كَن كِشْيَا

يَجْعَلُ يَسَا يَأْخُذُ جَمَاعَ اِدْسَا غَسَلِ اِدْسَا كَلْسَا
 نَمَاز قَلْسَا دُرُسْت اُولَمَز وَخُطْبَه اِكَلِين اُمُتْجَا
 اَكْرِبَالِغ اُولَمَاش اَوْغَلَان خُطْبَه اَقْسَا سُلْطَان
 حُكْمِيلا بَالِغ اُولَمَاش كِشِي نَمَاز قَلْسَا دُرُسْت
 اَمَّا كَافِه شَرْحِنْدَه اَيْتَمِش خُطْبَه اَقْسَا هِيچ
 جَمَاعَت يَكُنْ صُكْ جَمَاعَت كَلْسَا جَمْعَه
 نَمَازِن قَلْسَا نَمَاز دُرُسْت اَكَلِدُر مَبْسُوطَه اَيِدُر
 بَرِر وَايْتَدَه دُرُسْت دُر وِبَرِر وَايْتَدَه دُرُسْت اَكَلِدُر
 اَمَّا خُطْبَه اَقْسَا دَحِي اَيِدُسْت صُنْسَا بَر خُطْبَه حَاضِر

اَقْبُوْا حَيْثُ دَكُلُ اَقْسَا نَمَازِدَنْ صُكْرَهٗ اَقْيَا جُمُعَهٗ
 خُطْبَ سِرِّ سُنَّتْ بُوْدُ خُطْبَهٗ كَيْمِ اَرْوَطَرِّ كَنْ
 يَزِنْ جَمَاعَتَهٗ دُنْبِ اَقْيَا اَرْدِنْ جَمَاعَتَهٗ دُنْبِ اَقْيَا
 مَكْرُوْهُ دَرْ خُطْبَهٗ وَجُمُعَهٗ نَمَازِنْ قَلْبُوْ اَيَّلَا
 نَمَازِ وَقْتِ كِرِّ جَلِّ كَرَكْ زَوَالِدَنْ اَكْدَنْ
 كَرَكْ زَوَالِدَنْ خُطْبَهٗ اَقْسَا زَوَالِدَنْ صُكْرَهٗ
 نَمَازِ قَلْبَا دُرُسْتْ اَوْلَمَنْ اَكْرْ خُطْبَهٗ اَيْدُسْتَمَنْ
 يَا اَرِسْزَلَهٗ اَقْسَا وَرَسَا غَسْلِ اَتْسَا كَلْسَا نَمَازِ قَلْبَا
 دُرُسْتَدْزَا مَآ خُطْبَهٗ اَقْدُقْدَنْ صُكْرَهٗ اَوْنَا وَارَسَا

نمازِن وِیِرامَ نمازِن قِلَقَ بِلْدِر لَم وِ بِلْکِل کِه بِلِرامَ
 نمازِن قِلَقَ وِاجِب دَر شَهْر دِه اَوْلَانَه وِ مَسَافِر اَوْلِیَانَه
 وَا رَا دَمَ اَوْلَنَّا وِ کُو ز کُو رَنَّا وِ اِیَاغِ یُو رِیْنَا وِ قَوْلُ
 اَوْلِیْنَا وَا کَر بُو شَر طَلَر کَ بِرِی سِی کُ سَل اَوْلُورِ سَا
 جُمَعَه نماز وِیِرامَ نماز وِاجِب اَوْلَمَن اَمَّا اَكْر کَلَبْ
 قَلَرِ سَا اِیْلَا نِمَا زِ بِرِیْنَا دُرُ خَلَا صَدَه اَیْدَرُ وِ جُمَعَه نِمَا زِ کَر
 بِرِ شَر طِ خُطْبَه اَتَمَقْدُر اِکِ خُطْبَه اَرْتَسِنَدَه وِاجِب
 دَکَلَدُ بَعْضِی لَدِ اِیْتِمِ سَ اِجِ آيَتِ قُرْآنِ اِیْقِی وِ کَلَو
 اَوْتَرادِ خِی اَزِ جِی اَوْتَرِ رِ سَا اَوْتَرِ یِ رَامَ نمازِن دِه خُطْبَه

اِتْدَبَسَا فَلَذَخِي وَجَرِي دَخِي مُقِيمٍ اَوْلَرُكَ كَرَكْسَا
 دَرُمَعَانِيَّتِ اَنَسُونُ كَرَكْسَا اَتَمَسُونُ وَشَوْلُ
 قَرَا اَوْلَا كُجَبْ قَنَانُ كَشِيرُ بَرَصْحَرَادَه اَوْنُ بَشَرُكُنْ
 طَرَمَعَانِيَّتِ اَنَسَا مُقِيمٍ اَوْلَمَنْ اَمَّا اِمَامِ اَبِي يُوسُفَ
 اَيْتَمِسْ اَكْرَبِرُ بَرَا قُسْلَرُكُمُ اَنَدَه اَوْنُ بَشَرُكُنْ
 اِجَلْ صَوَا اَوْلَسَا وَطَوَارُكِرِي بِيَا جَلْ اَوْتِ اَوْلَسَا
 اَوْنُ بَشَرُ طَرَمَعَانِيَّتِ اَنَسَلَرُ مُقِيمٍ اَوْلَرُكُ طَحَاوِي شَحْنَدُ
 اَيْدَرُ اَوْنُ بَشَرُكُنْ دَرُمَعَانِيَّتِ اَنَسَلَرُ يَارِزْدَه يَاوَكُرْدَه
 يَا كَمِيَدَه مُقِيمٍ اَوْلَمَنْ فَضَلْ بُو فَصِيلَدَه جُمَعَه

لَیْکَ رَکْعَتُ قَضَا اَیْلَیَا اَکْرَجِه مُقِمِ اُولَدُغْنَدَن
 صُکْکِه اِدِر سَا دَخِی قَحْنِ بَرِ شَهْرِدَه اَوْنِ بَشِرْ
 کُنْ نَبِیْتُ اَنَسَا مُقِمِ اُولَرُ نَمَازِنِ تَمَامْ قَلَمُ کَرکْ
 یَمَمکْ کَرکْ وَاکْرِ یَاغْ کَافِرِ اَلِنَا کَرِ سَا اَمَانْ
 دِلْمَدَن وُصْلَحْ اِتْمَدَن دَخِی وُرُ سَا بَرِ یَا زِدَه یَا بَرِ کَا فَرِ
 شَهْرِنِدَه اَوْنِ بَشِرْ کُنْ دُرْمَعَا نَبِیْتُ اَنَسَا مُقِمِ اُولَرِ
 وَقُولْ اَفَنْدِ سِنَا تَابِغْ اُولَرِ جَرِی بَکَا تَابِغْ اُولَرِ نَبِیْتُ
 اَنَسَا کَرکْ بَرِ اَرَادَه دُرْمَعَا اَکْرِ قَوْلُکْ اَفَنْدِ سِی
 یَا جَرِنُکْ بَکِی بَرِ شَهْرِدَه اَوْنِ بَشِرْ کُنْ دُرْمَعَا نَبِیْتُ

وَرُسَا دَخِي بَسْ قِنْ اَجْ كُنَّا كُيْرَا قَصْدَا يِلَسَا
 كَتْدُو كِرِكْ عَمَارَتِنْدَنْ اِيْرُلَسَا دَرْتْ رَكْعَتْ
 قَلْبِنْ نَمَازَلِي اِكْ رَكْعَتْ قَلْبْ كَرَكْ اَكْدَرْتْ
 رَكْعَتْ قَلْبْ سَامْ كُرُوْ اوْلُرْسَتْلَرِي قَلْبْ نَسَا
 دَخِي دَرْسِنْدَرَا مَ اَوْجْ رَكْعَتْ نَمَازِيَا اِكْ رَكْعَتْ
 نَمَازِ تَمَامْ قَلَا اَمَّا اَوْجْ دُ تَمَوِيْ كُدَيَا نْ
 يُوْرِيْبْ رَحْمَتْ اوْلُرْسَا دَخِي يَلِكْ كِهْ مَسَا فِرْلُوْلَنْ
 كَشِي لَكْ عِيْنَا اَوْجْ كَنْ اَجْ كَجِهْ مَسْعْ چِي كَا
 اَكْرُسَا رَقْضَا يَا قَلْبْ سَا دَرْتْ رَكْعَتْ نَمَازَلِي

كُنْدَرْدَمَخِي اَوْزُون كُنْ يَا قِيسَا كُنْ حِسَا بِلْمِيَا
 بِلَكِه شَوْل اَوْرْتِه كُنْدَه اِيح كُنْكَل يُول
 حِسْبِلْمَا بَعْضِي لَرَا يَمِش چُونَكِه رَخِصَتُ
 تَنَكِرْتَمَا لِي دَن قَلْدَرْنَا دَكْلَمِچُون دُر كُنْدَلَكِه
 قِيسَا سِلَا اِيح كُنْكَل يُول حِسْبِلْمَا مُسَا فِرَاوَلْمَا غُجُون
 وَاكْرَد كِرْدَن كِدَر سِلَا اِيح كُنْكَل يُول حِسَا بِلْمَا
 شَوْل اَوْرْتِه يِلَا سَب كَم كِتْدِي حِسَا بِيحِه
 اَكْر اُولِي يِرَا طَاغْدَن كِتْسَا اِيح كُنْدَه وِيسَا
 مُسَا فِرَاوَلْمَا اَكْر چِه دُر يِرْدَه كِرْدَل بَر كُنْدَه

يَا بَرَامَ نَمَازِ قَلْبِیْ یَا چَرِی دَرِ جَلِ پَرِی اَوَّلَسَا
 اَوَّلُ شَهْرِکِ اَکَرُ شَهْرِ دَن اِرْقَلِی بَرِ اَرَقِ اَوَّلِ اَیْتَمِ
 وَاِرسَا اَنَدَن اَیْرِ مَلَقِ شَرْطِ دَکُلِ مُسَا فَرَاوَلَمَعَا
 اَنَدَن اَیْرِ مَدَن دَخِی مُسَا فَرَاوَلَرُ شَهْرِ یَا کَوِی
 اَوَلَرِ نَدَن اَیْرِ لَجِی اَکَرُ اَنَدَن اَکَسَلِ اَوَلَرُ
 اَنَدَن اَیْرِ مَلَقِ شَرْطِ دَرِ مُسَا فَرَاوَلَمَعَا اَمَّا بَلِکَلِ کِه
 اَوَلِ اَبِجِ کَلِکَلِ یَوَلِ قُودَن کِدِ رَسَا دَقِ یُیْرِشِ
 بَرِ لَا یَا نِیَا یُیْرِشِ بَرِ لَا دَرِ کَجَا قُنْدَغِی وَکُنْدَزِ
 وَنَدِغِی اِلَا حَسَابِ اَوَلَمَن بَعْضِی کَرِ اَیْتَمِشِ

اَدْمَرَ اَكْرُبْرِ كَشْنِكْ اِكِي لِي كَسْنَكْ اُولْسَا
 اَبْدَسْتْ اَلْدُجُوْ كَسْنَا سِ اُولْسَا يُوْزِرْ وَقْلَرْنِ
 طِبْرَا غَا يَادِي وَا رَا سُرْبِ قَلْقُوْ كَرَكْ اَكْر شِيْلَا
 صِيْرَا اُولْسَا كِمْ قِيْلِيَا دُنْمَسَا وِدُنْدُ دُجُوْ كَسْنَا
 دُجُوْ اُولْمَسَا قَنُوْ يَكَا كِي يَتْرُسَا قِلَا فُصْلُ
 اَلْشَامِنْ بُوْ فُصْلَهْ سَفَرَهْ كَدَنْ كَشْنَكْ
 نَمَازِنْ نَجَا قِلَا لَرَا نْ بِلْدِرْلَمْ بِلْ كَلْمْ بَرُكْشِي
 اَنْجْ كَهْلَكْ يِلَا كِ مَكَانِيْتْ اِيْلَسَا طَرْدِيْ يُوْ كَرْمَا نَدَرْ
 اَيِرْلَسَا مَسَا فِرَا وُلَرْ اَكْر اَوَّلْ شَهْرَكْ وَرُبْ اَتْ سِرْ كِيْلُ

دَرِمْ بِنْدَانِی وِرَلَر بَرِخْسَلَا یَا خُودَاوَلَقَدَر
 بِنْدَانِکِم هَاسِن وِرَلَر اَلَر صَاغ اَوَلَر سَا
 کَنَد کُر وَاوَدِ یَا بَر نَمَاز قَتِ اَوَلُوعِبَادَت
 اَوَلَدُ غِیْجُون دَر کِه شُود دَکُلُوصِی لِعِیْلَاکِم
 بَاسِن دِیَر دِ مِیَنَا سَا قِطَاوَلَمَزَا مَتَا بَعْضِی لَر اَتَمِش
 بَاسِن دِیَر دِ مَزَاوَلَسَا بَر کِن بَر کِجَدَن اَر تَعِن
 اَدَمک وَاجِب اَوَلَمَز دَمِش بِکَا قِیَاس اَتَمِش لَر دَر
 کِه بَر کِشِی دَلَر سَا یَا اَغْنَسَا بَر کِن بَر کِمَا نَمَازِن
 اَدَر عَقِل کَلِجَک اَکَا اَر تَق دَلَر سَا یَا اَر تَق اَغْنَسَا

صَاغُ يَا نَيْتَا يُوْرُنْ قِيْلَدَنْ يِكَا دَا نَا كُوْعُ اَتْمَكُونْ
 بَرُزْ بَاشِيْنْ اَكِهْ سَجْدَهْ اَتْمَكُونْ بَرُزْ دَخِي شَفَرُوْ اَكِهْ
 اَكْرَ بَاشِيْنْدَنْ يِكَا بَرُ تَخْتَهْ يَارْ سِيْ يَصْدُقْ كِبِ
 نَسْنَا قَلْدَرُ رُسا كِمُ اَزْ رِ نَا سَجْدَهْ اِذَا دُرُسْتُدُرْ
 اَكْرَ بَاشِيْنْ اَكْبِ اَكَا دَا كُوْبُرُسا اَكْرَ بَاشِيْنْ اَكْمَا
 دَخْ كُوْچْ يُمَرْسا وَصِيَّتْ اَيْلِيَا نَهْ مُقْدَارْ نَمَازِ
 قَلْدِسا اَيْنَهْ بُوْقَلْدَرْ نَمَازْ قَلْدِمُ بُوْقَلْدَرْ نَمَازْ قَلْبِ
 طَهْرُ الرِّسْمِ اَنْكِيُونْ فِدِيَهْ وَرَكْ اُوْدَكْ دِيَا
 فِدِيَهْ اَوَّلْدَرْ كِمُ بَرُ وَقْتُ نَمَازِ اِيچُونْ بِيْشْ يُوْرُ كِمُ

نَمَازِ قَلْبِنَا کُجِ یَمَسَا وَ کُجِ یَتَدُکِ اَوَلَدِ کِمِ اَرُدِ حُجِ
 کُز قَرَارِه یَا خُود دِر لَدِ دُتَر یَا یَا شَوْلَقَدَر رَحْمَتِ
 چَکَه کِمِ حُضُورِ قَلْبِنَا بَعْضِ کَرَا یَدِ رَمِشْدُر کِمِ
 اَر طَر کُنْ حَسْتَلِغِ اَر تَارِ سَا اَو تَر کُنْ فَلَ رُکُوعِ
 وَ رَمِجُونِ بَیْشَن بَر زَا کَا سَجْدَه اَتَمَلْ اِسْدِ حِجَاتِ
 یُوزَن یِرَاقِیَا اَکَر سَجْدَه یَا وَ رَمِزِ سَا سَجْدَه اَتَمِ کُجُونِ
 بَاشَن رُکُوعِ اِدِ جَلْ اَکَدِ کِنْدَن یِر زَا شَعَارَقِ
 اَشْکَا اَکَر اَو تَر کُنْ قَلْبِنَا کُجِ یَمَسَا یَتَر کُنْ قِلَا
 وَ اَر قَسِ اَز رِیَا یَا اِیْقَلَرِنِ قِلَالِدِنِ یَا کَا یِدِه یَا خُودِ

اَمَّا بَيْنَكُمْ وَمَنْ دُونَكُمْ فَكَيْفَ حَيْثُ يَكُونُ الدُّمُكُ يَقْدَرُ
 زَيْرًا بَلَوُ بَلَرُكُمْ اَوَّلَ نَمَازٍ قَلْدُغِ اعْنَقَادٍ يَنْقَلِبُ عِنْدَ
 زَيْرٍ اِحْتِمَالُ وَرُكْعٍ اعْنَقَادٍ وَاِيْمَانٍ ضَعِيفُ عِنْدُكُمْ
 وَشَيْطَانُهُ اَوْ يَدْعُو عِنْدَكُمْ اَوَّلًا بِسَرْدِيتٍ وَقْتُ نَمَازٍ
 قَلْبُكُمْ ذِكْرُ زَيْنَانَهُ قِيَمُكُمْ كَذَلِكَ تَوْبَةُ اِدْبِ نَمَازٍ
 قَلَمًا عَهْدًا بِجَدِّ زَيْنَانٍ اَوَّلُ عِبَادَتِ اَوَّلِ دُعَايِكُمْ
 بِرُكْعَتِي كَوْرَسِكُمْ كَرِجَمَاعَتِ بِرُكْعَتِي نَمَازٍ قَلْبُكُمْ اِدْبِ
 مُسْلِمَانِدُعَانَا اَكْرَجِهْ اِيْمَانُ كَثَرُ دُكْنِ اِسْدِمْدِلَسَا
 دَخِ وَدَخِي بِرُكْعَتِي خُسْتَه اَوَّلَسَا اَرْدُرُكْنُ

قَلَّكَ دِيُونِیَرُ مُشِیْکُنْ وَ پِیغَامِبِرِ حَضَرَتِ عَلَیْهِ السَّلَامُ
 قَلَّكَ دِيُونِیَا کِیْدِلَه اَصْمَرُ مُشِیْکُنْ تَا حَدِی پِیغَامِبِرِ
 حَضَرَتِ عَلَیْهِ السَّلَامُ بَیْرِدِه کِشِ کِمَرِ بَرِ وَ قَتِ نَمَازِ
 قَصْدُ لَا قَضَا بِاَقْسَا کَا فَاوَلَدِ دِیْدِ بَسِ بَنَدِی
 اَشِدْبِ نَمَازِ قَلِمَا کَا هَلْکِ اِدْبِ قَلِمَا حُکْمِ اِدْرُزِ
 کِمَرِ تَنَکِرِ تَمَالِی نَبِ بَرِ لَکَا وَاوَلُوعِنَا اِعْنِقَادِ
 یَقْدُرُ حَقِیْقَتَه اَکْوَ لِیَا اِدْرِ سَا دِخِ وَ بَرِ سُوْنُجِ
 کَا فَاوَلَدِ دُرِ اَمَادِرْتِ وَ قَتِ تَمَازِ قَلِمَا نَبِ حَدِ
 اَوَلَدِ رَمَکْ دُرِ سِتَا کِمَرِ زَنَا اِدِنِ اَوَلَدِ رُکْ دُرِ

اِدْبَ قَلِيَانِ اَوْلَدُرُ بَرَسُو زُنَجِ كَا فُرُ
 اَوْلَرُ اَنَجُونُ اَوْلَدُرُ زَكِيمُ زِيرَا اَيْدُرُ بَرَكَشِي
 مُسْلِمَانُ اُولُجُقُ تَنَكِرْتَمَالِي نَكُ بَرِكَا وَاُولُونَا
 اِعْتِقَادُ اَتْمَكُ اِعْتِقَادُ اِتْدَكِنْ كِمَسَا يَلْمَزِيرَا
 اَدَمُ اَغْلَنَكُ كُوكُلِنْدَكِنْ تَنَكِرْتَمَالِي يِلُرُ
 اَنَجُقُ بَسْ اِعْنِقَادُ وِرْدُغِي تَنَكِرْتَمَالِي نَكُ بَرِكَا
 وَبَيَغَامُ بَرِكَا عَلَيهِ السَّلَامُ وَحَقُ بَيَغَامُ بَرْدُكِنَا
 بِلْدُكُومُزُ تَنَكِرْتَمَالِي وَبَيَغَامُ بَرِي دُغُ فَرَضَلَرِي
 اَشْمَا كِلَادُ تَنَكِرْتَمَالِي قَرَانْدَه بَنَجَا يَرْدَه نَمَازُ

اَدْرِ سَادُ رُسْتِ اَوْلَمَزْ اَكْرَقَصَا يَاقَلَمِشْ نَمَازِ بِيَشْ
 وَقَتْدَنْ اَرْتُوْ اَوْلَرْ سَا تَرْتِيْبْ بَزْلَرْ وَيِيْجْ كَرَكْسَا
 فَلِسُوْ كَرَكْسَا اَوْلْ اَرْتِ نَمَازِنْ اَنْدَنْ اِيْلَا نَمَازِنْ
 اَدَسَنْ كَرَكْسَا اَوْلْ اِيْلَا نَمَازِنْ اَنْدَنْ اَرْتِ نَمَازِنْ
 اَدَسُوْ بِلِكِلْ كَتَكِيْ تَمَالِيْ حَضَرْتِنْدَه
 نَمَازْدَنْ سَوَكْلُوْ طَاعَتْ وَعِبَادَتْ يَقْدُرْ اِيْمَانْ
 كَتَرْمَكْ مَجْمُوْعْ عِبَادَتْلَرُكْ اَصَالِدِرْ اِيْمَانْدَنْ
 صُكْرَهْ اَوْ لَوْ عِبَادَتْ نَمَازْ قَلَمَقْدُرْ اَنَكْچُوْ
 شَا فِعِي رَحْمَهْ اَللهُ دُرْتِ نِيْمَازْ كَا هَلَكْ

كِرُو صَحِيحٌ اَوْ لَوْ اَكْرَارُ رْتَه نَمَازِ قَضَا يَا قَلْسَا سَتِيْلَا
 يِلَا اَيْلَدَن اَوَكْدَن اَوْ سَا سَتِن بِلَا اَوْ دِيَا اَكْر
 اَيْلَدَن صَكْرَه اَوْ دَسَا سَتِن اَوْ دَمِيَا كِرُو قَلْن
 نَمَازِ سَتَلَرِي قَضَا يَا قَلِيَقْ اَوْ دَمَرُ اَمَّا وَتِر
 وَاجِبْ قَضَا يَا قَلْسَا اَوْ دَمَرُ صَكْرَه اَوْ دَمَكْ كَرُ
 اَكْر قَضَا يَا قَلْن نَمَازِ بِيْشِ وَقْتِ دَن كَحْمَسَا
 تَرْتِيْجَه اَوْ دَمَكْ كَرَكْ مَثَلَا اَوَّلْ اِرْتَه نَمَازِن
 اَوْ دَمَكْ كَرَكْ اَنْدَتْ اَيْلَا نَمَازِن اَوْ دَمَكْ كَرُ
 اَكْر اَوَّلْ اَيْلَا نَمَازِن اَوْ دِيْبْ اَنْدَتْ اِرْتَه نَمَازِن

اَمَّا بَدَنُ صُكْرٍ كَرُوْتٍ تَرْتِجُهُ قُلُوسَاكَ اَوَّلُ
 قَضَا نَمَازِ قُلُوسَاكَ اَنْدَنَ وَقْتُ نَمَازِ قُلُوسَاكَ
 اَمَّا اَكْرَقَصَايَه قُلُوسِ نَمَازِ بِيْشِ وَقْتُ دَن
 كَجَبِ اَلْتِ وَقْتُ اِرْشُسا قَضَايَلَا وَقْتُ نَمَازِ
 اَرْتَسِدْغِي تَرْتِيبِ بُزْلَرِ قَضَا نَمَازِ اَكَارِ كَن وَقْتُ
 نَمَازِ قُلُوقِ دَخِ دُرُسْتِ اَوَّلِ اَكْر تَرْتِيبِ بُزْلَدَن
 قَضَا نَمَازِ اَكَارِ كَن وَقْتُ نَمَازِ قُلُوسَا قُلْدُغِ نَمَازِ فُلْدُ اَوَّلُ
 بِيْشِ وَقْتُ فَلْيَجِيَادِ كَن اَكْر اَلْتِجِي وَقْتُ نَمَازِ دَجِي
 قَضَايِ قُلُوسِ نَمَازِ اَكَارِ كَن قُلُوسَا اَوَّلِ فَاَسِدْ نَمَازُ دَخِ

بِلَسَاكُم اِل رَكْمَتِم قَلَدِي اَوْ تُرْدِي يُخْسَا اَج رَكْمَتِم
 قَلَد اَوْ تُرْدِي نَمَاز فَاَسِد اَوْ لَوْر اَكَلِيْن قَلَق كَرَك
 اَكْر شِبْه لَسَا كُو كُلِي بِرِيكَ اَرْتَمُوق دَلَسَا
 اِنْ دُبَا اَنَك اَز رِنْدَه نَمَاز مَهْلِيَا سَلَام وَرَه سَجْدَه
 سَهْوَاد مَك لَا زِم دَكُل بِرِكَشِي قَضَايَه قَلَش نَمَازِيْن
 اَكَا رَكْن وَقْت نَمَازِيْن قَلَق دُرُسْت دَكُل مَا اَكْر
 قَضَا سِن اِنْدُب وَقْت نَمَازِيْن قَلَسَا يَا وَقْت طَار اُولُب
 قَلَسَا شِيْلَا اُولَسَا كِم قَضَايَه قَلَش نَمَاز قَلِيْج
 وَقْت نَمَاز قَلَش اُولَسَا وَقْت نَمَازِيْن قَلَق دُرُسْت مُر

فَلَا تَحْيَاتٍ أَوْ تَرَا سَلَامٌ وَرَأْسُ جَدِّ سَهْوَادَا
 أَكْرَارُهُ نَمَازِنْدَه اِرْوُطَرُكْنُ شُبَهْلَسَا اِل
 رَكْعَتِمِ فَلَدِي يَه اَوْج رَكْعَتِمِ فَلَدِ بِلَسَا اُول دُرْت
 رَكْعَتِ تَمَام اِدْمِيَا اَوْ تَرَا تَحْيَاتٍ اُقْنَا سَلَام
 وَزَمِيَادُ رُكْلَا اُول بُزْبُ تَحْيَاتِ اِتْرُدُغ رَكْعَتِ
 تَمَام اَوَا اَنْدَن صُكْرَه اِتْرَا سَلَام وَرَا بَزِيرَا شَايِد
 اُول بُزْدُغ رَكْعَتِ اُجْبِي رَكْعَتِ اُولَا اِنْ قُيْبُ
 اَوْ تَرْمَقْ وَاجِبَا اُولَا شَايِد اِرِكْبِي اُولَا تَمَام اَعْلُ
 لَارِم اُولَا اَكْرَارُهُ نَمَازِنْدَكُ تَحْيَاتِنْدَه شُبَهْلَسَا

كِرُوتَحِيَّاتٍ اَوْتَرَا زِيْرَاشَا يَدْدُرْدُ نَجْر
 رَكَعَتٍ اَوْلا اَنْدَن صُكْرَه طَرَا بَر رَكَعَت
 دَخ فَلَا كِرُوتَحِيَّاتٍ اَوْتَرَا سَلَامُ وِرَا سَجْدَه
 سَهْوَا اِلْحَا صِلَ قُوتِ رَكَعَتٍ كِم بَر اِحْتِمَالِ
 اَخِر رَكَعَتٍ اَوْ لَمْعَا يَرَا اَنْدَن نَحِيَّاتٍ اَوْ تَرَقُ
 كَرَكْ اَكْر اِرْتَه نَمَازِنِ قَلَرَكْن شَبَهَلُكْسَا
 بَر رَكَعَتِم فَلَ دِي اَل رَكَعَتِم بِلَسَا بَر رَكَعَت فَلَ شُ
 دَنَا اَوَّل رَكَعَتِ تَمَام اِدَا تَحِيَّاتٍ اَوْتَرَا زِيْرَاشَا يَد
 اِكْنِج رَكَعَتٍ اَوْلا اَنْدَن صُكْرَه دُرَا بَر رَكَعَتِ نَجِي

اَل رَكْعَتِ قَلْدِي بِلِسَا بَر رَكْعَتِ فَلِش دُتَا بَر رَكْعَتِ
 دَخ قَلَا تَحِيَّاتِ اَوْتَرَا زِيرَا رَكْعَتِ دَخِي قَلَا
 كِرُو تَحِيَّاتِ اَوْتَرَا زِيرَا اِحْتِمَالُ وَرَكْبِهِ
 بَوَاوَج رَكْعَتِ دِيُو قَلْدَغ دَر دُخ رَكْعَتِ اَوَلَا
 دَر دُنَجِيدِهِ تَحِيَّاتِ اَوْتَرَمَقُ وَاجِيدُ رَا نَدَنُ
 مَكْر طُرُكَلَا بَر رَكْعَتِ دَخ قَلَا كِرُو
 تَحِيَّاتِ اَوْتَرُهُ سَلَامُ وَرَهُ سَجْدَهُ سَهْوَادِ الْكُرُ
 شَبُهَلَنَسَا اَل رَكْعَتِ قَلْدِي اَوْج رَكْعَتِ قَلْدِي بِلِسَا
 اَل رَكْعَتِ فَلِش دُتَا تَحِيَّاتِ اَوْتَرُهُ دَرَا زِيرَا رَكْعَتِ

چُقْدِ سَا قِلَا اَكْرُ وُقْتِ چُقْدِ سَا قِلَتُو لَا نَزِمِ دَكُولِ
 اَكْرُ شُبَهْلَنَسَا قِلْدَغِ نَمَازْدَه رَكُوعِ يَا سَجْدَه
 اِنْدِمِ اِنْدِمِ بِلِمَسَا اَكْرُ نَمَازِ چُنْدَه شُبَهْلَنَسَا
 اَوَّلِ رَكُوعِ وَ سَجْدَه اَدِيَا اَكْرُ نَمَازِ قِلْدَغِ نَدَن
 صَكْرَه شُبَهْلَنَسَا اَدَمِيَا اَكْرُ نَمَازِ قِلْدَغِ كَن شُبَهْلَنَسَا
 قَاجِ رَكْعَتِ قِلْدَغِ بِلِمَسَا اَكْرُ شُبَهْلَنَسَا اَوَّلِ سَا
 نَمَازِ اَكْلِيَنِ قِلَا اَكْرُ بَرِ قَاجِ شُبَهْلَنَدَكِ وَ رِ سَا
 اَوَّلِ شُبَهْلَنَدَكِي رَكْعَتَه اَزِ نَدَن دَتَا اَنَكْ
 اَزِ رِنَا تَمَامِ اِدَا مَثَلَا شُبَهْلَنَدَكِي اِدَا بَرِ رَكْعَتِمِ قِلْدَغِي

بَرَكِشِي اَبْدَسْتُ الْمِشْ اُولَسَا اَنْدَتُ صَكْرَهْ شَبَهْ
 اِدِسَا اَبْدَسْتُ سِنْدِمِ سِنْدِمِ بِلِسَا اَبْدَسْتُ
 سِفْمِشْ اُولَزِيرِ اَسِنْدُغْنِ بِلَو بِلْدِي اَكْرَا اَبْدَسْتُ
 الْمَقْدَنْ صَكْرَهْ شَبَهْ اَتَسَا وَيَعُضْ اَعْضَا سِنْدِمِ
 يَمْدِمِ بِلِسَا اَكْرَا اَوَّلْ شَبَهْلَنْدِي اُولَسَا اَنْدَنْ اَرْتَقْ
 دَخْ شَبَهْلَنْدِي بِلِسَا اَوَّلْ يُوْدُغْنِ بِلْدِي بِرَنْ
 يِلَا اَكْرَبَرْ قَاجْ كَزْ شَبَهْلَنْدِي وَرِسَا يَوْمُو حَاجَتْ
 وَكُلْ يَمْدُغْنِ زِيرَا بِلَو بِلَزْ اَكْرَا شَبَهْلَنْسَا بِرْ وَقْتَكْ
 نَمَازِنْ قَلْدِمِ وَقَلْدِمِ بِلِسَا اَكْرَا اَوَّلْ نَمَازُكْ وَقْتَهْ

مَسْجِدٌ قَلْبًا هَرِيرًا هَرَّ كَرَجْدُ كَجَه قُلُوسًا رَحْمَتٍ أَوْلَرُ
 أَيْبَاغٍ يَلْمَعُ مَسْجِدٌ دَرَكْنَا يَادِ يَوَارِ نَا سِلْمَكْ مَكْرُوءُ
 مَسْجِدٌ أَجْنَدَ أَبَدَتْ أَلْمَقْ مَكْرُوءَ وَرْ مَسْجِدًا وَتَرْبِ
 أَشْرَ أَسْلَمَكْ مَكْرُوءَ وَرْ أَمَّا أَوْ تَرْبِ كَنْدُ كِتَابِنِ
 يَزْمَقُ يَا أَغْلَجَقْلَرُ أَكْرَمَكْ مَكْرُوءَ دَكْلَدَرُ أَكْرُ
 أَجْرَتْ أَلْمَزْسَا أَوْ كَرْتَدُ كَيْجُونِ إِلَّا مَكْرُوءَ
 أَيْسَى أَوْ لَا ضَرُورَتِ أَوْلَا أَوْ كَرْدَه فَضْلُ السَّابِعِ
 بُو فَضْلِكِ بَرَقَاجِ مَسْئَلَه كَرْدِ بَلْدَرُ لَمْ كِهِ وَأَوَّلِ
 مَسْئَلِ الرُّحُوقِ وَاقِعُ أَوْلَرُ مَجْمَعُ شَرْحِنَدَ أَيْدُ قَنْجِنِ

اُولَدُكُمْ مَسْجِدَ حَكَمِنْدَه دَكُول شِمْدِكِي زَمَانْدَه مَسْجِدِ
 قِيُوسُن يَمُقْ مَكْرُوه دَكُل مَسْجِدِ اِجِنْدَه بَرِهَجِه
 يَمُقْ كِه اِجِنْدَه حَصِير وُقَلِي قِيلِر قِيرْمَزَاكَر
 مَسْجِدِ جَمَاعَتْ كَلَسَا مُؤَذِّن كَنْد بَكَلِيَا
 قَامَتْ كَتَرَه يَلَكُزْجِه قَلَاچَن بَرِ مَسْجِدِ كُوسَا كَم
 اَنْدَه بَكَلَشِر اُولَسَكِر نَمَاز قَلْجُون نَمَاز قِلْدَتِ
 چِقْبْ كَتَمَكْ مَكْرُوه دُور مَسْجِدَه قَعْرِبْ حَصِير
 اَلْتَا تُكْرُمِيَا مَسْجِدِ اِجِنْدَن اَوَايُول اِيلْمِيَا
 اَكْرَضُرُوتْ اُولُبْ اِيلَار سَاكِنْدَه بَرَكُوتْ مَسْجِدِ

اَوَيْنَ كِشِي كَمَا كَا مَسْبُوقِ دُرْكَرُ نَازِ فَاسِدِ اُولُو
 اِكْلَيْنِ قِلَا اَمَّا اَبُو حَفْصِ كِيَرُو صَدْرِ شَهِيدِ
 اَيَّدَرُ فَاسِدِ اُولَمَزُ اِمَامِ مُتَعَلِّقِ اُولُنْ مُسْئَلَكِ
 تَمَامِ اُولَدِي وَبُنْدَنِ صَدْرِ مَسْجِدِ حَكَمِ بَلَدِ كَرِ
 مَسْجِدِ طَامِنْدَه سُوْدُكُمْ وَنَازِ قَلِقِ وَيَقِينَلِقِ
 اَيْمَكِ مَكْرُوهِ دُرْ هَا كِشِيهِ كَرَكِ دُرْ كِه اَوْنَدِ
 سُنْتِ وَنَافَلَه قِلَاجِقِ يَرَايَلِيَا اَمَّا اَوَّلِ اَرْجُو مَسْجِدِ
 حُكْمِنْدَه اُولَمَزُ اِمَامِ اَبُو اَلَلِيْثِ اَيَّدَرُ جَنَانِ
 نَازِنِ قَلِيْجُوِي دُرْ كُنْدَرِ دَجِ مَسْجِدِ حَكْمِنْدَه دُرْ اَمَّا صَحِيْحِ

نَمَازِ اجْنَدِ كِي تَكْبِيرِ لَرِي اَيْتَسَا يَارُ كَوْنِ دِي
 وَ سَجُودِ دِي تَسْبِيحِ لَرِي اَيْتَسَا يَا حَيَاتِ اَقْسَا
 جَمَاعَتِ اَقِيَا بِرِي اَوْلَدُ كُو كُجِي بِتَرَامِ كُنْدَرِ
 قَوْضِ نَمَازِ لَرِنْدَنِ صُكْرُ كَرْدِ كُكُ لَرِي تَكْبِيرِ لَرِي
 اِمَامِ كَرَمَسَا فُسَا كَرَسَا جَمَاعَتِ كَثَرِ
 اَكْرَامِ سَجْدِ سَهْوِ وَاَرْسَانِسَه سَجْدِ سَهْوِ
 اَيْتَسَا اِمَامِ صُكْرُ دِنِ اَيْمِشِ كِشِي اَوْلَسَا بِلَا
 سَجْدِ سَهْوِ اَيْتَسَا صُكْرُ اِمَامِ بَلِسَا كِه سَجْدِ سَهْوِ
 لَا يَزِمِ دَكُو مِشِ مَشْهُورِ بَدْرِ كِمِ اَوْلِ صُكْرُ دِنِ

بِرِسِي دَخِ اَوْلَدُكَ اِمَامِ اَخِرِ حَيَاتِ اَوْتَرَمَسَا
 دَرِ سَا جَمَاعَتِ فَخِي دَرْمِيَا اَكْرَا اَوْتَرَمِيَبِ اُولِ
 رَكْعَتُهُ سَجْدِيَا وِرْ سَا جَمَاعَتُكَ نَمَازِ دَرَسَتْ
 جَمَاعَتِ اِيْمَتُكَ كَرَكِ بِرِسِي اَوْلَدُكَ نَمَازِ اَوْلَدِ
 اِمَامِ اَلْزَقَلْدَرِبِ اَللّٰهُ اَكْبَرُ دَرْمِزِ سَا جَمَاعَتِ
 اَلِنِ قَلْدَرِ بِرِسِي اَوْلَدُكَ اِمَامِ سُبْحَانَكَ اُقْمَسَا
 يَا فَاتِحْهُ يَا فَاتِحِدَنْ صُكْرُ سُوْرَه اُقْمَسَا جَمَاعَتِ
 اُقِيَا اِمَامِ اَبِي يُوْسُفِ قَيْنِدِ اَمَّا اِمَامِ مُحَمَّدِ
 قَيْنِدِ جَمَاعَتِ دَخِ اَقْمَرِ بِرِسِي اَوْلَدُكَ اِمَامِ

جَمَاعَتِ دَخْ اِيْلَامَاكَ كَرَكْ اِمَامِ سَهْوَانِشَا
 بِيْحَدِ اِيْلَسَا جَمَاعَتِ دَخْ اِيْلَامَاكَ كَرَكْ
 اَوْلَ نَسَنَلَرِكُمْ اِمَامِ اِدِرْجَانِ جَمَاعَتِ اِيْتَمَامْ كَرَكْ
 بَرِيْسِي اَوْلَدَرِكُمْ اِمَامِ بَرِيْحَدِ اَرْتَقْ اِيْلَسَا جَمَاعَتِ
 اِيْتَمَامْ كَرَكْ بَرِيْسِي اَوْلَدَرِكُمْ اِمَامِ مَرِيْرَامِ نَمَازِ
 تَكْبِيْرَلَرِنِ اَرْتَقْ اِيْلَسَا شَوْلِ قَدَرِكُمْ هِيْجْ
 بَرِيْمَذْهَبْدِهْ اَوْلِ قَدَرِ تَكْبِيْر اِيْتَمَامْ دَرَسْتِ
 اَوْلِيَا جَمَاعَتِ كَتْمِيَا بَرِيْسِي اَوْلَدَرِكُمْ
 جَنَازَهْ نَمَازِنْدِهْ بِيْشَرِ تَكْبِيْر اِيْلَسَا جَمَاعَتِ اِيْمِيَا

بَرَقَاجْ نَسَنَلَرُورْدُرْكَه اِمَامْ اُولْ نَسْنَه اِشَلِيْجَكْ
 جَمَاعَتْ دَخْ اِشَلَامَا مَكْ كَرَكْ وَبَرَقَاجْ نَسَنَلَرُ
 وَرْدُرْكَه اِمَامْ اِتْمَاوْ سَا دَخْ جَمَاعَتْ اِشَلَكْ نَكْرَكْ
 اُولْ نَسْنَا كَرَمْ اِمَامْ اِشَلَا يَحْ جَمَاعَتْ اِشَلَكْ سَا
 كَرَكْ اُولْ دُرْكَه اِمَامْ قُوْتْ اِقُوْمِيْجُوْ جَمَاعَتْ دَخْ
 اِقُوْمَا مَوْكَرَكْ اِمَامْ بِيْرَامْ نَمَازْ تَكْبِيْرْلَرْنِ
 كَرْمَسَا جَمَاعَتْ دَخْ كَرْمَا مَكْ كَرَكْ اِمَامْ
 اُولْ كِيْ نَحْيَاتْ اَوْتُرْمَسَا جَمَاعَتْ دَخْ اَتْرَمَا مَوْ
 كَرَكْ اِمَامْ سَجْدَه آيْتْنِ اُقْسَا سَجْدَه اَيْلِيَا

اَدْمِيَا اَكْرَامَا رُكُوعَدِيكُنْ اِرْشِسَا اَوْلَرْكَعَتْ
 اِرْشَمِشْ اَوْلَرْ اَوْلَرْكَعَتْ اَدْمِيَا اَمَّا اِمَامْ رُكُوعَدِيكُنْ
 اِرْشَنْ بَرْزَجْ اَلِنْ بَعْلِيْبْ دَرْ اَنْدَنْ رُكُوعْ
 وَرْتَقْ كَرَكْ بَرْكِشِي اَنْدَا جَسَا اِيْلَا غَا زَنْ جَاغَلَا
 قَلَمْ دِ سَا اَوْلْ غَا رَكْ اَخِرْ رَكْعَتِنْ اِرْ سَا اَنْدِرْ نَا كَلَنْ
 اَمَّا جَاعَتْ ثَوَابِنْ بِلَرْ اِمَامْ اَوِيْنْ كِشِي رُكُوعْ يَا سَجْدَا
 اِمَا مَدَنْ اَكْدِنْ اِنْسَا نَمَازْ مَكْرُومْ دُرْ اَكْرَا اِمَامْ رُكُوعْ
 وَرْمَدَنْ اَوْلْ كِرُو قَلَقْسَا نَمَازْ بَاطِلْ اَوْلَرْ اَكْلِيْنْ
 قَلَوْ كَرَكْ بَنْدَنْ مَكْرُومْ بِلِكَلْ كِهْ خُلاَصْدَا اَيْنْدَرْ

اِمَامَ تَمَامِ رِسَا سُنَّتِ قَلِيَا اِمَامَ اَيَا اَكْرَا اِمَامَ
 قَلِي دَر دُغِ قَوْضِ اَيَلَا نَمَا زَا وُلْدَا سُنَّتِ قَلِيَا اِمَامَ
 اَيَا سَلَامَ وَرِدِ كَدَن صُكْرَه طَرَه اَوَّلِ قُدُغِ سُنَّتِ
 اَدِيَا كَرَكْسَا اَوَكِدَن اَوَّلِ قُدُغِ سُنَّتِ قَلِسُونِ اَنَدَن
 صُكْرَه قَوْضِ دَن صُكْرَه غِي سُنَّتِ قَلِسُونِ كَرَكْسَا
 اَوَكِدَن قَوْضِ دَن صُكْرَه غِي سُنَّتِ قَلِسُونِ
 اَنَدَن صُكْرَه اَوَّلِ قُدُغِ سُنَّتِ قَلِسُونِ اَكْرَا اِمَامَ
 قَلِي دَر دُغِ قَوْضِ كِنْدُ قَوْضِ سِي بَا يَتْسُو قَوْضِ سِي
 اَوَلْسَا سُنَّتِ قَلِيَا اِمَامَ اَيَا اَوَّلِ قَلَن سُنَّتِ

قُلْدِ سَا بَرِ اَكِنْدُو نَمَازِن قُلْدِ قُلْدَن صُكْرُ نَا فِلَا
 نَمَازِ قُلْدِ قُلْدِ مَكْرُو دُرُ بَسْ جَمَاعَتَا اَوِيْمَزْ نَا فِلَا
 نَمَازَانِيَّتْ اِدْبِ جَمَاعَتْ ثَوَابِ قُوتْ اَوَلَرَا كَز
 بَرُكْشِي سُنَّتْ قُلْدِ دُرُ رُكْنِ قَامَتْ كَتَرُ سَلَرَا اِلِي رُكْعَتْ
 قُلَا اَنْدَن صُكْرُ اِمَامْ اَوَا اَكْرَا وِدَه سُنَّتْ قُلْدِن
 مَسْجِدْ كَلَسَا كُرْسَا كِم اِمَامْ فَرَضْ قُلْدِ يَرُ رُكْنِ
 اِمَامْ قُلْدِ غِ اِرْتَه نَمَازِ اَوَلَرَا كُرَا اَكْرُ كَنْدُ
 سُنَّتْ قُلْنِيَا اِمَامْ اِرْتَه نَمَازِن نَمَازِ سَا اِسْرَه نَمَازِ
 سُنَّتْ قُلَا اَنْدَن اِمَامْ اَيَا اَكْرُ كَنْدُ سُنَّتْ قُلْنِيَا

قَلْبُغْ فَرَضْ نَمَاز دُرْت رَكْعَتَّ اَوَّلَمَاز سَا اِرْتَه نَمَاز
 وَاخْتَشَم نَمَاز كِبِ قَلْبُغْ نَمَاز قِيَا اِمَام
 اَوِيَا اَكْر دُرْت رَكْعَتَّ اَوَّلَمَاز بَر رَكْعَتَّ دَخ قَلَا
 تَحِيَّات اَوْتُوْرَه سَلَام وَرَه اَنْدَن صُكْرَه اِمَام
 اَوِيَا اَوَّل قَلْبُغْ اِك رَكْعَتَّ نَافِلَه اَوَّلَمَاز اَوَّل
 قَلْبُغْ دُرْدُغ نَمَاز اِك اَبْج قَلْبُغْ غِنْدَن صُكْرَه قَامَت كَرْت مَسْكَد
 نَمَازَن تَمَام اِيْدَه اَنْدَن صُكْرَه اِمَام اَوِيَا نَافِلَه اَبْلَيْتَنَا
 اَمَّا اَوَّل قَلْبُغْ دُرْدُغ نَمَاز كَنْد و نَمَاز اَوَّلَمَاز
 اَوَّل نَمَاز قِيَا اِمَام اَيَا اَكْر چِه اَوُج رَكْعَتَن دَخ

کَلَسَا يَا بَنِي طَاهِرٍ أَرَادَ أَنْ يَلِيَا سَارَتِ أَيْمَانُ
 كَرُوذِ زِدْ سَاكِرٍ وَكَيْتَمَا أَوَّلَ صَفَدِ دَخِ بِرِوَلَسَا كَمِ
 وَرَهْ بُوَا أَرَادَ أَنْ يَطْرَهْ عَوْدَتِكَ نَمَازِ دُرُسْتِ
 اُولَمَزْ أَرَادَ مَكَ دُرُسْتِ اُولَمَزْ بِنْدَنِ مَكْرَمِ بِلْكَرِهْ
 بِرُكْشِي فَرَضِ نَمَازِ قَلْبَا بَشَلَسَا دَخِ مُؤَذِّنِ قَامَتِ
 كَتَرَسَا اَكْدَقْلِدِغِ نَمَازِدَهْ دَخِ سَجْدَا وَرَمَمِشْ
 اُولَسَا نَمَازِنِ قِيَاوَرَا اِمَامِ اُولَا زِيَرَا اِمَامِلَا قَلَقْ
 ثَوَابِ بَاشِنَا قَلَقْ دَنِ يَكْرِمِ دَرَجَهْ اَرْتُو دُرَاكْ
 سَجْدَا وَرَدُغِنْدَنِ مَكْرَمِ قَامَتِ كَتَرَسَا اَكْرَا

اُولَیْرِكْ یِکْسَ کَلِیْ آدَمْ بُوْنِجْ اُولَسَا
 نَمَازِ دُرُسْتْ اُولُرْ زِیْرَ عَوْرَتِلَا یِرِیْرْدَه دُرْمَاشْ
 اُولُرْ اَلْتَنِجِ شَرْطْ اُولْدُرْکِمْ اَوْرْتَلِرْنْدَه نَسْنَا اُولَسَا
 کَرکْ اَکْرَ عَوْرَتِلَا اَرْ آدَمْ اُرْتَسِنْدَه بُرْ اَوْرَقَشِ
 دَکْلُوْنَسْنَا اُولَسَا نَمَازِ بَاطِلْ اُولْمَزْ یِدِیْنِجِ شَرْطْ
 اُولْدُرْکِمْ اِمَامْ اُولْ اَیْنِ عَوْرَتِکْ اِمَامْتَلِغِنَا
 نَیْتْ اِدْسَا کَرکْ اَکْرَ نَیْتْ اِدْمِدِ سَاعَوْرَتْ
 نَمَازِ دُرُسْتْ اُولْمَزْ اَرْ آدَمْ لَرکْ دُرُسْتْ اُولُرْ
 اَمَّا بَلْ کُلْکِ بُرْ کَشِیْ اِمَامْ اَیْمَشِکَنْ بُرْ عَوْرَتْ

یٰۤاَیُّهَا قُلُوبُ قُلُوبِ نَمَازِ فَاسِدِ اُولٰٓئِکَ زَیْرًا قُلُوبُ قُلُوبِ
 نَمَازِدِهٖ اِمَامِ اَوَّیْسِیْنِ اُولٰٓئِکَ اَقَالَا حِقْ اُولٰٓئِکَ
 بِوُصُوْرَتِهٖ نَمَازِ فَاسِدِ اُولٰٓئِکَ اَرَادَ مَلْکُ زَیْرًا اُولٰٓئِکَ
 نَمَازِدِهٖ اِمَامِ اَوَّیْسِیْنِ اُولٰٓئِکَ اَنۡکَبُوْنَ وَرَکْعَتِکُمْ اَوَّلَ
 قُلُوبِ قُلُوبِ قُرْآنِ اَقْبَرِ لَرْدُ رَدِّ شُطْرُ اُولٰٓئِکَ
 قُلُوبِ قُلُوبِ نَمَازِ وَکُوْعُوْا وَسَجُوْا لَوْ نَمَازِ کَرِکَ
 اَکْرَجَانَهٗ نَمَازِ اُولٰٓئِکَ اَرَادَ مَلْکُ نَمَازِ رُشْتِ
 بِشُجْحِ شُطْرِ اُولٰٓئِکَ اَکْسِی دَخِ بَرِیْرَهٗ کَرِکَ
 اَکْرَعُوْرَتِ اَشْفَادِ رُشْتِ اَرَادَ مَلْکُ یَعْرِوْ رُشْتِ

ارَادَ مُلْكُكَ نَمَازَ فَاَسَدِ اَوْلَمَزِ اَوْ جَنَحِي شَطْرِ اَوْلَدِكُمْ
 اَوَّلَ عَوْرَتِ قَلْبِي نَمَازِلَه اِرَادَمَ قَلْبِي نَمَازِ بَرِ اَوْلَه
 بَرِ اَوْلَدِي اَوْلَدِكِه اَوَّلَ قَلْبُو دُرْدَقَلِي نَمَازِدَه
 بَرِ اِمَامِ اَيْمَشِ اَوْلَا لِي بَسِ عَوْرَتِ دَخِي بَاشَا
 قَلِسَا اِرَادَمَ دَخِي بَاشَا قَلِسَا بَرِ بَرِ يَافِثَا دُشَكُرْ
 اِرَادَمَكِ نَمَازِ دُرُسْتِ اَوْلُورِ يَا خُودِ نَمَازِكِ بَرِ كُتُبَا
 اِرْشَامِشِ اَوْلَسَكِرْ عَوْرَتِ دُرُسَا اَوْلِ اِرْشَمْدُكِ
 قَلِسَا اِمَامِ سَلَامِ وَرِدُكِدَنْ صَكْرَه اِرَادَمَ دَخِي
 دُرُسَا كِه اِمَامِ اِرْشَمْدُكِ نَمَازِ قَلِسَا دَخِي عَوْرَتِ

اَكْرَاوُلْ يَدِي شَطْدَن بَرِي اَكْسَكْلَوْلَرْسا
 اوْل اَرَاْدَمَلَرْك دَحِي نَمَز دَرْسَت اوْلْدَو اوْل
 يَدِي شَطْلَك بَرِي اوْلْدَرْكَم اوْل اَرَاْدَم اَرَسِنْدَه
 اوْلَنْ عَوَرَت شِيلا اوْلَسَا كَرْك كِه اَكَا اَرَاْدَم
 اَمْرَمَشِر اوْلَا اَكْرَجَكْت قَرْجُوغَز اوْلَسَا كَم اَرَاْدَم
 اَمْرَمِيَا نَمَز قَلَا نَلَرْك اَرَا سِنَا كِيَا نَمَز قَلَا كَمَسِنَك
 نَمَز باطِل اوْلَمَنْ اَمَّا قَرِي اوْلَسَا كَم كَمَسِنَا اَمْرَمَشِر اوْلَا
 نَمَز قَاسِيْدَا دَرْزِي رَا يَكِد كَنْ اَمْرَمَز لَوْدِي اِكْنِي شَطْلَه
 اوْلْدَرْكَم اوْل عَوَرَت اَصْلُو اوْلَا اَكْرَد كُو اوْلَسَا

طَهْرَنَكْ نَمَازِ دُرُسْتِ اَوَّلَمَزْ اَكْرَاكِ عَوَدَتْ بِو بِرِ يَانِنْدَه
 دُرْسَا اَرَا اَدَمَّ صَفِّ اَرَا سِنْدَه اَكِ كِشِي صَاغِ يَانِنْدَه
 طَهْرَنَكْ وَ اَكِ كِشِنَكْ صَوَلِ يَانِنْدَه طَهْرَنَدَتْ وَ اَكِ كِشِنَكْ
 چَوَّ اَرَدِنْدَه دُرَنَدَتْ نَمَازِ فَا سِدَاوَلَرِ اَكْرَا اَوُجِ عَوَدَتْ
 بِو بِرِ يَانِنْدَه اَوَّلَبْ اَرَا اَدَمَّ صَفِّ اَرَا سِنْدَه دُرْسَا
 اَوُجِ كِشِي صَاغِ يَانِنْدَه دُرَنَدَتْ اَوُجِ كِشِي صَوَلِ يَانِنْدَه
 دُرَنَدَتْ اَوُجِ كِشِي اَرَدِنْدَه دُرَنَدَتْ اَوُجِ كِشِي
 دَكِنِ نَمَازِ دُرُسْتِ اَوَّلَمَزْ كِرُو قَلْبُ كِرَكْ
 اَمَّا بِنَلَرَكْ نَمَازِ دُرُسْتِ اَوَّلَمَا مَنَكْ يَدِي شَرَطِ وَرْ

اما ملری ازلارنده در ایکت عورت کلب از آدم
 جماعتنا ایق مکروه در اما قرجق کلب کند
 نمازنا یا ایلا نمازنا ایرسا درست در مکروه اولز
 اما عورتلر کلب او بیق اورد صفده در مق کرک
 کلب ارنلر ارسنده قرشماق کرک اگر کلب از آدم
 یاننا در رسا اول از آدمک نمازی درست اولز
 اگر چه اول از آدم کند خصم یا کند اری
 دخی اولور سا بس بک که چن بر عورت
 کلسا ارنلر ارسنده در سا ایل یاننده در نال و برار دند

اَوْ تَرْكُ الْاَوْسِيَا اِمَامَ سَلَامٍ وَرِدْ كُنْتُ صَكَّةَ
 اَوْ يَنْسَا حَيَاتُكَ كِرْوَقْلَانِ دَحِي اَقِيَا اَنْدَت سَلَامٍ
 وَرَا اَكْرَحَيَاتُكَ نَه قَدَرُ قَلْدُ عَن بِلَسَا سَلَامٍ وَرَا
 اِلَى هَذَا مَسْجِدِ طَامِ اَزْرِي عَمَّا زَقْلَقَ مَكْرُوهُ
 بَرَكَشِي تَرَاوَحَ قَلْدُ رَصْنَدِي اَيْدِي كَرْدِي كَم وَبَرَش
 بَرَكَشِي دَحِي قَلَا اِمَامَ سَلَامٍ وَرِدْ كُنْتُ صَكَّةَ
 دُرْت رَكْعَتِ اَوْلَمَا غِيحُونَ اَكْرَقَلَمَا زَسَا دَحِي لَسَا
 لَارِمِ اَوْلَمَزْ عَوَزْتَلَرِ جَاعَتِ اَوْلَبِ بَرَسِنِ اِمَامِ
 اَيْلَكْ مَكْرُوهُ دُرَا اَكْر مَكْرُوهُنْ جَاعَتِ اَوْلَسَا

اِمَامِلا قَلَمٌ دُرُسْت دُرَا مَّا بَعْضِي عَالِمِلا اَيَّدُرَقَن
 بَرَكِشِي يَتَسَوْ قَرَضِن رَمَضَانَد اِمَامِلا قَلَسَا
 تَرَا وِج وِتَرَا مِلا قَلَمٌ دُرُسْت دَكَلَدُر بَعْضِي لَر
 اَيَّدُر تَرَا وِجَك بَعْضِي سِن اِمَامِلا قَلَسَا وِتَر دِخِي
 اِمَامِلا قَلَمٌ دُرُسْت دُر بَعْضِي لَر اَيَّدُر دُرُسْت دَكَلَد
 بَرَكِشِي يَتَسَوْ قَرَضِن قَلَدَت مَسْجِد كَر سَا كَر سَا كَم
 اِمَام تَرَا وِج قَلَد دُر يَتَسَوْ قَرَضِن قَلَا اَنَدَت اِمَام
 اَيَّا تَرَا وِجَك كَر قَلَان اَدَا بَعْضِي لَر اَيَّدُر اَدَمِيَا
 زِيَرَا جَمَاعَتَسَر قَلَمٌ دُرُسْت دَكَل دُر بَرَكِشِي حُجَّات

عَوَز تَلَرُ كَلَسَا اَوَلَسَا بَعْضِي لَرَا يَدَرُ نَمَازِ دُرُسْتُ
 بَعْضِي لَرَا يَدَرُ نَمَازِ دُرُسْت دَكُل اِمَامَا بَدَسْتَسَرُ
 قَلَدُ غِن بَلَسَا صُكْرَه مُمْكِن اَوَلَدُغ قَلَدُ كَشِيَا
 اَيَا بَعْضِي لَرَا يَدَرُ اَيْتَمَك لَا زِم دَكُوْل زِيَر اِيَكَلِت
 قَلَدِي يَكَلِمَق عَفْوَاوَلُمَشِدَر بَرَكَشِي بَلَسُو فَرَضِن
 بَاشِنَا قَلَسَا رَمَضَانَه كَلِت تَرَاوِيح مَسْجِدَه
 اِمَامِيْلَه قَلِمَق دُرُسْت دُرَا كَر اِمَامِم فَرَضِن بَاشِنَا قَلَسَا
 تَرَاوِيح نَمَازِن كَلِب جَاعِلَا قَلِمَق دُرُسْت دَكَلَدَر
 اَمَا بَرَكَشِي تَرَاوِيح اِمَامِيْلَه قَلَسَا وَتَرُوا جِي نَمَازِن

اَوْرَشِيْدَه كَوْل شَوْل قَدْر كِيْم مُرْدَا رَنَسَا دُشِبْ
 اَنِ مُرْدَا رَايَلَزِيَا اَرْمَاقْ اَوَلْسَا اِيْمُو دُرُسْت
 دَكْلَه وَ اِمَامِ اَبِي يُوْسُفْ قِيْبَه اَبُو حَيْفَدَنْ
 دَخِيْلِيْلَه رَوَايَتِ اَوَلْمَشْدُ اَمَّا اِمَامُ مُحَمَّدْ
 قِيْبَه جَمَاعَتُكْ نَمَا زِد رُسْت دُرْمَكْر شَوْل قَدْر
 اَوَلُو اَرْمَاقْ اَوَلَا كِيْم اَوْقْ كِي جُكْلِيْرِيَا
 اَزُوْنْدَه صَحِيْحْ بَدْر كِي اِمَامْ عَوَزْتَلَر اِمَا مَتْلَغِيْنَا
 نَيْتِ اَتْمِيْجَلَر عَوَزْتَلَر كْ نَمَا زِد رُسْت اَوَلْمَز عَوَزْتَلَر
 حَاضِرْ دَكُو لَكِنْ اِمَا مَتْلَغِيْنَا نَيْتِ اِتْسَا صُكْرَه

قَوْضِ دُرِّ اِمَامٍ اَتَدَكِي رُكُوعٌ نَا فَلَهِ دُرُّ قَرْضَا فَلَهِ
 اَيَّدُ رُكُوعِ رُسْتِ دَكُلْدُرُ بَرَكِشِي كَلَسَا اَوَّلُ صَفْدَه
 يَرْبَلَسَا اَوْتَه صَفْدَه كَلَسَا اَوَّلَسَا كَلَسَا
 بَرَادَمُ كَلَنَجَا اَكْرَامَامُ رُكُوعُ اَدَمَكَا يَقِينُ اَوَّلَسَا
 بَرَادَمُ صَفْدَتِ چَكَا يَانِنَا كَقُورَه يَلَكُوزُ طَرَا ^{مَعْمُورُ}
 بَعْضِي عَلَمَا اَيَّدُ يَلَكُوزُ طَرَا اَدَمِ چَكَبُ صَفْدَتِ
 يَانِنَا كَتَرُمِيَا دِيرَا بَرُمُ زَمَانُمُورَه خَلَقَتِ حُورِغِ
 لَاجَهْلَدُ جَكِيكُ نَا زَنَدَنُ چَقَرَا اَوَّلُ صَفْدَه يَرْ
 اَوَّلَسَا اَرَدَغِي صَفِي يَرْبُ كَكَا دُرُسْتِ دُرِّ اِمَامِ

مَسْغُولِ جَمَاعَتِ لَا نَمَازَ قَلِمًا كَلِمًا طَائِفًا نَقْلًا كَمِيزًا
 بَعْضِي لَرَأَيْتُ دِي اَكْرُ بَعْضِي وَقْتُ كَلْبِ بَعْضِ وَقْتُ
 كَلِمَ سَاطِطًا نَقْلًا دُرُسْتُ دُرْدِ دِي بِرِ اِمَامِ كِه
 رُكُوعُهُ وَ سَجُودُهُ دَلَمِيَا تَرْتَرِ اِنَا حَقًّا
 اِنْ قَيْبِ اَيْرِقْ مَسْجِدِ اِمَامِ نَاوَرُمَقْ يَكْدِ اِمَامِ
 قُنُوتِ اَقْبَعِي اَنْدَسَا رُكُوعِ وَ رَسَا جَمَاعَتِ بِلَا
 رُكُوعِ اَيَلَسَا اِمَامِ دُرُسْتُ قُنُوتِ اَقْسَا
 كَرُورُ رُكُوعِ وَ رَسَا جَمَاعَتِ دَخِي اَيَسَا
 جَمَاعَتِ نَمَازِ فَا سِدَاوَلِ جَمَاعَتِ اَتِدْ كِي رُكُوعِ

بَعْمَرُ أُولَسَا يَا قَتِ سُوَقْ أُولَسَا يَا قَتِ قَرَكُولِقْ
 يَا قَرَقُوا أُولَسَا جَمَاعَتِ وَرَمَعَا عُدْرَا وَلَرَهْرَكِه
 جَمَاعَتِ تَرَكَ ائِسَا بُو عُدْرَسَر طَانُقْلَعِي كَجَمَرِ
 تَقَرِيزَارْمَقْ وَاجِبِ دَر قُنْشِلَرِي مِيَا لَمَسَا نَبِيحَتِ
 اِدْمَسَا كُتَاهْ كَارَا وَلَرَكُو كَنْدُ مَحَلْسِ مَسْجِدِ
 تَرَكَ اِدَبِ اِيَرَقْ مَسْجِدِ وَرَمِيَا اُولُ مَسْجِدَا مَامِنْكَ
 تَقْوَا سَارْتُو غَرَقْ اُولْدُ نَجِيحُونْ اَمَّا اُولُ مَسْجِدِ اِلَامِ
 وَعُظْ نَبِيحَتِ دَخِي اَيْلَسَا اَنْدَهْ وَرَمَقْ يَكْدَرَاكِ دُولَرِ
 ثَوَابِ حَاصِلِ اُولْمَا نَجِيحُونْ بَرَكَشِي كِه كَنْدُرُ فِقْهَه اُتْمَعَا

كِرُو كَرَكْ اَكْرِجَاعَتْ اَزْنْ اُولُبْ اِمَامْ قِسْلَا جُوقْ اَلْبِ
 بَاشْ اِمَامْ بَاشِنْدَنْ اِلْ رُو كِرْسَا دَخْ دُرُسْتْ دُرْ
 اَكْرِ عَوْرَتْ اَوْبِ بَاشْ اِمَامْ بَاشِنْدَنْ اِلْ رُو كِرْسَا
 دَخْ دُرُسْتْ دُرْ اَيَاغْ اِمَامْ اَيَاغِنْدَنْ كِرُو اُولُجْ
 اَمَا يِيْلَهْ اُولُجْ اِمَامْ كَنْدْ عَوْدَتْ كَرَكْ يَا كُنْدِيَا
 نِيكَ اَحْلَا لَالْ اَوْلَزْ خِصْمْ كَرَكْ بِلِكِلْ كِمْ
 اَيَقْ اِلْ رُو اَلْبِ كِرُو اَوْلَقْدَهْ اَعْتِبَارْ اِيْمَجَا دُرْ اَكْرْ
 بَلْدِ اِمَامْ بَلْدِرِنْدَنْ اِلْ رُو اَوْلَرْ سَا نَمَاوْ دُرُسْتْ اَوْلَزْ
 خُلَاصَهْ سُو زِ تَمَامْ اَوْلْدِي قِيْدَهْ اَيْدَرْ چَنْ قِتْ

وَجَعَدِي لَزَكَنَ أَوَّلَ دَرِزَنِ قِيَا لَمَزَنَ صُكَّهِ الزُّقِيَا
بَاشِ بَرَابَرَتَهُ وَيَزْمَقْلَرَنِ أَجْمِيَا وَقَوْلَلَرَنِ يَرُودُشْمِيَا
بَلَكُهُ قَلَلَرَنِ قَوْلُهُ يِقَارُوقْلُدْرَهْ شَلَقْدَرَكُم
الْتِنْدَنَ كَدِكَا طَوْقَنِيَا وَقَرْنَدَخِي قَلْدْرَهْ أَوْدَنَ
يَقْرُوا يَلْغِي أَرْزَنَا دُشْمِيَا النَّنْ وَبَرَنْزِيرَهْ دَكْرَهْ
دَلْبَنْدَنِ يَا اسْكُفَنَ الْتِنْدَنَ كِدَرْمَدَنِ سَجْدَهْ اِدْرُسَا
نَمَازْمَكْرَهْ أَوْلَدِ سَجْدَهْ دِيكِنِ أَوْجِ كَزِيَا يَشِيرَكَزْ
سَحَازَنِي خَالِ عَلَى دِيَا سَجْدَهْ دِيكِنِ أَيَاغِ بَرْمَقْلَرَنِ
قَبْلَدَنِ يَكَايُونْلَهْ اَنْدَنَ صُكَّهِ اَللهُ اَكْبَرُ دِيُوبَنِ

اَلْ دِرَازِ اَزْ رِئَاقِیَا وَ بَرْمَقُلَرُنْ اَچَا وَ رُکُوعَدَه شُولَقَدَدُ
 اَکَلَا بَکَم اَرُقَسِدُ پَدَزَا وَا سَیْلَا دُرَا وَا بَکَم چَانَلَا
 صَوْ قُسْکَرُ دُرَا وَا بَاشِن اَرُقَسِنْدَن اَشْفَا اِنْدَرْمِیَا
 وَا بَاشِن اَرُقَسِنْدَن یَقَارِدَخِ قَلْدَرْمِیَا بَلْکَه بَاشِیْلَا
 اَرُقَسِی بَرَا بَرَا وَا رُکُوعَدِیْکِن اَوُج کَز یَا بَیْش کَز
 سَحَّان رِبِّی الْعَظِیْم دِیَا اَنْدَن صُکْرَه رُکُوعَدَن قَلْقَا سَمِعَ اللّٰهُ
 لِمَنْ حَمْدُهُ دِیَا جَمَاعَت رِبَّنَا لَکَ الْحَمْدُ دِیَا اَکْر بَاشِنَا
 قَلْرَسَا اِکْسِنْدَخِی بِلَا دِیَا رُکُوعَدَن قَلْقَجُو اَوْدَن
 طَغْرَه دَرَه اَنْدَن صُکْرَه اللّٰهُ اَکْبَر دِیَا سَجْدِیَا وَا

وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ دِيَا أَنْدَنْ صَكْدَهْ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ
 الرَّجِيمِ دِيَا وَآكْرُ إِمَامَ أَوَيْشَسَا أَيْسَمِ دُرَهْ
 أَيْرُقُسْنَهْ أَقْمِيَا أَكْرُ كَنْدُ إِمَامِ إِسَا يَا بَاشِنَا
 قَلْرَسَا أَنْلَرُكَ أَرْدُنْجَا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 دِيَا فَاتَحْ أَقِيَا وَارْدُنْجَهْ قُرْآنَ أَقِيَا وَيَلْكَلْكُمْ سُبْحَانَكَ
 وَأَعُوذُ وَبِسْمِ اللَّهِ أَفِيحُو أَكُولُ أَفْمُوكَرُكَ
 سُبْحَانَكَ وَأَعُوذُ هَرْمَارُكَ أَوْلَنْدَهْ أَفْمُوكَرُكَ
 أَنْجُو وَفَلَنْ رَكْعَتُكَ دَهْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دِيَا فَاتَحْ
 أَقِيَا أَرْدُنْجَهْ قُرْآنَ أَقِيَا أَنْدَنْ صَكْدَهْ رُكُوعَ وَرَهْ إِنْ

وَعَوَّرْتُ كِبَشِي الْإِنِّ أَمِنْ بَرَّابَرْنَا إِلَهَ اللَّهِ أَكْبَرُ
 دِيَا وَالْإِنِّ كَوَكْسِ لَمَرْدَةٍ بَعْلِيَا أَمَا اللَّهُ يَكِي إِيْنَا
 قِيَا يَا النَّابِرْ دُسْتَوَانَهُ كِبِ نَسْنَا كِيَا اللّٰهِي كُورُنِيَا
 زِيرَا إِلَى كُورُنِيَا نَمَازِ دُرُسْتِ أَوْلَمَزْ وَأَيَقْلَرْدُخِي
 كَسْتَرَمِيَا زِيرَا إِمَامِ أَبِي حَنِيفَةَ بِرْسُوزِجِه
 أَيَاغِ كَرْنَجَكِ نَمَازِ دُرُسْتِ نَسْرَالِنِكَ وَأَيَاغِنُكَ
 دُرْتُ بِخَشْنِدَه بِرْجَحْسِ كُورُنِيَا نَمَازِ دُرُسْتِ أَوْلَمَزْ
 وَالْإِنِّ بَعْلَدُ قُدْنِ صَكْهَ أَيْدِه سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
 وَنَحْمَدُكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ

أَنْدَنْ صُكْرَهُ بِكُلِّ كَيْفٍ نَبَيْتُ أَتَذَكُّنْ صُكْرَهُ
إِلَى الْإِنِّ بِأَشْ بَرَابَرِنَا الْإِنِّ وَأَبَاشْ بَرْمَقْلَرِنْ قُلَافِغِ
يُمَشِّعُ الْإِنِّ قَاتِيَا وَبَرْمَقْلَرِنْ أَجَا اللَّهُ أَكْبَرُ دِيَا
إِلَى إِلَهٍ كَبْكِي الْإِنِّ بَعْلِيَا وَصَاغُ الْإِنِّ صَوْلِ
إِلَى أَرْزَنَا قِيَا سَرْجَه بَرْمَقِي وَيَا تَنْدَغِي بَرْمَقِلَا
بَاشْ بَرْمَقِنْ صَوْلِ بِلِكِي الْإِنِّ بَعْلِيَا وَكِرْ وَقَلَنْ
بَرْمَقْلَرِنْ صَوْلِ بِلِكِي أَرْزَنَا أَوْزَدَه اللَّهُ أَكْبَرُ دُكْلَرِنْ
صُكْرَهُ الْإِنِّ قَتِ سَرْهِيَا تَا كَمْ وَرُبْ أَوْكَنْدَنْ
يَكَا أَرْمِيَا وَيَا اللَّيْزِي أَرْدَنْ دَنْ يَكَا كَجْمِيَا

نِيَّتِ ادْبُ الْوَلِّ قَلْدُ رَبِّ اللَّهِ أَكْبَرُ دَمْدَمِ
 دُرُسْتَدَهْ كَرَكْسَا فَرَضِ نَمَازِنِ تَمَامِلَا نَافَلِيَهْ
 نِيَّتِ اِيْتِ كَرَكْسَا نَافَلَهْ نَمَازِنِ تَمَامِلَا فَرَضِ
 نِيَّتِ اِيْتِ كَرَكْسَا وَفَتِ نَمَازِنِ تَمَامِلَا فَضَا
 قَلْمَا نِيَّتِ اِيْتِ زِيَهْ نَمَازِدَهْ اِلَیْ قَلْدُ رَبِّ اللَّهِ
 أَكْبَرُ دَمْدَمِ شَرْطُ دُرُسْتَدَهْ قِيَوْمُ رَدَهْ وَشَا فَنِي
 قَتِنَدَهْ رُكْنُ دُرُسْتَدَهْ نَمَازِدَهْ اِلَیْ قَلْدُ رَبِّ اللَّهِ أَكْبَرُ
 دَمْدَمِ كَرَكْسَا نَمَازِنِ تَمَامِلِيْ اِلَیْ قَلْدُ دَمْدَمِ اللَّهِ
 أَكْبَرُ دَمْدَمِ اِيْرُقِ نَمَازِ قَلْقُ دُرُسْتَدَهْ

دَمِیْنَجَه کُوکِلَن دَلَنْدُرْمِیَا اَکَر قِلْدُغِی سُنْت اُولُرْسَا
 نِیْت اِنْدُم نَمَاز قِلْمَا دُرْسَا یِتَر وَاکَر قِلْدُغِی وِتْرَا
 نِیْت اِنْدُم وِتَر نَمَازِن قِلْمَا دِیَا اَکَر فَوْض نَمَازِیَا
 نِیْت اِنْدُم اَشِبُوْا یِلَا نَمَازِن یِه کِنْد نَمَازِن
 دِیَا قَاج رَکْعَتْدُغِن دِمَک حَاجَت دَکَل اَمَا
 جَنَازَه نَمَازِن قِلْرَسَا نِیْت اِنْدُم نَمَاز قِلْمَا تَنکِرِی
 تَعَالِی پُچُون وُدْعَا اِتْمَکَا اَشِبُوْا پُچُون دِیَا اِنْدَن
 مَنکَر بِلِکَل کِم قُحْن نَمَازِکِی تَمَامْلَسَکْ
 سَلَام وِرْمَدِن دُرَب بَر نَمَاز دِخِی قِلْسَکْ

وَاجِبُ اَوْلَمَزْ قَحْ نَمَازْكَ فَرَضْ كَرِنْ وَوَاجِبْلَرِنْ
 وَسُتْتَلَرِنْ وَمُسْتَحْبَلَرِنْ بِلْدَرْدُكَ وَنَمَازْ فَاسِدْ
 اِدْنَلَرِي وَمَكْرُوفْ اِدْنَلَرِي بِلْدُكَ وَنَمَازْ نِيْجَهْ قَلْبُ
 كَرَكْ كِهْ تَمَامْ اَوْلا بِلْدُكَ اَمَّا دَخِي كَكْزْ اَوْلا عَجْوَنْ
 نَمَازْ نِيْجَهْ قَلْبُ كَرَكْ تَرْتِيْجَهْ بِلْدَرْ لَوْمْ ،
 الْفَصْلُ الْخَامِسُ بِلْ كِلْ كِهْ نَمَازْ قَلْبُنَا
 نَيْتْ اَرْتَمَكْ قَلْبِيْغِي قَنُوقْ نَمَازْ دُغْنِ بِلْ كَدَرْ دِلِيْلا
 دِمَكْ سَوَكْلَدَرْ شَكْرَتَمَا لِي حَضَرْتِيْدهْ بَعْضِ عِلْمَا
 اَيْدَرْ دِلِيْلا دِمَكْ بِلْ عِلْمِ دَرْ وَاِلَا مَكْرُومْ دِلِيْلا

اَفَذُنِّي قُرْآنَ الْيَحْيٰى رَكْعَتَهُ كِرُوْا قُسًا سَهُوْلًا زِمُّ اَوْلَدِ
 فَاتَحَهُ سُوْرَسِيْنَ اِلٰى كَذَا قُسًا سَجْدَةً سَهُوْلًا زِمُّ دَكْلِ
 تَحِيَّاتٍ اُقْسَا اُنْثَسَا سَجْدَةً سَهُوْلًا زِمُّ اَوْلَدِ اَتَمَلُّ كَرَكْ
 خُلَاَصَدَهٗ وَقَبِيْنَهٗ اَيْدُرُّ اَكْرُكُوْعَهٗ يَّا سَجْدَةً يَّا تَحِيَّاتَهٗ
 اَتُرْمِسُ كَنْ قُرْآنَ اُقْسَا سَجْدَةً سَهُوْلًا تَمَلُّ كَرَكْتَ مَجْمَعُ
 شَرْحِيْنَهٗ اَيْدُرُّ اَكْرُ تَحِيَّاتٍ اُقْسَا اُوْرُوْدُرُّ كَنْ
 يَّا رُكُوْعَ دِيْكَنْ يَّا سَجْدَةً دِيْكَنْ سَجْدَةً سَهُوْلًا لِّسْمِ وَاجِبِ
 اَوْلَزَّ اَمَّا خُلَاَصَدَهٗ اَيْدُرُّ اَكْرُ تَحِيَّاتٍ اُوْتُرْجُوْ
 تَحِيَّاتٍ اُقْسَا اَنْدَنْ صَكْرَهٗ قُرْآنَ اُقْسَا سَجْدَةً سَهُوْلًا

سَهْوَاتِكَ كَرَكْ أَمَا سُوْلُ نَسَنَدِكُمْ اَزَ اِسْلَمِكَ
 بِرَ اَيُّرُقُ نَسَنِيَا تَابِعِ اَوْلَدُ غِيْجُوْنِ دُرَّ اَنْ تَرَكَ اِعْمَلُ
 سَجْدَه سَهْوَلَانِهْمِ اَوْلَمَزُ وَنَمَازُ اَنْ نَسَنَدِغِي تَكْبِيْرُ
 كِبِ وَتَسْبِيْحُ كِبِ سُبْحَانَكَ وَاعُوْذُ اَقْمُوْكَ كِبِ
 اَمَا بِيْرَامُ تَكْبِيْرُ لَرَنْدَنُ بَرِسِيْنِ اَوْنَدَسَا نَمَازِ اَوْلَدَه
 نَا اَخِرِنْدَه كَتَرْمَسَا سَجْدَه سَهْوَاتِكَ كَرَكْ
 قُرَّ اَنْ اَفْرُكَنْ مُسَجْدَه اَيْتَرُ اَقْسَا يَرِنْدَه سَجْدَه اَتَمَسَا
 صُكْرَه اَتَسَا سَجْدَه سَهْوَاتِكَ كَرَكْ اِمَامِ اَبُو حُفْظَرِ
 دَنْ بَعْضِ لَرَشِيْلَه رَوَايَتِ اِمْتَحَنُ كَرُ اَوْلُ رَكْعَتَه

اَوَيْدُغِيچُونُ ^۱ لَخْ لَا صَدَغِي سَنَ تَمَامُ يَلِكَلِكَمُ
 اَكْرَفَاتِيحَه سُوْرَسِيْن تَمَامُ اُقْدِيْن اَيْرُقْ سُوْرَه
 اَقْمَنَ بَشَلَسَا اَكْرَفَاتِيحَنَكْ چُوْغِيْن اُقْدِيْ سَاجِدَه
 سَهْوَاتِمَكْ كَرَكْ اَكْرَجُوْغِيْن اُقْدِيْ سَ سَهْوَاتِمَكْ
 وَاجِبْ دَكُلْ قَبِيْدَه اَيْدُ صَحِيحْ بِيْدُ كَمْ فَايْتَه
 سُوْرَسِيْنَكْ چُوْغِيْن تَرَكَ اِدْجَا سَجْدَه سَهْوَاتِمَكْ
 اَوْلَرَا مَآ بَعْضُ كَرَايْدُ بِيْرَايْتْ قَدْدُ دَخِي تَرَكَ اِدْرِيْ سَا
 سَجْدَه سَهْوَاتِمَكْ كَرَكْ دِيْشْ وَبَعْضُ كَرَايْدُ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

اَيْمَنْ اَوْ لَسَا اَوْ لَقَدْ غَنَمَ اَوْ قُبَّ اِمَامٍ اَيْمَنْ كَرَّ
 اَكْرَأَيَا رِسَا غَمَزَا فَاَسِدَا وَلَرَّ بَدَلَهُ مَسْبُوقُ
 نَمَازِنِ ثَمَامَلِيَا اَنْدَنُ صَكَّةَ سَجْدَةٍ سَهْوَادَا اَمَّا
 كِتَابُ الصَّلَاةِ اَيْمَنْ اَكْرَأَيَا اِمَامٍ اَوْ قُبَّ نَمَازِنِ
 ثَمَامَلِيَا نَمَازِنَا فَاَسِدَا وَلَرَّ دَمِشْ اَمَّا بَدَلُ كُلِّ كِه
 سَجْدَةٍ اَوْ رَمَدِنِ اِمَامٍ اَيْمَنْ اَيْمَنْ نَمَازِنَا فَاَسِدَا وَلَدَغِي
 اَنْكُورُ حُرَّ كَمِ اِمَامٍ بَرَّ كَمِ قَلَمُ وَاجِبِ اَوْلَدَغِي بَرَدِ
 بَاشِنَا قَلَمُ سَجْدَةٍ اَوْ رَدَقْدَنُ صَكَّةَ اَوْ بَحَقُ نَمَازِنَا فَاَسِدِ
 اَوْلَدَغِي بَاشِنَا قَلَمُ وَاجِبِ اَوْلَمِشِكَنِ قَوِيَّ اِمَامٍ

تَمَامٌ كَذَقْتُ صَكَّةَ ~~سَهْوٍ~~ إِذَا مَا شَرَحَ
لَهَا وَيَكُنْ أَيْتُمُشْ مَسْبُوقٌ أَكْرَامًا مَدَّتْ صَكَّةَ
سَلَامٌ وَرِدِّي سَايَهَ أَوَّلَتْ وَرِدِّي سَايَهَ فَاسِدًا فَوَلَّزَ
أَكْرَبًا وَرِدِّي سَايَهَ فَاسِدًا فَوَلَّزَ أَتَا جَنُّ إِمَامٍ
سَلَامٌ وَرِثَا دَخِي سَجْدَةٍ سَهْوٍ وَارِدُغْنِ صَكَّةَ
أَكْسَا مَسْبُوقٌ دَخِي دُرْبُ تَمَازِنِ أَوْدَمَكَا
بَشَلْمِشْ أُولَسَا أَكْرَمَسْبُوقٌ قَلْدُغْنِ نَمَازِدَه سَجْدَا
وَرَمْدِي سَايَهَ دُنْبُ أَوْتَرِبِ إِمَامٍ أَيْبُ سَجْدَةٍ سَهْوٍ
بَلَا دُرْبِ أُنْدَنَ طَرِبِ تَمَازِنِ قَلْقُوكَ أَكْرَمَسَجْدَه

اَوَّلُ اَبْدُسْتَدَنْ كَلْبُجَهْ يَا اَوِيَا نَجَهْ اِمَامُ نَبْرَكِيَشْتِ
 يَا دَخِي اَرْتَقُ نَمَارِنْدَنْ قِلَا اَوَّلَا اَنْدَنْ صُكَّهْ كَلَا
 مَسْبُوقَا كَا دَرِ كَرُكُمُ نَمَارَكُ اَوَّلِنْدَنْ بِلَا اِيْمِيَا
 اِمَامُ بَرَزَكَمَتْ يَا دَخِي اَرْتَقُ قَلْبُشْ اَوَّلَا اَنْدَنْ صُكَّهْ
 كَلَا اَيَا اِمَامُ بِيَسْ مَسْبُوقُ اَوَّلَنْ كَشِي اِمَامُ اَوِيَا
 سَحَدَهْ سَهْوَا رِجَتْ اَمَّا اِمَامِيْلَهْ بِلَهْ سَلَامُ وَرَمِيَا
 اَكْرُ نَمَارِ مَامُ اَوَّلِدَغِنْ بِلَبْ اِمَامِيْلَهْ بِلَا سَلَامُ
 وَرُوسَا نَمَارِ فَا سِدَا وَاكْرَا كِلِيْنِ قُلْمُوكْرَا
 اَمَّا بَلِيْبْ سَلَامُ وَرُوسَا نَمَارِ فَا سِدَا اَوَّلَنْ نَمَارَنْ

سَهَوَاتِدُكِي اَوَّلْ اَوَّلِكِي رَكْعَتَهٗ يَسَاكِمُ اَوَّلْ اَوَّلِي
 كِشِي اَكَا اِرْشَمَدِي وَاوَيَا نَه سَجْدَهٗ سَهَوَا لَزِم دَكُلْ اَوَّلْ
 اَيْدَغِي نَمَازَهٗ سَهَوَاتِدِسا اَيْن دَخِي لَزِم اَوَّلْ سَجْدَهٗ
 سَهَوَاتِمَك كَرَك اِمَامِلَهٗ سَجْدَهٗ اَتَمَسَا نَمَازِ لَخِرْدَهٗ
 سَجْدَهٗ سَهَوَا اِيَا اَكْ كَنْدَدَغِي سَهَوَاتِسا
 اَوَّلْ طَرَبْ قَلْدَغ نَمَازَهٗ اِكْسِي چُون بَر سَجْدَهٗ يَشَر
 خُ لَحَا صَدَهٗ اَيْدُرْ لَاحِقْ اَوَّلْ كِشِي سَجْدَهٗ سَهَوَاتِهٗ
 اِمَام اَوَيَا مَسْبُوق اِيَا لَاحِقْ اَوَّلْ دُرْ كَم اِمَام اَوَّلْدَن
 يَلَا اَوَيَا اَمَّا نَمَازِ اَجِنْدَهٗ اِيَا يَا خُوْد اَبْدَسْت سَنَا

TIPKIBASKI

İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi

Revan Köşkü 000630/1